
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra

**Pieņemami atbilstības nodrošināšanas līdzekļi
(AMC) un vadlīniju dokumenti (GM) attiecībā uz
lidlauku pārvaldību, organizāciju un ekspluatācijas
prasībām**

Pirmais izdevums
2014. gada 27. februāris¹

---

¹ Šā grozījuma spēkā stāšanās datumu lūdzam skatīt Lēmumā 2014/012/R, kas publicēts Aģentūras oficiālajā publikācijā.

II pielikums. Pieņemami atbilstības nodrošināšanas līdzekļi un vadlīniju dokumenti attiecībā uz *ADR-AR* daļu.

III pielikums. Pieņemami atbilstības nodrošināšanas līdzekļi un vadlīniju dokumenti attiecībā uz *ADR-OR* daļu.

IV pielikums. Pieņemami atbilstības nodrošināšanas līdzekļi un vadlīniju dokumenti attiecībā uz *ADR-OPS* daļu.

SATURS

Terminoloģija	11
<i>GM</i> ATTIECĪBĀ UZ KOMISIJAS REGULU (ES) NR. 139/2014	11
<i>GM1</i> attiecībā uz 3. panta 2. punktu "Lidlauku uzraudzība"	11
<i>GM1</i> attiecībā uz 8. pantu "Lidlauku apkārtnes aizsardzība"	11
II PIELIKUMS PIENĒMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU DOKUMENTI ATTIECĪBĀ UZ <i>ADR-AR</i> DAĻU	12
A APAKŠDAĻA. VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS (<i>ADR.AR.A</i>).....	12
<i>GM1 ADR.AR.A.010.</i> punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības dokumentācija	12
<i>AMC1 ADR.AR.A.015.</i> punkta d) apakšpunkta 3. daļa. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi ...	12
<i>GM1 ADR.AR.A.015.</i> punkts. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi	12
<i>AMC1 ADR.AR.A.030.</i> punkta d) apakšpunkts. Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmu	12
<i>GM1 ADR.AR.A.040.</i> punkta b) apakšpunkts. Norādes par drošību	13
B APAKŠDAĻA. PĀRVALDĪBA (<i>ADR.AR.B</i>).....	14
<i>AMC1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma	14
<i>GM1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma	14
<i>AMC1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma	15
<i>AMC2 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma	16
<i>AMC1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma	17
<i>AMC2 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma	18
<i>AMC3 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma	20
<i>GM1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	21
<i>GM3 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	23
<i>GM3 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	24
<i>GM4 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	24
<i>GM5 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	24
<i>GM6 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma.....	25
<i>GM1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma.....	25
<i>AMC1 ADR.AR.B.005.</i> punkta a) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma	26
<i>AMC1 ADR.AR.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma	26
<i>AMC1 ADR.AR.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Uzdevumu uzticēšana kvalificētām vienībām	26
<i>GM1 ADR.AR.B.010.</i> punkts. Uzdevumu uzticēšana kvalificētām vienībām	27
<i>AMC1 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana.....	27
<i>AMC1 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkta 1., 2. un 3. daļa. Arhivēšana.....	27
<i>AMC1 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Arhivēšana.....	28
<i>AMC1 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkta 4. daļa, 5. daļa. Arhivēšana	28
<i>AMC1 ADR.AR.B.020.</i> punkta c) apakšpunkts. Arhivēšana	28
<i>GM1 ADR.AR.B.020.</i> punkts. Arhivēšana	29
<i>GM1 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana	29
<i>GM2 ADR.AR.B.020.</i> punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana	30
C APAKŠDAĻA. UZRAUDZĪBA, CERTIFICĒŠANA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA (<i>ADR.AR.C</i>)	31
<i>AMC1 ADR.AR.C.005.</i> punkts. Uzraudzība	31

<i>GM1 ADR.AR.C.005.</i> punkts. Uzraudzība	31
<i>AMC1 ADR.AR.C.010.</i> punkts. Uzraudzības programma	31
<i>GM1 ADR.AR.C.010.</i> punkts. Uzraudzības programma	34
<i>AMC1 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma	34
<i>AMC1 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Uzraudzības programma	35
<i>AMC2 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Uzraudzības programma	35
<i>GM1 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma	36
<i>GM2 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma	36
<i>GM3 ADR.AR.C.010.</i> punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma	37
<i>AMC1 ADR.AR.C.015.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	37
<i>AMC1 ADR.AR.C.015.</i> punkta c) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	37
<i>AMC2 ADR.AR.C.015.</i> punkta c) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	37
<i>GM1 ADR.AR.C.015.</i> punkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	38
<i>GM1 ADR.AR.C.015.</i> punkta b) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	39
<i>GM1 ADR.AR.C.015.</i> punkta c) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana	39
<i>AMC1 ADR.AR.C.020.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats	39
<i>AMC1 ADR.AR.C.020.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats	39
<i>GM1 ADR.AR.C.020.</i> punkta b) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats	40
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	40
<i>GM2 ADR.AR.C.035.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	40
<i>GM3 ADR.AR.C.035.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	41
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Sertifikātu izsniegšana	43
<i>AMC1 ADR.AR.C.035.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Sertifikātu izsniegšana	43
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Sertifikātu izsniegšana	44
<i>AMC1 ADR.AR.C.035.</i> punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	46
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta c) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	47
<i>AMC1 ADR.AR.C.035.</i> punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	47
<i>AMC2 ADR.AR.C.035.</i> punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	47
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	48
<i>GM1 ADR.AR.C.035.</i> punkta e) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	49
<i>AMC1 ADR.AR.C.035.</i> punkta h) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana	50
<i>AMC1 ADR.AR.C.040.</i> punkta a) apakšpunkts. Izmaiņas	50
<i>AMC2 ADR.AR.C.040.</i> punkta a) apakšpunkts. Izmaiņas	51
<i>AMC1 ADR.AR.C.040.</i> punkta a) un f) apakšpunkts. Izmaiņas	52
<i>GM1 ADR.AR.C.040.</i> punkta c) apakšpunkts. Izmaiņas	52
<i>GM1 ADR.AR.C.040.</i> punkta d) apakšpunkts. Izmaiņas	52
<i>GM1 ADR.AR.C.050.</i> punkts. Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju deklarācijas	53
<i>GM1 ADR.AR.C.055.</i> punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi	53
<i>GM2 ADR.AR.C.055.</i> punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi	53
<i>GM3 ADR.AR.C.055.</i> punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi	53
III PIELIKUMS PIENĒMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU DOKUMENTI SAISTĪBĀ AR ADR-OR DAĻU	54
ORGANIZATORISKAS PRASĪBAS — LIDLĀUKU EKSPLOATANTI	54
A APAKŠDAĻA. VISPĀRĒJAS PRASĪBAS (ADR.ORA)	54
<i>AMC1 ADR.ORA.015.</i> punkts. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi	54

B APAKŠDAĻA. SERTIFIKĀCIJA (<i>ADR.OR.B</i>)	55
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta a) apakšpunkts. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	55
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 1., 2., 3. un 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai.....	55
<i>GMI ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 2., 3. un 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai.....	56
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai ..	56
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	57
<i>GMI ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	57
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	58
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	58
<i>AMC1 ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	58
<i>GMI ADR.OR.B.015.</i> punkts. Pieteikums sertifikāta saņemšanai.....	58
<i>GMI ADR.OR.B.015.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai	59
<i>AMC1 ADR.OR.B.025.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Atbilstības pierādīšana	59
<i>AMC2 ADR.OR.B.025.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Atbilstības pierādīšana	59
<i>GMI ADR.OR.B.025.</i> punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Atbilstības pierādīšana	60
<i>AMC1 ADR.OR.B.040.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Izmaiņas.....	60
<i>GMI ADR.OR.B.040.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Izmaiņas	61
<i>GMI ADR.OR.B.040.</i> punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas.....	61
<i>GM2 ADR.OR.B.040.</i> punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas.....	62
<i>GM3 ADR.OR.B.040.</i> punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas.....	63
<i>GMI ADR.OR.B.060.</i> punkts. Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju deklarācija	64
<i>AMC1 ADR.OR.B.065.</i> punkts. Eksploatācijas izbeigšana	65
C APAKŠDAĻA. PAPILDU PIENĀKUMI (<i>ADR.OR.C</i>).....	66
<i>AMC1 ADR.OR.C.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Lidlauka ekspluatanta pienākumi	66
<i>AMC1 ADR.OR.C.020.</i> punkta b) apakšpunkts. Konstatētās neatbilstības	66
<i>GMI ADR.OR.C.020.</i> punkts. Konstatētās neatbilstības.....	66
<i>AMC1 ADR.OR.C.030.</i> punkts. Ziņošana par atgadījumiem	66
<i>GMI ADR.OR.C.045.</i> Alkohola, psihotropo vielu un zāļu lietošana	67
D APAKŠDAĻA. PĀRVALDĪBA (<i>ADR.OR.D</i>).....	68
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma	68
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma	69
<i>GM2 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma	70
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma	70
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma	71
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma	72
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma	72
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma.....	76
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma	76
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pārvaldības sistēma	76
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pārvaldības sistēma	76
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pārvaldības sistēma	77
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pārvaldības sistēma	77
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pārvaldības sistēma	78
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pārvaldības sistēma	78
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 8. daļa. Pārvaldības sistēma	79
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 8. daļa. Pārvaldības sistēma	79
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pārvaldības sistēma	80
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pārvaldības sistēma	80

<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 10. daļa. Pārvaldības sistēma	81
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 10. daļa. Pārvaldības sistēma	81
<i>AMC1 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma	81
<i>AMC2 ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma	84
<i>GMI ADR.OR.D.005.</i> punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma	84
<i>AMC1 ADR.OR.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma.....	85
<i>AMC2 ADR.OR.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma.....	85
<i>GM2 ADR.OR.D.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma.....	86
<i>AMC1 ADR.OR.D.007.</i> punkta a) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība	86
<i>GM1 ADR.OR.D.007.</i> punkta a) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība	87
<i>AMC1 ADR.OR.D.007.</i> punkta b) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība	87
<i>AMC1 ADR.OR.D.010.</i> punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām.....	88
<i>GMI ADR.OR.D.010.</i> punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām.....	88
<i>GM2 ADR.OR.D.010.</i> punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām.....	89
<i>AMC1 ADR.OR.D.015.</i> punkta a) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	89
<i>GMI1 ADR.OR.D.015.</i> punkta a) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	90
<i>AMC1 ADR.OR.D.015.</i> punkta b) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības	90
<i>GMI ADR.OR.D.015.</i> punkta b) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	91
<i>AMC1 ADR.OR.D.015.</i> punkta c) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	92
<i>AMC1 ADR.OR.D.015.</i> punkta d) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības	93
<i>GMI ADR.OR.D.015.</i> punkta d) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	93
<i>AMC1 ADR.OR.D.015.</i> punkta d) un e) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības	93
<i>GMI ADR.OR.D.015.</i> punkta d) un e) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības.....	93
<i>AMC1 ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	93
<i>AMC2 ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	95
<i>AMC3 ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	95
<i>GMI ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	95
<i>GM2 ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	96
<i>GMI ADR.OR.D.017.</i> punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	96
<i>GM2 ADR.OR.D.017.</i> punkta c) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	97
<i>AMC1 ADR.OR.D.017.</i> punkta d) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	97
<i>AMC1 ADR.OR.D.017.</i> punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	98
<i>GMI ADR.OR.D.017.</i> punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	99
<i>GM2 ADR.OR.D.017.</i> punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas	99

<i>GM1 ADR.OR.D.020.</i> punkta a) apakšpunkts. Aprīkojumam piemērojamās prasības	100
<i>AMC1 ADR.OR.D.020.</i> punkta b) apakšpunkts. Aprīkojumam piemērojamās prasības	100
<i>GM1 ADR.OR.D.025.</i> punkts. Saskaņošana ar citām organizācijām	100
<i>GM2 ADR.OR.D.025.</i> punkts. Saskaņošana ar citām organizācijām	100
<i>AMC1 ADR.OR.D.027.</i> punkts. Drošības programmas	101
<i>AMC2 ADR.OR.D.027.</i> punkts. Drošības programmas	101
<i>GM1 ADR.OR.D.027.</i> punkts. Drošības programmas	101
<i>GM2 ADR.OR.D.027.</i> punkts. Drošības programmas	103
<i>GM3 ADR.OR.D.027.</i> punkts. Drošības programmas	105
<i>AMC1 ADR.OR.D.030.</i> punkts. Sistēma ziņošanai par drošību	109
<i>GM1 ADR.OR.D.030.</i> punkts. Sistēma ziņošanai par drošību	110
<i>AMC1 ADR.OR.D.035.</i> punkts. Arhivēšana	110
<i>AMC2 ADR.OR.D.035.</i> punkts. Arhivēšana	110
<i>GM1 ADR.OR.D.035.</i> punkta b) apakšpunkts. Arhivēšana	111
E APAKŠDAĻA. LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA (<i>ADR.OR.E</i>)	112
<i>AMC1 ADR.OR.E.005.</i> punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija	112
<i>AMC2 ADR.OR.E.005.</i> punkta i) apakšpunkta 2. daļa. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija ..	112
<i>AMC3 ADR.OR.E.005.</i> punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija	113
<i>GM1 ADR.OR.E.005.</i> punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija	121
<i>GM2 ADR.OR.E.005.</i> punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija	122
<i>GM1 ADR.OR.E.005.</i> punkta j) apakšpunkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija	122
IV PIELIKUMS	123
PIEŅEMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU	
DOKUMENTI SAISTĪBĀ AR <i>ADR-OPS</i> DAĻU	123
EKSPLUATĀCIJAI PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS	123
A APAKŠDAĻA. LIDLAUKA DATI (<i>ADR.OPS.A</i>)	123
<i>AMC1.ADR.OPS.A.005.</i> punkts. Lidlauka dati	123
<i>GM1.ADR.OPS.A.005.</i> punkts. Lidlauka dati	124
<i>GM2 ADR.OPS.A.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati	134
<i>GM3 ADR.OPS.A.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati	148
<i>GM4 ADR.OPS.A.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati	148
<i>AMC1 ADR.OPS.A.010.</i> punkts. Datu kvalitātes prasības	154
<i>AMC2 ADR.OPS.A.010.</i> punkts. Datu kvalitātes prasības	158
<i>AMC1 ADR.OPS.A.015.</i> punkts. Lidlauka ekspluatantu un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēju savstarpējā saskaņošana	160
B APAKŠDAĻA. LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS PAKALPOJUMI, APRĪKOJUMS UN	
IEKĀRTAS	161
<i>GM1 ADR.OPS.B.001.</i> punkts. Pakalpojumu sniegšana	161
<i>AMC1 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	161
<i>AMC2 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	161
<i>AMC1 ADR.OPS.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	162
<i>GM1 ADR.OPS.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	162

<i>GM2 ADR.OPS.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	163
<i>GM3 ADR.OPS.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	163
Galveno komandieri notikuma vietā norīko saskaņā ar iepriekšēju vienošanos par savstarpēju palīdzību avārijas situācijās.	169
<i>GM4 ADR.OPS.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	169
<i>GM5 ADR.OPS.B.005.</i> punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	170
<i>GM1 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	170
<i>GM2 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	171
<i>GM3 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	172
<i>GM4 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	172
<i>GM5 ADR.OPS.B.005.</i> punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	173
<i>GM1 ADR.OPS.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	174
<i>GM2 ADR.OPS.B.005.</i> punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana	174
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	175
<i>AMC1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	175
<i>AMC2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	176
<i>AMC3 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	177
<i>AMC4 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	177
<i>AMC5 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	179
<i>AMC6 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	180
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	180
<i>GM2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	180
<i>GM3 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	181
<i>GM4 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	181
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	181
<i>AMC1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta a) apakšpunkta 4. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	182

<i>AMC1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	182
<i>AMC2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	183
<i>AMC3 ADR.OPS.B.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	183
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	183
<i>GM2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	183
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti.....	184
<i>GM2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti.....	184
<i>AMC1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta d) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	184
<i>AMC1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti	184
<i>GM1 ADR.OPS.B.010.</i> punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti.....	184
<i>GM2 ADR.OPS.B.010.</i> punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti.....	185
<i>AMC1 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	185
<i>AMC2 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	185
<i>GM1 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	186
<i>GM2 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	187
<i>GM3 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	187
<i>GM4 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	188
<i>GM5 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	188
<i>GM6 ADR.OPS.B.015.</i> punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija	188
<i>AMC1 ADR.OPS.B.020.</i> punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana....	188
<i>GM1 ADR.OPS.B.020.</i> punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana	189
<i>GM2 ADR.OPS.B.020.</i> punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana	189
<i>GM3 ADR.OPS.B.020.</i> punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana	190
<i>GM4 ADR.OPS.B.020.</i> punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana	192
<i>AMC1 ADR.OPS.B.025.</i> punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija	192
<i>AMC2 ADR.OPS.B.025.</i> punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija	192
<i>GM1 ADR.OPS.B.025.</i> punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija	193
<i>GM2 ADR.OPS.B.025.</i> punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija	194
<i>AMC1 ADR.OPS.B.030.</i> punkts. Zemes vadības sistēma.....	203
<i>GM1 ADR.OPS.B.030.</i> punkts. Zemes vadības sistēma.....	203
<i>AMC1 ADR.OPS.B.035.</i> punkts. Darbības ziemas apstākļos	204
<i>GM1 ADR.OPS.B.035.</i> punkts. Darbības ziemas apstākļos	204
<i>AMC1 ADR.OPS.B.040.</i> punkts. Ekspluatācija nakts laikā.....	205
<i>AMC1 ADR.OPS.B.045.</i> punkts. Darbības ierobežotas redzamības apstākļos.....	205
<i>AMC1 ADR.OPS.B.050.</i> punkts. Darbības nelabvēlīgos laikapstākļos	206
<i>AMC1 ADR.OPS.B.055.</i> punkts. Degvielas kvalitāte.....	206
<i>GM1 ADR.OPS.B.055.</i> punkts. Degvielas kvalitāte	206
<i>AMC1 ADR.OPS.B.065.</i> punkts. Vizuālie līdzekļi un lidlauka elektrosistēmas	207
<i>AMC1 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība	207
<i>AMC2 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība	208

<i>AMC3 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība	208
<i>GM1 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība.....	208
<i>GM2 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība.....	209
<i>GM3 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība.....	209
<i>GM4 ADR.OPS.B.070.</i> punkts. Lidlauka darbu drošība.....	210
<i>AMC1 ADR.OPS.B.075.</i> punkts. Lidlauku aizsardzība	210
<i>GM1 ADR.OPS.B.075.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Lidlauka aizsardzība.....	211
<i>GM2 ADR.OPS.B.075.</i> punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Lidlauka aizsardzība.....	211
<i>AMC1 ADR.OPS.B.080.</i> punkts. Transportlīdzekļu un citu mobilo objektu marķēšana un ugunis	212
<i>GM1 ADR.OPS.B.080.</i> punkts. Transportlīdzekļu un citu mobilo objektu marķēšana un ugunis	212
<i>AMC1 ADR.OPS.B.090.</i> punkts. Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu izmantošana lidlaukā .	212
<i>GM1 ADR.OPS.B.090.</i> punkts. Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu izmantošana lidlaukā ...	213
C APAKŠDAĻA. LIDLAUKA TEHNISKĀ APKOPE	214
<i>AMC1 ADR.OPS.C.005.</i> punkts. Vispārēji noteikumi	214
<i>GM1 ADR.OPS.C.005.</i> punkts. Vispārēji noteikumi.....	214
<i>AMC1 ADR.OPS.C.010.</i> punkts. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana	214
<i>GM1 ADR.OPS.C.010.</i> punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana.....	215
<i>GM2 ADR.OPS.C.010.</i> punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana.....	216
<i>GM3 ADR.OPS.C.010.</i> punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana.....	217
<i>AMC1 ADR.OPS.C.015.</i> punkts. Vizuālie līdzekļi un elektrosistēmas	218

Terminoloģija

“Norādījumi” (*GM*) ir nesaistoša informācija, ko sagatavojusi Aģentūra un kas palīdz atspoguļot prasības vai specifikācijas nozīmi; šo informāciju izmanto, lai interpretētu pamatregulu, tās īstenošanas noteikumus un *AMC*.

GM ATTIECĪBĀ UZ KOMISIJAS REGULU (ES) NR. 139/2014

***GMI* attiecībā uz 3. panta 2. punktu “Lidlauku uzraudzība”**

NOŠĶIRŠANA FUNKCIJU LĪMENĪ

Nošķiršana funkciju līmenī nozīmē to, ka kompetentā iestāde var iesaistīties ekspluatācijas darbībās un organizāciju uzraudzībā vienā un tajā pašā jomā ar nosacījumu, ka šīs atšķirīgās funkcijas ir skaidri nošķirtas un organizatoriskā pārvaldība nodrošina efektīvu uzraudzību, novēršot visus darbinieku interešu konfliktus un nepieļaujot viņu iesaistīšanos to struktūru ekspluatācijas darbībās, kuras viņiem ir jāuzrauga. To iespējams nodrošināt, piemērojot atbilstīgus pārvaldības un kontroles mehānismus.

***GMI* attiecībā uz 8. pantu “Lidlauku apkārtnes aizsardzība”**

CITAS VIRSMAS

Citas ar lidlauku saistītas virsmas ir virsmas, kuras jānosaka, ja darbība tiek veikta saskaņā ar *ICAO PANS-OPS* dok. Nr. 8168 (Aeronavigācijas dienestu procedūras — gaisa kuģa ekspluatācija) II sējumu un atbilstīgi tam, kā tas noteikts valsts tiesību aktos. Termins “virsmas” šajā nozīmē netiek lietots vienādi visos informācijas avotos — dažos avotos šajā nozīmē tiek lietoti arī termini “teritorija” vai “zona”.

II PIELIKUMS

PIEŅEMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU DOKUMENTI ATTIECĪBĀ UZ *ADR-AR* DAĻU “IESTĀDĒM PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS — LIDLĀUKI”

A APAKŠDAĻA. VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS (*ADR.AR.A*)

***GMI ADR.AR.A.010.* punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības dokumentācija**

DOKUMENTĀCIJAS PIEEJAMĪBA TREŠAJĀM PUSĒM

Jānodrošina, lai lidlauku ekspluatantiem un visām ieinteresētajām pusēm dažādos veidos un formātos, piemēram, tīmekļa vietnē, valdības oficiālajā laikrakstā vai citos līdzīgos līdzekļos laikus būtu pieejami tiesību akti, standarti, noteikumi, tehniskās publikācijas un līdzīgi dokumenti.

Lēmums par šādas dokumentācijas pieejamības nodrošināšanas veidu, tostarp par iespējamu maksas piemērošanu, jāpieņem kompetentajai iestādei.

Nodrošinot šādas dokumentācijas pieejamību, jāievēro intelektuālā īpašuma aizsardzības noteikumi vai līdzīgi piemērojamie tiesību akti.

***AMCI ADR.AR.A.015.* punkta d) apakšpunkta 3. daļa. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi**

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Informācijā, ko sniedz citām dalībvalstīm pēc alternatīvu atbilstības nodrošināšanas līdzekļu apstiprināšanas, jāiekļauj atsauce uz pieņemamiem atbilstības nodrošināšanas līdzekļiem (*AMC*), attiecībā uz kuriem tiek piedāvāta alternatīva, kā arī atsauce uz atbilstīgo īstenošanas noteikumu, attiecīgi norādot piemērojamās apakšpunktus, uz kuriem attiecas alternatīvais atbilstības nodrošināšanas līdzeklis.

***GMI ADR.AR.A.015.* punkts. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi**

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Kompetentās iestādes vai tās uzraudzītas organizācijas izmantotus alternatīvos atbilstības nodrošināšanas līdzekļus citas kompetentās iestādes vai organizācijas drīkst izmantot tikai tad, ja tos atkārtoti koriģē saskaņā ar *ADR.AR.A.015.* punkta d) un e) apakšpunktā minēto procedūru.

***AMCI ADR.AR.A.030.* punkta d) apakšpunkts. Tūlītēja reaģēšana uz drošības problēmu**

PASĀKUMU PAZIŅOŠANA

Kad kompetentā iestāde uzdod perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem veikt kādu pasākumu, šis pasākums ir jāpaziņo arī lidlauka ekspluatantam.

GMI ADR.AR.A.040. punkta b) apakšpunkts. Norādes par drošību

DROŠĪBAS NORĀŽU NOSŪTĪŠANA

Norādēs par drošību, kas nosūtāmas Aģentūrai saskaņā ar ADR.AR.A.040. punktu, ietver arī gadījumus, kad kompetentā iestāde konstatējusi, ka:

- a) lidlauka sertifikācijas pamatā jāiekļauj papildu sertifikācijas specifikācijas;
- b) lidlauka aprīkojumam ir neparasti, bieži vai citādi nepamatoti darbības traucējumi vai atteices;
- c) Aģentūra noteikusi tādas sertifikācijas specifikācijas, ka konkrētajos apstākļos nepieciešams papildu pasākums, lai garantētu noteikto drošības līmeni;
- d) nekavējoties jārīkojas, lai pildītu ieteikumu par drošību vai reaģētu uz negadījumu vai nopietnu incidentu, vai
- e) šādi vai līdzīgi nedroši apstākļi varētu būt citos tās pašas dalībvalsts lidlaukos.

Dalībvalstu kompetentās iestādes, veicot savus uzraudzības pasākumus, var izdot drošības līmeņa uzturēšanai nepieciešamas norādes (kuras var dēvēt par ekspluatācijas norādēm vai citādi), piemēram, norādi lidlauka ekspluatantam atturēties no noteiktas darbības veikšanas vai veikt kādu darbību (piemēram, nozāgēt kokus, kas iestiepjas *OLS*, vai aizvākt objektu no lidlauka u. tml.). Šādas norādes nav jāpārsūta Aģentūrai.

B APAKŠDAĻA. PĀRVALDĪBA (*ADR.AR.B*)

AMCI *ADR.AR.B.005.* punkta a) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lemjot par nepieciešamo organizatorisko struktūru, jāņem vērā:

1. izsniedzamo sertifikātu un apstiprinājumu skaits;
2. deklarēto organizāciju skaits;
3. dalībvalstī esošu lidlauku, lidlauka ekspluatantu un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju skaits un sarežģītības pakāpe;
4. uzdevumu iespējamā nodošana fiziskām vai juridiskām trešajām personām no resursiem, kas nepieciešami turpmāko uzraudzības pienākumu izpildei;
5. civilās aviācijas aktivitātes līmenis;
6. dalībvalstu aviācijas nozares lielums un
7. civilās aviācijas jomā veikto pasākumu iespējamā paplašināšana.

b) Veidojot organizatorisko struktūru, jānodrošina, lai dažādo kompetentās iestādes uzdevumu un pienākumu izpilde nebūtu atkarīga tikai no konkrētiem cilvēkiem. Šo kompetentās iestādes uzdevumu un pienākumu nepārtraukta un netraucēta izpilde jānodrošina arī gadījumā, ja attiecīgais darbinieks saslimst, cieš negadījumā vai pārtrauc darba pienākumu izpildi.

GMI *ADR.AR.B.005.* punkta a) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Katras dalībvalsts izraudzītajai kompetentajai iestādei jābūt organizētai tā, lai:

1. visu attiecīgo pasākumu izpildi nodrošinātu konkrēta un efektīva pārvaldības iestāde; būtu iespējams pienācīgi īstenot visas funkcijas un procesus, kas noteikti Regulas (EK) Nr. 216/2008 piemērojamajās prasībās un īstenošanas noteikumos, kā arī *AMC*, *CS* un *GM*;
2. tiktu pienācīgi dokumentētas un piemērotas kompetentās iestādes organizatoriskās un darbības procedūras, ar kurām tiek īstenotas Regulas (EK) Nr. 216/2008 piemērojamās prasības un tās īstenošanas noteikumi;
3. visiem kompetentās iestādes darbiniekiem, kas piedalās saistītu darbību izpildē, vajadzības gadījumā tiktu nodrošināta apmācība;

---

4. vajadzības gadījumā tiktu izstrādāts konkrēts un efektīvs noteikums, kas nodrošinātu saziņu un saskarni ar Aģentūru un citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kā arī tiktu atbilstīgi aprakstītas visas funkcijas, kas saistītas ar piemērojamo prasību īstenošanu.

b) Vadītājam augstākajā piemērotajā līmenī jāizstrādā, jāpopularizē un jāīsteno vispārēja politika attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar piemērojamām Regulas (ES) Nr. 216/2008 prasībām un tās īstenošanas noteikumiem, tostarp sertifikācijas specifikācijām; šāds vadītājs var būt, piemēram, kompetentās iestādes funkcionālās jomas vadītājs, kas atbild par šādiem pasākumiem.

c) Jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka visi iesaistītie darbinieki pārzina un saprot minēto politiku, kā arī visi pasākumi, kas nepieciešami, lai īstenotu un uzturētu šo politiku.

d) Vispārējā politikā, nodrošinot arī valsts tiesību aktos noteikto papildu pienākumu izpildi, jo īpaši jāņem vērā:

1. Regulas (EK) Nr.216/2008 noteikumi;

2. piemērojamie īstenošanas noteikumi un pieņemamie atbilstības nodrošināšanas līdzekļi, sertifikācijas specifikācijas un norādījumi;

3. nozares vajadzības un

4. Aģentūras un kompetentās iestādes vajadzības.

e) Minētajā politikā jānosaka konkrēti mērķi attiecībā uz organizācijas galvenajiem elementiem un saistīto pasākumu īstenošanas procesi, tostarp atbilstīgās kontroles procedūras un sasniegtā standarta mērījumi.

AMCI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma

DOKUMENTĒTĀS POLITIKAS NOSTĀDNES UN PROCEDŪRAS

a) Jādokumentē tās organizācijas dažādie elementi, kura piedalās ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 piemērojamajām prasībām un regulas īstenošanas noteikumiem saistīto pasākumu īstenošanā, lai izveidotu atsauces avotu šīs organizācijas izveides un uzturēšanas vajadzībām.

b) Dokumentētās politikas nostādnes un procedūras jānosaka tādā veidā, kas atvieglinātu to izmantošanu. Tām jābūt skaidri norādītām, atjauninātām un viegli pieejamām visiem darbiniekiem, kuri iesaistīti attiecīgajos pasākumos.

c) Dokumentētajās politikas nostādnēs un procedūrās jāiekļauj vismaz šāda informācija:

1. politikas nostādnes un mērķi;

2. organizatoriskā struktūra;

3. pienākumi un saistītās pilnvaras;

4. procesi un procedūras;

-
5. iekšējās un ārējās saskarnes;
  6. iekšējās kontroles procedūras;
  7. darbinieku apmācība;
  8. mijnorādes uz saistītiem dokumentiem un
  9. citu kompetento iestāžu vai Aģentūras palīdzība (vajadzības gadījumā).

d) Izņemot mazākas kompetentās iestādes, informācija visticamāk būs iekļauta vairākos dokumentos vai dokumentu sērijā, tādēļ jānodrošina atbilstīgas mijnorādes. Piemēram, informācija par organizatorisko struktūru un darba pienākumu apraksti parasti netiek iekļauti tajā pašā dokumentācijā, kurā izklāstītas politikas nostādnes un detalizētas darbu izpildes procedūras. Šādos gadījumos dokumentētajās procedūrās ieteicams iekļaut mijnorāžu sarakstu, kurā norādīta visa cita šāda saistītā informācija; saistītajai dokumentācijai vajadzības gadījumā jābūt viegli pieejamai.

AMC2 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma

DOKUMENTĒTĀS POLITIKAS NOSTĀDNES UN PROCEDŪRAS

a) Kompetentās iestādes pārvaldības sistēmas procedūrās jāsniedz vismaz šāda informācija:

1. attiecībā uz nepārtrauktās uzraudzības funkcijām, ko nodrošina kompetentā iestāde, sniedz informāciju par kompetentās iestādes organizatorisko struktūru, izklāstot galvenos procesus; šajā informācijā jāatspoguļo pienākumu sadalījums kompetentajā iestādē un tas, ka kompetentā iestāde spēj veikt visus uzdevumus attiecībā uz dalībvalsts lidlauku nozares lielumu un sarežģītību; tajā jāizklāsta arī kompetentās iestādes darbinieku prasmes un pilnvaru joma;
2. izmaiņas, kas būtiski ietekmē kompetentās iestādes spēju veikt uzraudzību;
3. attiecībā uz uzraudzības pasākumos iesaistītajiem darbiniekiem jānorāda obligātās profesionālās kvalifikācijas prasības un pieredze, kā arī principi, saskaņā ar kuriem persona tiek pieņemta darbā (piemēram, vērtēšanas principi);
4. informācija par šādu pasākumu izpildes norisi: pieteikumu izskatīšana un atbilstības novērtēšana, sertifikātu izdošana, nepārtrauktas uzraudzības īstenošana, ar konstatēto neatbilstību un novērojumiem saistīti turpmāki pasākumi, izpildes nodrošināšanas pasākumi un drošības problēmu risināšana;
5. principi, saskaņā ar kuriem tiek pārvaldīti izņēmumi, atkāpes, līdzvērtīga drošības līmeņa gadījumi un īpaši apstākļi;
6. sistēmas, ko izmanto, lai izplatītu atbilstīgo drošības informāciju un ļautu laikus reaģēt uz drošības problēmu;

---

7. kritēriji, saskaņā ar kuriem tiek plānota nepārtraukta uzraudzība (uzraudzības programma), tostarp pienācīga saskarņu pārvaldība, veicot nepārtrauktu uzraudzību (piemēram, lidlauka ekspluatācijas darbības un *ATS* darbības), un

8. jauno uzraudzības darbinieku sākotnējā apmācība (ņemot vērā šiem darbiniekiem paredzētās darbības) un uzraudzības darbinieku turpmākās apmācības pamatprogramma.

b) Kompetentās iestādes pārvaldības sistēmas procedūrās jāiekļauj arī visi šo procedūru grozījumi.

AMCI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

APMĀCĪBAS PROGRAMMA UN PERIODISKĀ APMĀCĪBA

a) Kompetentajai iestādei jāizveido apmācības programma saviem darbiniekiem, tostarp lidlauka inspektoriem, un jāplāno tās īstenošana.

b) Apmācības programmā jāietver darbinieku un kompetentās iestādes konkrētās vajadzības.

c) Apmācības programmā atbilstīgi attiecīgajiem darbinieka darba pienākumiem jāiekļauj zināšanas, pieredze un prasmes vismaz šādās jomās:

1. aviāciju reglamentējošie tiesību akti, aviācijas nozares organizācija un struktūra;

2. Čikāgas konvencija, attiecīgie *ICAO* pielikumi un dokumenti, Regulas (EK) Nr. 216/2008 piemērojamās prasības, tās īstenošanas noteikumi un saistītie pieņemamie atbilstības nodrošināšanas līdzekļi, sertifikācijas specifikācijas un norādījumi, kā arī alternatīvu atbilstības nodrošināšanas līdzekļu novērtēšanas metodika un piemērojamie valsts tiesību akti;

3. piemērojamās prasības un procedūras;

4. īpašu interešu jomas, tostarp:

i) pārvaldības sistēmas, tostarp drošības pārvaldības sistēmas, drošības nodrošināšanas principi un kvalitātes un aizsardzības pārvaldības sistēmas, ko piemēro attiecībā uz aeronavigācijas datiem un aeronavigācijas informāciju;

ii) drošības pārvaldības sistēmu pieņemamība un auditēšana;

iii) izmaiņu pārvaldība;

iv) aeronavigācijas pētījumi, drošības novērtējumi un ziņošanas paņēmieni;

v) cilvēkfaktoru principi;

vi) lidlauka uzbūve;

viii) zīmes, marķējumi un ugunis;

ix) lidlauka uzturēšana;

-
- A) lidlauka ekspluatācija, tostarp:
  - B) lidlauka aizsardzība, arī šķēršļu novērtēšana;
  - C) glābšana un ugunsdzēsība;
  - D) ārkārtas situāciju pasākumu plānošana;
  - E) pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģa evakuācija;
  - F) lidojumi ierobežotas redzamības apstākļos;
  - G) ekspluatācija sliktos laikapstākļos;
  - H) savvaļas dzīvnieku pārvaldība;
  - I) peronu pārvaldība un peronu drošības pārvaldība;
  - J) darbības ar bīstamiem izstrādājumiem un
  - K) degviela, iekārtas, glabāšana un lietošana;
  - x) lidlauka ekspluatācijas instrukciju novērtēšana, apstiprināšana un pārskatīšana;
  - xi) cita piemērota tehniskā apmācība atbilstīgi darbinieku darba pienākumiem un uzdevumiem un
  - xii) izpildes nodrošināšanas pasākumi.

5. Apmācības programma un plāns vajadzības gadījumā ir jāatjaunina, lai tajā atspoguļotu vismaz izmaiņas aviācijas tiesību aktos un nozarē.

6. Kompetentajai iestādei jānodrošina, ka tās darbinieki, tostarp tās lidostas inspektori, piedalās periodiskajā apmācībā ik pēc kompetentās iestādes noteiktiem laika posmiem regulāri vai vienmēr, kad tas tiek uzskatīts par vajadzīgu, lai atjauninātu zināšanas.

AMC2 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

KVALIFIKĀCIJA UN APMĀCĪBA — LIDLĀUKU INSPEKTORI

a) Sākotnējā apmācībā jāiekļauj tālāk norādītās daļas.

1. Sākotnējā teorētiskā apmācība

Sākotnējās teorētiskās apmācības nolūks ir iepazīstināt apmācāmos lidlauku inspektorus ar konstatēto neatbilstību klasificēšanu, paziņošanu, turpmākas izpildes uzraudzības procedūrām un izpildes nodrošināšanu. Teorētiskās apmācības galvenais nolūks nav tehnisko zināšanu nodošana, jo apmācāmās personas šādas zināšanas jau ir ieguvušas iepriekšējā darba pieredzē vai īpašā apmācībā, ko saņēmušas pirms teorētiskās apmācības kursa sākuma (jomas, kuras jāietver apmācības programmā, norādītas AMC1 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta

---

2. daļā). Cita starpā teorētiskajā apmācībā jāiekļauj auditu un inspekciju teorija, kā arī kvalitātes/drošības nodrošināšanas teorija.

2. Praktiskā apmācība

Praktiskā apmācība ietver auditēšanas/inspicēšanas paņēmieni un īpašu uzmanības jomu apguvi, neskarot lidlauka darbību izpildi.

Kompetentajai iestādei jāpārliecinās, ka apmācāmās personas ir sekmīgi pabeigušas sākotnējo teorētisko un praktisko apmācību un sekmīgi izturējušas atbilstīgu novērtēšanu.

3. Apmācība darba vietā

Apmācības darba vietā mērķis ir apmācāmo personu iepazīstināšana ar lidlauka auditēšanas/inspicēšanas īpatnībām reālā darba vidē.

a) Apmācības darba vietā ilgums un norise

Apmācības darba vietā ilgums jāpielāgo katras apmācāmās personas īpašajām apmācības vajadzībām, un tajā maksimāli iespējami jāietver tās auditēšanas/inspicēšanas pozīcijas, kuras inspektoram būs jāpārbauda. Apmācībā darba vietā jāiekļauj vismaz četri lidlauka auditi vai inspekcijas.

b) Apmācības darba vietā tvērums un elementi

i) Audita/inspekcijas sagatavošana:

A) informācijas avoti, ko izmanto audita/inspekcijas sagatavošanā;

B) problēmu jomas un/vai nenovērstas konstatētās neatbilstības;

C) auditējamo/inspicējamo lidlauku ekspluatantu atlase un

D) audita/inspekcijas grupas dalībnieku uzdevumu sadale.

ii) Inspekcijas administratīvie jautājumi:

A) lidlauka inspektora pilnvaras, tiesības un pienākumi;

B) lidlauka piekļuves procedūras;

C) drošības un aizsardzības procedūras lidostas kontrolējamā teritorijā un

D) lidlauka inspektora darba rīku komplekts (atstarojoša veste, kontrolsaraksti, klinometrs, attāluma mērīšanas ierīces, digitālais fotoaparāts, *GPS* u. c.).

iii) Audits/inspekcija:

A) ievads — ievadsanāksme;

B) darbības, ko veic audita/inspekcijas vietā (audits/inspekcija atbilstīgi apmācāmās personas specializācijas jomai);

C) konstatētā neatbilstība (identifikācija, klasifikācija, pierādījumu vākšana, ziņošana) un

D) koriģējošas darbības — izpildes nodrošināšana.

iv) Noslēguma sanāksme — pārskats par audita/inspekcijas secinājumiem.

v) Audita/inspekcijas ziņojuma sagatavošana, pabeigšana un sniegšana.

vi) Cilvēkfaktoru elementi:

A) kultūras aspekti;

B) domstarpību un/vai konfliktu atrisināšana un

C) auditējamo personu uztraukums.

vii) Grupas vadība, ja nepieciešama.

viii) Procedūras, ko īsteno pēc audita/inspekcijas pabeigšanas, piemēram, auditā konstatēto neatbilstību statusa uzraudzība, papildu auditi/inspekcijas un konstatēto neatbilstību slēgšana pēc tam, kad lidlauka ekspluatants veicis atbilstīgus pasākumus.

b) Apmācāmo lidlauku inspektoru novērtēšana

Apmācāmo personu novērtēšana jāveic tam lidlauka inspektoram, kas veic apmācību. Uzskata, ka apmācāmā persona sekmīgi pabeigusi apmācību darba vietā tikai tad, kad šī persona lidlauka inspektoram, kas veicis apmācību, pierāda savu profesionālo kompetenci, zināšanas, spriestspēju un spēju veikt lidlauka inspekciju darba vidē saskaņā ar piemērojamām prasībām.

c) Lidlauku inspektori, kas norīkoti veikt apmācāmo personu apmācību un novērtēšanu

Lidlauku inspektoros, kas veic apmācību un novērtē apmācāmos lidlauku inspektoros, norīko kompetentā iestāde, un viņiem jāatbilst kompetentās iestādes noteiktajiem kvalifikācijas kritērijiem. Šajos kritērijos jāparedz, ka norīkotā persona vismaz pēdējos trīs gadus pirms minētās norīkošanas ir bijusi kvalificēts lidlauka inspektors (sk. *GM6 ADR.AR.B.005.* punkta a) apakšpunkta 2. daļu). Papildu faktori, kas jāņem vērā, izraugoties lidlauku inspektoros apmācāmo lidlauka inspektoru apmācīšanai un novērtēšanai: zināšanas par apmācības paņēmieniem, profesionalitāte, briedums, spriestspēja, godprātīgums, zināšanas par drošību, saskarsmes prasmes un personīgie darbības standarti.

AMC3 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

LIDLAUKA INSPEKTORU KVALIFIKĀCIJA PĒC APMĀCĪBAS SEKMĪGAS PABEIGŠANAS

a) Pēc sākotnējās apmācības (proti, pēc sākotnējās teorētiskās apmācības, praktiskās apmācības un apmācības darba vietā pabeigšanas) sekmīgas pabeigšanas kompetentajai iestādei ir jāizdod oficiāls katra kvalificēta lidlauku inspektora kvalifikācijas apliecinājums,

---

kur uzskaitītas attiecīgā inspektora tiesības. Lai atvieglinātu lidlauku inspektoru darbu, viņiem piešķir arī pilnvaras.

b) Lidlauku inspektoru tiesības (inspekcijas tvērumu, inspicējamus objektus) nosaka, pamatojoties uz inspektoru zināšanām un/vai darba pieredzi. Kompetentā iestāde nosaka jomas, kuras inspektoram ir tiesības inspicēt, ņemot vērā šādus apsvērumus:

1. zināšanas un
2. darba pieredzi.

c) Inspekcijas iestādei jāievieš sistēma, kas nodrošinās šo iestāžu lidlauku inspektoru atbilstību visiem kvalifikācijas kritērijiem attiecībā uz atbilstību, apmācību un neseno pieredzi.

GMI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

PIETIEKAMS PERSONĀLS

a) Šie vadlīniju dokumenti par nepieciešamā darbinieku skaita noteikšanu attiecas tikai uz sertifikācijas un uzraudzības uzdevumu izpildi, un tos nepiemēro attiecībā uz personālu, kas nepieciešams valsts tiesību aktu prasībās noteiktu uzdevumu izpildei.

b) Elementus, kas jāņem vērā, nosakot nepieciešamo personālu un plānojot tā pieejamību, var iedalīt kvantitatīvajos elementos un kvalitatīvajos elementos.

1. Kvantitatīvie elementi:

- i) izsniedzamo sākotnējo sertifikātu skaits;
- ii) kompetentās iestādes sertificētu lidlauku un lidlauku ekspluatantu skaits;
- iii) tādu perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju skaits, kuri kompetentajai iestādei deklarējuši savu darbību;
- iv) plānoto lidlauka auditu un inspekciju skaits un
- v) paredzamo lidlauka infrastruktūras izmaiņu skaits.

2. Kvalitatīvie elementi:

i) lidlaukos notiekošo un lidlauku ekspluatantu (arī peronu pārvaldības pakalpojumu sniedzēju) veikto darbību apmērs, būtība un sarežģītība:

- A) lidlauka ekspluatanta tiesības;
- B) apstiprinājuma veids, apstiprinājuma darbības joma;
- C) iespējamā sertifikācija attiecībā uz atbilstību nozares standartiem;
- D) ekspluatēto lidlauku tipi;

E) darbinieku skaits un

F) organizatoriskā struktūra, meitasuzņēmumi;

ii) iepriekšējo uzraudzības pasākumu, tostarp auditu, inspekciju un pārbažu rezultāti attiecībā uz riskiem un atbilstību tiesību aktiem;

A) konstatēto neatbilstību skaits un pakāpe un

B) koriģējošu darbību īstenošana;

iii) dalībvalsts aviācijas nozares lielums un iespēja paplašināt darbības civilās aviācijas jomā, par ko var liecināt jaunu pieteikumu skaits un spēkā esošo sertifikātu paredzamās izmaiņas.

c) Pamatojoties uz datiem, kas iegūti iepriekšējos uzraudzības plānošanas ciklos, un ņemot vērā situāciju dalībvalsts aviācijas nozarē, kompetentā iestāde var aprēķināt:

1. sertifikātu pieteikumu apstrādei nepieciešamo standarta darba laiku;

2. deklarāciju apstrādei nepieciešamo standarta darba laiku;

3. jaunu deklarāciju un grozītu deklarāciju skaitu;

4. katrā plānošanas periodā izsniegšanai paredzēto jauno sertifikātu skaitu un

5. spēkā esošo sertifikātu grozījumu skaitu, ko paredzēts apstrādāt katrā plānošanas periodā.

d) Saskaņā ar kompetentās iestādes uzraudzības politiku attiecībā uz katru lidlauku un lidlauka ekspluatantu, kā arī attiecībā uz deklarētajiem perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem jānosaka norādītie plānošanas dati:

1. uzraudzības plānošanas ciklā paredzēto auditu/inspekciju standarta skaits;

2. katra audita/inspekcijas standarta ilgums;

3. standarta darba laiks, ko katrs lidlauku inspektors velta audita/inspekcijas sagatavošanai, audita/inspekcijas īstenošanai attiecīgajā vietā, ziņojuma sagatavošanai un turpmākas izpildes uzraudzībai, un

4. minimālais lidlauku inspektoru skaits katrā auditā/inspekcijā un lidlauku inspektoru nepieciešamā kvalifikācija.

e) Standarta darba laiku var izteikt katra lidlauku inspektora darba stundās vai katra lidlauku inspektora darba dienās. Visi plānošanas aprēķini jāveic, pamatojoties uz vienu un to pašu laika vienību (proti, uz stundām vai darba dienām).

f) Iepriekš c) un d) apakšpunktā minēto datu apstrādei ieteicams izmantot izklājlapu lietojumprogrammu, lai atvieglinātu sertificēšanai, uzraudzībai un izpildes nodrošināšanas darbībām nepieciešamā kopējā darba stundu/dienu skaita noteikšanu katram uzraudzības

---

plānošanas ciklam. Šo lietojumprogrammu var izmantot arī, lai ieviestu personāla pieejamības plānošanas sistēmu.

g) Attiecībā uz katru lidlauku, lidlauka ekspluatantu un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju darba stundu/dienu skaitu, ko katrs kvalificēts lidlauku inspektors katrā plānošanas periodā var veltīt sertificēšanas, uzraudzības un izpildes nodrošināšanas darbībām, nosaka, ņemot vērā šādus apstākļus:

1. administratīvie uzdevumi, kas nav tieši saistīti ar uzraudzību un sertificēšanu;
2. apmācība;
3. dalība citos projektos;
4. plānotā prombūtne un
5. neplānotiem uzdevumiem un neparedzētiem notikumiem vajadzīgā laika rezerve.

h) Nosakot sertificēšanas, uzraudzības un izpildes nodrošināšanas darbībām pieejamo darba laiku, jāņem vērā arī kvalificētu vienību izmantošanas iespēja.

i) Pamatojoties uz minētajiem elementiem, kompetentajai iestādei jāspēj nodrošināt šādu darbību izpilde:

1. uzraudzīt auditu un inspekciju izpildes datumus un auditu un inspekciju pabeigšanas datumus;
2. ieviest darbinieku pieejamības plānošanas sistēmu un
3. konstatēt iespējamo neatbilstību starp savu darbinieku skaitu un kvalifikāciju un nepieciešamo sertificēšanas apjomu un uzraudzību.

Ņemot vērā izmaiņas pieņēmumos, kas tika izmantoti plānošanā, jānodrošina plānošanas datu aktualitāte un īpaša uzmanība jāpievērš ar riska apsvērumiem pamatotiem uzraudzības principiem.

GM3 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

LIDLĀUKU INSPEKTORI — PIENĀKUMI

a) Lidlauku inspektors ir persona, ko kompetentā iestāde oficiāli pilnvarojusi veikt ar lidlauku drošības uzraudzību saistītus uzdevumus.

b) Papildus lidlauku uzraudzības uzdevumiem lidlauku inspektors var veikt arī citus uzdevumus, ja kompetentā iestāde uzskata, ka tas ir nepieciešams.

GM3 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

DARBINIEKU KVALIFIKĀCIJA

Termins “kvalificēts” nozīmē darbinieka piemērotību noteiktajam mērķim. To iespējams nodrošināt, izpildot konkrētus nosacījumus, piemēram, pabeidzot apmācību vai iegūstot diplomu vai grādu, vai atbilstīgu pieredzi. Šis termins ietver spējas, zināšanas vai prasmes, kas atbilst vai ir piemērotas konkrētajam gadījumam vai padara personu piemērotu noteiktu pienākumu izpildei, amatam, stāvoklim, tiesībām vai statusam.

Atsevišķus amatus pēc būtības var saistīt ar noteiktu kvalifikāciju konkrētā jomā (piemēram, glābšana un ugunsdzēsība, inženierbūvniecība, mehānika vai elektrotehnika, savvaļas bioloģija u. c.). Šādos gadījumos personai, kas veic šāda amata pienākumus, ir jābūt nepieciešamajai kvalifikācijai tādā līmenī, kas atbilst piemērojamos valsts vai Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām.

GM4 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

KVALIFIKĀCIJA UN APMĀCĪBA — VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

a) Lai uzturētu darbinieku kompetenci, pēc vajadzības jāveic darbinieku sākotnējās un periodiskās apmācības pasākumi.

b) Attiecībā uz konkrētu sākotnējās apmācības elementu secību kompetentajai iestādei jānodrošina, ka apmācībā darba vietā piedalās tikai tās apmācāmās personas, kas sekmīgi pabeigušas sākotnējo teorētisko apmācību un praktisko apmācību.

c) Jautājums par kompetentās iestādes darbinieku pamatspējām ir jāizskata, pieņemot personas darbā un īstenojot parastās pārvaldības funkcijas, lai atlasītu darbiniekus noteiktu pienākumu izpildei. Turklāt kompetentajai iestādei ir jānodrošina šo pienākumu izpildei nepieciešamo pamatprasmju apmācība. Lai novērstu izpratnes un interpretācijas atšķirības, uzskata, ka ir svarīgi visiem darbiniekiem nodrošināt papildu apmācību, kas īpaši saistīta ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 piemērojamajām prasībām, to īstenošanas noteikumiem un saistītajiem AMC, CS un GM, kā arī ar alternatīvo atbilstības nodrošināšanas līdzekļu novērtējumu.

d) Kompetentā iestāde apmācību var nodrošināt, izmantojot savu apmācības organizāciju, kurā pieejami kvalificēti pasniedzēji, vai piesaistot citu kvalificētu apmācības avotu (piemēram, apmācību veic citas kompetentās iestādes vai Aģentūra).

e) Ja apmācību nenodrošina iekšējā apmācības organizācija, kā pasniedzējus var piesaistīt pietiekami pieredzējušas un kvalificētas personas, ja vien ir novērtēta viņu spēja veikt apmācību. Vajadzības gadījumā jāizstrādā individuāls apmācības plāns, ietverot konkrētas prasmes, kas vajadzīgas, lai veiktu apmācību. Attiecīgi jāreģistrē informācija par šādu apmācību un novērtēšanu.

GM5 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

APMĀCĪBAS PROGRAMMA UN PERIODISKĀ APMĀCĪBA

Sagatavojot apmācības programmu, kompetentajai iestādei jānosaka apmācības jomas,

---

kurās iespējams iekļaut reālistiskus apmācības elementus.

Piemēram, *RFFS* apmācībā daļēji vai pilnīgi var iekļaut lidlauka ekspluatanta *RFFS* darbinieku apmācību. Ja šādu apmācību nodrošina lidlauka ekspluatants, īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai būtu novērsti visi iespējamie interešu konflikti.

GM6 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ LIDLĀUKA INSPEKTORU NESENO PIEREDZI

a) Lidlauka inspektors saglabā kvalifikāciju, ja viņš iepriekšējo 12 mēnešu laikā veicis vismaz divus lidlauku auditus/inspekcijas. Ja šis minimālais auditu/inspekciju skaits nav sasniegts tāpēc, ka dalībvalstī nav pietiekami daudz lidlauku, kuros šādi auditi/inspekcijas būtu jāveic, var ņemt vērā arī auditus/inspekcijas lidlaukos, kuri ir pieejami publiskai lietošanai, taču nav iekļauti Regulas (EK) Nr. 216/2008 darbības jomā.

b) Ja lidlauku inspektors zaudē kvalifikāciju tāpēc, ka nav spējis nodrošināt a) punktā minēto inspekciju skaitu, kompetentā iestāde var viņu atkārtoti kvalificēt, nodrošinot iespēju trūkstošos auditus/inspekcijas veikt kvalificēta lidlauka inspektora uzraudzībā. Trūkstošie auditi/inspekcijas jāveic laika posmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus pēc tā laika posma beigām, kurā inspektoram bija jānodrošina minimālais auditu/inspekciju skaits.

c) Ja lidlauka inspektors zaudē kvalifikāciju tāpēc, ka nav piedalījies auditos/inspekcijās ilgāk, nekā noteikts a) apakšpunktā, taču ne ilgāk par 24 mēnešiem, kompetentā iestāde drīkst viņu atkārtoti kvalificēt tikai pēc tam, kad viņš sekmīgi pabeidzis apmācību darba vietā un jebkuru nepieciešamo periodisko apmācību.

d) Ja lidlauka inspektors zaudē kvalifikāciju tāpēc, ka nav bijis iesaistīts auditos/inspekcijās ilgāk par 24 mēnešiem, kompetentā iestāde drīkst viņu atkārtoti kvalificēt tikai pēc tam, kad viņš pabeidzis sākotnējo teorētisko apmācību, praktisko apmācību un apmācību darba vietā.

GMI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma

APRĪKOJUMS UN BIROJU TELPAS

Iespējamais aprīkojums un telpas var būt:

a) atbilstīgas biroja telpas;

b) tehniskā bibliotēka, kas pieejama kompetentās iestādes personālam, vai cits paņēmieni, ar ko nodrošina nepieciešamās tehniskās dokumentācijas saņemšanu, kontroli un izplatīšanu;

c) biroja aprīkojums, tostarp datori un sakaru līdzekļi;

d) transportlīdzekļi;

e) darbinieku aizsardzības līdzekļi un

f) aprīkojums, kas nepieciešams lidlauka un tā objektu auditēšanā/inspicēšanā, piemēram, fotoaparāti, klinometri, attāluma mērīšanas ierīces, *GPS* u. c.

AMCI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma

ATBILSTĪBAS UZRAUDZĪBAS PROCESS

Formālajā procesā, ko piemēro, lai uzraudzītu pārvaldības sistēmas atbilstību būtiskajām prasībām un procedūru atbilstību:

- a) iekļauj auditā konstatēto neatbilstību atgriezenisko sistēmu, ar kuru vajadzības gadījumā nodrošina koriģējošo darbību īstenošanu, un
- b) par šo procesu atbild persona vai personu grupa, kas atskaitās kompetentās iestādes augstākajai vadībai un kas atbilstības uzraudzības pasākumos ir funkcionāli neatkarīga no pārtraugāmām vienībām/departamentiem un kurai ir tieša piekļuve kompetentās iestādes augstākajai vadībai un atbilstīga līmeņa vadītājiem, kas atbild par drošības jautājumiem.

AMCI ADR.AR.B.005. punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

SASKAŅOŠANA AR CITĀM DALĪBVALSTS IESTĀDĒM

Kompetentajai iestādei ir jāizstrādā kārtība darbību saskaņošanai ar citām dalībvalsts iestādēm. Jo īpaši šajos saskaņošanas pasākumos jāiesaista šādas iestādes:

- a) drošības iestādes, lai nodrošinātu:
  - 1. starptautisko civilās aviācijas drošības pasākumu iekļaušanu lidlauku plānojumā, konstrukcijā un aprīkojumā un
  - 2. civilas aviācijas drošības pasākumu optimizāciju;
- b) vides aizsardzības iestādes, lai risinātu pretrunas starp drošības un vides prasībām;
- c) iestādes, kas vietējā līmenī atbild par plānošanu un zemes izmantošanu.

AMCI ADR.AR.B.010. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Uzdevumu uzticēšana kvalificētām vienībām

DARBINIEKU KVALIFIKĀCIJA

- a) Kvalificētai vienībai, kurai tiek uzticēti ar sākotnējo sertificēšanu vai turpmāko uzraudzību saistīti uzdevumi, jābūt pieejamam pietiekamam skaitam kvalificētu tehnisko darbinieku, lai veiktu lidlauku inspekcijas un auditus, kā arī jebkurus citus uzdevumus, kas nepieciešami sertificēšanas un uzraudzības procesā, ja kompetentā iestāde to pieprasa.
- b) Tādas kvalificētas vienības darbiniekiem, kurai šādi uzdevumi uzticēti, jāatbilst kvalifikācijas kritērijiem, kas piemērojami attiecībā uz kompetentās iestādes lidlauka inspektoriem un noteikti *AMCI ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļā*, *AMC2 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļā* un *AMC3 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļā* (sk. arī *GM6 ADR.AR.B.005. punkta a) apakšpunkta 2. daļu*).

GMI ADR.AR.B.010. punkts. Uzdevumu uzticēšana kvalificētām vienībām

SERTIFICĒŠANAS UZDEVUMI

Kvalificētās vienības kompetentās iestādes vārdā var veikt uzdevumus, kas saistīti ar lidlauku un lidlauka ekspluatantu (arī deklarēto perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju) sākotnējo sertificēšanu un turpmāko uzraudzību, bet tās nedrīkst izdot sertifikātus un apstiprinājumus.

AMCI ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Arhivēšanas sistēmai jānodrošina, ka visi ieraksti ir pieejami pienācīgā laikā vienmēr, kad tie nepieciešami. Šie ieraksti jāorganizē tā, lai nodrošinātu to izsekojamību un iegūstamību visā noteiktajā glabāšanas laikā.

b) Ieraksti jāglabā papīra formā vai elektroniskā formā, vai abās šajās formās. Ierakstus drīkst glabāt arī mikrofilmā vai optiskajā diskā. Ierakstiem jābūt salasāmiem un pieejamiem visā noteiktajā glabāšanas laikā. Glabāšanas laiks sākas brīdī, kad ieraksts izveidots vai pēdējo reizi grozīts.

c) Datorsistēmām jābūt aprīkotām ar vismaz vienu rezerves sistēmu, kas jāatjaunina 24 stundu laikā pēc jauna ieraksta veikšanas. Datorsistēmās jāiekļauj līdzekļi, kas nodrošina aizsardzību pret datu nesankcionētu pārveidošanu.

d) Visa datora aparatūra, kuru lieto, lai nodrošinātu datu dublēšanu, un aparatūra, kas satur darba datus, jāglabā atsevišķi tādā vidē, kur nodrošināta aparatūras saglabāšana labā stāvoklī. Pārveidojot aparatūru vai programmatūru, īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai visi nepieciešamie dati joprojām būtu pieejami vismaz visā laika posmā, kas norādīts ADR.AR.B.020. punkta c) un d) apakšpunktā.

AMCI ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkta 1., 2. un 3. daļa. Arhivēšana

KOMPETENTĀS IESTĀDES PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

Dokumentācijā, kas saistīta ar kompetentās iestādes pārvaldības sistēmu, attiecīgi iekļauj vismaz:

a) dokumentētās politikas nostādnes un procedūras;

b) datnes par kompetentās iestādes darbiniekiem, papildinātas ar dokumentiem, kas apliecina apmācību un kvalifikāciju;

c) kompetentās iestādes atbilstības iekšējās uzraudzības un riska novērtēšanas rezultātus, tostarp auditā konstatētās neatbilstības un koriģējošās darbības, un

d) līgumus, kas noslēgti ar kvalificētām struktūrvienībām, kuras kompetentās iestādes vārdā pilda sertificēšanas vai uzraudzības uzdevumus.

AMCI ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Arhivēšana

DOKUMENTĀCIJAS GLABĀŠANAS LAIKS

Dokumentāciju, kas saistīta ar kompetentās iestādes darbinieku apmācību un kvalifikāciju, glabā līdz brīdim, kad tiek izbeigtas darba attiecības ar konkrēto darbinieku.

AMCI ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkta 4. daļa, 5. daļa. Arhivēšana

**LIDLĀUKI — LIDLĀUKA EKSPLUATANTI — PERONA PĀRVALDĪBAS
PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI**

Dokumentācijā, kas attiecas uz sertificētu lidlauku un tā ekspluatantu vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju, kurš deklarējis savu darbību kompetentajai iestādei, atbilstīgi organizācijas tipam iekļauj:

- a) pieteikumu sertifikāta vai apstiprinājuma saņemšanai vai deklarāciju;
- b) dokumentāciju, ar kuru pamatota:
  - 1. sertifikāta vai apstiprinājuma un to grozījumu izsniegšana un
  - 2. deklarācijas reģistrēšana;
- c) dokumentāciju, kas saistīta ar pieteikuma iesniedzēja paziņotajām izmaiņām un to novērtēšanu;
- d) izdoto sertifikātu vai apstiprinājumu, tostarp visus grozījumus;
- d) ilgstošās uzraudzības programmas kopiju, kurā uzskaitīti datumi, kad jāveic auditi, un datumi, kad šādi auditi veikti;
- f) turpmākās uzraudzības protokolus, tostarp visus auditu un inspekciju protokolus;
- g) visas būtiskās sarakstes kopijas;
- h) informāciju par visiem izņēmumiem, atkāpēm un izpildes nodrošināšanas pasākumiem;
- i) jebkuru citas kompetentās iestādes ziņojumu, kas attiecas uz lidlauka, lidlauka ekspluatanta un attiecīgā gadījumā perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja uzraudzību, un
- j) jebkura cita, kompetentās iestādes apstiprināta dokumenta kopiju.

AMCI ADR.AR.B.020. punkta c) apakšpunkts. Arhivēšana

**LIDLĀUKI — LIDLĀUKA EKSPLUATANTI — PERONA PĀRVALDĪBAS
PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI**

- a) Dokumentācijā, kas tiek saistīta ar lidlauka sertificēšanu un kas jāuztur visā sertifikāta derīguma laikā, iekļauj arī:

-
1. iesniegtos pieteikumus;
  2. sertifikācijas specifikāciju paziņojumus, kas sniegti saistībā ar sākotnējo sertificēšanu, un visus paziņojumus par to grozījumiem, tostarp:
    - i) visus noteikumus, attiecībā uz kuriem ir pieņemts līdzvērtīgs drošības līmenis, un
    - ii) visus īpašos nosacījumus;
  3. dokumentāciju, kas saistīta ar izmantotajiem alternatīvajiem atbilstības nodrošināšanas līdzekļiem;
  4. attiecīgā gadījumā dokumentāciju, kas saistīta ar noviržu apstiprināšanas un rīcības dokumentiem [*Deviation Acceptance and Action Documents (DAAD)*];
  5. dokumentāciju, kas attiecas uz piešķirtajiem izņēmumiem vai atkāpēm;
  6. pētījumus un drošības novērtējumus aeronavigācijas jomā;
  7. lidlauka projektēšanas dokumentus;
  8. pieteikuma iesniedzēja deklarācijas;
  9. spēkā esošo lidlauka rokasgrāmatas redakciju un pierādījumus par tās novērtēšanu un
  10. piešķirtos apstiprinājumus.
    - b) Nav jāglabā ieraksti par tādu lidlauka aprīkojumu vai lidlauka infrastruktūras daļām, kas aizvestas no lidlauka.
    - c) Attiecībā uz perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem dokumentācijā iekļauj arī deklarācijas un attiecīgo dokumentāciju, ko iesnieguši šādu pakalpojumu sniedzēji.

GMI ADR.AR.B.020. punkts. Arhivēšana

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Ierakstos jādokumentē sasniegtie rezultāti vai jāsniedz pierādījumi par veiktajiem pasākumiem. Ieraksti kļūst īsti dokumentēšanas brīdī. Tādēļ attiecībā uz tiem nepiemēro versijas kontroli. Pat tad, ja attiecībā uz vienu un to pašu jautājumu tiek izveidots jauns ieraksts, iepriekšējais ieraksts joprojām paliek spēkā.

GMI ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana

GLABĀŠANA MIKROFILMĀ UN OPTISKAJĀ DISKĀ

Ierakstus jebkurā laikā var saglabāt mikrofilmā vai optiskajā diskā. Šādi saglabātu ierakstu salasāmībai noteiktajā glabāšanas laikā jāatbilst sākotnējā ieraksta salasāmībai.

GM2 ADR.AR.B.020. punkta a) apakšpunkts. Arhivēšana

LIDLAUKI — LIDLAUKU EKSPLUATANTI — DOKUMENTĀCIJA

Dokumentācijā, kas jāglabā, lai apliecinātu sertifikātu vai apstiprinājumu, ir iekļauta pārvaldības sistēmas dokumentācija, tostarp tehniskās rokasgrāmatas, piemēram, lidlauka ekspluatācijas instrukcija, kas iesniegtas kopā ar sākotnējo pieteikumu, un visi šo dokumentu grozījumi.

C APAKŠDAĻA. UZRAUDZĪBA, CERTIFICĒŠANA UN IZPILDES NODROŠINĀŠANA (ADR.AR.C)

AMCI ADR.AR.C.005. punkts. Uzraudzība

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Kompetentajai iestādei jānovērtē lidlauka ekspluatants un jāuzrauga viņa pastāvīgā profesionālā spēja veikt drošas ekspluatācijas darbības saskaņā ar piemērojamajām prasībām un sertifikācijas pamatu. Tāpat kompetentajai iestādei jāuzrauga perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju pastāvīgā kompetence. Kompetentajai iestādei jānodrošina, ka ir skaidri noteikta atbildība par lidlauka ekspluatantu un arī perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju novērtēšanu un uzraudzību. Šo atbildību var pilnīgi vai daļēji deleģēt vai sadalīt.
- b) Būtiski, lai kompetentā iestāde spētu pienācīgi novērtēt lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja pastāvīgo kompetenci, nodrošinot, ka visas darbības novērtē atbilstīgi kvalificēti darbinieki.

GMI ADR.AR.C.005. punkts. Uzraudzība

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Lidlauka ekspluatants atbild par lidlauka drošu ekspluatāciju. Ar šiem noteikumiem uzticot lidlauka ekspluatantiem daļu atbildības par ekspluatācijas drošības uzraudzību, panāktas pozitīvas pārmaiņas. Šo mērķi nav iespējams sasniegt, ja lidlauka ekspluatants nav gatavs uzņemties no šādas politikas izrietošas saistības, tostarp piešķirt nepieciešamos resursus tās īstenošanai. Lai šī politika tiktu veiksmīgi īstenota, būtiska nozīme ir *ADR.OR* daļai, kur paredzēts, ka lidlauka ekspluatantam ir jāizveido pārvaldības sistēma.
- b) Kompetentajai iestādei jāturpina vērtēt lidlauka ekspluatantu vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju atbilstība piemērojamām prasībām, tostarp to pārvaldības sistēmas efektivitāte. Ja tiek secināts, ka pārvaldības sistēma nav efektīva, uzskatāms, ka noticis prasību pārkāpums, kas cita starpā var būt pietiekams pamats tam, lai apstrīdētu sertifikāta vai attiecīgajā gadījumā deklarācijas spēkā esamību.
- c) Atbildīgais vadītājs atskaitās gan kompetentajai iestādei, gan arī personām, kas viņu apstiprinājušas amatā. Tas nozīmē, ka kompetentā iestāde nevar atzīt par pieņemamu tādu situāciju, kurā atbildīgajam vadītājam tiek liegti pietiekami finanšu līdzekļi, darbaspēks vai pilnvaras, lai viņš spētu labot pārvaldības sistēmā konstatētās nepilnības.

AMCI ADR.AR.C.010. punkts. Uzraudzības programma

LIDLAUKA EKSPLUATANTU UN PERONA PĀRVALDĪBAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU UZRAUDZĪBAS PROCEDŪRAS

- a) Kompetentajai iestādei attiecībā uz katru lidlauka ekspluatantu un katru perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju jānosaka atbilstīgs kontaktpunkts. Ja lidlauka ekspluatantam tiek norīkoti vairāki lidlauka inspektori, vienam no šiem inspektoriem jāpiešķir kopējā atbildība par lidlauka ekspluatanta vadības pārraudzību un sadarbību ar to, šim inspektoram jāziņo par ekspluatācijas kopējo atbilstību noteiktajām prasībām.

---

b) Inspekcijās, auditos un uzraudzības procedūrās, kuras īsteno ekspluatācijai atbilstīgā apmērā un biežumā, jāiekļauj arī šādas pozīcijas:

1. lidlauka infrastruktūra un aprīkojums;
2. vizuāli līdzekļi un lidlauka elektrosistēmas;
3. šķēršļu ierobežojums un kontrole;
4. lidlauka datu paziņošana;
5. lidlauka avārijas situācijas pasākumu plāna izstrāde;
6. glābšana un ugunsdzēsība;
7. pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģa evakuācija;
8. bīstamu izstrādājumu un degvielas uzglabāšanas iekārtas un darbības ar bīstamiem izstrādājumiem un degvielu, tostarp degvielas iekārtas, degvielas kvalitāte un degvielas uzpildes aprīkojums;
9. ekspluatācija ierobežotas redzamības apstākļos;
10. ekspluatācija ziemā un nelabvēlīgos laikapstākļos;
11. radara, navigācijas līdzekļu un lidlauka pārējā aprīkojuma aizsardzība;
12. perona pārvaldība;
13. perona drošības pārvaldība;
14. transportlīdzekļu kontrole kustības zonā;
15. savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma pārvaldība;
16. kompetentās iestādes skrejceļa drošības programmā paredzētās lidlauka ekspluatanta programmas, ko piemēro, lai novērstu nobraukšanu no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanu;
17. kustības zonas pārbaudes;
18. lidlauku sistēmu un kustības zonas tehniskā apkope;
19. lidlauka darbi;
20. aizsardzība pret bīstamām darbībām lidlauka apkārtņē;
21. darbinieku apmācība un ieraksti, tostarp apmācības programmas, ko izmanto, lai novērstu nobraukšanu no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanu, pārbaude, kā arī tās īstenošanas pārbaude;

-
22. lidlauka ekspluatācijas instrukcijas un dokumentācija;
23. ekspluatanta pārvaldības sistēma, tostarp drošības pārvaldības sistēma un tās kvalitāte, un aeronavigācijas datu aizsardzības pārvaldības sistēma un
24. ekspluatanta īstenotā uzraudzība attiecībā uz to organizāciju atbilstību, kuras darbojas vai sniedz pakalpojumus lidlaukā (trešās personas).
- c) Inspekcijā vai auditā ir rūpīgi jāizpēta atlasītās pozīcijas un jāreģistrē visas konstatētās neatbilstības un novērojumi.
- d) Lidlauku inspektoriem ir jāanalizē un jānovērtē visi lidlauka ekspluatanta norādītie cēloņi un jāpārlicinās, ka koriģējošās darbības ir pietiekamas, lai likvidētu neatbilstību un novērstu tās atkārtosanos.
- e) Inspekcijas un auditus var veikt gan atsevišķi, gan kopā. Inspekcijas un auditus var arī saskaņot ar inspekcijām un auditiem, ko veic par citām jomām atbildīgās kompetentās iestādes, lai tādējādi aptvertu jomas, kas tiek saskaņotas starp lidlauka ekspluatantu un citu pakalpojumu sniedzējiem (piemēram, *ATM/ANS*). Auditus kopā ar kompetentajām iestādēm, kuras atbild par citām jomām, jāveic arī tādēļ, ka šādos auditos iespējams ļoti efektīvi pārbaudīt saskarnes starp dažādiem dalībniekiem, kuri darbojas lidlaukā (piemēram, starp lidostu un *ATC*), tostarp to, kā tiek novērsta nobraukšana no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšana.
- f) Kompetentā iestāde var nolemt, ka inspekcijas tiks veiktas, iepriekš neinformējot lidlauka ekspluatantu vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju.
- g) Ja lidlauka inspektoram ir skaidrs, ka lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs ir pieļāvis piemērojamo prasību pārkāpumu un tāpēc ir vai varētu būt samazinājusies drošība, inspektoram ir jānodrošina, ka nekavējoties tiek informēta atbildīgā persona kompetentajā iestādē.
- h) Pirmajos mēnešos pēc jaunas ekspluatācijas darbības uzsākšanas, fiziskām izmaiņām lidlaukā vai organizatoriskas pārstrukturēšanas lidlauku inspektoriem īpaša uzmanība jāpievērš visām neatbilstīgām procedūrām un pazīmēm, kas liecina par iekārtu vai aprīkojuma neatbilstību vai ekspluatācijas vadības kontroles neefektivitāti.
- i) Lidlauku inspektoriem jāņem vērā visi apstākļi, kas var liecināt par ekspluatanta finanšu stāvokļa būtisku pasliktināšanos. Kad tiek konstatētas finanšu grūtības, lidlauku inspektoriem ir jāpastiprina ekspluatācijas tehniskā uzraudzība, īpašu uzmanību pievēršot drošības standartu līmeņa uzturēšanai.
- j) Kompetentās iestādes konstatēto neatbilstību skaits vai mērogs ietekmēs to, vai kompetentā iestāde arī turpmāk saglabās uzticību lidlauka ekspluatanta vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja kompetencei līdzšinējā līmenī vai arī šāda uzticība samazināsies. Ja uzticība samazinās, kompetentajai iestādei būs jāizvērtē visi trūkumi, kas konstatēti pārvaldības sistēmā, un vajadzības gadījumā atbilstīgi jārikojas.

GMI ADR.AR.C.010. punkts. Uzraudzības programma

LIDLAUKA EKSPLUATANTU UN PERONA PĀRVALDĪBAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU UZRAUDZĪBAS PROCEDŪRAS

Papildus regulatīvajai uzraudzībai kompetentā iestāde valsts skrejceļu drošības vadības grupā var izveidot grupas, kas atbildēs par pasākumiem, ar kuriem novērš nobraukšanu no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanu. Šajās grupās var iekļaut nozares pārstāvjus, piemēram, lidlauku, gaisa kuģu ekspluatantu, gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju, nozares drošības grupu, (vietējās) skrejceļa drošības komitejas pārstāvjus, un atbilstīgus kompetentās iestādes pārstāvjus.

Grupai var būt šādi darba uzdevumi:

- risināt situācijas, kas saistītas ar konkrētu apdraudējumu, kas konstatēts valsts līmenī, attiecīgi saskaņojot apakšgrupu vai ārējo iestāžu rīcību;
- veicināt labu praksi, informācijas apmaiņu un uzlabot informētību, izmantojot informatīvus pasākumus, un izglītēt nozari;
- aktīvi veicināt darba nepārtrauktību nozarē;
- veikt nozares koordinācijas punkta pienākumus;
- noskaidrot un izpētīt pieejamās tehnoloģijas, kuras izmantojot, iespējams samazināt nobraukšanas no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanas riskus;
- izvērtēt spēkā esošo lidlauka, ATC un gaisa kuģa ekspluatācijas politiku un vajadzības gadījumā sniegt ieteikumus par turpmāko politiku, kas samazinātu nobraukšanas no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanas risku;
- sniegt ieteikumus attiecībā uz nozarei paredzētiem norādījumiem un konsultatīvajiem materiāliem par lidlauku, gaisa kuģu un ATC ekspluatācijas jautājumiem, lai samazinātu nobraukšanas no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanas risku;
- uzraudzīt un veicināt ziņošanu par incidentiem, kas saistīti ar novirzīšanos nobraukšanu no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanu;
- nodrošināt pilnīgu datu analīzi, lai atklātu un izvērtētu konkrētas problēmu jomas.

AMCI ADR.AR.C.010. punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma

AUDITS

- a) Uzraudzības programmā jānorāda, kuriem aspektiem tiks pievērsta uzmanība attiecīgajā auditā.
- b) Auditā daļa uzmanības jāpievērš lidlauka ekspluatanta ziņojumiem par atbilstības uzraudzību, lai noteiktu, vai lidlauka ekspluatants ir konstatējis galvenos cēloņus un novērsis problēmas.

---

c) Audita nobeigumā lidlauku inspektoram, kas veic auditu, jāsapatavo audita ziņojums, kurā jānorāda visas auditā konstatētās neatbilstības.

AMC1 ADR.AR.C.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Uzraudzības programma

UZRAUDZĪBAS PLĀNOŠANAS CIKLS

a) Drošības stāvoklis ir jāuzrauga pastāvīgi, lai pārliecinātos, vai uzraudzības programma un piemērotais uzraudzības plānošanas cikls joprojām ir atbilstīgs pastāvošajai situācijai.

b) Katru lidlauka ekspluatanta uzraudzības plānošanas cikls un saistītā uzraudzības programma ir jāpārskata katru gadu.

c) Uzraudzības plānošanas cikls un saistītā uzraudzības programma un tās ikgadējā pārskatīšana ir jānosaka, pamatojoties uz šādiem elementiem:

1. iepriekšējo sertifikācijas un uzraudzības pasākumu rezultāti;
2. spēja efektīvi atklāt aviācijas drošības apdraudējumu un nodrošināt saistīto risku vadību;
3. visu izmaiņu efektīva kontrole saskaņā ar *ADR.OR.B.040.* punktu;
4. 1. līmeņa neatbilstību neesība;
5. laiks, kas bijis nepieciešams, lai īstenotu koriģējošās darbības, kuras kompetentā iestāde pieprasījusi saskaņā ar *ADR.AR.C.055.* punkta d) apakšpunkta 2. daļu, un
6. ar ekspluatēto lidlauku saistītais riskantums, piemēram, satiksmes intensitāte, gaisa kuģa tips vai lidlauka fiziskie raksturlielumi.

d) Katrā uzraudzības plānošanas ciklā kompetentajai iestādei ir jāorganizē tikšanās ar lidlauka ekspluatanta atbildīgo vadītāju vai viņa pārstāvi.

AMC2 ADR.AR.C.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Uzraudzības programma

UZRAUDZĪBAS PLĀNOŠANAS CIKLS

a) Katra kompetentās iestādes sertificēta lidlauka ekspluatanta visu procesu auditēšana jāveic ik pēc laikposma, kura ilgums nepārsniedz piemērojamo uzraudzības plānošanas ciklu. Pirmā uzraudzības plānošanas cikla sākumu parasti nosaka, ņemot vērā pirmā sertifikāta izdošanas datumu. Ja kompetentā iestāde uzraudzības plānošanas ciklu vēlas saistīt ar kalendāro gadu, tai atbilstīgi jāsaīsina pirmais uzraudzības plānošanas cikls.

b) Laika intervāls starp diviem auditiem, kuros pārbauda vienu konkrētu procesu, nedrīkst pārsniegt piemērojamā uzraudzības plānošanas cikla intervālu.

c) Katrā uzraudzības plānošanas ciklā vismaz viens audits jāveic katrā lidlaukā uz vietas.

GMI ADR.AR.C.010. punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma

NOZARES STANDARTI

a) Attiecībā uz tiem lidlauka ekspluatantiem, kas pierādījuši atbilstību nozares standartiem, kompetentā iestāde var pielāgot savu uzraudzības programmu, lai novērstu noteiktu auditējamo jautājumu dublēšanu.

b) Pierādīto atbilstību nozares standartiem nevar vērtēt atrauti no citiem elementiem, attiecībā uz kuriem kompetentā iestāde, pamatojoties uz riska apsvērumiem, apsver uzraudzības piemērošanu.

c) Lai varētu atzīt tādus auditus, kas sertifikācijas procesā veikti saskaņā ar nozares standartiem, jāņem vērā šādi apstākļi:

1. atbilstība ir pierādīta, pamatojoties uz sertifikācijas auditēšanas shēmām, kurās paredzēta neatkarīga un sistemātiska pārbaude;

2. ir apstiprināts, ka sertificēšanu saskaņā ar nozares standartiem nodrošina akreditācijas shēma un akreditācijas institūcija;

3. sertifikācijas auditos ir izpildītas prasības, kas noteiktas *ADR.OR*, *ADR.OPS* daļā vai attiecīgi citos noteikumos;

4. šādu sertifikācijas auditu tvērumu iespējams vienkārši savietot ar uzraudzības tvērumu;

5. kompetentajai iestādei ir pieejami audita rezultāti un

6. audita plānošanas intervāli ir saderīgi ar uzraudzības plānošanas ciklu.

GM2 ADR.AR.C.010. punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma

FINANŠU STĀVOKLIS

Tālāk sniegti piemēri tādām tendencēm, kas var liecināt par jauna lidlauka ekspluatanta finanšu problēmām:

a) vārienīga darbinieku atlaišana no darba vai mainība; samazināti personālrесursi; pastiprināti izmantots vairākuzdevumu režīms; izmaiņas darba maiņu sistēmā un palielināts nostrādāto virsstundu skaits;

b) aizkavēta algu izmaksa;

c) drošas ekspluatācijas standartu pazemināšana;

d) apmācības standartu pazemināšana;

e) piegādātāji atteikuši kredītu;

f) lidlauks nav pienācīgi uzturēts un

---

g) nepietiekami krājumi un rezerves daļu trūkums.

GM3 ADR.AR.C.010. punkta b) apakšpunkts. Uzraudzības programma

LIDLAUKA EKSPLUATANTU UN PERONA PĀRVALDĪBAS PAKALPOJUMU
SNIEDZĒJU UZRAUDZĪBAS PROCEDŪRAS

Parasti lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs iepriekš jāinformē par kompetentās iestādes inspekcijām.

Šāds paziņojums jāsniedz rakstveidā un pietiekamu laiku pirms inspekcijas sākuma, lai inspicējamā vienība spētu veikt visus nepieciešamos pasākumus un sagatavošanas darbus un lai netiktu pārtrauktas ierastās ekspluatācijas darbības.

Gadījumā, ja paziņojums par inspekciju iepriekš netiek sniegts (iepriekš nepaziņota inspekcija), lidlauka inspektoriem jānodrošina, ka inspekcijas pasākumi iespējami maz ietekmē ekspluatācijas darbības.

AMC1 ADR.AR.C.015. punkta a) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana

PIETEIKUMA APSTRĀDE

Saņemot pieteikumu, kompetentā iestāde valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā rakstiski apstiprina tā saņemšanu.

Ja kompetentā iestāde paredz kavēšanos pieteikuma apstrādes procesā, tai iespējami drīz jāinformē par to pieteikuma iesniedzējs, nepārsniedzot piemērojamajos tiesību aktos noteikto termiņu.

Kompetentajai iestādei jāsniedz atbilde uz visiem pieteikuma iesniedzēja pieprasījumiem piemērojamos valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā.

Ja pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis visu nepieciešamo dokumentāciju, kompetentajai iestādei viņš par to jāinformē piemērojamos valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā.

AMC1 ADR.AR.C.015. punkta c) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana

SERTIFIKĀCIJAS PAMATA NOTEIKŠANA UN PAZIŅOŠANA —
AERONAVIGĀCIJAS BĀKU PACĒLUMA NOTEIKŠANA

Ja ekspluatācijai ir nepieciešamas šādas bākas, kompetentajai iestādei jānodrošina, ka tiek noteikts tāds pacēlums, kas ir pietiekams, lai nodrošinātu gaismas vertikālu izstarošanu no lidlauka bākas vai identifikācijas bākas, kas aprakstīta *CS ADR-DSN.M.620.* punktā.

AMC2 ADR.AR.C.015. punkta c) apakšpunkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana

SERTIFIKĀCIJAS PAMATA NOTEIKŠANA UN PAZIŅOŠANA

a) Saņemot pieteikumu, kompetentajai iestādei ir jāizskata un jānovērtē pieteikuma un saistītās dokumentācijas saturs, tostarp ierosinātās sertifikācijas specifikācijas un visi noteikumi, attiecībā uz kuriem atbilstību ierosināts apliecināt atšķirīgā veidā, kas nodrošina

---

līdzvērtīgu drošības līmeni. (Sk. arī *AMCI ADR.AR.C.035.* punkta c) apakšpunkta a) punkta 2. apakšpunktu).

b) Kompetentajai iestādei lidlauka sertifikācijas pamats jānosaka saskaņā ar *ADR.AR.C.020.* punktu.

c) Kompetentajai iestādei ir jādokumentē un jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam:

1. sertifikācijas pamats, kas noteikts atbilstīgi b) punktam, un

2. visi sertifikācijas pamata grozījumi, kas radušies saistībā ar sertifikācijas specifikācijām, kuras stājās spēkā pēc sertificēšanas pamata paziņošanas un kuras pieteikuma iesniedzējs nolēmis piemērot vai attiecībā uz kuriem kompetentā iestāde uzskata, ka tie ir jāpiemēro, vai izmaiņas plānojumā, atbilstības apliecināšanas rezultāti, jauni īpaši nosacījumi, kuras kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamiem, u. c.

d) Papildus tam kompetentajai iestādei ir jānovērtē dokumentācija, kurā izklāstīts, kā pieteikuma iesniedzējs ierosina nodrošināt atbilstību Regulas (EK) Nr. 216/2008, *ADR.OR* daļas vai *ADR.OPS* daļas piemērojamām prasībām vai citām piemērojamām prasībām, kuras nav pretrunā lidlauka plānojumam un ekspluatācijai.

e) Kad kompetentā iestāde sniedz pieteikuma iesniedzējam paziņojumu saskaņā ar c) punktu, tai pieteikuma iesniedzējs jāinformē arī par pārsūdzības tiesībām, kas noteiktas piemērojamos valsts tiesību aktos.

GMI ADR.AR.C.015. punkts. Sertificēšanas procesa ierosināšana

SĀKOTNĒJĀ IEINTERESĒTĪBA

Pirms pieteikuma iesniegšanas sertifikāta saņemšanai kompetentajai iestādei ir jāriko sanāksme ar pieteikuma iesniedzēju.

Šīs sanāksmes laikā pieteikuma iesniedzējam ir jāizklāsta iestādei savi plāni attiecībā uz lidlauku. Pieteikuma iesniedzējam ir jānodrošina galveno darbinieku dalība šajā sanāksmē.

Šajā sanāksmē kompetentajai iestādei ir jāsniedz pieteikuma iesniedzējam vispārēja informācija par prasībām, kas piemērojamas attiecībā uz lidlauku. Tai jāsniedz arī piemērojamo prasību, pieteikuma veidlapu un citas būtiskas dokumentācijas kopijas un jāizklāsta procedūras, kas tiek piemērotas sertificēšanas procesā.

Kompetentā iestāde var sniegt arī informāciju par apstiprinājumiem, atļaujām un pielaidēm, kas pieteikuma iesniedzējam pirms sertificēšanas procesa sākuma būtu jāsaņem no citām dalībvalsts kompetentajām iestādēm (piemēram, no aizsardzības vai vides aizsardzības iestādēm, vietējās plānošanas iestādēm u. c.).

Kompetentajai iestādei jānodrošina, ka sanāksmē piedalās visu iesaistīto kompetentās iestādes(-u) struktūrvienību pārstāvji.

GMI ADR.AR.C.015. punkta b) apakšpunkts. Certificēšanas procesa ierosināšana

PASTĀVOŠU LIDLĀUKU CERTIFICĒŠANA

Pastāvoša lidlauka certificēšanas procesa ilgums no dienas, kad pieteikuma iesniedzējs iesniedz pieteikumu līdz dienai, kad tiek izsniegts sertifikāts, nedrīkst pārsniegt 18 mēnešus.

GMI ADR.AR.C.015. punkta c) apakšpunkts. Certificēšanas procesa ierosināšana

SERTIFIKĀCIJAS PAMATA NOTEIKŠANA UN PAZIŅOŠANA

Sertifikācijas pamata noteikšana nozīmē to, ka sākumā, kad pieteikuma iesniedzējs ierosina sertifikācijas specifikācijas, kas piemērojamas attiecībā uz lidlauku, kompetentā iestāde nosaka visu piemērojamās sertifikācijas specifikāciju kopumu. Tas nozīmē, ka kompetentā iestāde var grozīt pieteikuma iesniedzēja ierosinājumu un pievienot tam papildu sertifikācijas specifikācijas; šis parasti ir ciklisks process.

AMCI ADR.AR.C.020. punkta a) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats

SPĒKĀ ESOŠAS SERTIFIKĀCIJAS SPECIFIKĀCIJAS

a) Sertifikācijas pamata noteikšanai un paziņošanai pieteikuma iesniedzējam kompetentajai iestādei jāizmanto tās sertifikācijas specifikācijas, kas bija spēkā pieteikuma iesniegšanas dienā.

b) Neatkarīgi no a) punkta, gadījumā, ja kādā certificēšanas procesa brīdī pieteikuma iesniedzējs pieprasa izmantot sertifikācijas specifikācijas, kas stājušās spēkā pēc pieteikuma iesniegšanas vai pēc tam, kad kompetentā iestāde bija paziņojusi sertifikācijas pamatu, kompetentajai iestādei ir jāpārbauda, vai sertifikācijas pamatā būtu jāiekļauj arī citas sertifikācijas specifikācijas, kas stājušās spēkā pēc sākotnējā pieteikuma iesniegšanas un saskaņā ar kompetentās iestādes vērtējumu ir tieši saistītas ar pieteikuma iesniedzēja ierosinātajām sertifikācijas specifikācijām.

c) Neatkarīgi no a) un b) punkta, kompetentā iestāde jebkurā laikā pēc pieteikuma iesniegšanas var pieņemt lēmumu iekļaut sertifikācijas pamatā jebkuras sertifikācijas specifikācijas, kuras tā uzskata par nepieciešamām.

AMCI ADR.AR.C.020. punkta b) un c) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats

LĪDZVĒRTĪGA DROŠĪBAS LĪMEŅA UN ĪPAŠU APSTĀKĻU GADĪJUMI

Kad tiek pieņemti lēmumi par līdzvērtīga drošības līmeņa vai īpašu apstākļu gadījumiem un šādu gadījumu pamatojošu dokumentāciju, kompetentā iestāde var apsvērt, vai kāda no piemērojamajām sertifikācijas specifikācijām ir pielīdzināma standartam vai ieteicamajai praksei, un to dažādajiem ietekmes aspektiem, kas paredzēti ICAO konvencijā un tās pielikumos.

GMI ADR.AR.C.020. punkta b) apakšpunkts. Sertifikācijas pamats

SERTIFIKĀCIJAS PAMATS — IEROSINĀJUMI ATTIECĪBĀ UZ LĪDZVĒRTĪGU DROŠĪBAS LĪMENI

Kad kompetentā iestāde novērtē priekšlikumu, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, kas pieprasījis atļauju apliecināt līdzvērtīgu drošības līmeni, kompetentajai iestādei cita starpā īpaša uzmanība jāpievērš:

a) attiecīgo Aģentūras sertifikācijas specifikāciju nolūka identifikācijai un piedāvājuma atbilstībai šim nolūkam;

b) iespējamai saiknei/saistībai starp Aģentūras sertifikācijas specifikācijām, uz kurām piedāvājums attiecas, un citām sertifikācijas specifikācijām vai prasībām, lai noteiktu:

1. piedāvājuma ietekmi uz citiem sistēmas plānojuma, ekspluatācijas, ar cilvēku saistītiem vai citiem elementiem un

2. to, vai pieteikuma iesniedzējs ir atbilstīgi un pienācīgi apsvēris šādu saikni/saistību un ietekmi.

Pieteikuma iesniedzēja piedāvājumā var būt plānošanas, tehniskie, procesuālie vai citi atbilstīgi līdzekļi.

Līdzvērtīgu drošības līmeni var apliecināt, izmantojot dažādas kvantitatīvas vai kvalitatīvas metodikas, kuru apmērs un sarežģītība katrā attiecīgā gadījumā var atšķirties.

Jebkurā gadījumā pieteikuma iesniedzējam ir jāpārlicina kompetentā iestāde, ka piedāvātais risinājums nodrošina tādu drošības līmeni, kas faktiski nav zemāks par drošības līmeni, kurš saistīts ar attiecīgajām Aģentūras sertifikācijas specifikācijām.

GMI ADR.AR.C.035. punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

IZRAUDZĪTĀS PERSONAS

Kad lidlauka ekspluatants iesniedz iespējamo izraudzīto personu vārdus (sk. *ADR.OR.D.015.* punktu), kompetentajai iestādei ir jānovērtē šo personu kvalifikācija, un tā var intervēt šos kandidātus vai pieprasīt papildu pierādījumus, kas apliecinātu šo kandidātu atbilstību.

GM2 ADR.AR.C.035. punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

IZRAUDZĪTĀS PERSONAS — INTERVIJA AR NORĪKOTO ATBILDĪGO VADĪTĀJU UN IZRAUDZĪTAJĀM PERSONĀM

Daži no iespējamajiem gadījumiem, kad var būt nepieciešama intervija/tikšanās ar izraudzītajām personām:

a) ekspluatācija tiek sākta pirms lidlauka pirmā sertifikāta izdošanas un

b) izraudzīto personu maiņa gadījumā, kad lidlauks jau ir sertificēts.

Tikšanās mērķis —

intervija un informācijas apmaiņa starp paredzētajām izraudzītajām personām un kompetento iestādi tiek veikta, lai nodrošinātu, ka kompetentā iestāde iegūst informāciju par izraudzīto personu paredzēto darbības jomu un kompetences līmeni, tādējādi novērtējot viņu atbilstību attiecīgajam amatam.

Informācijas apmaiņas mērķis ir veicināt abu pušu saskarsmi un sapratni un vajadzības gadījumā vienoties par risinājumiem, ar kuriem iespējams nodrošināt personāla apmācību un pastāvīgu pilnveidi.

Iespējamie apspriežamie jautājumi:

- a) kompetentās iestādes informācija par kompetentās iestādes organizatorisko struktūru un uzdevumu, tiesisko regulējumu un jo īpaši par drošības pārvaldības sistēmas prasībām;
- b) izraudzītās personas informācija par paredzēto darbības jomu;
- c) metodika, ko kompetentā iestāde piemēro izpildes nodrošināšanai;
- d) atbildīgā vadītāja / ekspluatācijas pakalpojumu vadītāja / tehniskās apkopes vadītāja / drošības vadītāja vai citu izraudzīto personu uzdevumi un atbildība;
- e) personas CV vai līdzvērtīgā dokumentā norādītā personīgā stāvokļa un pieredzes atbilstība kompetences prasībām, ko paredzēts izvirzīt izraudzītajai personai;
- f) intervija/apspride par zināšanu līmeni un piemērojamo tiesību aktu izpratni;
- g) kompetentās iestādes un izraudzītās personas uzdevumi un atbildības joma;
- h) vispārējo aviācijas jautājumu pārzināšana un saistībā ar konkrēto amatu — izpratne par to, kā ekspluatanti/darbības lidlaukā, tostarp aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji, un citas aviācijas darbības var ietekmēt gaisa kuģa drošību, un
- i) deleģēto pilnvaru sadale atkarībā no organizatoriskās situācijas.

GM3 ADR.AR.C.035. punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

TO DROŠĪBAS NOVĒRTĒJUMU NOVĒRTĒŠANA, KURUS LIDLAUKA EKSPLUATANTS SNIEDZIS SĀKOTNĒJĀ SERTIFICĒŠANĀ VAI KOPĀ AR ADR.OR.B.040. PUNKTĀ MINĒTO IZMAIŅU IEPRIEKŠĒJAS APSTIPRINĀŠANAS PIEPRASĪJUMU

- a) Kompetentajai iestādei ir jānovērtē lidlauka ekspluatanta iesniegtā drošības novērtējuma secinājumi, lai pārliecinātos, ka ekspluatants ir ievērojis attiecīgo prasību, ar kuru nosaka, kā ekspluatantam būtu jānovērtē izmaiņas saskaņā ar ADR.OR.B.040. punkta f) apakšpunktu.
- b) Kompetentajai iestādei ir jānovērtē drošības novērtējums un jo īpaši jāpārliecinās, ka:

-
1. konstatētās drošības problēmas ir novērtētas drošības novērtēšanas procesā un pienācīgi dokumentētas;
  2. starp pusēm, kuras ietekmējušas attiecīgās drošības problēmas, ir veikta pienācīga saskaņošana;
  3. novērtēšanā aptverta visa sistēma un tās elementu savstarpējā mijiedarbība;
  4. apdraudējums ir pienācīgi identificēts un riska līmenis novērtēts;
  5. ierosinātie mazināšanas pasākumi ir pietiekami un saskanīgi ar konstatētā riska līmeņa samazināšanas mērķi un attiecīgajā gadījumā arī ar drošības mērķiem;
  6. noteikts atbilstīgs termiņš ierosināto saistīto pasākumu plānotajai īstenošanai.

c) Pēc novērtēšanas kompetentā iestāde:

1. apstiprina ierosinātos saistītos pasākumus, piemēram, risku mazināšanas pasākumus, vai
2. sazinās ar lidlauka ekspluatantu, lai vienotos par pārskatītiem risku mazināšanas pasākumiem, ja daži riski nav pietiekami augstu novērtēti vai nav novērtēti vispār, vai
3. nosaka papildu pasākumus, vai
4. noraida piedāvājumu, ja nav iespējams panākt vienošanos.

d) Kompetentā iestāde nosaka un īsteno pārraudzības pasākumus, kuri nodrošina, ka riska mazināšanas un/vai papildu pasākumi tiek pienācīgi īstenoti, nodrošinot risku mazināšanas mērķu sasniegšanu un plānoto termiņu ievērošanu.

e) Vajadzības gadījumā kompetentajai iestādei ir jāpieprasa lidlauka ekspluatantam izplatīt atbilstīgu informāciju izmantošanai lidlauka organizācijā, dažādām ieinteresētajām pusēm un jo īpaši aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un gaisa kuģu ekspluatantiem.

GMI ADR.AR.C.035. punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Sertifikātu izsniegšana

VIENOTĀ SERTIFIKĀTA PARAUGS

[DALĪBVALSTS]

Eiropas Savienības dalībvalsts²

SERTIFIKĀTS

Sertifikāta numurs: [VALSTS KODS]: xxxxx

Saskaņā ar spēkā esošo Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 216/2008 un Komisijas Regulu (EK) Nr. .../... un atbilstīgi šajā sertifikātā iekļautajiem noteikumiem [DALĪBVALSTS KOMPETENTĀ IESTĀDE³] ar šo apliecina, ka

[UZŅĒMUMA NOSAUKUMS UN ADRESE]

ir pilnvarots ekspluatēt lidlauku [LIDLĀUKA NOSAUKUMS] saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, lidlauka sertifikācijas pamatu, sertifikāta nosacījumiem un lidlauka ekspluatācijas instrukciju.

Šis sertifikāts ir spēkā neierobežotu laiku, ja vien ekspluatants no tā neatsakās vai tas netiek atsaukts.

Sākotnējās izdošanas datums: .....
Pārskatītās redakcijas Nr.: .....
Parakstītājs: .....

Kompetentās iestādes [NORĀDA KOMPETENTO IESTĀDI] vārdā

AMCI ADR.AR.C.035. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Sertifikātu izsniegšana

ATSEVIŠĶU SERTIFIKĀTU IZSNIEGŠANA

Ja iespējams izdot gan atsevišķus, gan vienotus sertifikātus, kompetentajai iestādei jārikojas tā, kā pieteikumā norādījis pieteikuma iesniedzējs.

Ja iespējams izdot atsevišķus sertifikātus, abi sertifikāti jāizdod vienai un tai pašai kompetentajai iestādei.

Ja lidlauka ekspluatants ekspluatē vairākus lidlaukus, tie jānorāda lidlauka ekspluatanta sertifikātā.

---

² Svītrot, ja valsts nav ES dalībvalsts.

³ Svītrot, ja valsts nav ES dalībvalsts.

GMI ADR.AR.C.035. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Sertifikātu izsniegšana

DIVU ATSEVIŠĶU SERTIFIKĀTU PARAUĢS — A) LIDLĀUKA EKSPLUATANTA SERTIFIKĀTS

[DALĪBVALSTS]

Eiropas Savienības dalībvalsts⁴

LIDLĀUKA EKSPLUATANTA SERTIFIKĀTS

Sertifikāta numurs: [VALSTS KODS]: xxxxx

Saskaņā ar spēkā esošo Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 216/2008 un Komisijas Regulu (EK) Nr. .../... un atbilstīgi šajā sertifikātā iekļautajiem noteikumiem [DALĪBVALSTS KOMPETENTĀ IESTĀDE⁵] ar šo apliecina, ka

[UZŅĒMUMA NOSAUKUMS UN ADRESE]

ir pilnvarots ekspluatēt lidlauku [LIDLĀUKA NOSAUKUMS(-I)]⁶ saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, lidlauka sertifikācijas pamatu, sertifikāta nosacījumiem un lidlauka ekspluatācijas instrukciju.

Šis sertifikāts ir spēkā neierobežotu laiku, ja vien ekspluatants no tā neatsakās vai tas netiek atsaukts.

Sākotnējās izdošanas datums: .....

Pārskatītās redakcijas Nr.: .....

Parakstītājs: .....

Kompetentās iestādes [NORĀDA KOMPETENTO IESTĀDI] vārdā

---

⁴ Svītrot, ja valsts nav ES dalībvalsts.

⁵ Svītrot, ja valsts nav ES dalībvalsts.

⁶ Svītrot pēc vajadzības. Ja ekspluatants ekspluatē vairākus lidlaukus, jānorāda visi lidlauki.

DIVU ATSEVIŠĶU SERTIFIKĀTU PARAUĢS — B) LIDLĀUKA SERTIFIKĀTS

[DALĪBVALSTS]

Eiropas Savienības dalībvalsts⁷

LIDLĀUKA SERTIFIKĀTS

Sertifikāta numurs: [VALSTS KODS]: xxxxx

Saskaņā ar spēkā esošo Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 216/2008 un Komisijas Regulu (EK) Nr. .../... un atbilstīgi šajā sertifikātā iekļautajiem noteikumiem [DALĪBVALSTS KOMPETENTĀ IESTĀDE] ar šo apliecina, ka

[LIDLĀUKA NOSAUKUMS⁸]

ir atļauts ekspluatēt kā lidlauku [NORĀDA LIDLĀUKA EKSPLUATANTA UZŅĒMUMA NOSAUKUMU UN ADRESI] saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumiem, lidlauka sertifikācijas pamatu, šim lidlauka sertifikātam pievienotā sertifikāta nosacījumiem un lidlauka ekspluatācijas instrukciju.

Šis sertifikāts ir spēkā neierobežotu laiku, ja vien ekspluatants no tā neatsakās vai tas netiek atsaukts.

Sākotnējās izdošanas datums: .....

Pārskatītās redakcijas Nr.: .....

Parakstītājs: .....

Kompetentās iestādes [NORĀDA KOMPETENTO IESTĀDI] vārdā

---

⁷ Svītrot, ja valsts nav ES dalībvalsts.

⁸ Svītrot pēc vajadzības.

AMCI ADR.AR.C.035. punkta a) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE

a) Pēc sertifikāta pieteikuma saņemšanas kompetentai iestādei jāveic tālāk norādītās darbības.

1. Jāizraugās persona, kas nodrošinās kontaktpunkta funkcijas attiecībā uz visiem pieteikuma iesniedzēja sertificēšanas procesa aspektiem un koordinēs nepieciešamos pasākumus, tostarp kompetentās iestādes sertifikācijas grupu. Izraudzītajai personai ir jāapstiprina kompetentās iestādes atbildīgajai personai, ka veiktas visas nepieciešamās inspekcijas un auditi. Šī persona nodrošina arī to, ka noteiktajā kārtībā ir izdoti nepieciešamie iepriekšējie apstiprinājumi.

2. Jāpārbauda, vai pieteikums atbilst piemērojamām prasībām. Kompetentajai iestādei jārīko arī pasākumi, kas tiks īstenoti sertificēšanas procesā. Parasti šis process tiek sākts, apliecinot lidlauka atbilstību noteiktajam un paziņotajam sertifikācijas pamatam (sk. *AMC2 ADR.AR.C.015. punkta c) apakšpunktu*), kuram būs vajadzīga kompetentās iestādes veiktas tehniskās inspekcijas un/vai iesniegtās dokumentācijas pārbaude, piedaloties pieteikuma iesniedzēja veiktos pierādīšanas pasākumos vai testos, ko kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamu atbilstīgi attiecīgajam gadījumam. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad sertifikācijas pamatā iekļauti noteikumi, attiecībā uz kuriem kompetentā iestāde ir piekritusi, ka pieteikuma iesniedzējs apliecina līdzvērtīgu drošības līmeni, vai uz gadījumiem, kad jāpiemēro īpaši nosacījumi.

Ja kompetentā iestāde nav apmierināta ar pierādīšanas procesa rezultātiem, kas iegūti attiecībā uz kādu no sertifikācijas procesa elementiem, tā par to rakstiski informē pieteikuma iesniedzēju. Šā posma beigās kompetentās iestādes rīcībā jābūt dokumentāriem pierādījumiem, ka lidlauks atbilst paziņotajam sertifikācijas pamatam.

3. Jāpārskata lidlauka ekspluatācijas instrukcija, kas sagatavota saskaņā ar *ADR.OR.D.005. punktu*, un pārējā dokumentācija, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs.

4. Jāpārbauda atbilstība piemērojamām prasībām, kas noteiktas *ADR.OR* daļā un *ADR.OPS* daļā, kā arī pārējām piemērojamām prasībām. Pārbaudot atbilstību šādām prasībām, jāveic audīts, kurā jāietver norādītās jomas:

i) pieteikuma iesniedzēja apliecināta atbilstība piemērojamajām *ADR.OPS* daļas prasībām un citām piemērojamajām prasībām;

ii) pieteikuma iesniedzēja pārvaldības sistēma un tās organizatoriskā struktūra, tostarp: sīki izstrādāta pārvaldības struktūra, tostarp izraudzīto darbinieku vārdi, uzvārdi un kvalifikācija; organizatoriskās un pārvaldības struktūras atbilstība, tostarp tādu līdzekļu un darbinieku skaita atbilstība, ko pieteikuma iesniedzējs piešķir galveno pārvaldības uzdevumu izpildei un citām pozīcijām; īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai pārbaudītu sistēmas vispusību un paredzamo efektivitāti; īpaši svarīgi veikt pieteikuma iesniedzēja izraudzīto personu kvalifikācijas rūpīgu pārbaudi; jāņem vērā kandidāta pieredzes atbilstība un zināmā informācija par šo personu;

iii) drošības pārvaldība un atbilstības piemērojamajām prasībām uzraudzība;

---

iv) dokumentācija, ar kuru tiek pamatota sertifikāta piešķiršana (organizācijas dokumentācija, kas noteikta *ADR.OR* daļā, tostarp tehniskās rokasgrāmatas, piemēram, lidlauka rokasgrāmatas, u. c.), un

v) objektu piemērotība, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja darbību mērogu.

5. Neatbilstības gadījumā pieteikuma iesniedzējs rakstiski jāinformē par nepieciešamajām korekcijām un papildinājumiem.

b) Kompetentajai iestādei jāpārlicinās par lidlauka ekspluatācijas instrukcijas atbilstību prasībām, kas noteiktas *ADR.OR.E.005.* punktā un saistītajos *AMC*.

c) Kompetentajai iestādei jānodrošina, ka tās darbinieki a) punktā izklāstītajā procesā izmanto apstiprinātus paņēmienus un rīkus.

d) Ja sertifikāta saņemšanas pieteikums tiek noraidīts, pieteikuma iesniedzējs jāinformē par valsts tiesību aktos noteiktajām pārsūdzības tiesībām.

e) Pirms sertifikāta(-u) izdošanas kompetentā iestāde var pieprasīt veikt lidlaukā vienu vai vairākus lidojumus, kā arī jebkuru citu testu vai uzdevumu, ko tā uzskata par nepieciešamu.

f) Kad pārbaudes process ir pabeigts, kompetentajai iestādei ir jāizdod sertifikāts(-i) un jānodrošina lidlauka sertifikācijas statusa publicēšana aeronavigācijas informācijas publikācijā (*AIP*).

***GMI ADR.AR.C.035.* punkta c) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana**

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE

Pirms kompetentā iestāde atzīst, ka lidlauka ekspluatācijas instrukcija atbilst *ADR.OR.E.005.* punktam, jāveic lidlauka tehniskās inspekcijas.

***AMC1 ADR.AR.C.035.* punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana**

EKSPLUATĀCIJAS NOSACĪJUMI VAI IEROBEŽOJUMI

a) Ja sertifikācijas procesā noteikts, ka attiecībā uz lidlauku jāpiemēro vai lidlaukā jāīsteno ekspluatācijas nosacījumi vai ierobežojumi, kompetentā iestāde nodrošina, ka šāds ierobežojums vai procedūra tiek norādīta arī lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

b) Kompetentajai iestādei jāpārlicinās arī par to, ka lidlauka ekspluatācijas instrukcijā iekļauti visi ierobežojumi vai cita līdzīga informācija, kas noteikta lidlauka sertifikācijas pamatā iekļautajās sertifikācijas specifikācijās.

***AMC2 ADR.AR.C.035.* punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana**

EKSPLUATĀCIJAS NOSACĪJUMI VAI IEROBEŽOJUMI

a) Ekspluatācijas nosacījumi un ierobežojumi, piemēram, trokšņa samazināšanas vai slāpēšanas procedūras, nedrīkst palielināt nobraukšanas no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanas risku; tieši pretēji — tiem šāds risks jācenšas iespējami samazināt;

---

b) Attiecībā uz ekspluatācijas nosacījumiem un ierobežojumiem jāveic drošības riska novērtējums, lai noteiktu, vai tie var paaugstināt nobraukšanas no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanas riska līmeni.

GMI ADR.AR.C.035. punkta d) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

**GAISA KUĢU AR AUGSTĀKU LIDLAUKA KODĒTĀ APZĪMĒJUMA BURTU
EKSPLUATĀCIJAS DARBĪBU TVĒRUMS**

Visi ierobežojumi vai riska mazināšanas pasākumi, kas saistīti ar noteikta gaisa kuģa tipa izmantošanu lidlaukā, jānorāda tikai lidlauka ekspluatācijas instrukcijā. Jo īpaši tajā jānorāda visi ierobežojumi, kuri izriet no novērtējuma, kas jāveic saistībā ar augstāka koda burta gaisa kuģa izmantošanu lidlaukā saskaņā ar *ADR.OPS.B.090.* punktu.

GMI ADR.AR.C.035. punkta e) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

SERTIFIKĀTIEM PIEVIENOJAMO SERTIFIKĀTA NOSACĪJUMU PARAUGS

SERTIFIKĀTA NOSACĪJUMI	
Sertifikāta numurs: [VALSTS KODS] ¹ :	
Lidlauka nosaukums — ICAO atrašanās vietas indekss ² :	
Ekspluatācijas nosacījumi ³ :	
Skrejceļš — deklarētās distances ⁴ :	
Nolaišanās veidi ⁵ :	
Lidlauka kodētais apzīmējums:	
Gaisa kuģu ar augstāku lidlauka kodētā apzīmējuma burtu ekspluatācijas darbību tvērums ⁷ :	
Perona pārvaldības pakalpojumu sniegšana ⁸ :	
Glābšanas un ugunsdzēsības līmenis ⁹ :	
Citi nosacījumi ¹⁰ :	

¹ Sertifikātam jāpiešķir valsts kods [jāizmanto divu burtu ISO kods (*ISO 3166 alpha-2*), vienīgi attiecībā uz Grieķiju un Apvienoto Karalisti ieteicams izmantot saīsinājumu attiecīgi “EL” un “UK”. Piemērs: EL – 001.

² Norāda: lidlauka oficiālais nosaukums un lidlauka ICAO atrašanās vietas indekss.

³ Norāda: diennakts gaišais/tumšais laiks un IFR/VFR.

⁴ Norāda: ASDA, LDA, TODA, TORA metros attiecībā uz katra skrejceļa katru virzienu, tostarp attiecīgā gadījumā krustojuma atzarojumu.

⁵ Norāda: skrejceļš apstiprināts neinstrumentālās, instrumentālās, neprecīzās nolaišanās veikšanai. Precīzās nolaišanās gadījumā jānorāda, kurš no precīzās nolaišanās veidiem ir apstiprināts:

- standarta I kategorija;
- zemāks par standarta I kategoriju;
- II kategorijas precīza nolaišanās;
- precīza nolaišanās, kas neatbilst standarta II kategorijai;
- III-A kategorijas precīza nolaišanās;
- III-B kategorijas precīza nolaišanās;
- III-C kategorijas precīza nolaišanās.

⁶ Norāda: lidlauka kodētais apzīmējums (koda cipars/burts).

⁷ Norāda: tādu lidmašīnu apstiprinātais tips, kuru koda burts ir augstāks par to, kas norādīts iepriekš 7. punktā;

⁸ Norāda: pakalpojumu sniedzēja nosaukums gan gadījumā, ja šādus pakalpojumus sniedz lidlauka ekspluatants, gan gadījumā, ja tos nesniedz lidlauka ekspluatants.

⁹ Norāda: ar glābšanu un ugunsdzēsību saistītais aizsardzības līmenis atbilstīgi šīs regulas IV pielikumā (*ADR.OPS* daļā) norādītajam.

¹⁰ Norāda: visa cita informācija, kas jāiekļauj pēc kompetentā iestādes ieskatiem.

AMCI ADR.AR.C.035. punkta h) apakšpunkts. Sertifikātu izsniegšana

IZMAIŅU PĀRVALDĪBAS UN PAZIŅOŠANAS PROCEDŪRAS APSTIPRINĀŠANA

Kompetentajai iestādei ir jānosaka un jādokumentē process, kas lidlauka inspektoriem jāpiemēro, novērtējot izmaiņas procedūrā, kuru lidlauka ekspluatants ierosinājis piemērot, lai pārvaldītu un paziņotu izmaiņas.

Daži no izmantojamiem kritērijiem:

- a) izmaiņu biežums;
- b) izmaiņu mērogs;
- c) lidlauka sarežģītība un ekspluatācijas darbību veids;
- d) satiksmes intensitāte lidlaukā;
- e) lidlauka ekspluatanta paziņoto izmaiņu dokumentācijas izvērtēšanai vajadzīgais laiks;
- f) pieņemams reakcijas laiks, kurā kompetentā iestāde var iebilst pret paziņotajiem izmaiņu veidiem;
- g) nepieciešamība laikus publicēt izmaiņas un izmaiņu paziņošana *AIRAC* sistēmā;
- h) lidlauka ekspluatanta iepriekšējā rīcība un
- i) lidlauka ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmas efektivitāte.

AMCI ADR.AR.C.040. punkta a) apakšpunkts. Izmaiņas

SPĒKĀ ESOŠAS SERTIFIKĀCIJAS SPECIFIKĀCIJAS ATTIECĪBĀ UZ IZMAIŅĀM

- a) Izmaiņu pieteikuma vai izmaiņu paziņojuma novērtēšana kompetentajai iestādei jāveic saskaņā ar tām sertifikācijas specifikācijām, kuras ir spēkā dienā, kad lidlauka ekspluatants sniedzis paziņojumu.
- b) Neatkarīgi no a) punkta lidlauka ekspluatants jebkurā procesa brīdī var pieprasīt izmantot sertifikācijas specifikācijas, kas stājas spēkā pēc tam, kad tika iesniegts izmaiņu pieteikums vai izmaiņu paziņojums. Šādos gadījumos kompetentajai iestādei ir jāapsver, vai lidlauka ekspluatants būtu jāinformē arī par citām sertifikācijas specifikācijām, kas stājušās spēkā pēc dienas, kad lidlauka ekspluatants iesniedzis izmaiņu pieteikumu vai sniedzis izmaiņu paziņojumu, un kas saskaņā ar kompetentās iestādes vērtējumu ir tieši saistītas ar tām specifikācijām, kuras jau tika norādītas kā tādas, ko minētās izmaiņas ir ietekmējušas.
- c) Neatkarīgi no a) un b) punkta kompetentā iestāde jebkurā brīdī pēc lidlauka ekspluatanta izmaiņu pieteikuma vai izmaiņu paziņojuma saņemšanas var pieņemt lēmumu paziņot lidlauka ekspluatantam par sertifikācijas specifikācijām, kuras tā uzskata par nepieciešamām saistībā ar ierosinātajām izmaiņām.

AMC2 ADR.AR.C.040. punkta a) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅAS, KURĀM NEPIECIEŠAMS IEPRIEKŠĒJS APSTIPRINĀJUMS

a) Kad kompetentā iestāde saņem tādu izmaiņu pieteikumu, kurām nepieciešama iepriekšēja apstiprināšana, tai pienācīgā laikā:

1. jānovērtē ierosinātās izmaiņas attiecībā pret sertifikācijas pamatu un piemērojamās prasības, kas noteiktas *ADR.OR* daļā un *ADR.OPS* daļā, kā arī citas piemērojamās prasības;
2. jānovērtē, vai lidlauka ekspluatants ir identificējis visas piemērojamās sertifikācijas specifikācijas, piemērojamās prasības, kas noteiktas *ADR.OR* daļā vai *ADR.OPS* daļā, vai citas piemērojamas prasības, kas ir saistītas ar izmaiņām vai ko šīs izmaiņas skar, kā arī pieteikuma iesniedzēja piedāvājumu, ar kuru tiek apliecināts līdzvērtīgs drošības līmenis;
3. jānovērtē pasākumi, ko lidlauka ekspluatants ierosinājis, lai apliecinātu atbilstību 1. un 2. apakšpunktam;
4. jāpārskata un jānovērtē ierosināto lidlauka ekspluatācijas instrukcijas grozījumu saturs un
5. jānovērtē lidlauka ekspluatanta iesniegtais drošības novērtējums saskaņā ar *GM3 ADR.AR.C.035.* punkta a) apakšpunktu un jāpārbauda tā atbilstība *ADR.OR.B.040.* punkta f) apakšpunktam.

b) Kompetentajai iestādei pienācīgā laikā jānosaka arī, vai:

1. ierosinātās izmaiņas ir tieši saistītas ar kādu citu sertifikācijas specifikāciju, kas tika iekļauta sertifikācijas pamatā; ja kompetentā iestāde konstatē, ka šāda saistība pastāv, tai šīs saistītās sertifikācijas specifikācijas jāiekļauj to specifikāciju kopā, kas paziņojama pieteikuma iesniedzējam, un,
2. vai no ierosinātajām izmaiņām izriet nepieciešamība izstrādāt īpašu nosacījumu vai veikt grozījumus spēkā esošā īpašajā nosacījumā.

c) Kompetentajai iestādei jādokumentē un pienācīgā laikā rakstiski jāpaziņo lidlauka ekspluatantam šāda informācija:

1. sertifikācijas specifikācijas, ko tā norādījusi kā tādas, kas jāpiemēro saskaņā ar a) un b) punktu;
2. visi noteikumi, attiecībā uz kuriem kompetentā iestāde ir piekritusi, ka pieteikuma iesniedzējs apliecina līdzvērtīgu drošības līmeni, un
3. īpaši nosacījumi vai grozījumi īpašajos nosacījumos, ko tā uzskata par nepieciešamiem.

d) Visas turpmākās c) punktā minētās informācijas izmaiņas ir jādokumentē un pienācīgā laikā rakstiski jāpaziņo lidlauka ekspluatantam.

e) Kompetentajai iestādei pienācīgā laikā jāpārbauda lidlauka ekspluatanta atbilstība un atkarībā no izmaiņām jāizvērtē, vai izmaiņu laikā jāpiemēro īpaši lidlauka ekspluatācijas nosacījumi.

---

f) Kad kompetentā iestāde sniedz pieteikuma iesniedzējam paziņojumu saskaņā ar c) vai d) punktu, tai jāinformē pieteikuma iesniedzējs arī par pārsūdzības tiesībām, kas noteiktas piemērojamos valsts tiesību aktos.

AMCI ADR.AR.C.040. punkta a) un f) apakšpunkts. Izmaiņas

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Izraudzīto personu maiņa. Kompetentā iestāde jāinformē par ikvienu izraudzītās personas maiņu (sk. *ADR.OR.D.015.* punktu), kas var ietekmēt sertifikātu vai tam pievienotos apstiprināšanas nosacījumus. Kad lidlauka ekspluatants iesniedz iespējamo izraudzīto personu vārdus, kompetentajai iestādei ir jānovērtē šo personu kvalifikācija, un tā var intervēt šos kandidātus vai pieprasīt papildu pierādījumus, kas apliecinātu šo kandidātu piemērotību. (sk. *GMI ADR.AR.C.035.* punkta a) apakšpunktu).

b) Lidlauka ekspluatantam jāiesniedz kompetentajai iestādei visi grozījumi, kas tiek veikti pārvaldības sistēmas dokumentācijā, tostarp grozījumi, kam nav nepieciešams kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums. Lai saglabātu informāciju par to, kad kompetentā iestāde saņēmusi grozījumu un kad tas ticis apstiprināts, jāizmanto dokumentēta sistemātiska pieeja.

c) Ja grozījums jāapstiprina kompetentajā iestādē un kompetentā iestāde piekrīt grozījumam, tai savs apstiprinājums jāsniedz rakstiski. Ja grozījums nav iepriekš jāapstiprina, kompetentajai iestādei attiecīgajos valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā rakstiski jāapstiprina saņemšana.

d) Attiecībā uz izmaiņām, kurām nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums, kompetentajai iestādei jāizvērtē, vai jomā, uz kuru attiecas izmaiņas, jāveic lidlauka ekspluatanta audits, lai pārbaudītu ekspluatanta atbilstību piemērojām prasībām. Ja pārbaudei nepieciešams, auditā jāiekļauj arī papildu intervijas un inspekcijas lidlauka ekspluatanta objektos.

GMI ADR.AR.C.040. punkta c) apakšpunkts. Izmaiņas

GROZĪJUMI SERTIFIKĀTA NOSACĪJUMOS

Kompetentajai iestādei neatkarīgi no izmaiņu apmēra ir jāgroza sertifikāta nosacījumi, ja tie ir mainīti.

GMI ADR.AR.C.040. punkta d) apakšpunkts. Izmaiņas

DARBĪBAS NOSACĪJUMI IZMAIŅU PERIODĀ

Izmaiņu periodā lidlauka ekspluatants drīkst darboties saskaņā ar iestādes apstiprinātiem nosacījumiem vai ierobežojumiem, taču parasti iestādei tie jāizstrādā kopā ar lidlauka ekspluatantu, pamatojoties uz ekspluatanta ierosinājumu.

GMI ADR.AR.C.050. punkts. Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju deklarācijas

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE — DEKLARĀCIJAS

Kompetentās iestādes pārbaudē, ko tā īsteno, saņemot deklarāciju, inspekcija nav jāiekļauj obligāti. Galvenais mērķis ir pārbaudīt, vai deklarācijā sniegtā informācija atbilst piemērojamām prasībām.

GMI ADR.AR.C.055. punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi

IZPILDES NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMI — NAUDAS SODI

Kompetentā iestāde atkarībā no konstatētās neatbilstības būtības un sistemātiskuma vai koriģējošo darbību īstenošanas līmeņa vajadzības gadījumā papildus var noteikt efektīvus, samērīgus un atturošus naudas sodus.

GM2 ADR.AR.C.055. punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi

APMĀCĪBA

Attiecībā uz 1. līmeņa neatbilstību kompetentai iestādei atkarībā no neatbilstības būtības, iespējams, būs jānodrošina, ka lidlauka ekspluatants vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs veic papildus apmācību un ka pirms darbību atsākšanas kompetentā iestāde veic šīs apmācības auditu.

GM3 ADR.AR.C.055. punkts. Konstatētā neatbilstība, novērojumi, koriģējošas darbības un izpildes nodrošināšanas pasākumi

NEATBILSTĪBU KATEGORIJAS — DOKUMENTĀRI PIERĀDĪJUMI

Daži dokumentāro pierādījumu piemēri:

- a) lidlauka ekspluatācijas instrukcija vai aprīkojuma rokasgrāmatas;
- b) līgumi vai citas vienošanās;
- c) apmācības, kvalifikācijas vai medicīniska dokumentācija;
- d) inspekcijas protokoli;
- e) testu vai pasākumu rezultāti;
- f) iekšējā audita rezultāti;
- g) tehnisko apkopju protokoli un
- h) citi līdzīgi dokumenti, kas jānodrošina lidlauka ekspluatantam vai perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam.

III PIELIKUMS

PIEŅEMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU DOKUMENTI SAISTĪBĀ AR *ADR-OR* DAĻU

ORGANIZĀCIJĀM PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS — LIDLĀUKU EKSPLUATANTI

A APAKŠDAĻA. VISPĀRĒJAS PRASĪBAS (*ADR.OR.A*)

***AMCI ADR.OR.A.015.* punkts. Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi**

ATBILSTĪBAS PIERĀDĪŠANA

Lai pierādītu atbilstību īstenošanas noteikumiem, jāveic un jādokumentē drošības (riska) novērtējums. Šā drošības (riska) novērtējuma rezultātiem jāapliecina, ka sasniegtais drošības līmenis ir līdzvērtīgs drošības līmenim, kāds ir noteikts ar pieņemamo atbilstības nodrošināšanas līdzekļi (*AMC*), kuru apstiprinājusi Aģentūra.

B APAKŠDAĻA. SERTIFIKĀCIJA (*ADR.OR.B*)

AMCI *ADR.OR.B.015.* punkta a) apakšpunkts. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

PIETEIKUMS

Pieteikums jāsniedz rakstiski, izmantojot kompetentās iestādes izstrādātu standartizētu veidlapu, un pieteikuma iesniedzējam tas jāparaksta.

AMCI *ADR.OR.B.015.* punkta b) apakšpunkta 1., 2., 3. un 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

KOMPETENTAJAI IESTĀDEI IESNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA

a) Pieteikuma iesniedzējs:

1. norāda tālruņa numuru, faksa numuru un e-pasta adresi saziņai ar kompetento iestādi;
2. norāda to savu darbinieku vārdus un uzvārdus, ar kuriem kompetentā iestāde sazināsies, lai risinātu jautājumus, kas var rasties pieteikuma novērtēšanas un sertifikācijas procesā.

b) Pieteikuma iesniedzējs kompetentajai iestādei sniedz šādu informāciju:

1. informācija par lidlauka atrašanās vietu – precīza lidlauka atrašanās vieta jānorāda atbilstīga mēroga kartē, kas ir pieņemama kompetentajai iestādei;
2. informācija par lidlaukā īstenoto ekspluatācijas darbību veidu, tostarp par:
  - i) darbībām, ko veic diennakts gaišajā un/vai tumšajā laikā, un nolaišanās veidu;
  - ii) nosēšanos uz katra skrejceļa un/vai pacelšanos no tā;
  - iii) lidlaukā apkalpojamiem gaisa kuģa tiptiem un par gaisa kuģa tipu, ko paredzēts izmantot lidlauka plānojumā, un
  - iv) par visiem lidlauka ekspluatācijas ierobežojumiem;
3. rasējumi, kuros redzams lidlauka plānojums:
  - i) sagatavoti pietiekamā mērogā, kas ir pieņemams kompetentajai iestādei;
  - ii) sagatavoti elektroniskā formā, ja tā ir pieņemama kompetentajai iestādei;
  - iii) ar visu nepieciešamo informāciju, tostarp informāciju par:
    - A) skrejceļa(-u) orientāciju;
    - B) lidlauka fizisko raksturojumu izmēriem;
    - C) vizuālajiem un nevizuālajiem līdzekļiem;

D) šķēršļu ierobežošanas virsmām un citām piemērojamām virsmām un

E) lidlauka objektiem, iekārtām un stacionāro aprīkojumu un tā novietojumu;

4. šķēršļu raksturojums, augstums un atrašanās vieta atbilstīgi piemērojamajām aeronavigācijas datu prasībām (sk. *ADR.OPS.A.005.* punktu un *AMCI ADR.OPS.A.005.* punktu).

c) Pieteikuma iesniedzējam jānorāda sertifikācijas specifikācijas, kas piemērojamas attiecībā uz piedāvātā lidlauka plānojumu un ekspluatācijas veidu, un jāpierāda kompetentajai iestādei, ka piedāvātais plānojums un ekspluatācija atbilst šīm specifikācijām. Ja nepieciešams, pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz kompetentajai iestādei arī:

1. sertifikācijas specifikācijas, attiecībā uz kurām sertifikācijas iesniedzējs piedāvā pierādīt atbilstību atšķirīgā veidā un pierādīt līdzvērtīgu drošības līmeni; šādam piedāvājumam jābūt pieņemamam kompetentajai iestādei; šādos gadījumos pieteikuma iesniedzējs ierosina arī paņēmieni, ar kuru tiks pierādīta atbilstība un nodrošināts līdzvērtīgs drošības līmenis, un iesniedz visu dokumentāciju, kas nepieciešama šā piedāvājuma pamatošanai;

2. jebkurš cits piedāvājums, attiecībā uz kuru pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Aģentūras izdotās sertifikācijas specifikācijas ir nepietiekamas vai neatbilstīgas.

d) Pieteikuma iesniedzējam ir jāiesniedz kompetentajai iestādei dokumentācija, kurā izklāstīts, kā pieteikuma iesniedzējs plāno nodrošināt atbilstību pamatregulas, *ADR.OR* daļas vai *ADR.OPS* daļas piemērojamām prasībām vai citām piemērojamām prasībām, kuras ir saderīgas ar lidlauka plānojumu un ekspluatāciju.

***GMI ADR.OR.B.015.* punkta b) apakšpunkta 2., 3. un 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai**

METEOROLOĢISKIE APSTĀKĻI

Pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz kompetentajai iestādei pētījums par meteoroloģiskajiem apstākļiem lidlauka apkārtnē, tostarp par temperatūru, redzamību, apakšējās mākoņu robežas augstumu un vēja apstākļiem; pētījumā arī jāiekļauj informācija par vēja apstākļiem lidlaukā ierobežotas redzamības un/vai zemas apakšējās mākoņu robežas gadījumā un par šādu apstākļu sastopamības biežumu, kā arī informācija par saistītā vēja virzienu un ātrumu.

***AMCI ADR.OR.B.015.* punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai**

PIERĀDĪJUMI PAR VIENOŠANOS AR TREŠAJĀM PERSONĀM

Pieteikuma iesniedzējam jāiesniedz visi nepieciešamie pierādījumi, ka noslēgtas vienošanās ar trešajām personām, kuras sniedz vai plāno sniegt pakalpojumus vai veic darbības lidlaukā, ja to veiktās darbības var ietekmēt drošību.

AMCI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

RESURSU PIETIEKAMĪBA

a) Vispārēji noteikumi

Pieteikuma iesniedzējam jāsniedz visa informācija, kas nepieciešama, lai apliecinātu kompetentajai iestādei, ka tā piedāvātā organizācijas un pārvaldības struktūra ir atbilstīgas un piemērotas attiecīgās darbības mērogam un jomai.

Lidlauka ekspluatantam jāspēj pildīt savus pienākumus attiecībā uz drošību. Atbildīgajam vadītājam jābūt pieejamiem resursiem, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka ekspluatācijas darbības tiek veiktas saskaņā ar piemērojamām prasībām, kā arī pilnvarojumam par šādu resursu izmantošanu. Šādi resursi ir, piemēram, personāla resursi, darbarīki un aprīkojums, finanšu līdzekļi.

b) Vienošanās ar citām personām

Saistībā ar resursu pietiekamību pieteikuma iesniedzējam jānorāda, kurus pakalpojumus sniegs pats pieteikuma iesniedzējs tieši un kurus sniegs apakšuzņēmēji.

Ja pakalpojumu sniegšanā tiks iesaistītas trešās personas, tad pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz arī pierādījumi par vienošanos ar šādām trešajām personām. Turklāt pieteikuma iesniedzējam par šādām trešajām personām jāsniedz attiecīgā informācija, kas kompetentajai iestādei nepieciešama vai ko tā pieprasa.

GMI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

RESURSU PIETIEKAMĪBA

a) Vispārēji noteikumi

Kad pieteikuma iesniedzējs apliecina kompetentajai iestādei savas organizācijas un pārvaldības piemērotību, tam cita starpā savā analizē jāņem vērā norādītie apsvērumi:

1. lidlauka izmērs un sarežģītība,
2. satiksmes veids,
3. ekspluatācijas veids,
4. satiksmes līmenis un intensitāte,
5. lidlauka darba laiks,
6. katrai darbībai nepieciešamo pilna laika ekvivalentu (*FTE*) daudzums,
7. cilvēkfaktora principi,
8. darba tiesību akti un
9. apakšlīgumu izmantošanas pakāpe.

b) Finanšu līdzekļu pietiekamība

Nepieciešamie finanšu līdzekļi ir saistīti ar vispārējo mērķi garantēt drošu lidlauka ekspluatāciju un uzturēšanu, tostarp ar lidlauka ekspluatanta spēju laikus īstenot

---

nepieciešamās koriģējošās darbības. Informācijā, ko var sniegt kompetentajai iestādei, ir auditēti pārskati par iepriekšējo finanšu gadu, uzņēmējdarbības plāni u. c.

AMCI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

PIETEIKUMA IESNIEDZĒJA SAISTĪBA AR LIDLAUKA ĪPAŠNIEKU

Pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem jāapliecina kompetentajai iestādei, ka viņš ir pienācīgi pilnvarots veikt visas darbības, kuras jāveic saskaņā ar pamatregulas noteikumiem un tās īstenošanas noteikumiem, kā arī citiem piemērojamiem valsts vai Eiropas Savienības noteikumiem.

Pieteikuma iesniedzējam jāsniedz kompetentajai iestādei visa informācija, kas nepieciešama saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem, lai apliecinātu kompetentajai iestādei saistību ar lidlauka īpašnieku un/vai zemes īpašnieku, uz kura zemes plānots būvēt lidlauku.

Šādā dokumentācijā jāiekļauj arī līgumi, nomas līgumi un pilnvarojumi, ko parakstījušas iesaistītās puses, kā arī citi dokumenti.

AMCI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

INFORMĀCIJA PAR VADOŠAJIEM DARBINIEKIEM

Pieteikuma iesniedzējam jāsniedz informācija par atbildīgā vadītāja un citu izraudzīto personu kvalifikāciju un pieredzi.

AMCI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA

Ja kompetentā iestāde piekrīt, lidlauka ekspluatācijas instrukciju un tās grozījumus kompetentajai iestādei var iesniegt elektroniskā formā. Ja lidlauka ekspluatācijas instrukcija tiek iesniegta elektroniskā formā, jābūt izmantotam tādām formātam, kas kompetentajai iestādei nodrošina iespēju pārskatīt, saglabāt un pavairot šo instrukciju.

GMI ADR.OR.B.015. punkts. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

SĀKOTNĒJĀ IEINTERESĒTĪBA

Pirms sertifikāta saņemšanas pieteikuma iesniegšanas kompetentajai iestādei, pieteikuma iesniedzējam jārīko tikšanās ar kompetento iestādi.

Pieteikuma iesniedzējam jānodrošina arī savu galveno darbinieku dalība šajā sanāksmē.

Šīs sanāksmes laikā pieteikuma iesniedzējam jāizklāsta iestādei savi plāni attiecībā uz lidlauku.

Sanāksmē pieteikuma iesniedzējs var:

-
- a) sniegt kompetentajai iestādei vispārēju informāciju par lidlaukam piemērojamām prasībām;
- b) iesniegt piemērojamo prasību kopijas un informāciju par procedūrām, kas tiek ievērotas sertifikācijas procesā, un
- c) saņemt no kompetentās iestādes informāciju par apstiprinājumiem, atļaujām vai pielaidēm, kas, iespējams, jāsaņem no citām dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

GMI ADR.OR.B.015. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pieteikums sertifikāta saņemšanai

LIDLĀUKA ROBEŽAS

Kartē, ko iesniedz kopā ar pieteikumu, jābūt norādītām lidlauka teritorijas robežām. Tajā jānorāda vismaz skrejceļi, manevrēšanas ceļi, peroni, saistītās lidjoslas, skrejceļa galu bremsēšanas joslas, bremsēšanas galajoslas, šķēršļbrīvas joslas, lidlauka vizuālie līdzekļi, stacionārais lidlauka aprīkojums, citas lidlauka ekspluatācijas zonas, kustības zonai blakus esošās zonas u. c. elementi, bet tehniskās apkopes zonas var nenorādīt, ja kompetentā iestāde neiebilst.

Minētās lidlauka robežas nedrīkst jaukt ar robežām, kas noteiktas citām vajadzībām, piemēram, ar žogiem, zemes īpašuma robežām, ko izmanto vietējās plānošanas iestādes, vai robežām, ko izmanto, lai noteiktu aizliegtās drošības zonas.

AMC1 ADR.OR.B.025. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Atbilstības pierādīšana

TREŠO PERSONU IESAISTĪŠANA ATBILSTĪBAS PIERĀDĪŠANĀ

Kad lidlauka ekspluatants veic darbības, inspekcijas, testus, drošības novērtējumus un pasākumus, kas nepieciešami, lai pierādītu atbilstību, viņš var iesaistīt arī trešās personas, ar kurām viņš noslēdzis līgumu.

Jebkurā gadījumā galveno atbildību uzņemas lidlauka ekspluatants.

AMC2 ADR.OR.B.025. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Atbilstības pierādīšana

LIDOJUMU PROCEDŪRAS

Pierādījumus, ka lidlauka lidojumu procedūras ir apstiprinātas atbilstīgi piemērojamām prasībām, uzskata par pieņemamu atbilstības nodrošināšanas līdzekli.

GMI ADR.OR.B.025. punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Atbilstības pierādīšana

ATBILSTĪBAS DEKLARĀCIJAS PARAUGA VEIDLAPA — LIDLAUKA EKSPLUATANTI

Lidlauka ekspluatanta atbilstības deklarācija	
saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. .../...	par lidlauka plānojumu un ekspluatāciju
Lidlauka nosaukums — atrašanās vietas indekss	
Lidlauka ekspluatants	
Nosaukums:	
Ekspluatanta reģistrācijas vai dzīves vieta:	
Atbildīgā vadītāja vārds, uzvārds un kontaktinformācija:	
Paziņojumi	
Ir nodrošināta atbilstība sertifikācijas pamatam, un lidlaukam, kā arī šā lidlauka šķēršļu ierobežošanas un aizsardzības virsmām un citām ar lidlauku saistītām zonām, nav tādu iezīmju vai īpašību, kas lidlauku padarītu nedrošu ekspluatācijai.	
Visi darbinieki ir kvalificēti, kompetenti un apmācīti saskaņā ar piemērojamām prasībām.	
Pārvaldības sistēmas dokumentācija, tostarp lidlauka ekspluatācijas instrukcija, atbilst piemērojamām prasībām, kas noteiktas <i>ADR.OR</i> un <i>ADR.OPS</i> daļā.	
Lidlauka ekspluatācija un tehniskā apkope notiks saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 216/2008 prasībām un tās īstenošanas noteikumiem, sertifikāta nosacījumiem un procedūrām un norādījumiem lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.	
Lidlauka ekspluatants apliecina, ka informācija šajā deklarācijā, ir pareiza.	
Datums, atbildīgā vadītāja vārds, uzvārds un paraksts	

AMCI ADR.OR.B.040. punkta a) un b) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅAS, KURĀM NEPIECIEŠAMS IEPRIEKŠĒJS APSTIPRINĀJUMS

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka pirms tādu izmaiņu ierosināšanas lidlaukā vai tā ekspluatācijā, kurām nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums, tiek iesniegts pieteikums kompetentajai iestādei. Pieteikuma iesniedzējam jāsniedz dokumentācija, kurā izklāstītas ierosinātās izmaiņas un norādīta šāda informācija:

a) sertifikāta nosacījumi un/vai sertifikāta pamata elementi, un/vai lidlauka drošībai būtiski svarīgs aprīkojums, un/vai lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēma (kas noteikta *ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunktā), un tās lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļas, kuras ietekmē izmaiņas, tostarp plānojuma rasējumi atbilstīgā detalizācijas pakāpē;

b) sertifikācijas specifikācijas, ar kurām ierosinātās izmaiņas saskaņotas, tostarp sertifikācijas specifikācijas, attiecībā uz kurām pieteikuma iesniedzējs ierosina pierādīt atbilstību citādi, lai pierādītu līdzvērtīgu drošības līmeni (attiecībā uz šādiem gadījumiem sk. *AMCI ADR.OR.B.015.* punkta b) apakšpunkta 1., 2., 3. un 4. daļu un c) apakšpunkta 1. daļu);

---

c) *ADR.OR.* un *ADR.OPS* daļas prasības un citas piemērojamas prasības, kas jāievēro saistībā ar ierosinātajām izmaiņām, tostarp paredzētais atbilstības apliecināšanas veids, un

d) drošības novērtējums, kas prasīts *ADR.OR.B.040.* punkta f) apakšpunktā.

GMI *ADR.OR.B.040.* punkta a) un b) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅAS, KURĀM NEPIECIEŠAMS IEPRIEKŠĒJS APSTIPRINĀJUMS

Tālāk sniegts to pozīciju saraksts, attiecībā uz kurām jāsaņem kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums, kas norādīts piemērojamajos īstenošanas noteikumos.

a) Alternatīvu atbilstības nodrošināšanas līdzekļu izmantošana atbilstīgi prasībām *ADR.OR.A.015.* punktā “Atbilstības nodrošināšanas līdzekļi”.

b) Izmaiņas tādu izmaiņu pārvaldības un paziņošanas procedūrā, kuras nav iepriekš jāapstiprina, atbilstīgi prasībām *ADR.OR.B.015.* punkta b) apakšpunkta 4. daļā “Pieteikums sertifikāta saņemšanai”.

c) Izmaiņas sertifikācijas sarakstā vai sertifikāta nosacījumos atbilstīgi prasībām *ADR.OR.B.040.* punkta a) apakšpunkta 1. daļā “Izmaiņas”.

d) Izmaiņas drošībai būtiski svarīgā lidlauka aprīkojumā atbilstīgi prasībām *ADR.OR.B.040.* punkta a) apakšpunkta 1. daļā “Izmaiņas”.

e) Izmaiņas, kas būtiski ietekmē lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēmas elementus, atbilstīgi prasībām *ADR.OR.B.040.* punkta a) apakšpunkta 2. daļā “Izmaiņas”.

f) Izmaiņas aizsardzības līmenī, kādu nodrošina glābšanas un ugunsdzēsības dienesti atbilstīgi prasībām *ADR.OPS.B.010.* punkta a) apakšpunkta 1. un 2. daļā “Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti”.

g) Izmaiņas ierobežotas redzamības procedūrās, kas noteiktas *ADR.OPS.B.045.* punkta b) apakšpunktā “Ekspluatācija ierobežotas redzamības apstākļos”.

h) Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu ekspluatācija atbilstīgi prasībām *ADR.OPS.B.090.* punkta a) apakšpunktā “Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu izmantošana lidlaukā”.

Turklāt kompetentā iestāde var pieprasīt iepriekš apstiprināt izmaiņas jebkuriem šķēršļiem, apbūvei vai citām darbībām zonās, kuras lidlauka ekspluatants uzrauga saskaņā ar *ADR.OPS.B.075.* punktu un kuras var apdraudēt drošību un nelabvēlīgi ietekmēt lidlauka ekspluatāciju atbilstīgi prasībām *ADR.AR.C.005.* punkta e) apakšpunktā.

GMI *ADR.OR.B.040.* punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANA

a) Drošības novērtējums saistībā ar izmaiņām

1. Ar izmaiņām saistītā drošības novērtējumā:

-
2. norāda izmaiņu apmēru;
  3. norāda apdraudējumu;
  4. nosaka drošības kritērijus, kas piemērojami attiecībā uz izmaiņām;
  5. veic riska analīzi par izmaiņu nelabvēlīgu vai labvēlīgu ietekmi uz drošību; veic riska novērtēšanu un vajadzības gadījumā arī riska samazināšanu, lai nodrošinātu, ka izmaiņas atbilst piemērojamiem drošības kritērijiem;
  6. pirms izmaiņu īstenošanas pārbauda, vai izmaiņas atbilst drošības novērtējuma tvērumam un vai tās atbilst drošības kritērijiem, un
  7. nosaka uzraudzības prasības, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu, ka arī pēc izmaiņu stāšanās spēkā lidlauks un tā ekspluatācija atbilst drošības kritērijiem.

b) Drošības novērtējuma tvērums

Drošības novērtējuma tvērumā iekļauj norādītos elementus un to savstarpējo mijiedarbību:

1. lidlauks, tā ekspluatācija, pārvaldība un cilvēka elementi, kuriem veic izmaiņas;
2. mainīto elementu saskare un mijiedarbība ar pārējo sistēmu;
3. mainīto elementu un to paredzamās ekspluatācijas vides savstarpējā saskare un mijiedarbība un
4. pilns izmaiņu dzīves cikls no noteikšanas brīža līdz ieviešanai ekspluatācijā.

c) Drošības kritēriji

Izmantojamie drošības kritēriji jānosaka saskaņā ar lidlauka ekspluatācijas instrukcijā noteiktajām izmaiņu pārvaldības procedūrām.

Atkarībā no datu pieejamības izmantotie drošības kritēriji jānosaka, pamatojoties uz precīziem, kvantitatīviem un pieņemamiem drošības riska līmeņiem, atzītiem standartiem un/vai prakses kodeksiem, pastāvošās sistēmas drošības stāvokli vai līdzīgu sistēmu.

GM2 ADR.OR.B.040. punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANA — VIETĒJĀ SKREJCEĻA DROŠĪBAS GRUPA

Informāciju par vietējās skrejceļa drošības grupas pienākumiem pirms izmaiņu īstenošanas sk. arī *GM2 ADR.OR.D.027.* punktā.

GM3 ADR.OR.B.040. punkta f) apakšpunkts. Izmaiņas

IZMAIŅU NOVĒRTĒJUMS — SKREJCEĻA DROŠĪBA

Īpaša uzmanība jāpievērš izmaiņām, kuras var ietekmēt skrejceļa drošību. Tas attiecas arī uz trokšņa mazināšanas vai trokšņa slāpēšanas procedūru ieviešanu vai šādās procedūru izmaiņām.

GMI ADR.OR.B.060. punkts. Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēju deklarācija

ATBILSTĪBAS DEKLARĀCIJAS PARAUGA VEIDLAPA — PERONA PĀRVALDĪBAS
PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja atbilstības deklarācija
Saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. XXX/2013, ar ko nosaka prasības un administratīvās procedūras saistībā ar lidlaukiem atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008
Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējs
Uzņēmuma nosaukums un adrese:
Atbildīgā vadītāja vārds, uzvārds un kontaktinformācija:
Ekspluatācijas sākuma datums:
Lidlauks(-i), kur tiek sniegti perona pārvaldības pakalpojumi:
Piemērojamās prasības, kas <i>ADR.OPS</i> daļā noteiktas attiecībā uz perona pārvaldības pakalpojumu sniegšanu, ir dokumentētas un atspoguļotas lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.
Šai deklarācijai ir pievienots saraksts ar alternatīviem atbilstības nodrošināšanas līdzekļiem ar norādēm uz tiem <i>AMC</i> , kurus tie aizstāj, saskaņā ar <i>ADR.OR.A.015.</i> punkta c) apakšpunktu.
Pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar attiecīgo lidlauka ekspluatācijas instrukciju.
Perona pārvaldības pakalpojumu sniedzēja darbinieki ir saņēmuši nepieciešamo sākotnējo apmācību un periodisko apmācību, kas nodrošina darbinieku nepārtrauktu kompetenci.
(Attiecīgajā gadījumā) Ekspluatants ir īstenojis oficiāli atzītu nozares standartu un pierādījis atbilstību šim standartam.
Atsauce uz standartu: Sertifikācijas institūcija:
Pēdējā atbilstības audita datums:
Kompetentajai iestādei tiks paziņots par visām izmaiņām ekspluatācijā, kas ietekmē šajā deklarācijā sniegto informāciju.
Ar šo es apliecinu, ka informācija šajā deklarācijā ir pareiza.
Datums un atbildīgā vadītāja paraksts.

AMCI ADR.OR.B.065. punkts. Eksploatācijas izbeigšana

EKSPLOATĀCIJAS IZBEIGŠANA

Ja paredzēts izbeigt lidlauka eksploatāciju, lidlauka ekspluatantam tas rakstiski jāpaziņo kompetentajai iestādei un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzējam. Minētais paziņojums jāsniedz tādā laikā, lai izmaiņas būtu iespējams laikus publicēt un attiecīgajā termiņā paziņot Aeronavigācijas informācijas regulācijas un kontroles (*AIRAC*) sistēmā.

Izbeidzot lidlauka eksploatāciju, lidlauka ekspluatantam ir jāveic slēgta skrejceļa marķēšana, kā arī citi pasākumi, ko kompetentā iestāde uzskata par nepieciešamiem.

C APAKŠDAĻA. PAPILDU PIENĀKUMI (*ADR.OR.C*)

AMCI *ADR.OR.C.005.* punkta c) apakšpunkts. Lidlauka ekspluatanta pienākumi

INFORMĀCIJAS PUBLICĒŠANA AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS PUBLIKĀCIJĀ

Gadījumi, kas saistīti ar izņēmumiem, atkāpēm, līdzvērtīgu drošības līmeni, īpašiem nosacījumiem, tostarp lidlauka izmantošanas ierobežojumiem, pēc saskaņošanas ar kompetento iestādi jāizklāsta aeronavigācijas informācijas publikācijā (*AIP*).

AMCI *ADR.OR.C.020.* punkta b) apakšpunkts. Konstatētās neatbilstības

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Lidlauka ekspluatanta noteiktajā koriģējošo darbību plānā uzmanība jāpievērš neatbilstības ietekmei, kā arī tās cēloņiem.

GMI *ADR.OR.C.020.* punkts. Konstatētās neatbilstības

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Preventīva darbība ir darbība, ar kuru tiek likvidēts iespējamās neatbilstības cēlonis vai novērsta cita nevēlama iespējamā situācija.

b) Koriģējoša darbība ir darbība, ar kuru tiek likvidēti pamatcēloņi vai mazināta pamatcēloņu ietekme un novērsta konstatētās neatbilstības vai cita nevēlama apstākļa vai situācijas atkārtošanos. Lai izstrādātu efektīvas koriģējošās darbības, ar kurām varētu novērst atkārtosanos, būtiski svarīga nozīme ir pamatcēloņa pareizai noteikšanai.

c) Korekcija ir darbība, ar kuru tiek likvidēta konstatētā neatbilstība.

AMCI *ADR.OR.C.030.* punkts. Ziņošana par atgadījumiem

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Lidlauka ekspluatantam un perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējam ir jānosaka procedūras, kuras ievēro, lai ziņotu kompetentajai iestādei un citām organizācijām, un šajās procedūrās jāiekļauj:

a) piemērojamo ziņošanas prasību izklāsts;

b) ziņošanas mehānisma, tostarp ziņojumu veidlapu, līdzekļu un termiņu, izklāsts;

c) par ziņošanu atbildīgās personas un

d) pamatcēloņu identificēšanas mehānismu un darbinieku pienākumu apraksts un attiecīgā līdzīgu atgadījumu atkārtosanos novēršanas darbību apraksts.

AMCI ADR.OR.C.040. punkts. Ugunsgrēka novēršana

Lidlauka ekspluatantam jāizstrādā procedūras un jānosaka atbildība par smēķēšanas un attiecīgi citu darbību kontroli, kuras saistītas ar ugunsbīstamību.

Turklāt šajās procedūrās jāietver riska mazināšanas pasākumu pieņemšana un piemērošana tajos gadījumos, kad jāapstiprina nepieciešamās darbības (piemēram, tehniskā apkope u. c.), kas var būt saistītas ar ugunsbīstamību.

Šādās apstiprinātās darbībās nedrīkst iekļaut smēķēšanu kustības zonā, citās lidlauka ekspluatācijas zonās vai zonās, kur tiek glabāta degviela vai citi degoši materiāli.

GMI ADR.OR.C.045. Alkohola, psihotropo vielu un zāļu lietošana

a) Procedūras, kas lidlauka ekspluatantam jānosaka attiecībā uz alkohola, psihotropo vielu un zāļu patēriņa līmeni, piemēro attiecībā uz visām personām, kuras minētas *ADR.OR.C.045.* punkta a) apakšpunktā. Cita starpā tās ir šādas personas:

1. ekspluatācijas, glābšanas un ugunsdzēsības un lidlauka apkopes darbībās iesaistītie darbinieki neatkarīgi no saistības ar lidlauka ekspluatantu (piemēram, neatkarīgi no tā, vai lidlauka ekspluatants viņus nodarbina tieši vai arī viņus nodarbina lidlauka ekspluatanta nolīgta organizācija);

2. personas, kas nepavadītas darbojas kustības zonā vai citās lidlauka ekspluatācijas zonās. Šajā personu kategorijā ir:

i) personas, ko lidlauka ekspluatants nodarbina tieši vai ko nodarbina lidlauka ekspluatanta nolīgta organizācija un kas nav iesaistītas lidlauka ekspluatācijā, glābšanas un ugunsdzēsības pasākumos un apkopē (piemēram, lidlauka drošības dienesta darbinieki);

ii) personas, kuras nodarbina citas organizācijas (piemēram, uzņēmumi, kas nodrošina pakalpojumus uz zemes).

b) Neatkarīgi no a) punkta 2. apakšpunkta ii) daļā minēto organizāciju pienākumiem lidlauka ekspluatantam ir jānodrošina, ka šīs organizācijas nosaka piemērotas procedūras, ar kurām tiek nodrošināta atbilstība *ADR.OR.C.045.* punkta noteikumiem un saistītajām prasībām, ko noteicis lidlauka ekspluatants.

Papildu norādījumi attiecībā uz šo jautājumu ir pieejami *ICAO* Rokasgrāmatā par problemātiskas vielu lietošanas novēršanu darba vietā aviācijas nozarē (*Doc 9654*).

D APAKŠDAĻA. PĀRVALDĪBA (*ADR.OR.D*)

AMCI *ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

Lidlauka ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmā drošība jāgarantē, izveidojot drošības pārvaldībai samērīgu un lidlauka ekspluatanta lielumam un ekspluatācijas būtībai un veidam atbilstīgu organizatorisku struktūru. Organizatoriskajā struktūrā jāiekļauj lidojumu drošības pasākumu izvērtēšanas padome un — atkarībā no organizatoriskās sarežģītības un struktūras — arī lidojumu drošības pakalpojumu birojs, kas saskaņā ar nākamajiem punktiem a) un b) palīdzētu drošības pārzinim pildīt darba pienākumus.

a) Drošības pakalpojumu birojs

1. Drošības pārzinim (sk. *ADR.OR.D.015.* punktu un *AMCI ADR.OR.D.015.* punkta c) apakšpunktu) jāuzņemas atbildība par drošības pakalpojumu biroja darbību, un šim birojam jābūt neatkarīgam un neitrālam attiecībā uz procesiem un lēmumiem, kas tiek piemēroti un pieņemti attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, kuru nodrošina operatīvo dienestu tiešie vadītāji.

2. Drošības pakalpojumu birojam jānodrošina šādu funkciju izpilde:

i) apdraudējuma identifikācijas sistēmas pārvaldība un uzraudzība,

ii) lidlauka ekspluatācijas darbībās tieši iesaistīto operatīvo dienestu drošības stāvokļa novērtēšana,

iii) augstākās vadības konsultēšana drošības pārvaldības jautājumos un

iv) palīdzība vidējā līmeņa vadītājiem drošības pārvaldības jautājumu risināšanā.

3. Ja lidlauku ekspluatants ekspluatē vairākus lidlaukus, tam ir jāizveido centrālais drošības pakalpojumu birojs un atbilstīgi drošības dienesti/funkcijas visos lidlaukos vai arī atsevišķs drošības pakalpojumu birojs katrā lidlaukā. Jāizstrādā kārtība, ko piemēro, lai nodrošinātu nepārtrauktu informācijas plūsmu un pienācīgu saskaņošanu.

b) Drošības pasākumu izvērtēšanas padome.

1. Drošības pasākumu izvērtēšanas padomi veido kā augsta līmeņa komiteju, kas izvērtē stratēģiskās drošības jautājumus, tādējādi sniedzot atbalstu atbildīgajam vadītājam drošības jomā.

2. Drošības pasākumu izvērtēšanas padomes priekšsēdētāja amatā jāieceļ atbildīgais vadītājs, un padome jāveido no funkcionālo jomu vadītājiem.

3. Drošības pasākumu izvērtēšanas padomei jāveic šāda uzraudzība:

i) jāuzrauga drošības stāvokļa atbilstība drošības politikai un mērķiem;

---

ii) jāuzrauga drošības pasākuma savlaicīga piemērošana un

iii) jāuzrauga organizācijas drošības pārvaldības procesu efektivitāte.

4. Drošības pasākumu izvērtēšanas padomei jānodrošina, ka noteiktā drošības stāvokļa sasniegšanai tiek piešķirti pietiekami līdzekļi.

5. Drošības pasākumu izvērtēšanas padomes sanāksmē var piedalīties drošības pārzinis vai citas attiecīgās personas. Šī persona var sniegt atbildīgajam vadītājam informāciju, kas nepieciešama, lai lēmumus varētu pamatot ar drošības datiem.

6. Ja lidlauka ekspluatants ekspluatē vairākus lidlaukus, viņam jāizveido centrālā drošības pasākumu izvērtēšanas padome vai atsevišķa drošības pasākumu izvērtēšanas padome katram lidlaukam vai lidlauku grupai. Gadījumā, ja tiek izveidota centrālā vai grupu drošības pasākumu izvērtēšanas grupa, jānodrošina, ka drošības pasākumu izvērtēšanas padomē attiecīgajā vadības līmenī ir pārstāvēti visi lidlauki. Jāizstrādā kārtība, ko piemēro, lai nodrošinātu nepārtrauktu informācijas plūsmu un pienācīgu saskaņošanu.

Vienkāršāku lidlauku organizāciju/ekspluatācijas darbību gadījumā lidlauka ekspluatantam ir jāizraugās persona, kas veiks drošības pārziņa amat pienākumus un atbildēs par drošības pārvaldības sistēmas koordinēšanu (sk. *ADR.OR.D.015.* punktu un *AMCI ADR.OR.D.015.* punkta c) apakšpunktu).

***GMI ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma**

DROŠĪBAS PASĀKUMU IZVĒRTĒŠANAS PADOME — DROŠĪBAS PASĀKUMU GRUPA

a) Drošības pasākumu izvērtēšanas padome

Atkarībā no organizācijas lieluma, tipa un ekspluatācijas darbību sarežģītības drošības pasākumu izvērtēšanas padomes pienākumus var iekļaut citās organizācijas augsta līmeņa komitejās.

b) Drošības pasākumu grupa

1. Drošības pasākumu grupu var izveidot kā pastāvīgu grupu vai arī kā *ad hoc* grupu; šī grupa atbalsta drošības pasākumu izvērtēšanas padomi vai rīkojas tās vārdā.

2. Ņemot vērā uzdevumu tvērumu un speciālu zināšanu nepieciešamību, var izveidot vairākas drošības pasākumu grupas.

3. Drošības pasākumu grupa ziņo drošības pasākumu izvērtēšanas padomei, un tajā ir dažādu ekspluatācijas jomu vadītāji, uzraugi un darbinieki.

4. Drošības pasākumu grupai ir šādi uzdevumi:

i) uzraudzīt ekspluatācijas drošību;

ii) novērst identificētos riskus;

---

iii) novērtēt ietekmi uz ekspluatācijas pakalpojumu drošību;

iv) garantēt drošības pasākumu īstenošanu noteiktajā termiņā.

5. Drošības pasākumu grupai jāpārbauda iepriekšējo drošības ieteikumu un drošības veicināšanas pasākumu efektivitāte.

GM2 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS PAKALPOJUMU BIROJS — DROŠĪBAS PASĀKUMU IZVĒRTĒŠANAS PADOME — DROŠĪBAS PASĀKUMU GRUPA

Drošības pakalpojumu biroja, drošības pasākumu izvērtēšanas padomes un drošības pasākumu grupas apzīmēšanai var izmantot dažādus nosaukumus.

AMC1 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS POLITIKA

a) Drošības politikai jāatbilst norādītajām prasībām:

1. drošības politiku apstiprina atbildīgais vadītājs;
2. drošības politikā skaidri nosaka, ka drošībai ir augstāka organizatoriskā prioritāte attiecībā pret komerciāliem, ekspluatācijas, vides vai sociālā spiediena apsvērumiem;
3. drošības politikā atspoguļo organizācijas saistības attiecībā uz drošību un tās aktīvu un sistemātisku pārvaldību;
4. drošības politiku, apliecinātu ar redzamu apstiprinājumu, izziņo visā organizācijā;
5. drošības politikā iekļauj principus attiecībā uz ziņošanu par drošību un
6. drošības politiku periodiski pārskata, lai nodrošinātu tās aktualitāti un piemērotību organizācijai.

b) Drošības politikā:

1. iekļauj šādas saistības:

- i) veikt uzlabojumus, lai nodrošinātu atbilstību augstākajiem drošības standartiem;
- ii) nodrošināt atbilstību visām piemērojamām tiesību aktu prasībām, pildīt visus piemērojamus standartus un apsvērt iespēju izmantot labākās prakses piemērus;
- iii) nodrošināt pienācīgus līdzekļus;
- iv) noteikt, ka drošība ir visu vadītāju un darbinieku galvenā atbildības joma;

2. iekļauj procedūras, ko piemēro ziņošanai par drošību;

---

3. saskaņā ar taisnīguma kultūras principiem drošības politikā skaidri jānorāda, kuras ekspluatācijas darbības ir nepieņemamas, un apstākļi, kuros disciplinārsodi netiks piemēroti, un

4. drošības politiku periodiski pārskata, lai nodrošinātu tās aktualitāti un piemērotību.

c) Augstākai vadībai:

1. pastāvīgi jāatgādina visiem darbiniekiem par drošības politiku un jāapliecina sava apņemšanās to ievērot;

2. jānodrošina visi drošības politikas īstenošanai nepieciešamie cilvēkresursi un finanšu līdzekļi un

3. jānosaka drošības politikas mērķi un izpildes standarti.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS POLITIKA

a) Drošības politika — vispārēja informācija

Drošības politika ir līdzeklis, ar kuru lidlauka ekspluatants paziņo savu nodomu uzturēt drošības līmeni un, ja tas praktiski iespējams, arī uzlabot to visās savās darbībās un, ciktāl tas praktiski iespējams, samazināt gaisa kuģa negadījumu riska daļu, kas atkarīga no lidlauka ekspluatanta.

Drošības politikā jānosaka, ka drošības ziņojumu sniegšanas un iekšējās izmeklēšanas mērķis ir uzlabot drošību, nevis meklēt vainīgos.

b) Drošības politika — taisnīguma kultūra

Drošības politikai aktīvi jāveicina efektīva ziņošana par drošību un, nosakot robežu starp pieņemamu rīcību (parasti tās ir netīšas kļūdas) un nepieņemamu rīcību (nevērība, neapdomība, pārkāpumi vai sabotāža), jānodrošina ziņotāju taisnīga aizsardzība. Tomēr drošības kultūra vai taisnīguma kultūra nenozīmē to, ka tiek izslēgta kriminālatbildība par kļūdām, jo no juridiskā, ētikas un morāles viedokļa tās ir valsts suverēnās tiesības ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Eiropas Savienības tiesību aktu noteikumi un noslēgtie starptautiskie nolīgumi. Arī tad, ja kļūme nav radusies nevērības vai ļaunprātības dēļ, pēc negadījuma vai nopietna incidenta, jo īpaši tad, ja šādas kļūmes dēļ cilvēki ir zaudējuši dzīvību vai īpašumu, var sagaidīt, ka tiks veikta tiesas izmeklēšana, kurai var būt noteiktas tiesiskas sekas. Tāpēc problēma var rasties gadījumā, ja brīvprātīgie apdraudējuma ziņojumi attiecībā uz slēptām sistēmas vai tās darbības nepilnībām tiek apstrādāti tāpat kā negadījumu vai nopietnu incidentu izmeklēšanā sniegtie ziņojumi. Nolūks aizsargāt ziņojumus par apdraudējumu nedrīkst būt pretrunā tiesas izmeklēšanas likumībai, un, pamatojoties uz šo aizsardzību, ziņotājs nedrīkst pieprasīt nepamatotu neaizskaramību. Tomēr juridiskie apsvērumi parasti ir prioritāri attiecībā pret tehniskiem vai ar drošību saistītiem apsvērumiem.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma

APDRAUDĒJUMA IDENTIFICĒŠANAS PROCESS

a) Lai identificētu apdraudējumus, jāapvieno reaģējošas, preventīvas un prognozējošas drošības datu vākšanas metodes. Reaģējošām, preventīvām un prognozējošām apdraudējuma identificēšanas programmām jābūt oficiāliem informācijas vākšanas, reģistrēšanas, analizēšanas, izmantošanas un atbildes pasākumu izstrādes līdzekļiem attiecībā uz apdraudējumu un saistītajiem riskiem, kas ietekmē drošību.

b) Visās ziņošanas sistēmās, tostarp konfidencialās ziņojumu sniegšanas programmās ir jāiekļauj efektīvs atgriezeniskās saites process.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Pārvaldības sistēma

APDRAUDĒJUMA IDENTIFICĒŠANA

a) Apdraudējuma identificēšana — vispārēja informācija

1. Apdraudējuma identificēšanā var iekļaut šādus faktorus un procesus:

i) plānošanas faktori, tostarp iekārtu projektēšana un uzdevumu izstrāde;

ii) ekspluatācijas prakse un procedūras, tostarp to dokumentācija un kontrolsaraksti un to pārbaude reālos ekspluatācijas apstākļos;

iii) sakari, tostarp sakaru līdzekļi, izmantotā terminoloģija un valoda;

iv) ar personālu saistīti faktori, piemēram, uzņēmuma politika attiecībā uz darbinieku pieņemšanu, apmācību un atalgojumu un resursu piešķiršanu;

v) organizatoriskie faktori, piemēram, ražošanas un drošības mērķu saderība, resursu piešķiršana, darba spriedze un uzņēmuma drošības kultūra;

vi) darba vides faktori, piemēram, apkārtējais troksnis un vibrācija, temperatūra, uguns, pieejamie aizsarglīdzekļi un darba apģērbs;

vii) regulējošās uzraudzības faktori, tostarp tiesību aktu piemērojamība un izpildes nodrošināšana, aprikojuma, personāla un procedūru sertifikācija un uzraudzības atbilstība;

viii) aizsargmehānismi, tostarp tādi faktori kā piemērotu atklāšanas un brīdināšanas sistēmu nodrošināšana, iekārtu kļūdu pielaide un iekārtu noturība pret kļūdām un atteicēm, un

ix) cilvēku veiktspēja, ko ierobežo veselības stāvoklis un fiziskie ierobežojumi.

2. Apdraudējuma identificēšanai var izmantot iekšējos un ārējos avotus.

i) Iekšējie avoti:

A) brīvprātīgas shēmas ziņošanai par negadījumiem,

-
- B) drošības apsekojumi,
  - C) drošības auditi,
  - D) parastās darbības uzraudzības shēmas,
  - E) tendenču analīze,
  - F) apmācības atgriezeniskā saite un
  - G) izmeklēšana un incidentu pārbaude.

ii) Ārējie avoti:

- A) ziņojumi par negadījumiem,
- B) valsts obligātā sistēma ziņošanai par atgadījumiem un
- C) valsts brīvprātīgā ziņošanas sistēma.

3. Apdraudējuma identificēšanas paņēmienus izvēlas, ņemot vērā katra konkrētā lidlauka ekspluatanta resursus un ierobežojumus, kā arī ekspluatācijas darbību sarežģītību. Tomēr neatkarīgi no īstenošanas, sarežģītības un lieluma apdraudējuma identificēšana ir jāiekļauj lidlauka ekspluatanta drošības dokumentācijā. Pārdomātā drošības pārvaldības praksē apdraudējuma identificēšana ir pastāvīga, nepārtraukta ikdienas darbība. Tā ir lidlauka ekspluatantu procesu neatņemama daļa. Trīs konkrētos gadījumos apdraudējuma identificēšanai ir jāvelta īpaša uzmanība. Padziļinātāki un tālejošāki apdraudējuma identificēšanas pasākumi jāpiemēro šādos trīs gadījumos:

- i) vienmēr, kad lidlauka ekspluatants konstatē, ka neizskaidrojami palielinājies ar drošību saistītu notikumu skaits vai noteikumu pārkāpumu skaits;
- ii) vienmēr, kad tiek plānotas lielas izmaiņas darbībā, tostarp vadošā personāla maiņa, svarīgu iekārtu un sistēmu pārveidojumi, un
- iii) pirms būtiskām organizatoriskām pārmaiņām, tostarp pirms darbības straujas paplašināšanas vai samazināšanas, uzņēmumu apvienošanas, pārņemšanas vai samazināšanas, un šo pārmaiņu laikā.

4. Apdraudējuma identificēšanai var izmantot norādītos līdzekļus un paņēmienus.

i) Prātavētra — nesaistoša un idejas rosinoša apspriede ar ekspertu grupu.

ii) Bīstamības un operatīvās darbības (*HAZOP*) pētījums — sistemātiska un strukturēta pieeja, kurā izmanto parametru un noviržu pamatvārdus. Šā paņēmiena pamatā ir ļoti detalizēts sistēmas apraksts, kas pieejams izpētei, un parasti tas ietver sistēmas sadalīšanu precīzi noteiktās apakšsistēmās un funkcionālās vai procesu plūsmās, kas savieno apakšsistēmas. Katrs sistēmas elements tiek apspriests starpdisciplīnu ekspertu grupā dažādās pamatvārdu un noviržu kombinācijās.

---

iii) Kontrolsaraksti — saraksti, kuros, pamatojoties uz iepriekšēju pieredzi, norādīts zināmais apdraudējums vai apdraudējuma cēloņi. Šāda iepriekšējā pieredze var būt iepriekšēji riska novērtējumi vai līdzīgas sistēmas vai darbības, vai iepriekš notikuši faktiski incidenti. Šis paņēmieni ietver kontrolsaraksta sistemātisku izmantošanu un katra kontrolsaraksta punkta iespējamu piemērošanu konkrētajai sistēmai. Pirms kontrolsarakstu izmantošanas vienmēr jāpārbauda to piemērojamība.

iv) Atteiču veidu un seku analīze (*FMEA*) — augšupējs paņēmieni, kuru izmanto, lai izvērtētu sistēmas pamatelementu iespējamās atteices, kas var kavēt tiem paredzēto funkciju izpildi. Šā paņēmiena pamatā ir detalizēts sistēmas apraksts, un to izmanto, lai izvērtētu katra sistēmas elementa iespējamās atteices, kas var kavēt paredzēto funkciju izpildi, un šādu atteiču ietekmi uz kopējo sistēmu. Attiecībā uz katru sistēmas elementu *FMEA* jāapsver:

A) visas iespējamās elementa atteices;

B) katra šādas atteices ietekme uz sistēmas darbību;

C) dažādu atteiču režīmu iespējamie cēloņi un

D) atteiču mazināšanas iespējas sistēmā vai tās darbības vidē.

Analīzi var veikt dažādos sistēmas līmeņos, un to nosaka atkarībā no analīzes pamatošanai izmantotā sistēmas apraksta detalizācijas pakāpes. Atkarībā no sistēmas būtības un sarežģītības analīzi var veikt viens sistēmas eksperts vai sistēmas ekspertu grupa kopīgās grupas sēdēs.

v) Strukturēts “Ko darīt, ja..?” paņēmieni (*SWIFT*) — vienkāršs un efektīvs paņēmieni, ar ko var aizstāt *HAZOP*, un tas ietver ekspertu starpdisciplīnu grupas izmantošanu. Šo atvieglināto darbību izmanto ideju apmaiņai grupā, bet parasti to īsteno augstākā sistēmas apraksta līmenī ar mazāku apakšelementu skaitu nekā *HAZOP* gadījumā un samazinātu uzvedņu kopu.

5. Identificētais apdraudējums ir jāreģistrē apdraudējuma žurnālā (apdraudējuma reģistrā). Šāds apdraudējuma žurnāls pēc būtības un formas var būt gan vienkāršs apdraudējuma saraksts, gan sarežģītāka datu bāze, kurā apdraudējums saistīts ar apdraudējuma mazināšanas darbībām, pienākumiem un pasākumiem. Apdraudējuma žurnālā jāiekļauj šāda informācija:

i) unikāls apdraudējuma numurs katram apdraudējumam;

ii) apdraudējuma apraksts;

iii) informācija par iespējamajiem apdraudējuma cēloņiem;

iv) no apdraudējuma izrietošo iespējamo seku un sarežģītjumu kvalitatīvs novērtējums;

v) ar iespējamajām apdraudējuma sekām saistītā riska kvalitatīvs novērtējums;

vi) informācija par esošiem apdraudējuma riska kontroles līdzekļiem; informācija par papildu pasākumiem, kas nepieciešami, lai samazinātu drošības riskus, kā arī to īstenošanas termiņš, un

vii) informācija par atbildības sadalījumu riska kontroles līdzekļu pārvaldības jomā.

---

6. Apdraudējuma žurnālā var iekļaut arī šādu papildinformāciju:

- i) ar iespējamajām apdraudējuma sekām saistītā riska kvantitatīvu novērtējumu;
- ii) datus par faktiskajiem incidentiem vai atgadījumiem, kas saistīti ar apdraudējumu vai tā cēloņiem;
- iii) riska pieļaujamības paziņojumu;
- iv) paziņojumu par oficiālajām sistēmas uzraudzības prasībām;
- v) informāciju par apdraudējuma identificēšanas veidu;
- vi) apdraudējuma izraisītāju;
- (vii) pieņemumus un
- viii) trešajām ieinteresētām personām.

b) Apdraudējuma identificēšana — rādītāji.

1. Reaģējoši (atpalikšanas) rādītāji —

rādītāji, ar kuriem mēra notikumus, kas jau ir notikuši un ietekmē drošības stāvokli.

Tā kā reaģējoši rādītāji atspoguļo tikai sistēmas atteices, tos iespējams izmantot tikai tam, lai noteiktu reaģējošu atbildes pasākumu. Lai gan ar tiem nemēra nespēju nodrošināt apdraudējuma kontroli, tie parasti palīdz atklāt sistēmas atteices iemeslus un iespējamu slēptu apdraudējumu.

2. Preventīvi (veicināšanas) rādītāji —

rādītāji, ar kuriem mēra ievadi drošības sistēmā (organizācijā, nozarē vai visā aviācijas sistēmā), lai pārvaldītu un uzlabotu drošības stāvokli.

Preventīvie rādītāji liecina, ka ir ieviesti, izstrādāti un pielāgoti labas drošības prakses piemēri, kuru mērķis ir izveidot preventīvu drošības vidi, kas veicina nepārtrauktu pilnveidi. Tie sniedz derīgu informāciju gadījumos, kad negadījumu un incidentu līmenis ir pārāk zems, lai to varētu izmantot slēptā apdraudējuma un iespējamo draudu identificēšanai un vēlākai uzlabojumu izstrādei.

Vienmēr jānodrošina saikne starp preventīvo rādītāju un nevēlamajām sekām (vai reaģējošiem rādītājiem), attiecībā uz kurām brīdināšanas nolūkā tiek piemērota uzraudzība.

3. Prognozējoši rādītāji (iepriekšēji notikumi) —

šie rādītāji norāda uz notikumiem, kas neizraisa negadījumus vai nopietnus incidentus. Tie norāda mazāk būtiskas sistēmas atteices vai bīstamu savstarpēju tuvošanos, kas kopā ar citiem notikumiem varētu izraisīt negadījumu vai nopietnu incidentu.

Lielu organizāciju pārdomātā pārvaldības sistēmā jāiekļauj visi šie pasākumi. Tomēr riska pārvaldībā galvenā uzmanība jāpievērš vadošajiem rādītājiem un iepriekšējiem notikumiem.

AMC1 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS RISKĀ NOVĒRTĒŠANA UN MAZINĀŠANA

a) Jāizstrādā un jāuztur oficiāla drošības (riska) novērtēšanas un mazināšanas sistēma, kas nodrošina risku analīzi (atgadījuma iespējamības un smaguma pakāpes analīze), novērtēšanu (pieļaujamības novērtēšana) un kontroli (risku mazināšana).

b) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jānorāda tie vadības līmeņi, kuros ir tiesības pieņemt lēmumus par drošības risku pieļaujamību saskaņā ar a) punktu.

GM1 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 4. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS RISKĀ NOVĒRTĒŠANA UN MAZINĀŠANA

Drošības (risku) novērtēšana ir analīze, ko veic, lai novērtētu drošības riskus, kas saistīti ar noteiktajām apdraudējuma sekām. Veicot drošības risku analīzi, nošķir divus risku elementus — kaitējošā notikuma vai apstākļu iespējamība un šāda notikuma vai apstākļu iespējamā smaguma pakāpe. Pieņemot lēmumus par drošības riskiem un to pieņemamību, jāizmanto riska pieļaujamības tabula. Tabulas galīga izstrāde jāveic ekspluatantam, un tā jādokumentē lidlauka ekspluatācijas instrukcijā un jāapstiprina kompetentajā iestādē.

AMC1 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA UN MĒRĪŠANA

a) Drošības stāvokļa uzraudzībai un mērīšanai jābūt procesam, ar kuru pārbauda lidlauka ekspluatanta drošības stāvokli, salīdzinot to ar drošības politiku un mērķiem, identificētajiem drošības riskiem un risku mazināšanas pasākumiem.

b) Šajā procesā jānosaka drošības stāvokļa rādītāji un sasniedzamais drošības stāvokļa līmenis, šie rādītāji jāizmanto, lai izmērītu lidlauka ekspluatanta drošības stāvokli.

GM1 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 5. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA UN MĒRĪŠANA

a) Drošības stāvokļa uzraudzības un mērīšanas procesā jāiekļauj šādas darbības:

1. ziņošana par drošību, pievēršot uzmanību arī atbilstībai piemērojamām prasībām;
2. drošības pētījumi, kas ir diezgan apjomīga analīze, kurā tiek ietverti plaši drošības jautājumi;
3. drošības pārbaudes, tostarp tendenču pārbaudes, kas tiek veiktas, ieviešot un izvēršot jaunas tehnoloģijas, īstenojot izmaiņas vai procedūras, vai gadījumos, kad tiek veiktas strukturālas izmaiņas ekspluatācijas darbībās, vai nolūkā izpētīt incidentu vai drošības ziņojumu skaita palielināšanās cēloņus;

---

4. drošības auditi, kuros uzmanība tiek pievērsta lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēmas viengabalainībai un periodiski novērtēts drošības risku kontroles līdzekļu stāvoklis;

5. drošības apsekojumi, kuros tiek pārbaudīti konkrēti noteiktas darbības elementi vai procedūras, piemēram, ikdienas darbību problemātiskie aspekti vai vājās vietas, ekspluatācijas personāla viedokļi un jomas, kurās iespējamas domstarpības vai neskaidrības, un

6. iekšējā negadījumu izmeklēšana, kuras tvērumam jāpaplašina to atgadījumu loks, par kuriem ir jāziņo kompetentajai iestādei.

b) Var apsvērt arī šādus vispārējus aspektus/jomas:

1. vadības pārskatatbildība par ekspluatācijas darbībām un to pilnīgu izpildi;

2. tiesības vadīt, kontrolēt un mainīt procedūras, kā arī pieņemt būtiskus lēmumus, piemēram, lēmumus par drošības riska pieņemamību;

3. ekspluatācijas darbību procedūras;

4. kontroles līdzekļi, tostarp aparatūra, programmatūra, īpašas procedūras vai procesuālas darbības un pārraudzības pasākumi, kuru nolūks ir nodrošināt ekspluatācijas darbību kontroli;

5. saskarnes, tostarp dienestu pilnvaru sadalījums, darbinieku saziņas kanāli, procedūru konsekvence un skaidrs organizāciju, darba grupu un darbinieku atbildības sadalījums, un

6. līdzekļi, ko izmanto, lai atbildētu atbildīgajām pusēm, ka tiek veikti nepieciešamie pasākumi, nodrošināti nepieciešamie izvades elementi un iegūti paredzētie rezultāti.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pārvaldības sistēma

IZMAIŅU PĀRVALDĪBA

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina ar izmaiņām saistīto drošības risku pārvaldība. Izmaiņu pārvaldība ir jādokumentē, lai būtu iespējams identificēt iekšējās un ārējās izmaiņas, kuras var nelabvēlīgi ietekmēt drošību.

Izmaiņu pārvaldībā jāizmanto lidlauka ekspluatanta ieviestie apdraudējuma identificēšanas, drošības (riska) novērtēšanas un mazināšanas procesi.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 6. daļa. Pārvaldības sistēma

IZMAIŅU PĀRVALDĪBA

a) Veicot izmaiņas, var radīt jaunu apdraudējumu un ietekmēt ieviesto drošības risku mazināšanas stratēģiju piemērotību/un vai efektivitāti. Izmaiņas var būt vai nu ārējas, vai notikt organizācijas iekšienē.

b) Oficiālajā izmaiņu pārvaldības procesā ir jāņem vērā šādi apsvērumi:

1. sistēmu un darbību kritiskie stāvokļi,

---

2. sistēmu un ekspluatācijas vides stabilitāte un

3. iepriekšējie darbības rezultāti.

c) Sistēmas aprakstīšana ir viens no galvenajiem sagatavošanas pasākumiem, kas jāveic, plānojot drošības pārvaldības sistēmu, lai noteiktu pamatsistēmas apdraudējuma analīzes pamatu.

Tādēļ pat tad, ja izmaiņas neveic, oficiālajā izmaiņu pārvaldības procesā periodiski jāpārskata sistēmas apraksts un apdraudējuma analīzes pamats, lai pārliecinātos, ka tie joprojām ir atbilstīgi.

Veicot izmaiņas sistēmā, kā arī periodiski pēc tam, lidlauka ekspluatantam ir jāpārskata sava sistēma un tās faktiskā ekspluatācijas vide, lai pārliecinātos, ka tā joprojām ir atbilstīga apstākļiem, kādos notiek pakalpojumu sniegšana.

Attiecībā uz izmaiņu pārvaldību un drošības (riska) novērtējumiem, ko veic saistībā ar izmaiņām, sk. arī *ADR.OR.B.040.* punktu un *GMI ADR.OR.B.040.* punkta f) apakšpunktu.

***AMCI ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pārvaldības sistēma**

DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PASTĀVĪGA UZLABOŠANA

Lidlauka ekspluatantam pastāvīgi jācenšas uzlabot drošības stāvokli. Lidlauka ekspluatantam jāizstrādā un jāuztur atbilstīgs oficiāls process. Pastāvīgi uzlabojumi jānodrošina:

- a) preventīvi un reaģējoši novērtējot objektus, aprīkojumu, dokumentāciju un procedūras;
- b) preventīvi novērtējot individuālos darbības rezultātus, lai pārbaudītu, kā attiecīgā persona pilda savus pienākumus drošības jomā, un
- c) reaģējoši pārbaudot sistēmas efektivitāti attiecībā uz drošības risku kontroli un mazināšanu.

***GMI ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 7. daļa. Pārvaldības sistēma**

DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PASTĀVĪGA UZLABOŠANA

Drošības pārvaldības sistēmas pastāvīgu uzlabošanu drošības garantēšanas nolūkā veic, piemērojot šādus pasākumus:

- a) iekšējie novērtējumi,
- b) neatkarīgi auditi (gan iekšējie, gan ārējie),
- c) stingra dokumentu kontrole un
- d) drošības kontroles līdzekļu un risku mazināšanas pasākumu pastāvīga uzraudzība.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 8. daļa. Pārvaldības sistēma

APMĀCĪBA AR DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMU SAISTĪTOS JAUTĀJUMOS

a) Lidlauka ekspluatantam jāizveido drošības pārvaldības sistēmas apmācības programma, kas būtu paredzēta darbiniekiem, kas iesaistīti visās lidlauka ekspluatācijas darbībās, glābšanas un ugunsdzēsības darbībās un tehniskās apkopes nodrošināšanā, tostarp visiem lidlauka vadošajiem darbiniekiem (piemēram, uzraugiem, vadītājiem, augstākajiem vadītājiem un atbildīgajam vadītājam), neatkarīgi no to vietas lidlauka ekspluatanta organizatoriskajā hierarhijā.

b) Drošības apmācība jāveic tādā apjomā un detalizācijas pakāpē, kas proporcionāls un atbilstīgs personas individuālai atbildībai un dalībai drošības pārvaldības sistēmā.

c) Drošības pārvaldības sistēmas apmācības programma jāizstrādā saskaņā ar *AMCI ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunktu un *AMCI ADR.OPS.B.010.* punkta b) un c) apakšpunktu un jāiekļauj tajos paredzētajā apmācības programmā.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 8. daļa. Pārvaldības sistēma

DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS APMĀCĪBAS PRASĪBAS

a) Ekspluatācijas, glābšanas un ugunsdzēsības darbībās un tehniskajā apkopē iesaistītie darbinieki

1. Drošības apmācībā jāizklāsta ar drošību saistītie pienākumi, tostarp visas ekspluatācijas un drošības procedūras, kā arī apdraudējuma pazīšana un ziņošana par apdraudējumu.

2. Apmācības mērķos jāiekļauj organizācijas drošības politikas un drošības pārvaldības sistēmas pamatjautājumi un pārskats.

3. Apmācībā jāiekļauj:

i) apdraudējuma noteikšana;

ii) sekas un riski;

iii) drošības riska pārvaldības process, tostarp pienākumi un atbildība, un

iv) ziņošana par drošību un organizācijas sistēma(-s) ziņošanai par drošību.

b) Vadītāji un uzraugi

1. Drošības apmācībā jāizklāsta pienākumi drošības jomā, tostarp pienākums popularizēt drošības pārvaldības sistēmu un iesaistīt ekspluatācijas personālu ziņošanā par apdraudējumu.

2. Papildus noteiktajiem ekspluatācijas personāla, vadītāju un par uzraudzību atbildīgo personu apmācības mērķiem apmācībā jāiekļauj padziļinātu zināšanu apguve par drošības procesu, apdraudējuma identificēšanu un drošības riska pārvaldību un risku mazināšanu, kā arī par izmaiņu pārvaldību.

---

3. Eksploatācijas personāla, vadītāju un par uzraudzību atbildīgo personu apmācības saturs jāpapildina arī ar drošības datu analīzi.

c) Augstākā līmeņa vadītāji

1. Drošības apmācībā jāiekļauj pienākumi drošības jomā, tostarp atbilstība Eiropas Savienības, valstu un organizācijas iekšējām drošības prasībām, resursu piešķiršana, efektīvas saziņas nodrošināšana starp dienestiem drošības jautājumos un drošības pārvaldības sistēmas aktīva popularizēšana.

2. Papildus abu minēto darbinieku grupu apmācības mērķiem šajā drošības apmācībā jāiekļauj drošības garantēšana un drošības veicināšana, atbildība un pienākumi drošības jomā un pieņemama drošības līmeņa noteikšana.

d) Atbildīgais vadītājs

Atbildīgajam vadītājam apmācībā jāgūst vispārēja izpratne par organizācijas drošības pārvaldības sistēmu, tostarp par atbildību un pienākumiem drošības pārvaldības sistēmā, drošības politiku un mērķiem, drošības riska pārvaldību un drošības garantēšanu.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pārvaldības sistēma

SAZIŅA DROŠĪBAS JAUTĀJUMOS

a) Lidlauka ekspluatantam drošības pārvaldības sistēmas mērķi un procedūras jāizziņo visam ekspluatācijas personālam, un drošības pārvaldības sistēmai un tās piemērošanai jābūt pamanāmai visos ekspluatācijas aspektos.

b) Organizācijā jānodrošina drošības pārziņa un ekspluatācijas personāla saziņa. Drošības pārzinim ar atbilstīgu līdzekļu starpniecību jāinformē par organizācijas drošības pārvaldības sistēmas rezultātiem. Drošības pārzinim arī jānodrošina, ka tiek plaši izplatīta pieredze, kas iegūta izmeklēšanā un ar drošību saistītos pasākumos, un cita ar drošību saistīta pieredze, kas gūta pašā organizācijā un citās organizācijās.

c) Ar drošības jautājumiem saistītajā saziņā jācenšas nodrošināt, ka:

1. visi darbinieki ir pilnīgi informēti par drošības pārvaldības sistēmu;
2. ir sniegta drošībai būtiski svarīga informācija;
3. tiek izskaidroti konkrēto pasākumu veikšanas iemesli un
4. tiek izskaidroti drošības procedūru ieviešanas vai grozīšanas iemesli.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 9. daļa. Pārvaldības sistēma

SAZIŅA DROŠĪBAS JAUTĀJUMOS

a) Lai paziņotu drošības informāciju, lidlauka ekspluatants var izmantot norādītos līdzekļus:

1. drošības pārvaldības sistēmas rokasgrāmata,

-
2. drošības procesi un procedūras,
  3. drošības jautājumiem veltīti informatīvie izdevumi, paziņojumi un biļeteni un
  4. tīmekļa vietnes vai elektroniskais pasts.

b) Informēšanai par drošības jautājumiem var izmantot regulāras darbinieku sanāksmes, kurās tiek apspriesta informācija, pasākumi un procedūras.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 10. daļa. Pārvaldības sistēma

LIDLAUKA OPERATĪVĀS RĪCĪBAS PLĀNA ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀM SASKAŅOŠANA

Saskaņā ar *ADR.OPS* daļas prasībām izstrādāta lidlauka operatīvās rīcības plāna ārkārtas situācijām saskaņošana ar drošības pārvaldības sistēmu jāveic tā, lai nodrošinātu plānā iekļauto sistēmu un procedūru pastāvīgu uzlabošanu.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 10. daļa. Pārvaldības sistēma

LIDLAUKA OPERATĪVĀS RĪCĪBAS PLĀNA ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀM SASKAŅOŠANA

Lidlauka operatīvās rīcības plānā ārkārtas situācijām iekļauto sistēmu un procedūru pastāvīgu uzlabošanu var nodrošināt, cita starpā:

- a) pārskatot attiecīgās operatīvās rīcības plāna daļas pēc tā pilnīgas vai daļējas īstenošanas,
- b) iegūstot informāciju par veiktajiem ārkārtas pasākumiem un ārkārtas situāciju un analizējot šo informāciju un
- c) izstrādājot jaunas ārkārtas procedūras vai sistēmas un iekļaujot tās operatīvās rīcības plānā ārkārtas situācijām, kad drošības pārvaldības sistēma identificējusi jaunu apdraudējumu,

lai cita starpā nodrošinātu saskaņotību ar citu saistīto organizāciju operatīvās rīcības plāniem ārkārtas situācijām.

AMCI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma

ATBILSTĪBAS UZRAUDZĪBA

a) Atbilstības uzraudzība

1. Atbilstības uzraudzības process jāievieš un jāizmanto tā, lai nodrošinātu, ka lidlauka ekspluatants spēj uzraudzīt atbilstību attiecīgajām šīs daļas un *ADR.OPS* daļas prasībām un citām piemērojamām tiesību aktu prasībām vai lidlauka ekspluatanta noteiktajām prasībām.

Lidlauka ekspluatantam jānosaka atbilstības uzraudzības pamatstruktūra, kas tiktu piemērota visiem īstenotajiem pasākumiem.

Atbilstības uzraudzība ir pienācīgi jāīsteno, jāuztur un pastāvīgi jāpārskata un vajadzības gadījumā jāuzlabo.

Atbilstības uzraudzība jāstrukturē atbilstīgi organizācijas lielumam un uzraugāmo darbību sarežģītībai; jāuzrauga arī tās darbības, kuru izpilde uzticēta apakšuzņēmējiem.

Atbilstības uzraudzībā jāiekļauj sistēma atgriezeniskās informācijas nosūtīšanai atbildīgajam vadītājam, lai vajadzības gadījumā būtu iespējams efektīvi veikt koriģējošas darbības.

2. Lidlauka ekspluatantam jāuzrauga atbilstība tām procedūrām, kuras tas izstrādājis, lai garantētu darbību drošību. Tādēļ lidlauka ekspluatantam attiecīgi jāuzrauga vismaz atbilstība šādiem elementiem:

- i) lidlauka ekspluatanta tiesības,
- ii) rokasgrāmatas, žurnāli un reģistri,
- iii) apmācības standarti,
- iv) nepieciešamie resursi un
- v) pārvaldības sistēmas procedūras un rokasgrāmatas.

b) Organizatoriskā kārtība

1. Atbildība par atbilstības uzraudzību jāuzņemas personai.

Atbildīgajam vadītājam savā tiešās atbildības jomā drošības jautājumos saskaņā ar *ADR.D.015.* punkta a) apakšpunktu jānodrošina, ka atbilstības uzraudzībai tiek piešķirti pietiekami resursi. Ja persona, kas atbild par atbilstības uzraudzību, veic arī drošības pārziņa pienākumus, atbildīgajam vadītājam jānodrošina, ka abu funkciju izpildei tiek piešķirti pietiekami resursi, ņemot vērā lidlauka ekspluatanta lielumu un tā darbību būtību un sarežģītību.

2. Atbilstības uzraudzības neatkarība jāpanāk, nodrošinot, ka auditus un inspekcijas veic darbinieki, kas neatbild par auditējamo amatpienākumu, procedūru u. tml.

3. Atbilstības uzraudzībā iesaistītajiem darbiniekiem jābūt piekļuvei jebkurai lidlauka organizācijas un nolīgtas organizācijas daļai.

c) Atbilstības uzraudzības dokumentācija

1. Attiecīgajā dokumentācijā jāiekļauj lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēmas dokumentācijas attiecīgās daļas.

2. Būtiskajā dokumentācijā jāiekļauj arī šādi elementi:

- i) terminoloģija;
- ii) konkrēti darbības standarti;

-
- iii) lidlauka ekspluatanta organizācijas apraksts;
  - iv) pienākumu un atbildības jomu sadalījums;
  - v) procedūras, ar kurām nodrošina atbilstību tiesību aktiem;
  - vi) atbilstības uzraudzības programma, kurā atspoguļo:
    - A) uzraudzības programmas grafiku;
    - B) audita procedūras;
    - C) ziņošanas procedūras;
    - D) turpmāko darbību un koriģējošo darbību procedūras un
    - E) reģistrēšanas sistēmu;
  - vii) apmācības programma, kas minēta d) punkta 2. apakšpunktā, un
  - viii) dokumentu kontrole.

d) Apmācība

1. Lai optimizētu lidlauka ekspluatanta atbilstību, būtiska nozīme ir pareizai un pilnīgai apmācībai. Lai šādai apmācībai būtu vērā ņemami rezultāti, ekspluatantam jānodrošina, ka visi darbinieki izprot ekspluatanta pārvaldības sistēmas dokumentācijā noteiktos mērķus.
2. Personām, kas atbild par atbilstības uzraudzības pārvaldību, jānodrošina apmācība par šā uzdevuma izpildi. Šādā apmācībā jāiekļauj atbilstības uzraudzības prasības un rokasgrāmatas un procedūras, kas saistītas ar atbilstības uzraudzību, audita paņēmieniem, ziņojumu sniegšanu un informācijas reģistrēšanu.
3. Jāparedz laiks atbilstības pārvaldībā iesaistīto darbinieku apmācībai un pārējo darbinieku instruktāžai.
4. Laiks un resursi jāpiešķir, ņemot vērā attiecīgo darbību apmēru un sarežģītību.

e) Atbilstības uzraudzība — audita laikplānošana

1. Katrai jomai jāizstrādā noteikts auditu veikšanas grafiks, kas īstenojams noteiktā kalendārā laika posmā, un periodiskas pārskatīšanas cikls. Atbilstības uzraudzības audits jāveic saskaņā ar noteikto auditu veikšanas grafiku. Grafikā jāņem vērā arī iespēja veikt iepriekš neplānotus auditus, ja tiek konstatētas attiecīgas tendences. Lai pārbaudītu, vai koriģējošās darbības ir īstenotas un vai tās ir bijušas efektīvas un ir pilnīgi pabeigtas, jāplāno izpildes pārbaudes auditu saskaņā ar lidlauka ekspluatācijas instrukcijā noteikto politiku un procedūrām.
2. Lidlauks, tā pārvaldības sistēmas galvenie procesi, procedūras un ekspluatācijas darbības jāaudītē pirmo 12 mēnešu laikā pēc sertifikāta izdošanas dienas.

---

3. Pēc tam lidlauka ekspluatantam ir jāizvērtē drošības (riska) novērtējumu un iepriekšējo atbilstības uzraudzības pasākumu rezultāti, lai pielāgotu kalendāro laika posmu, kurā veicams audits vai auditu sērija, ietverot tajā visu lidlauku, tā pārvaldības sistēmu galvenos procesus, procedūras un ekspluatācijas darbības tā un tādos intervālos, kā noteikts lidlauka ekspluatācijas instrukcijā. Šim kalendārajam laika posmam jābūt saskanīgam ar attiecīgo kompetentās iestādes uzraudzības plānošanas ciklu, un to var pagarināt līdz 36 mēnešiem, saskaņojot ar kompetento iestādi, ja nav konstatēta 1. līmeņa neatbilstība un lidlauka ekspluatants iepriekš ir kvalitatīvi un laikus novērsis konstatētās neatbilstības.

AMC2 ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma

ATBILDĪBA PAR ATBILSTĪBAS UZRAUDZĪBU

a) Atbildība par atbilstības uzraudzību jāuztic:

1. personai, kurai ir tieša piekļuve atbildīgajam vadītājam un kura tam sniedz ziņojumus;
2. personai, kura nav *ADR.OR.D.015.* punkta b) apakšpunktā vai *ADR.OR.D.015.* punkta c) apakšpunktā noteiktā persona; tikai mazāk sarežģītu lidlauka organizāciju/ekspluatācijas darbību gadījumā atbildību var uzticēt arī atbildīgajam vadītājam vai personai, kas minēta *ADR.OR.D.015.* punkta c) apakšpunktā.

b) Atbildību par atbilstības uzraudzību drīkst uzticēt personām, kurām ir:

1. atbilstīga pieredze un zināšanas par lidlauka ekspluatāciju un apkopi vai līdzīgā jomā;
2. atbilstīgas zināšanas un pieredze ar drošības pārvaldību un kvalitātes nodrošināšanu saistītos jautājumos;
3. zināšanas par lidlauka ekspluatācijas instrukciju un
4. vispusīgas zināšanas par prasībām, kas piemērojamas attiecībā uz lidlaukiem.

GMI ADR.OR.D.005. punkta b) apakšpunkta 11. daļa. Pārvaldības sistēma

ATBILSTĪBAS UZRAUDZĪBA — VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Atbilstības uzraudzības organizatoriskā kārtība jāizstrādā, ņemot vērā lidlauka ekspluatanta lielumu un tā darbību būtību un sarežģītību. Par atbilstības uzraudzību atbildīgā persona var personīgi veikt visus auditus un inspekcijas vai izraudzīties vienu vai vairākus auditorus no tādu lidlauka ekspluatanta nodarbinātu vai no ārpusē piesaistītu personu vidus, kurām ir atbilstīga kompetence, kas noteikta *AMC2 ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 11. daļas b) punktā.

b) Neatkarīgi no izdarītās izvēles jānodrošina audita amatpienākuma neatkarība; jo īpaši tas attiecas uz gadījumiem, kad auditu vai inspekcijas veic personas, kas atbild arī par citu lidlauka ekspluatanta amatpienākumu izpildi.

c) Ja atbilstības auditu vai inspekciju veikšanai ir piesaistītas personas no citām organizācijām:

---

1. atbildību par šādiem auditiem un inspekcijām uzņemas persona, kas atbild par atbilstības uzraudzību, un

2. lidlauka ekspluatants atbild par to, ka no ārpuses piesaistītajam personālam ir nepieciešamās zināšanas, izglītība un pieredze attiecībā uz auditējamām vai inspicējamām darbībām, tostarp zināšanas un pieredze atbilstības uzraudzības jomā.

d) Lidlauka ekspluatants saglabā galīgo atbildību par atbilstības uzraudzības efektivitāti un jo īpaši par visu koriģējošo darbību efektīvu īstenošanu un izpildes uzraudzību.

AMC1 ADR.OR.B.005. punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

LIDLAUKA EKSPLUATANTA PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS DOKUMENTĀCIJA

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka dokumentētajos pārvaldības sistēmas galvenajos procesos ir iekļauts process, ar kuru nodrošina darbinieku informēšanu par pienākumiem, kā arī šā procesa grozīšanas procedūra.

Lidlauka ekspluatanta pārvaldības sistēmas dokumentācijā jāiekļauj vismaz šāda informācija:

a) atbildīgā vadītāja parakstīts apliecinājums, ka lidlauka ekspluatants strādās saskaņā ar piemērojamajām prasībām un ekspluatanta dokumentāciju;

b) lidlauka ekspluatanta darbību joma;

c) *ADR.OR.D.015.* punktā un *AMC2 ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 11. daļā noteikto personu amata nosaukumi un vārdi un uzvārdi;

d) organizācijas struktūras shēma, kurā norādīts izraudzīto personu atbildības sadalījums;

e) objektu vispārējs apraksts un informācija par to novietojumu;

f) procedūras, ar kurām nosaka, kā lidlauka ekspluatants nodrošina atbilstību piemērojamām prasībām;

g) ekspluatanta pārvaldības sistēmas dokumentācijas grozījumu procedūra un

h) drošības pārvaldības sistēmas izvade.

AMC2 ADR.OR.B.005. punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

LIDLAUKA EKSPLUATANTA DROŠĪBAS PĀRVALDĪBAS ROKASGRĀMATA

a) Ja drošības pārvaldība ir izklāstīta drošības pārvaldības rokasgrāmatā, tai jābūt galvenajam līdzeklim, ar kuru tiek izziņota lidlauka ekspluatanta pieeja drošības jautājumiem. Drošības pārvaldības rokasgrāmatā jādokumentē visi drošības pārvaldības aspekti, tostarp drošības politika, mērķi, procedūras un individuālie pienākumi drošības jomā.

b) Drošības pārvaldības rokasgrāmatā jāiekļauj šāda informācija:

1. drošības pārvaldības sistēmas tvērums;

-
2. drošības politika un mērķi;
  3. galvenā drošības personāla pienākumi drošības jomā;
  4. dokumentācijas kontroles procedūras;
  5. drošības novērtēšanas process, tostarp apdraudējuma identifikācija un riska pārvaldības shēmas;
  6. drošības pasākumu īstenošanas un efektivitātes uzraudzība, kā arī riska mazināšanas pasākumi;
  7. drošības stāvokļa uzraudzība;
  8. ziņošana par drošību (tostarp ziņošana par apdraudējumu) un izmeklēšana;
  9. ārkārtas situāciju operatīvās rīcības plānošanas koordinēšana;
  10. izmaiņu pārvaldība (tostarp organizatoriskas izmaiņas attiecībā uz pienākumiem drošības jomā);
  11. drošības veicināšana un
  12. drošības pārvaldības sistēmas izvade.

GM2 ADR.OR.D.005. punkta c) apakšpunkts. Pārvaldības sistēma

LIDLAKA EKSPLUATANTA PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS DOKUMENTĀCIJA

Informācija nav jādublē vairākās rokasgrāmatās. Uzskata, ka drošības pārvaldības rokasgrāmata ir lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļa.

AMC1 ADR.OR.D.007. punkta a) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība

AERONAVIGĀCIJAS DATU UN AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMU KVALITĀTES PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

a) Kvalitātes pārvaldības sistēmai, ar kuru atbalsta aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas ģenerēšanu, sagatavošanu, glabāšanu, apdari, apstrādi, pārsūtīšanu un izplatīšanu, jānodrošina šādu darbību izpilde:

1. tādas kvalitātes politikas noteikšana, kas maksimāli iespējami atbilst dažādu lietotāju vajadzībām;
2. tādas kvalitātes nodrošināšanas programmas izstrāde, kurā iekļautas procedūras, kas paredzētas tam, lai visas darbības tiktu veiktas saskaņā ar piemērojamām prasībām, standartiem un procedūrām, tostarp attiecīgajām *ADR.OPS* daļas prasībām;

---

3. kvalitātes sistēmas darbības pierādīšana, izmantojot rokasgrāmatas un uzraudzības dokumentus;

4. to vadības pārstāvju izraudzīšanās, kas uzraudzīs atbilstību procedūrām, ar kurām tiek nodrošināta drošas un efektīvas ekspluatācijas darbības, un šādu procedūru piemērotību, un

5. ieviestās kvalitātes sistēmas pārbaude un attiecīgu koriģējošu darbību izpilde.

b) Par pieņemamu atbilstības nodrošināšanas līdzekli uzskatāms *EN ISO 9001* sertifikāts, ko izsniegusi pienācīgi akreditēta organizācija.

GM1 ADR.OR.D.007. punkta a) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība

AERONAVIGĀCIJAS DATU UN AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMU KVALITĀTES PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

Lidlauka ekspluatantam nav jādublē funkcijas un darbības, lai izpildītu ar aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas nodrošināšanas darbību pārvaldību saistītos pienākumus.

Šajā saistībā atbilstību būtiskajām prasībām, ko piemēro aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas nodrošināšanas darbību pārvaldībai, var nodrošināt, izmantojot atbilstības uzraudzību.

AMC1 ADR.OR.D.007. punkta b) apakšpunkts. Aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas pārvaldība

AERONAVIGĀCIJAS DATU UN AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMU DROŠĪBAS PĀRVALDĪBA

a) Drošības pārvaldības mērķi:

1. garantēt saņemto, sagatavoto vai citādi izmantoto aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas drošību, lai aizsargātu šos datus pret neatļautu piekļuvi un lai tiem varētu piekļūt tikai atbilstīgi pilnvarotas personas, un

2. garantēt, ka drošības pārvaldības pasākumi atbilst attiecīgajām valsts, ES vai starptautiskajām prasībām attiecībā uz būtiski svarīgo infrastruktūru un darbības nepārtrauktību, kā arī starptautiskajiem drošības pārvaldības standartiem, tostarp: *ISO/IEC 17799:2005* "Informācijas tehnoloģija, drošības paņēmieni, prakses kodekss par informācijas drošības pārvaldību";

i) *ISO 28000:2007* "Specifikācija attiecībā uz piegādes ķēdes drošības pārvaldības sistēmām".

ii) Attiecībā uz *ISO* standartiem par pieņemamiem atbilstības nodrošināšanas līdzekļiem uzskatāmi attiecīgie sertifikāti, ko izsniegusi pienācīgi akreditēta organizācija.

AMCI ADR.OR.D.010. punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām

ATBILDĪBA PAR DARBĪBĀM, KURU IZPILDE SASKAŅĀ AR LĪGUMU NODOTA ĀRĒJĀM ORGANIZĀCIJĀM

- a) Lidlauka ekspluatants par atsevišķu darbību izpildi var slēgt apakšlīgumus ar ārējām organizācijām.
- b) Starp lidlauka ekspluatantu un nolīgto organizāciju jābūt noslēgtam rakstiskam līgumam, kurā skaidri noteiktas organizācijai nodotās darbības un piemērojamās prasības.
- c) Līguma paredzētās ārējai organizācijai nodotās darbības, kas saistītas ar drošību, jāiekļauj lidlauka ekspluatanta drošības pārvaldības un atbilstības uzraudzības programmās.
- d) Lidlauka ekspluatantam jāpārliecinās, ka nolīgtajai organizācijai vajadzības gadījumā ir uzdevuma izpildei nepieciešamais pilnvarojums, apliecinājums vai apstiprinājums, kā arī līdzekļi un kompetence; tādēļ jāveic iepriekšējs nolīgtās organizācijas audits, lai pārliecinātos, ka nolīgtā organizācija atbilst piemērojamām prasībām un lidlauka ekspluatanta noteiktajām prasībām.

GMI ADR.OR.D.010. punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām

LĪGUMU SLĒGŠANA — VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

a) Ārējām organizācijām var nodot izpildei pakalpojumus šādās jomās:

- 1. lidlauka un aprīkojuma apkope;
- 2. apsekojumi, ko veic, lai iegūtu aeronavigācijas datus;
- 3. perona pārvaldības pakalpojumi;
- 4. apmācība;
- 5. glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumi;
- 6. lidlauka projektēšana u. c.

b) Ja darbību izpilde tiek uzticēta ārējām organizācijām, lidlauka ekspluatantam savā organizācijā ir jānosaka attiecīgie pārvaldības pienākumi.

c) Lidlauka ekspluatantam vienmēr jāuzņemas galīgā atbildība par nolīgtās organizācijas piegādāto produktu vai sniegto pakalpojumu.

GM2 ADR.OR.D.010. punkts. Darbības, par kuru izpildi noslēgti apakšlīgumi ar ārējām organizācijām

ATBILDĪBA PAR DARBĪBĀM, KURU IZPILDE SASKAŅĀ AR LĪGUMU NODOTA ĀRĒJĀM ORGANIZĀCIJĀM

a) Neatkarīgi no nolīgtais organizācijas apstiprinājuma statusa nolīdzējs lidlauka ekspluatants atbild par to, ka attiecībā uz visām darbībām, kas saskaņā ar līgumu nodotas izpildei šādai organizācijai, tiek identificēts apdraudējums, veikts drošības (riska) novērtējums un piemēroti risku mazināšanas pasākumi, kā arī veikta atbilstības uzraudzība.

b) Ja nolīgtais organizācija ir sertificēta veikt darbības, kas tai nodotas izpildei saskaņā ar līgumu, lidlauka ekspluatantam, veicot atbilstības uzraudzību, jāpārbauda vismaz tas, vai nodotās darbības faktiski iekļautas apstiprinājuma darbības jomā un vai šis apstiprinājums joprojām ir spēkā.

AMCI ADR.OR.D.015. punkta a) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

ATBILDĪGAIS VADĪTĀJS

a) Atbildīgais vadītājs — vispārēji noteikumi.

1. Atbildīgajam vadītājam ir pienākums:

i) nodrošināt, ka ir pieejami visi resursi, kas saskaņā ar piemērojamām prasībām un lidlauka ekspluatācijas instrukciju nepieciešami lidlauka ekspluatācijai;

ii) nodrošināt, ka, samazinot resursu apmēru vai pastāvot tādiem apstākļiem, kas var ietekmēt drošību, lidlaukā tiek veikta nepieciešamā ekspluatācijas darbību līmeņa samazināšana;

iii) izstrādāt, īstenot un veicināt drošības politiku un

iv) nodrošināt atbilstību attiecīgajām piemērojamām prasībām, sertifikācijas pamatam un organizācijas drošības pārvaldības sistēmai, kā arī organizācijas kvalitātes pārvaldības sistēmai attiecībā uz aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas nodrošināšanas pasākumiem.

2. Atbildīgajam vadītājam jābūt:

i) atbilstīga līmeņa pilnvarojumam lidlauka ekspluatanta organizācijā, lai nodrošinātu, ka pasākumi tiek finansēti un īstenoti atbilstīgi standartam;

ii) zināšanām un izpratnei par dokumentiem, kuros noteikti būtiskie lidlauka drošības standarti;

iii) izpratnei par prasībām attiecībā uz lidlauka vadošo darbinieku kompetenci, lai nodrošinātu kompetentu personu norīkošanu;

iv) zināšanām par principiem un praksi, kas saistīta ar drošību, kvalitāti un drošības pārvaldības sistēmu, un par to piemērošanu organizācijā;

---

v) zināšanām par atbildīgā vadītāja pienākumiem un

vi) zināšanām un izpratnei par galvenajiem riska pārvaldības jautājumiem lidlaukā.

b) Atbildīgais vadītājs — pienākumu deleģēšana.

1. Atbildīgajam vadītājam jābūt augsta līmeņa tehniskajām zināšanām un izpratnei jo īpaši par pienākumiem, kas viņam jāveic, lai nodrošinātu atbilstību standartiem.

2. Atbildīgā vadītāja prombūtnes laikā viņa pienākumus var deleģēt citai personai; tomēr galvenā atbildība joprojām jāuzņemas atbildīgajam vadītājam.

3. Atkarībā no ekspluatācijas darbību apmēra un sarežģītības atbildīgais vadītājs var deleģēt savus pienākumus apmācība jomā, izraugoties apmācības vadītāju, kas atbildēs par apmācības programmu izstrādi, saskaņošanu un īstenošanu, kā arī par personāla apmācības arhivēšanu un prasmju pārbaudes programmām.

Tomēr jebkurā gadījumā galvenā atbildība joprojām jāuzņemas atbildīgajam vadītājam.

GMI ADR.OR.D.015. punkta a) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

ATBILDĪGAIS VADĪTĀJS

Atkarībā no organizācijas lieluma, struktūras un sarežģītības pakāpes atbildīgais vadītājs var būt:

- a) iestādes vadītājs (*CEO*),
- b) galvenais darba vadītājs (*COO*),
- c) valdes priekšsēdētājs,
- d) partneris vai
- e) īpašnieks.

Lai personu varētu norīkot par atbildīgo vadītāju, kam piešķirtas vajadzīgās pilnvaras un pienākumi, šai personai jābūt īpašībām, kas nepieciešamas atbildīgā vadītāja pienākumu izpildei. Atbildīgais vadītājs organizācijā var pildīt vairākus amatpienākumus. Tomēr atbildīgā vadītāja pienākums ir iedibināt drošību kā organizācijas pamatvērtību un, izmantojot resursu un pienākumu sadali, garantēt, ka drošības pārvaldības sistēma tiek pienācīgi ieviesta un uzturēta.

AMCI ADR.OR.D.015. punkta b) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

IZRAUDZĪTĀS PERSONAS

a) Vispārējās prasības

1. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jāiekļauj izraudzīto personu amatpienākumu apraksts, tostarp šo personu vārdi un uzvārdi, kā arī skaidri noteikti pienākumi un pilnvaras.

Izraudzītajām personām jābūt pieejamiem pietiekamiem līdzekļiem uzticēto pienākumu izpildei.

2. Lidlauka ekspluatantam jāizstrādā kārtība, ar ko nodrošina pienācīgu uzraudzības nepārtrauktību arī izraudzīto personu prombūtnes gadījumā.

3. Lidlauka ekspluatanta izraudzīto personu nedrīkst izraudzīties cits lidlauka ekspluatants, ja vien tam nav piekritusi kompetentā iestāde.

4. Jāparedz, ka izraudzītajām personām pietiekams darba stundu skaits jāvelta ar ekspluatācijas apmēru un sarežģītību saistīto pārvaldības funkciju izpildei.

5. Izraudzītā persona var veikt vairāku izraudzītu personu amatpienākumus, ja šāda prakse tiek uzskatīta par piemērotu un ir savietojama ar lidlauka ekspluatanta organizācijas struktūru un tā ekspluatācijas darbību sarežģītību.

b) Izraudzīto personu kompetence

Ekspluatācijas pakalpojumu vadītājam un apkopes vadītājam jābūt:

1. atbilstīgai praktiskai pieredzei un zināšanām attiecīgi par lidlauka ekspluatāciju vai apkopi (vai par līdzīgās jomās);

2. vispusīgām zināšanām par prasībām, kas piemērojamas attiecībā uz lidlaukiem;

3. atbilstīga līmeņa zināšanām par drošības un kvalitātes vadību un

4. zināšanām par lidlauka ekspluatācijas instrukciju.

GMI ADR.OR.D.015. punkta b) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

IZRAUDZĪTO PERSONU PIENĀKUMU APVIENOŠANA

a) Iespēja, ka viena persona varētu ieņemt vairāk nekā vienu amatu — arī apvienojumā ar atbildīgā vadītāja amatu —, jānosaka, ņemot vērā lidlauka ekspluatanta organizācijas struktūras un ekspluatācijas darbību sarežģītību. Divas galvenās jomas, kurām jāpievērš uzmanība, ir kompetence un personas spēja pildīt uzticētos pienākumus.

b) Attiecībā uz kompetenci dažādās atbildības jomās nedrīkst pieļaut atkāpes no prasībām, ko piemēro attiecībā uz personām, kas ieņem tikai vienu amatu.

c) Personas spēja veikt pienākumus jānosaka, galvenokārt pamatojoties uz lidlauka ekspluatanta organizācijas struktūras un ekspluatācijas darbību sarežģītību. Tomēr lidlauka ekspluatanta organizācijas struktūras vai ekspluatācijas darbību sarežģītības dēļ var liegt vai ierobežot personas iespēju apvienot vairākus amatus.

AMCI ADR.OR.D.015. punkta c) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

DROŠĪBAS PĀRZINIS

a) Drošības pārzinim jāveic kontaktpunkta funkcijas un jāuzņemas atbildība par efektīvas drošības pārvaldības sistēmas izstrādi, pārvaldīšanu un uzturēšanu (sk. arī *AMCI ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 1. daļu).

b) Drošības pārzinim jāuzņemas šādi pienākumi:

1. jāveicina apdraudējuma identificēšana, riska analīze un pārvaldība;
2. jāuzrauga drošības pārvaldības sistēmas, tostarp nepieciešamo drošības pasākumu, ieviešana un darbība;
3. jāvada lidlauka drošības ziņojumu sniegšanas sistēma;
4. regulāri jāziņo par drošības stāvokli;
4. jānodrošina drošības pārvaldības dokumentācijas uzturēšana;
6. jānodrošina, ka ir pieejama apmācība par drošības pārvaldību un ka tā atbilst pieņemamiem standartiem;
7. jāsniedz konsultācijas par drošības jautājumiem un
8. jāierosina atgadījumu/negadījumu izmeklēšana un jāpiedalās tajā.

c) Drošības pārzinim jābūt:

1. atbilstīgai praktiskai pieredzei un zināšanām par lidlauka ekspluatācijas darbībām un lidlauka apkopi vai līdzīgā jomā;
2. atbilstīgām zināšanām par drošības un kvalitātes pārvaldību;
3. atbilstīgām zināšanām par lidlauka ekspluatācijas instrukciju un
4. vispusīgām zināšanām par prasībām, kas piemērojamas attiecībā uz lidlaukiem.

d) Drošības pārzini nedrīkst izraudzīties no to personu vidus, kas minētas *ADR.OR.D.015.* punkta b) apakšpunktā vai *AMC2 ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 11. daļā. Tomēr vienkāršāku lidlauka organizāciju/ekspluatācijas darbību gadījumā drošības pārziņa pienākumus var veikt atbildīgais vadītājs vai viena no personām, kas minēta *ADR.OR.D.015.* punkta b) apakšpunktā vai *AMC2 ADR.OR.D.005.* punkta b) apakšpunkta 11. daļā, vai kāda cita atbilstīga vadības līmeņa persona, ja vien šī persona var rīkoties neatkarīgi no citiem lidlauka ekspluatanta organizācijas vadošajiem darbiniekiem un viņai ir tieša piekļuve atbildīgajam vadītājam un atbilstīga līmeņa vadībai, kas atbild par drošības jautājumiem.

AMCI ADR.OR.D.015. punkta d) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

NEPIECIEŠAMĀ PERSONĀLA UN KVALIFIKĀCIJU NOTEIKŠANA

a) Lidlauka ekspluatantam jānosaka plānotā uzdevuma izpildei nepieciešamais personāls.

b) Lidlauka ekspluatantam jānosaka darbinieku nepieciešamā kvalifikācija atbilstīgi piemērojamajām prasībām (un attiecīgā gadījumā saskaņā ar valsts un Eiropas Savienības tiesību aktiem) un tā jānorāda lidlauka ekspluatācijas instrukcijā. Lai konstatētu, kādas darbinieku kvalifikācijas izmaiņas jāveic, jābūt ieviestai dokumentētai sistēmai, kurā noteiktas atbildības jomas.

GMI ADR.OR.D.015. punkta d) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

DARBINIEKU KVALIFIKĀCIJA

Termins “kvalificēts” nozīmē darbinieka piemērotību noteiktajam mērķim. To iespējams nodrošināt, izpildot konkrētus nosacījumus, piemēram, pabeidzot apmācību vai iegūstot diplomu vai grādu, vai atbilstīgu pieredzi. Šis termins ietver spējas, zināšanas vai prasmes, kas atbilst vai ir piemērotas konkrētajam gadījumam vai padara personu piemērotu noteiktu pienākumu izpildei, amatam, stāvoklim, tiesībām vai statusam.

Atsevišķus amatus pēc būtības var saistīt ar noteiktu kvalifikāciju konkrētā jomā (piemēram, glābšana un ugunsdzēsība, inženierbūvniecība, mehānika vai elektrotehnika, savvaļas bioloģija u. c.). Šādos gadījumos personai, kas veic šāda amata pienākumus, ir jābūt nepieciešamajai kvalifikācijai tādā līmenī, kas atbilst piemērojamos valsts vai Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām.

AMCI ADR.OR.D.015. punkta d) un e) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

NOTEIKUMU UN PROCEDŪRU PAZIŅOŠANA

Lidlauka ekspluatantam jābūt ieviestai sistēmai, kuru izmanto, lai darbiniekiem paziņotu pienākumu izpildei nepieciešamos noteikumus un procedūras.

GMI ADR.OR.D.015. punkta d) un e) apakšpunkts. Personālam piemērojamās prasības

NOTEIKUMU UN PROCEDŪRU PAZIŅOŠANAS LĪDZEKĻI

Lidlauka ekspluatants noteikumus un procedūras darbiniekiem var paziņot, izmantojot elektroniskus līdzekļus vai tradicionālos līdzekļus. Izmantotajam paņēmienam jānodrošina informācijas nokļūšana pie paredzētā saņēmēja.

AMCI ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

APMĀCĪBAS PROGRAMMA — VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Apmācības programmā jāiesaista visi darbinieki, kuri:

---

1. ir iesaistīti lidlauka ekspluatācijā, apkopē un pārvaldībā (uzraugi, vadītāji, augstākā līmeņa vadītāji un atbildīgais vadītājs) un

2. kuri kustības zonā un citās lidlauka ekspluatācijas zonās strādā bez pavadoņa un ir saistīti ar lidlauka ekspluatantu vai citām organizācijām, kas darbojas lidlaukā vai sniedz tajā pakalpojumus,

neatkarīgi no to vietas organizācijas hierarhijā.

b) Pirms a) punktā minētās personas var sākt darba pienākumu izpildi vai nepavadītas pieklūt kustības zonai vai attiecīgi citām lidlauka ekspluatācijas zonām, ir jāpabeidz šo personu apmācība.

c) Apmācības programmā jāiekļauj apmācība par drošības pārvaldības sistēmu tādā detalizācijas pakāpē, kas atbilst attiecīgās personas atbildības apmēram un līdzdalībai drošības pārvaldības sistēmā, un tajā jāiekļauj arī jautājumi par cilvēka faktoru un organizatoriskiem faktoriem; attiecībā uz a) punkta 2. apakšpunktā minētajām personām, kuras nodarbina citas organizācijas, kas darbojas lidlaukā vai sniedz tam pakalpojumus, drošības pārvaldības sistēmas apmācībā var iekļaut tikai nepieciešamos elementus (piemēram, attiecīgās procedūras, sistēma ziņošanai par drošību, lidlauka drošības programmas u. c.).

d) Apmācības programmā jāiekļauj norādītie elementi:

1. process, kurā tiek noteikti apmācības standarti, tostarp apmācības programma un apmācības biežums katram apmācības veidam un a) punktā minēto personu darbības jomai, tostarp instruktoriem un novērtētājiem, un nepieciešamās apmācības līmeņa pabeigšana;

2. validācijas process, kurā tiek noteikta apmācības efektivitāte;

3. sākotnējā ar konkrētiem darba pienākumiem saistītā apmācība;

4. apmācība darba vietā un

5. periodiskā apmācība.

e) Apmācības programmā jānorāda ar apmācību saistītie pienākumi un jānosaka procedūras:

1. apmācāmo personu apmācībai un pārbaudei;

2. kas jāpiemēro, ja darbinieki nenasniedz vai neuztur noteiktos standartus.

f) Apmācības saturam un programmai jāatbilst *ADR.OPS* daļas prasībām.

g) Attiecībā uz katru darbinieku, tostarp vadošajiem darbiniekiem, jāizveido apmācības lieta, kas palīdzēs noteikt un uzraudzīt darbinieka apmācības prasības un pārliecināties par to, ka darbinieks ir saņēmis plānoto apmācību.

h) Ar d) un e) punktu saistītā informācija, tostarp norādītie apmācības standarti un saistītā apmācības programma un apmācības biežums, jāiekļauj lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

AMC2 ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

APMĀCĪBAS PROGRAMMA — APMĀCĀMO PERSONU PĀRBAUDE

- a) Pārbaudes katrā apmācības kursā jāveic, izmantojot paņēmieni, kas ir piemēroti pārbaudāmajam apmācības elementam.
- b) Apmācības elementus, kuru apguvei nepieciešama individuāla praktiska līdzdalība, var apvienot ar praktiskām pārbaudēm.

AMC3 ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

NOTEIKUMI UN PROCEDŪRAS

- a) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka darbinieki pārzina noteikumus un procedūras, kas saistītas ar lidlauka ekspluatāciju, un savu pienākumu un atbildības jomas saistību ar lidlauka ekspluatāciju kopumā.
- b) Prasmju pārbaudēs jāpārbauda, vai darbinieki pārzina noteikumus un procedūras, kas saistītas ar pienākumu izpildi.

GMI ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

APMĀCĪBAS PROGRAMMA — PERIODISKA APMĀCĪBA, KVALIFIKĀCIJAS ATJAUNINĀŠANAS APMĀCĪBA UN ATŠĶIRĪBU APMĀCĪBA

a) Periodiskā apmācība

1. Sākotnējās apmācības derīguma termiņš nedrīkst pārsniegt 12 mēnešus. Pēc tam apmācības ekspluatantam jānodrošina, ka personas, kas minētas *AMC1 ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkta a) punktā, pabeidz periodisko apmācību, kas pēc apmācības programmas sākotnējās pabeigšanas tiek atkārtota ne retāk kā vienu reizi 12 mēnešos.
2. Ja periodiskā apmācība veikta minētā 12 mēnešu posma pēdējos 3 kalendārajos mēnešos, jaunais derīguma termiņš jānosaka no sākotnējā termiņa beigu datuma.

b) Kvalifikācijas atjaunināšanas apmācība

Ja persona, kas minēta *AMC1 ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkta a) punktā, nav veikusi darba pienākumus ievērojamu laiku pirms sākotnējās apmācības programmas vai pēdējās periodiskās apmācības (atbilstīgi attiecīgajam gadījumam) derīguma termiņa beigu datuma, lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka šī persona vispirms pabeidz attiecīgo kvalifikācijas atjaunināšanas apmācību un ka tikai pēc tam viņai:

1. uztic veikt darba pienākumus vai
2. piešķir tiesības nepavadītai piekļūt kustības zonai vai attiecīgi citām lidlauka ekspluatācijas zonām.

---

c) Atšķirību apmācība — tas pats lidlauka ekspluatants

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka *AMCI ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkta a) punktā minētie lidlauka darbinieki, kuri pabeiguši nepieciešamo apmācības programmu un kuriem plānots uzticēt atšķirīgus pienākumus, pabeidz atbilstīgu apmācību par viņu pašreizējo pienākumu un turpmāko pienākumu atšķirībām. Atšķirību apmācība atbilstīgi vajadzībai jānosaka, salīdzinot nepieciešamās apmācības programmu ar apmācības programmu, kuru konkrētie darbinieki jau ir pabeiguši, ņemot vērā darbinieku iepriekšējo apmācību, kas norādīta viņu apmācības dokumentācijā.

d) Atšķirību apmācība — cits lidlauka ekspluatants

Ja *AMCI ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkta a) punktā minētos lidlauka darbiniekus, kas pabeiguši nepieciešamo apmācības programmu, pieņem darbā cits lidlauka ekspluatants, tas var noteikt, ka šādiem darbiniekiem jāpabeidz atšķirību apmācība. Šāda atšķirību apmācība vajadzības gadījumā jānosaka, salīdzinot apmācību, ko attiecīgā persona jau ir pabeigusi (ņemot vērā sākotnējo apmācību, kas dokumentēta personas apmācības dokumentācijā), ar apmācības programmu, kas jāapgūst, lai persona varētu veikt attiecīgos amata pienākumus. Jebkurā gadījumā šādā atšķirību apmācības programmā nedrīkst atzīt iepriekšēju apmācību tajās jomās, kurās ir tikai konkrētajam lidlaukam raksturīgās iezīmes.

***GM2 ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas**

APMĀCĪBAS PROGRAMMA — APMĀCĀMO PERSONU PĀRBAUDE

Apmācāmo personu pārbaudēs var izmantot norādītos paņēmienus:

- a) praktiski demonstrējumi;
- b) datorizēta novērtēšana;
- c) mutiski vai rakstiski testi

vai šādu paņēmienu apvienojums atbilstīgi vajadzībai.

***GMI ADR.OR.D.017.* punkta a) un b) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas**

PRASMJU PĀRBAUDES

- a) Prasmju pārbaudes jāveic izraudzītiem novērtētājiem saskaņā ar *AMCI ADR.OR.D.017.* punkta d) apakšpunktu.
- b) Maksimālais laika posms starp divām prasmju pārbaudēm nedrīkst pārsniegt 24 mēnešus.

Pirmā prasmju pārbaude jāpabeidz divos gados pēc sākotnējās apmācības programmas pabeigšanas.

---

c) Prasmju pārbaudes programmā jāiekļauj validācijas process, kurā tiek mērīta programmas efektivitāte.

d) Prasmju pārbaudes programmā jānorāda ar pārbaudēm saistītie pienākumi un piemērojamie pārbaudes paņēmieni, tostarp procedūras, kas jāpiemēro gadījumā, ja darbinieki neatbilst noteiktajiem standartiem.

e) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jānorāda ar prasmju pārbaudes programmu saistīta informācija.

GM2 ADR.OR.D.017. punkta c) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

PRASMJU PĀRBAUDES

Prasmju pārbaudes mērķis ir noteikt personas spēju rīkoties saskaņā ar piemērojamām prasībām un lidlauka ekspluatācijas instrukciju. Tādēļ jānosaka elementi, kas tiek aplūkoti katrā prasmju pārbaudē.

Prasmju pārbaudē visi saistītie elementi nav obligāti jāpārbauda vienlaikus; tomēr visi prasmju pārbaudes elementi ir jāpārbauda *GMI ADR.OR.D.017.* punkta c) apakšpunktā noteiktajā laikposmā.

Pārbaudāmām personām jābūt informētām par attiecīgo procedūru.

Prasmju pārbaudes var veikt parastos un/vai ārkārtas apstākļos atkarībā no situācijas un pārbaudāmās personas specialitātes.

AMCI ADR.OR.D.017. punkta d) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

INSTRUKTORI — VĒRTĒTĀJI

a) Lidlauka ekspluatantam jāizraugās instruktori un vērtētāji, kas īsteno apmācības un prasmju pārbaudes programmas. Atsevišķās jomās šim nolūkam var izraudzīties arī nolīgtus instruktorus.

Lidlauka ekspluatants var izraudzīties arī instruktorus un vērtētājus, kurus ieteikušas organizācijas, kas darbojas lidlaukā vai sniedz tajā pakalpojumus, lai īstenotu šo organizāciju darbinieku apmācības un prasmju pārbaudes programmu attiecīgo daļu. Jebkurā gadījumā atbildība par programmas pienācīgu īstenošanu jāuzņemas lidlauka ekspluatantam.

b) Lidlauka ekspluatants var kvalificēt un izraudzīties personu gan instruktora, gan vērtētāja pienākumu izpildei. Tomēr šāda persona nedrīkst novērtēt pats savu instruktāžu, kursus vai materiālus.

c) Instruktori.

1. Teorētiskā instruktāža jāuztic atbilstīgi kvalificētiem instruktoriem. Tiem jābūt:

i) padziļinātām zināšanām pienācīgā līmenī tajā jomā, kurā tiks sniegta instruktāža;

---

ii) dokumentāri apliecinātai spējai izmantot atbilstīgus instruktāžas paņēmienus un

iii) atbilstīgai pieredzei tajā jomā, kurā tiks sniegta instruktāža.

2. Instruktāžu attiecībā uz praktiskajām iemaņām drīkst sniegt atbilstīgi kvalificēti instruktori, kuri:

i) atbilst prasībām attiecībā uz teorētiskajām zināšanām un darba pieredzi, kas nepieciešama, lai varētu sniegt plānoto instruktāžu;

ii) ir pierādījuši spēju sniegt instruktāžu un izmantot piemērotus instruktāžas paņēmienus;

iii) pārvalda instruktāžas paņēmienus tajās jomās, kurās paredzēts sniegt instruktāžu, un

iv) regulāri saņem kvalifikācijas atjaunināšanas apmācību, lai uzturētu instruktāžas sniegšanai nepieciešamās prasmes.

d) Vērtētāji.

Personas, kas atbild par darbinieku kompetences un prasmju novērtēšanu:

1. ir pierādījušas spēju novērtēt personu veiktspēju apmācības jomās un veikt testus un pārbaudes šajās jomās;

2. saņem regulāru kvalifikācijas atjaunināšanas apmācību, lai uzturētu atbilstību jaunākajiem novērtēšanas standartiem, un

3. atbilst prasībām attiecībā uz teorētiskajām zināšanām, kas piemērotas plānotajai instruktāžai, un šīm personām ir pietiekama darba pieredze instruktāžas jomā.

AMCI ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

PERSONĀLA DOKUMENTĀCIJA

a) Lidlauka ekspluatantam savā arhivēšanas sistēmā (sk. *AMCI ADR.OR.D.035.* punktu) par katru personu jāreģistrē šāda informācija:

1. personas nodarbināšanas sākuma/beigu datums (attiecīgi);

2. darbības joma;

3. iepriekšējā darba pieredze;

4. kvalifikācija;

5. apmācība (pirms darba pienākumu izpildes sākuma un pēc tās) un

6. prasmju pārbaudes, tostarp attiecīgi arī valodas prasmju pārbaude.

---

b) Jaunākās izmaiņas jāreģistrē personāla dokumentācijā.

GM1 ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

APMĀCĪBAS DOKUMENTĀCIJA

a) Apmācības programma — vispārēja informācija.

Lidlauka ekspluatantam jā saglabā ieraksti par apmācības kursiem, tostarp vismaz šāda informācija:

1. apmācības joma un apspriestie jautājumi;
2. dalībnieku vārdi, uzvārdi / parakstīts dalībnieku saraksts;
3. apmācības datums un ilgums un
4. instruktora vārds, uzvārds.

b) Dokumentācija par personām sniegto apmācību.

Dokumentācijā par katrai personai sniegto apmācību jābūt iekļautiem vismaz šādiem datiem:

1. apmācāmās personas vārds, uzvārds;
2. apmācības datums(-i) un ilgums;
3. apmācības vieta;
4. organizācijas nosaukums, kura sniedza apmācību;
5. apspriestie jautājumi un kursa metodika;
6. instruktora komentāri, ja tādi ir;
7. apmācāmās personas snieguma novērtējums, ja tāds ir, un
8. instruktora vārds, uzvārds un paraksts.

GM2 ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunkts. Apmācības un prasmju pārbaudes programmas

PRASMJU PĀRBAUDES DOKUMENTĀCIJA

Dokumentācijā par katras personas prasmju pārbaudi jābūt iekļautiem vismaz šādiem datiem:

- a) pārbaudītās personas vārds, uzvārds;
- b) prasmes pārbaudes datums(-i) un ilgums;

-
- c) veiktās pārbaudes metodika;
  - d) vērtētāja komentāri;
  - e) pārbaudītās personas veikspējas novērtējums un
  - f) vērtētāja vārds, uzvārds un paraksts.

GMI ADR.OR.D.020. punkta a) apakšpunkts. Aprīkojumam piemērojamās prasības

NODROŠINĀMAIS APRĪKOJUMS

Jānodrošina aprīkojums, ar kuru visus uzdevumus un darbības iespējams izpildīt saskaņā ar piemērojamām prasībām. Tostarp jānodrošina šāds aprīkojums:

- a) atbilstīgas biroja telpas, darba vietas un biroja tehnika;
- b) darbinieku aizsardzības līdzekļi;
- c) aprīkojums, kas nepieciešams lidlauka un tā objektu auditēšanā/inspicēšanā, piemēram, klinometri, attāluma mērīšanas ierīces u. tml., un
- d) piekļuve datu avotiem, kas nepieciešami drošības pārvaldības sistēmas izstrādei un efektīvai darbībai un lidlauka atbilstības uzraudzībai.

AMCI ADR.OR.D.020. punkta b) apakšpunkts. Aprīkojumam piemērojamās prasības

Iespējamās dažādas izraudzītās zonas, un tajās var būt arī tādi objekti kā kravas laukumi un pat atklātas zonas. Jāparedz arī stāvvietas tiem gaisa kuģiem, ar kuriem pārvadā bīstamas kravas.

GMI ADR.OR.D.025. punkts. Saskaņošana ar citām organizācijām

DROŠĪBAS PROCEDŪRU SASKAŅOŠANA

Citu attiecīgo organizāciju, kuras darbojas lidlaukā, drošības procedūru saskaņošanu un mijiedarbību attiecina uz: gaisa kuģu ekspluatantiem, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem, perona pārvaldības pakalpojumu sniedzējiem, zemes pakalpojumu sniedzējiem, pakalpojumu sniedzējiem, kas apkalpo personas ar kustību traucējumiem, gaisa kuģu tehniskās apkopes organizācijām, lidošanas apmācības organizācijām, valsts iestādēm, kas darbojas kustību zonā, kā arī uz citām organizācijām, kas neatkarīgi veic darbības lidlaukā.

GM2 ADR.OR.D.025. punkts. Saskaņošana ar citām organizācijām

CITU ORGANIZĀCIJU ATBILSTĪBA

Lai nodrošinātu, ka organizācijas, kas darbojas lidlaukā vai sniedz tajā pakalpojumus, atbilst Regulas (EK) Nr. 216/2008 un tās īstenošanas noteikumu prasībām, kuras piemērojamas attiecībā uz lidlaukiem un to ekspluatantiem, kā arī noteikumiem lidlauka ekspluatācijas instrukcijā, lidlauka ekspluatantam jāveic šādas darbības:

---

a) jāveic šādu organizāciju auditi un inspekcijas, iekļaujot to lidlauka ekspluatanta īstenotajā atbilstības uzraudzībā, un

b) jāizstrādā procedūras, ar kurām lidlaukā tiek uzraudzītas saistītās darbības.

AMC1 ADR.OR.D.027. punkts. Drošības programmas

DROŠĪBAS PROGRAMMAS — LIDLAUKA DROŠĪBAS KOMITEJAS

a) Lidlauka ekspluatantam:

1. jāorganizē, jākoordinē un jāīsteno lidlauka drošības veicināšanas programmas; šādās programmās jāietver arī tālāk minētie elementi:

i) skrejceļu drošība, tostarp pasākumi, ar kuriem novērš nobraukšanu no skrejceļa un skrejceļa trajektorijas bloķēšanu,

ii) peronu drošība un

iii) piegružojuma/piesārņojuma ar nepiederošiem priekšmetiem (turpmāk — *FOD*) novēršana;

2. jākoordinē un jāveicina informācijas apmaiņa un atgadījumu, nopietnu incidentu un negadījumu kopīga izmeklēšana.

b) Lidlauka ekspluatantam ir jāizveido, jākoordinē un jāvada vietējās lidlauka drošības komitejas un vietējā skrejceļu drošības grupa, kas risina ar skrejceļu drošību, peronu drošību un lidlauka ekspluatācijas darbību drošību saistītus jautājumus. Visām attiecīgajām organizācijām, kas darbojas lidlaukā vai sniedz tajā pakalpojumus, jāpiedalās šādu lidlauka drošības komiteju un vietējās skrejceļu drošības grupas darbā.

Vietējām lidlauka drošības komitejām un vietējai skrejceļu drošības grupai jāorganizē regulāras sanāksmes, jāidentificē un jāizskata vietējā līmeņa drošības problēmas un jāizvērtē iespējamie risinājumi un rīcības nepieciešamība. Šādu sanāksmju norise jāreģistrē protokolos. Procedūras, ar kurām tiek nodrošināta vietējo lidlauka drošības komiteju un vietējās skrejceļu drošības grupas darbība, jāiekļauj lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

AMC2 ADR.OR.D.027. punkts. Drošības programmas

BĪSTAMĀS VIETAS

Pēc lidlauka bīstamo vietu identificēšanas jāpiemēro atbilstīgas stratēģijas, lai likvidētu apdraudējumu vai lai pārvaldītu un mazinātu risku gadījumos, kad to nav iespējams uzreiz likvidēt, tostarp aeronavigācijas informācijas publikācijā jāpublicē BĪSTAMO VIETU kartes.

GMI ADR.OR.D.027. punkts. Drošības programmas

LIDLAUKA DROŠĪBAS KOMITEJAS

a) Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komiteja.

---

1. Lidlauka ekspluatantam jāizveido a) Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komiteja(-as);

2. Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komiteja(-as) veic lidlauka ekspluatanta padomdevēja funkciju.

b) Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komitejas(-u) vadība.

1. Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komiteju(-as) vada lidlauka ekspluatanta amatpersona, kas atbild par lidlauka ekspluatācijas darbībām.

2. Lidlauka ekspluatanta drošības pārzinis pilda šīs komitejas(-u) sekretāra pienākumus.

c) Manevrēšanas teritorijas/perona drošības komitejas(-u) sastāvs.

Norādītas dažas no jomām, kuru pārstāvji jāiekļauj šajā komitejā:

1. lidlauka lietotāji, kas aktīvi veic lidojumus;

2. gaisa kuģu zemes pakalpojumu sniedzēji;

3. lidlauka glābšanas un ugunsdzēsības dienesti;

4. lidlauka ekspluatācijas darbības;

5. lidlauka savvaļas dzīvnieku pārvaldība;

6. lidlauka apkope un

7. aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji.

d) Uzdevumi.

Tālāk norādīti manevrēšanas teritorijas/perona drošības komitejas(-u) uzdevumi:

1. saņemt un novērtēt ziņojumus par ekspluatācijas drošības jautājumiem;

2. saņemt ziņojumus un statistikas informāciju par negadījumiem un incidentiem un ierosināt risinājumus;

3. konsultēt šādos ar manevrēšanas teritorijas/perona drošību saistītos jautājumos:

i) perona drošības disciplīnas veicināšana;

iii) *FOD* novēršana;

iii) tādu pasākumu izstrāde, ar kuriem garantē drošu ekspluatāciju;

iv) tādu pasākumu izvērtēšana, ar kuriem iespējams atrisināt manevrēšanas teritorijas/perona drošības problēmas;

-
- v) ar perona aprīkojumu saistītas problēmas;
  - v) transportlīdzekļu satiksmes jautājumu ievērošana;
  - vii) drošības norādījumu izstrāde un/vai atjaunināšana;
  - viii) ar individuālās aizsardzības apģērbu/aprīkojumu saistīti jautājumi;
  - ix) paņēmieni, ar kuriem iespējams izstrādāt un veicināt informētības uzlabošanas iniciatīvas attiecībā uz perona drošību;
  - x) ar sniega tīrīšanu un atledošanu saistīti jautājumi;
  - xi) ierosinātie darbi lidlaukā;
  - xii) ierosinātās izmaiņas/darbības kustības zonā;
  - xiii) standarta ekspluatācijas procedūras u. c.

GM2 ADR.OR.D.027. punkts. Drošības programmas

VIETĒJĀ SKREJCEĻU DROŠĪBAS GRUPA

a) Konteksts.

Saistībā ar savu skrejceļu drošības programmu lidlauka ekspluatantam ir jāizveido un jāvada vietējā skrejceļu drošības grupa un jālemj par skrejceļu drošības jautājumiem, tostarp par pasākumiem, ar kuriem novērš skrejceļa trajektorijas bloķēšanu (tostarp skrejceļu sajaukšanu) un nobraukšanu no skrejceļa.

Skrejceļa trajektorijas bloķēšana ir “jebkurš gadījums lidlaukā, kas saistīts ar gaisa kuģa, transportlīdzekļa vai personas nepareizu atrašanos aizsargātā teritorijā uz virsmas, kas paredzēta gaisa kuģu nosēšanās un pacelšanās darbībām”⁹.

Nobraukšana no skrejceļa notiek, kad “pacelšanās vai nosēšanās laikā gaisa kuģis nogriežas no skrejceļa vai pārbrauc pāri skrejceļa virsmas robežai”.

b) Vietējās skrejceļu drošības grupas sastāvs.

Minētajā grupā jāiekļauj visu to ieinteresēto pušu pārstāvji, kuras ir tieši iesaistītas lidlauka skrejceļu ekspluatācijas darbībās, tostarp:

1. lidlauka ekspluatācijas darbībās;
2. lidlauka tehnoloģiju nodrošināšanā un lidlauka tehniskajā apkopē;

---

⁹ “Aizsargāta teritorija uz virsmas, kas paredzēta gaisa kuģu nosēšanās un pacelšanās darbībām” ir skrejceļa virsma no ass līnijas līdz gaidīšanas punktam atbilstīgi attiecīgā skrejceļa tipam. Ja ekspluatācijas darbības tiek veiktas ierobežotas redzamības apstākļos, piemēro spēkā esošajām procedūrām atbilstīgu gaidīšanas punktu. “Aizsargātajā teritorijā” vienmēr ir *ILS* glisādes un kursa radiobākas kritiskās zonas un gadījumos, ja piemēro ierobežotas redzamības procedūras, arī *ILS* augsta riska zonas.

-
3. aeronavigācijas pakalpojumu sniegšanā,
  4. lidlaukā izmantoto gaisa kuģu ekspluatācijā;
  5. glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumu sniegšanā lidlaukā;
  6. tādu transportlīdzekļu vadīšanā, kuriem ir piekļuve manevrēšanas teritorijai.

c) Uzdevums.

Vietējās skrejceļu drošības grupas uzdevums ir konsultēt atbilstīga līmeņa vadītājus par iespējamajiem skrejceļa drošības jautājumiem un ieteikt risku mazināšanas pasākumus.

d) Pienākumi.

Vietējai skrejceļu drošības grupai ir šādi pienākumi:

1. identificēt iespējamās skrejceļa drošības problēmas, tostarp vajadzību noteikt bīstamās vietas vai citas lidlauka problemātiskās zonas un pārbaudīt attiecīgo *AIP* veikto ierakstu precizitāti;
2. piemērotos laikposmos izstrādāt un vadīt vietējās informēšanas kampaņas, tostarp aktīvās sezonas sākumā vai pirms neparasta notikuma, galveno uzmanību pievēršot vietējā līmeņa jautājumiem, piemēram, vietējo bīstamo vietu karšu vai citu nepieciešamo norādījumu sagatavošanai un izplatīšanai; vietējās informēšanas kampaņas ir regulāri jāatjaunina, lai atdzīvinātu attiecīgo darbinieku interesi un uzturētu viņu informētību par ekspluatācijas jautājumiem;
3. uzraudzīt skrejceļa trajektorijas bloķēšanas gadījumu skaitu, veidu un smaguma pakāpi; izplatīt tādas drošības ieteikumus, kas izstrādāti, pamatojoties uz negadījumu un starpgadījumu izmeklēšanas rezultātiem, kā arī citu būtisku pieredzi, piemēram, uz ekspluatācijas pieredzi un risku mazināšanas labāko praksi; izplatīt labāko praksi, ko izmanto, lai novērstu skrejceļa trajektorijas bloķēšanu un nobraukšanu no skrejceļa;
4. palīdzēt pārbaudīt, vai gaisa satiksmes dispečeriem vai citiem gaisa satiksmes dienestu darbiniekiem, pilotiem un transportlīdzekļu vadītājiem ir pietiekami kvalitatīva saziņa jeb šajā jomā nepieciešami uzlabojumi;
5. veikt regulārus novērojumus dažādos laika apstākļos un apgaismojuma apstākļos, lai novērtētu, vai visas skrejceļu ieejas un vizuālie līdzekļi ir pienācīgā stāvoklī, pareizi novietoti un saprotami visām iesaistītajām pusēm un vai to nozīmi nav iespējams pārprast, vai identificēt iespējamās problēmas, kas saistītas ar lidlauka plānojumu;
6. izprast citās jomās strādājošu darbinieku problēmas un ieteikt jomas, kuras iespējams uzlabot; pārskatot ekspluatācijas procedūras, ir svarīgi nodrošināt, ka visas procedūras, kuras piemēro dažādi lidlaukā strādājoši uzņēmumi, ir integrētas un efektīvas, lai samazinātu skrejceļa trajektorijas bloķēšanas risku; īpaša rūpīgi jāizskata pašreizējās vai ierosinātās skrejceļa caurlaides spējas uzlabošanas procedūras vai trokšņa slāpēšanas shēmas, kurās tiek izmantotas skrejceļa prioritārās sistēmas;

---

7. vienotu sākotnējās un periodiskās apmācības programmu izstrāde visiem attiecīgajiem darbiniekiem (transportlīdzekļu vadītājiem un citiem darbiniekiem, kas darbojas manevrēšanas teritorijā, pilotiem, gaisa satiksmes dienestu darbiniekiem) un šo darbinieku iepazīstināšana ar pasākumiem, ar kuriem novērš skrejceļa trajektorijas bloķēšanu un nobraukšanu no skrejceļa; tādēļ var veikt manevrēšanas teritorijas apmeklējumus, lai uzlabotu informētību par lidlauka plānojumu, marķējumiem, zīmēm, anemometru atrašanās vietu u. c., ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu;

8. sniegt konsultācijas pirms izmaiņu veikšanas lidlaukā, praksē un procedūrās, lai identificētu iespēju bloķēt skrejceļa trajektoriju un nobraukt no skrejceļa, un

9. regulāri novērtēt īstenoto ekspluatācijas risinājumu efektivitāti.

GM3 ADR.OR.D.027. punkts. Drošības programmas

BĪSTAMĀS VIETAS

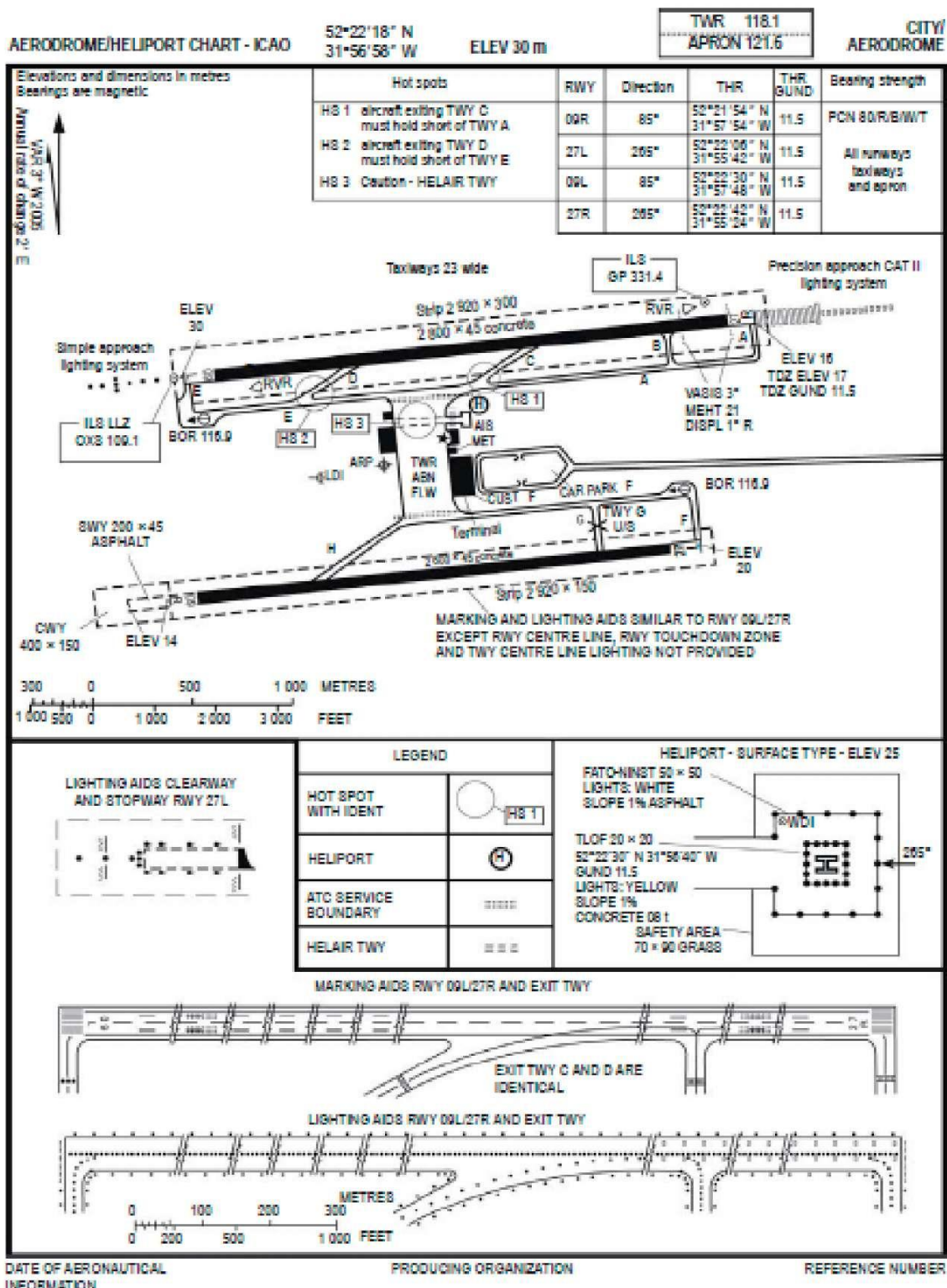
Bīstama vieta ir “vieta lidlauka kustību zonā, kurā iepriekš notikusi sadursme vai skrejceļa trajektorijas bloķēšana vai iespējams sadursmes vai skrejceļa trajektorijas bloķēšanas risks un kurai pilotiem/transportlīdzekļu vadītājiem jāpievērš īpaša uzmanība”.

Tālāk norādītas dažas ar bīstamajām vietām saistītā riska pārvaldības un mazināšanas stratēģijas, ko var piemērot katrā konkrētā gadījumā:

- a) informēšanas kampaņas;
- b) papildu vizuālie līdzekļi (piemēram, marķējumi un ugunis);
- c) alternatīvu ceļu izveide;
- d) noteiktu lidlauka daļu plānojuma izmaiņas un
- e) “aklo” zonu samazināšana lidojumu vadības tornī.

Uz vietas jā sagatavo lidlauka kartes, kurās attēlotas bīstamās vietas; regulāri jāpārbauda šo karšu precizitāte, vajadzības gadījumā tās pārskatot, un šīs kartes jāizplata vietējā līmenī un jāpublicē *AIP. PANS-ATM* (7. nodaļā) un 4. pielikumā “Aeronavigācijas kartes” (13., 14. un 15. nodaļā) ir kritēriji, ko izmanto, lai noteiktu un kartē atzīmētu bīstamās vietas.

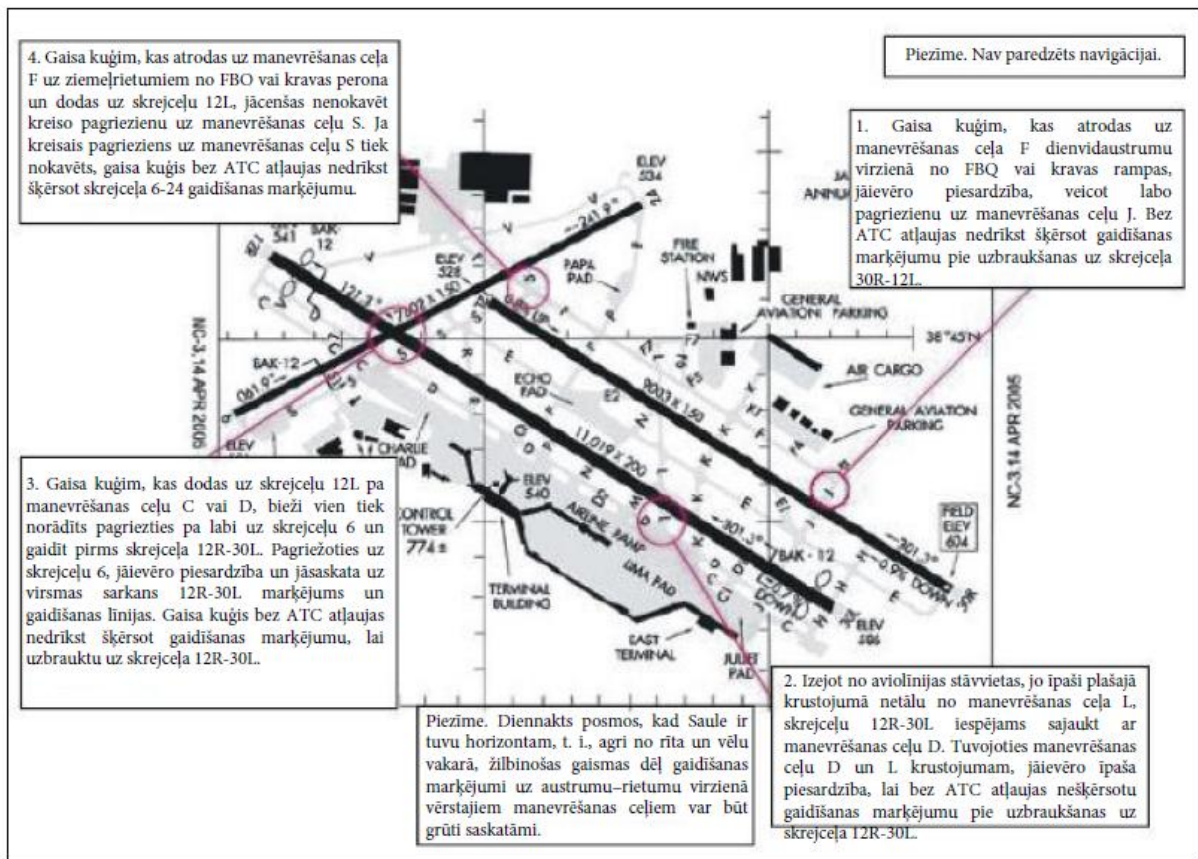
Tālāk 1., 2. un 3. attēlā ir piemēri bīstamo vietu apzīmēšanai kartē.

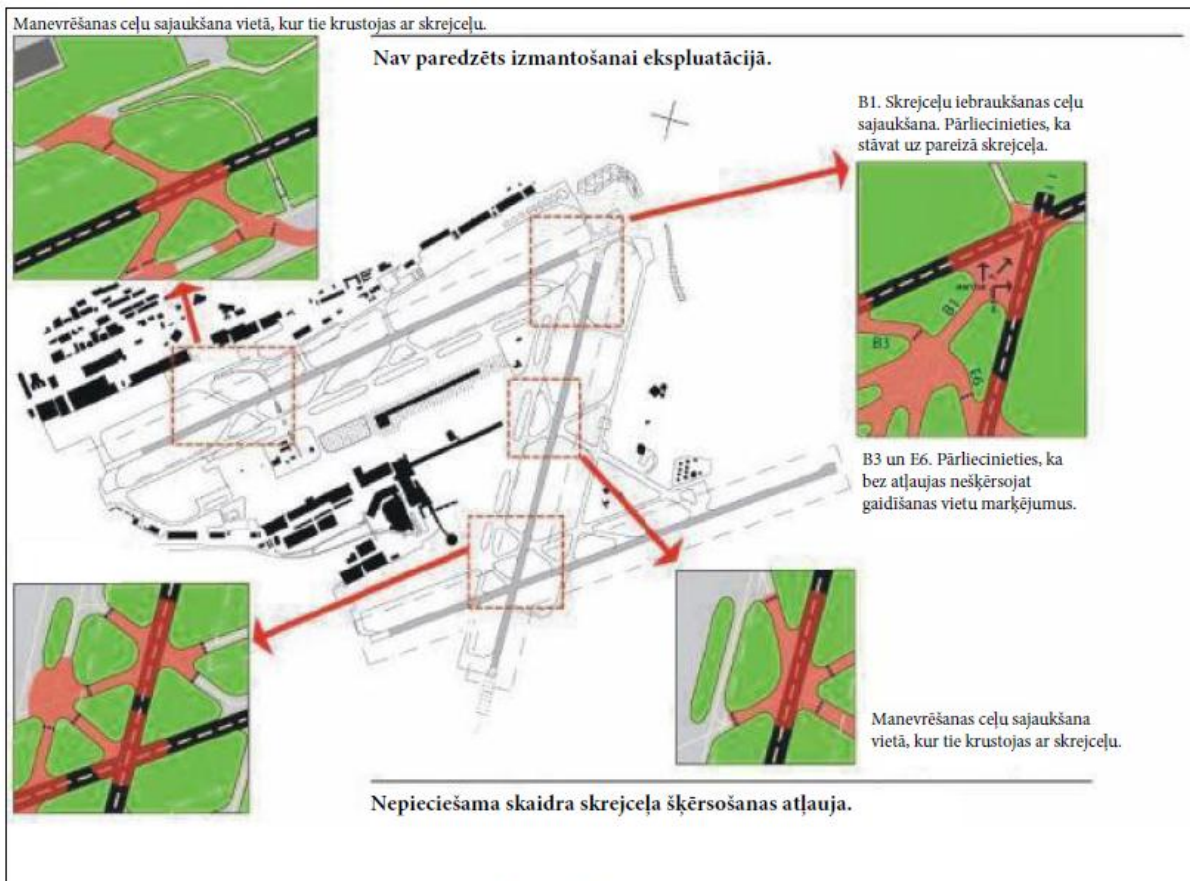
1. ATTĒLS

Aerodrome/Helicopter Chart -ICAO	Lidlauka / helikopteru lidlauka karte — ICAO
ELEV 30 m	ELEV — 30 m
Elevations and dimensions in metres	Augstums virs jūras līmeņa un izmēri metros
Bearings are magnetic	Magnētiskais peilējums
TWR	TWR
APRON	PERONS
City/Aerodrome	Pilsēta/lidlauks
Hot Spot	Bīstamā vieta

Aircraft exiting TWY C must hold short of TWY A	No <i>TWY C</i> iznākošam gaisa kuģim jāgaida pirms <i>TWY A</i>
Aircraft exiting TWY D must hold short of TWY E	No <i>TWY D</i> iznākošam gaisa kuģim jāgaida pirms <i>TWY E</i>
Caution – HELAIR TWY	Brīdinājums — <i>HELAIR TWY</i>
RWY	<i>RWY</i>
Direction	Virziens
THR	<i>THR</i>
THR GUND	<i>THR GUND</i>
Beating Strenght	Nestspēja
All runways taxi ways and apron	Visi skrejceļi manevrēšanas ceļi un perons
Simple approach lighting system	Vienkāršas nolaišanās uguņu sistēma
ELEV	<i>ELEV</i>
Taxiways 23 wide	Manevrēšanas ceļi, platums 23
Percision approach CAT II lighting system	Precīzās nolaišanās <i>CAT II</i> uguņu sistēma
MARKING AND LIGHTING AIDS SIMILAR TO RWY 00L/27R EXCEPT RWY CENTRE LINE, RWY TOUCHDOWN ZONE AND TWY CENTRE LINE LIGHTING NOT PROVIDED	MARĶĒJUMA UN APGAISMOJUMA LĪDZEKĻI LĪDŽĪGI <i>RWY 00L/27R</i> , TIKAI NAV NODROŠINĀTS <i>RWY ASS LĪNIJU</i> , <i>RWY</i> ZEMSKĀRES ZONU UN <i>TWY ASS LĪNIJAS</i> UGUNIS
Metres	Metri
Feet	Pēdas
LIGHTING AIDS CLEARWAY AND STOPWAY RWY 27L	APGAISMOJUMA LĪDZEKĻI ŠĶĒRŠĻBRĪVĀ JOSLĀ UN BREMZĒŠANAS GALAJOSLĀ <i>RWY 27L</i>
LEGEND	APZĪMĒJUMI
HOT SPOT WITH IDENT	BĪSTAMĀ VIETA AR IDENTIFIKATORU
HELIPORT	HELIKOPTERU LIDLAKS
ATC SERVICE BOUNDARY	ATC PAKALPOJUMA ROBEŽA
HELAIR TWY	<i>HELAIR TWY</i>
HELIPORT – SURFACE TYPE – ELEV 25	HELIKOPTERU LIDLAKS — VIRSMAS TIPS — <i>ELEV 25</i>
FATO-NINST 50x50	<i>FATO-NINST 50x50</i>
LIGHTS: WHITE	UGUNIS: BALTAS
SLOPE 1% ASPHALT	SLĪPUMS 1 % ASFALTS
TLOF 20x20	<i>TLOF 20x20</i>
GUND 11.5	<i>GUND 11,5</i>
SLOPE 1%	SLĪPUMS 1 %
CONCRETE 08t	BETONS 08t
SAFETY AREA 70x90 GRASS	DROŠĪBAS ZONA 70x90 ZĀLIENS
MARKINF AIDS RWY 09L/27R AND EXIT TWY	MARĶĒŠANAS LĪDZEKĻI 09L/27R UN IZEJAS <i>TWY</i>
EXIT TWY C AND D ARE IDENTICAL	IZEJAS <i>TWY C</i> UN <i>D</i> IR IDENTISKAS
LIGHTINF AIDS RW09/27R AND EXIT TWY	APGAISMOJUMA LĪDZEKĻI RW09/27R UN IZEJAS <i>TWY</i>
DATE OF AERONAUTICAL INFORMATION	AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS DATUMS
PRODUCING ORGANIZATION	SAGATAVOTĀJA ORGANIZĀCIJA
REFERENCE NUMBER	ATSAUCES NUMURS

2. attēls

3. attēls

AMCI ADR.OR.D.030. punkts. Sistēma ziņošanai par drošību

SISTĒMA ZIŅOŠANAI PAR DROŠĪBU

a) Sistēma ziņošanai par drošību — vispārēji noteikumi.

1. Efektīvā sistēmā ziņošanai par drošību papildus lidlauka ekspluatanta darbiniekiem jābūt iekļautiem arī gaisa kuģa ekspluatantiem, zemes pakalpojumu sniedzējiem, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzējiem un citām organizācijām, kuras darbojas vai sniedz pakalpojumus lidlaukā.

2. Sistēmā ziņošanai par drošību jāiekļauj brīvprātīgas ziņošanas iespēja, kas paredzēta gadījumiem, kad ziņotājs identificē apdraudējumu, kas var ietekmēt drošību.

3. Lidlauka ekspluatantam jānorāda, par kuriem notikumiem jāziņo obligāti.

4. Lidlauka ekspluatantam jānodrošina ziņošanas līdzekļi un formāts, un tiem jāatbilst spēkā esošajām ziņošanas prasībām, kas noteiktas piemērojamos tiesību aktos, proti, prasībām attiecībā uz ziņošanas laiku, formātu un ziņojumā iekļaujamo informāciju.

5. Sistēmā ziņošanai par drošību jāiekļauj apstiprinājums ziņotājam par ziņojuma iesniegšanu.

6. Ziņošanas procesam jābūt iespējami vienkāršākam un izsmeļoši dokumentētam, iekļaujot sīkus norādījumus par to, kas, kā, kur, kam un kad jāziņo.

7. Neatkarīgi no informācijas avota vai iesniegšanas veida pēc informācijas saņemšanas tā jāglabā meklēšanai un analīzei ērtā veidā.

8. Iesniegtajiem ziņojumiem jābūt pieejamiem tikai tām personām, kas atbild par ziņojumu glabāšanu un analizēšanu.

9. Jānodrošina ziņotāja identitātes aizsardzība, un šis princips jāņem vērā procedūrās, ko lidlauka ekspluatants izstrādājis, lai savāktu analīzei vai izmeklēšanai nepieciešamo papildu informāciju.

10. Sistēmā ziņošanai par drošību jāiekļauj atbildes sistēma, ar kuru ziņotājam tiek sniegta atgriezeniskā informācija par atgadījuma analīzes rezultātiem.

b) Ziņošana par savvaļas dzīvnieku radītu apdraudējumu.

1. Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka drošības ziņošanas sistēmā īpaša uzmanība ir pievērsta prasībai, kas paredz, ka visām trešajām personām (gaisa kuģa ekspluatantiem, gaisa kuģa mehāniķiem, gaisa satiksmes dispečeriem un citiem gaisa satiksmes dienestu darbiniekiem un citām personām) un visiem lidlauka darbiniekiem ir jāziņo lidlauka ekspluatantam par sadursmi ar savvaļas dzīvniekiem un par attiecīgo identificēto apdraudējumu.

2. Šādi ziņojumi trešajām personām jāsniedz neatkarīgi no citām prasībām, saskaņā ar kurām šīm personām jāziņo lidlauka kompetentajai iestādei vai valstij, kurā reģistrēts iesaistītais gaisa kuģis, vai kādai citai kompetentajai iestādei saistībā ar valsts atgadījumu ziņošanas programmu.

GMI ADR.OR.D.030. punkts. Sistēma ziņošanai par drošību

MĒRĶIS ZIŅOŠANAI PAR DROŠĪBU

a) Sistēmas, ko izmanto ziņošanai par drošību, vispārējais mērķis nav atklāt vainīgās personas, bet paziņoto informāciju izmantot lidlauka drošības stāvokļa uzlabošanai.

b) Sistēmas, ko izmanto ziņošanai par drošību, mērķi:

1. nodrošināt iespēju novērtēt katra atgadījuma, nopietna incidenta vai negadījuma, tostarp līdzīgu iepriekšēju notikumu ietekmi uz drošību, lai būtu iespējams ierosināt nepieciešamos pasākumus, un

2. nodrošināt informācijas par attiecīgajiem atgadījumiem, nopietniem incidentiem un negadījumiem izplatīšanu tā, lai citas personas un organizācijas varētu no tiem mācīties.

AMC1 ADR.OR.D.035. punkts. Arhivēšana

SAGLABĀJAMĀ DOKUMENTĀCIJA

a) Sistēmai, ko lidlauka ekspluatants izmanto arhivēšanai, jānodrošina atbilstīgas procedūras, glabāšanas aprīkojums un ar tām lidlauka ekspluatanta darbībām saistīto ierakstu uzticama izsekojamība, iegūstamība un pieejamība visā noteiktajā glabāšanas laikā, uz kurām attiecas pamatregula un tās īstenošanas noteikumi.

b) Ieraksti jāglabā papīra formā vai elektroniskā formā, vai abās šajās formās. Ierakstus drīkst glabāt arī mikrofilmā vai optiskajā diskā. Ierakstiem jābūt salasāmiem visā noteiktajā glabāšanas laikā. Glabāšanas laiks sākas brīdī, kad ieraksts izveidots vai pēdējo reizi grozīts.

c) Papīra dokumentu sistēmās jāizmanto izturīgs materiāls, kas spēj izturēt parasto apstrādi un iesiešanu. Datorsistēmām jābūt aprīkotām ar vismaz vienu rezerves sistēmu, kas jāatjaunina 24 stundu laikā pēc jauna ieraksta veikšanas. Datorsistēmās jāiekļauj līdzekļi, kas nodrošina aizsardzību pret datu nesankcionētas grozīšanas iespēju.

d) Visa datora aparatūra, kuru lieto, lai nodrošinātu datu dublēšanu, un aparatūra, kas satur darba datus, jāglabā atsevišķi tādā vidē, kas nodrošina aparatūras saglabāšanu labā stāvoklī. Pārveidojot aparatūru vai programmatūru, īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai visi nepieciešamie dati joprojām būtu pieejami vismaz visā glabāšanas laikā. Ja tāds periods nav norādīts, visus ierakstus glabā vismaz piecus gadus.

AMC2 ADR.OR.D.035. punkts. Arhivēšana

GAISA KUĢU KUSTĪBAS REĢISTRĒŠANA

a) Lidlauka ekspluatantam jāizmanto sistēma, ar ko reģistrē gaisa kuģa kustību lidlaukā.

b) Šādai sistēmai jānodrošina lidlauka ekspluatantam iespēja reģistrēt šādus datus:

1. ar katra tipa gaisa kuģiem lidlaukā veikto kustību skaits;

-
2. katras gaisa kuģa kustības veids (komerciāli gaisa pārvadājumi, kravas pārvadājumi u. c.);
  3. katras kustības datums un
  4. pasažieru skaits.

c) Izmantotajai sistēmai jāatbilst arī *AMCI ADR.OR.D.035.* punkta prasībām.

***GMI ADR.OR.D.035.* punkta b) apakšpunkts. Arhivēšana**

IERAKSTI

Ierakstus jebkurā laikā var saglabāt mikrofilmā vai optiskajā diskā. Šādi saglabātu ierakstu salasāmībai noteiktajā glabāšanas laikā jāatbilst sākotnējā ieraksta salasāmībai.

E APAKŠDAĻA. LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA (ADR.OR.E)

AMC1 ADR.OR.E.005. punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas detalizācijas pakāpe var atšķirties atkarībā no ekspluatācijas sarežģītības un lidlauka veida.

b) Lidlauka ekspluatācijas instrukciju vai tās daļas var sagatavot jebkādā formā, tostarp elektroniskā formā. Visos gadījumos jānodrošina pieejamība, izmantojamība un uzticamība.

c) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijai jāatbilst šādām prasībām:

1. visas instrukcijas daļas ir saskanīgas un saderīgas pēc formas un satura;

2. instrukciju iespējams viegli grozīt un

3. instrukcijas satura un grozījumu statuss tiek kontrolēts un ir skaidri norādīts.

d) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jāizklāsta instrukcijas grozīšanas un pārskatīšanas process, norādot:

1. personu(-as), kam ir tiesības apstiprināt grozījumus vai labojumus;

2. nosacījumus, saskaņā ar kuriem veicami pagaidu labojumi un/vai tūlītēji grozījumi, vai pārskatīšana, kas nepieciešama ar drošību saistītu apsvērumu dēļ, un

3. paņēmieni, ar kuriem visi darbinieki vai organizācijas tiek informēti par izmaiņām lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

e) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā var būt iekļautas citu uzraudzītu dokumentu daļas vai atsauce uz šādiem citiem dokumentiem, piemēram, uz lidlauka aprīkojuma rokasgrāmatu, kas lidlaukā ir pieejama darbinieku vajadzībām.

AMC2 ADR.OR.E.005. punkta i) apakšpunkta 2. daļa. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJĀ IZMANTOTĀ VALODA

Attiecīgo lidlauka ekspluatācijas instrukcijas daļu tulkotā redakcija ir pieņemams līdzeklis, ar kuru iespējams nodrošināt atbilstību attiecīgajai prasībai. Jebkurā gadījumā personām, kuras izmantos instrukciju, jāspēj tā lasīt un saprast.

AMC3 ADR.OR.E.005. punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA

a) Lidlauka ekspluatācijas instrukcija jāveido atbilstīgi tālāk norādītajai struktūrai, un tajā jāiekļauj vismaz norādītā informācija; ja kāds instrukcijas punkts nav piemērojams, jāiekļauj norāde “Nepiemēro” vai “Ar nodomu atstāts neaizpildīts”.

A. A DAĻA. VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

0. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas pārvaldība un kontrole, tostarp tālāk norādītā informācija.

0.1. Ievads:

0.1.1. atbildīgā vadītāja parakstīts apliecinājums, ka lidlauka ekspluatācijas instrukcija atbilst visām piemērojamām prasībām un sertifikāta nosacījumiem;

0.1.2. atbildīgā vadītāja parakstīts apliecinājums, ka lidlauka ekspluatācijas instrukcijā iekļauti ekspluatācijas norādījumi, kas jāievēro visiem attiecīgajiem darbiniekiem;

0.1.3. instrukcijas daļu uzskaitījums un īss to saturs, piemērošanas jomas un lietojuma apraksts;

0.1.4. instrukcijas lietošanai nepieciešamo terminu skaidrojumi, saīsinājumi un definīcijas;

0.2. Grozījumu un labojumu sistēma:

0.2.1. ziņas par personu(-ām), kas atbild par grozījumu un labojumu izdošanu un ieviešanu;

0.2.2. grozījumu un labojumu ieraksts ar papildināšanas datumiem un spēkā stāšanās datumiem;

0.2.3. paziņojums, ka ar roku rakstīti grozījumi un labojumi nav atļauti, izņemot situācijas, kad tūlītējs grozījums vai labojums vajadzīgs drošības apsvērumu dēļ;

0.2.4. lappušu vai punktu anotēšanas sistēmas apraksts un to spēkā stāšanās datumi;

0.2.5. spēkā esošo lappušu vai punktu saraksts;

0.2.6. piezīmes par grozījumiem (tekstā un, ciktāl tas praktiski iespējams, shēmās un diagrammās);

0.2.7. pagaidu labojumi un

0.2.8. izplatīšanas sistēmas apraksts un lidlauka ekspluatācijas instrukcijas un tās grozījumu un labojumu izplatīšanas saraksts.

1. Vispārēja informācija.

Vispārēja informācija, tostarp:

-
- 1.1. lidlauka ekspluatācijas instrukcijas mērķis un tvērums;
  - 1.2. *ADR.OR* daļā noteiktās tiesību aktu prasības attiecībā uz lidlauka sertifikātu un lidlauka ekspluatācijas instrukciju;
  - 1.3. lidlauka lietošanas nosacījumi;
  - 1.4. lidlauka ekspluatanta pienākumi; kompetentās iestādes tiesības un norādījumi darbiniekiem par auditu/inspekciju izpildes atvieglināšanu kompetentās iestādes darbiniekiem.

B. B DAĻA. LIDLAUKA PĀRVALDĪBAS SISTĒMA, KVALIFIKĀCIJA UN APMĀCĪBAS PRASĪBAS

2. Pārvaldības sistēmas apraksts, tostarp tālāk norādītā informācija.

2.1. Lidlauka organizācija un pienākumi, tostarp organizatoriskās struktūras apraksts, tostarp vispārīgā struktūrshēma un citu struktūrvienību struktūrshēmas. Struktūrshēmā jānorāda struktūrvienību savstarpējā saikne. Visos ar drošību saistītajos organizācijas struktūras līmeņos (struktūrvienības, nodaļas u. c.) jānorāda subordinācija un funkcionālā pakļautība.

Vadītāju un izraudzīto personu vārdi, uzvārdi, pilnvaras, atbildības jomas un pienākumi; jānorāda arī citu ekspluatācijas un apkopes darbībās iesaistīto darbinieku atbildības jomas un pienākumi, kā arī lidlauka drošības komiteju un vietējas skrejceļu drošības grupas atbildības jomas, pienākumi un darbība.

2.2. Drošības pārvaldības sistēmas apraksts, tostarp:

2.2.1. drošības pārvaldības sistēmas tvērums;

2.2.2. drošības politika un mērķi;

2.2.3. galvenā drošības personāla pienākumi drošības jomā;

2.2.4. dokumentācijas kontroles procedūras;

2.2.5. drošības riska pārvaldības process, tostarp apdraudējuma identifikācija un riska pārvaldības shēmas;

2.2.6. drošības pasākumu īstenošanas un efektivitātes uzraudzība un riska mazināšanas pasākumi;

2.2.7. drošības stāvokļa uzraudzība;

2.2.8. ziņošana par drošību (tostarp ziņošana par apdraudējumu) un izmeklēšana;

2.2.9. operatīvās rīcības plāna izstrāde ārkārtas situācijām;

2.2.10. izmaiņu pārvaldība (tostarp organizatoriskas izmaiņas attiecībā uz pienākumiem drošības jomā);

2.2.11. drošības veicināšana un

2.2.12. drošības pārvaldības sistēmas izvade.

2.3. Atbilstības uzraudzības un saistīto procedūru apraksts.

2.4. Kvalitātes pārvaldības sistēmas, ko piemēro attiecībā uz aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas nodrošināšanas pasākumiem, un saistīto procedūru apraksts, tostarp procedūru, ar kurām nodrošina attiecīgo drošības un aizsardzības pārvaldības mērķu sasniegšanu, apraksts.

2.5. Procedūras, kuras izmanto, lai ziņotu kompetentajai iestādei, tostarp procedūras, ko izmanto negadījumu, nopietnu incidentu un atgadījumu apstrādei, informēšanai un ziņošanai par tiem. Šajā sadaļā jāiekļauj vismaz:

a) negadījuma, nopietna incidenta un atgadījuma definīcija un visi iesaistīto personu attiecīgie pienākumi;

b) izmantojamo veidlapu attēli (vai pašu veidlapu kopijas), norādījumi par to aizpildīšanu, adrese, uz kuru tās jāšūta, un laiks, kurā tas jāpaveic;

c) procedūras un pasākumi, kas jāpiemēro, lai pēc paziņojama notikuma saglabātu pierādījumus, tostarp reģistrēto informāciju.

2.6. Procedūras saistībā ar alkohola, psihotropo vielu un zāļu lietošanu.

2.7. Procedūras, ar kurām:

2.7.1. nodrošina atbilstību drošības norādījumiem;

2.7.2. reaģē uz drošības problēmām un

2.7.3. apstrādā drošības izmeklēšanas iestāžu ieteikumus attiecībā uz drošību.

2.8. Informācija par paņēmieniem un procedūrām, ko piemēro, lai reģistrētu gaisa kuģu kustību, tostarp kustības veidu un gaisa kuģa tipu, datumus un pasažieru skaitu.

3. Nepieciešamā lidlauka darbinieku kvalifikācija (sk. *GMI ADR.OR.D.015.* punkta d) apakšpunktu). Turklāt arī procedūras, kas saistītas ar:

3.1. apmācības programmu, tostarp:

3.1.1. pienākumi, biežums, apmācības programma un noteiktie apmācības standarti visiem darbiniekiem, kuri iesaistīti ekspluatācijā, glābšanā un ugunsdzēsībā un lidlauka apkopē un pārvaldībā, kā arī attiecībā uz personām, kuras bez pavadoņa darbojas kustības zonā un citās lidlauka ekspluatācijas zonās;

3.1.2. procedūras:

3.1.2.1. apmācāmo personu apmācībai un pārbaudei;

3.1.2.2. ko piemēro gadījumā, ja darbinieki neatbilst noteiktajiem standartiem;

3.1.3. glabājamo dokumentu un dokumentu glabāšanas ilguma apraksts.

3.2. prasmju pārbaudes programma, tostarp pienākumi un biežums;

3.2.1. procedūras, ko piemēro gadījumā, ja darbinieki neatbilst noteiktajiem standartiem;

3.2.3. glabājamo dokumentu un dokumentu glabāšanas ilguma apraksts.

C DAĻA. INFORMĀCIJA PAR LIDLAUKA ATRAŠANĀS VIETU

4. Lidlauka atrašanās vietas apraksts, tostarp šāda informācija:

4.1. plāns kurā norādīts lidlauka attālums līdz tuvākajai lielpilsētai, pilsētai vai citai apdzīvotai vietai;

4.2. sīki izstrādātas lidlauka kartes un shēmas, kurās attēlota lidlauka atrašanās vieta (ģeogrāfiskais garums un platums) un robežas, galvenie objekti, lidlauka kontrolpunkts, skrejceļu, manevrēšanas ceļu un peronu plānojums, lidlauka vizuālie un nevizuālie līdzekļi un vēja virziena rādītāji;

4.3. plāns, kurā norādīta to lidlauka objektu un aprīkojuma atrašanās vieta, kas atrodas ārpus lidlauka robežām;

4.4. informācija par lidlauka fiziskajiem raksturlielumiem, pacēlumiem, vizuālajiem un nevizuālajiem līdzekļiem, kā arī par lidlauka standarta temperatūru, seguma izturību, nodrošināto glābšanas un ugunsdzēsības līmeni, virszemes līdzekļiem un galvenajiem šķēršļiem;

4.5. informācija par izņēmuma gadījumiem vai atkāpēm, līdzvērtīgu drošības līmeni, īpašiem apstākļiem un ekspluatācijas ierobežojumiem, un

4.6. informācija par ekspluatācijas darbībām, kuru veikšanai lidlauks ir apstiprināts.

D DAĻA. AERONAVIGĀCIJAS INFORMĀCIJAS DIENESTAM SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA PAR LIDLĀUKU

5. Pieejamie aeronavigācijas informācijas pakalpojumi un vispārējās informācijas izplatīšanas procedūras, tostarp šāda informācija:

5.1. lidlauka nosaukums;

5.2. lidlauka atrašanās vieta;

5.3. lidlauka atskaites punkta ģeogrāfiskās koordinātes, kas noteiktas saskaņā ar 1984. gada pasaules ģeodēzisko sistēmu (*WGS-84*);

5.4. lidlauka pacēlums un ģeoīda vilnis;

5.5. katra skrejceļa sliekšņa un ģeoidā viļņa pacēlums, skrejceļa gala pacēlums un visi svarīgākie augstākie un zemākie punkti, kas izvietoti gar skrejceļu, un zemskares zonas augstākais pacēluma punkts uz precīzas nolaišanās skrejceļa;

5.6. lidlauka standarta temperatūra;

5.7. informācija par lidlauka bāku un

5.8. lidlauka ekspluatanta nosaukums un kontaktinformācija (tostarp tālruņa numuri), kas nodrošina iespēju sazināties ar lidlauka ekspluatantu jebkurā diennakts laikā.

6. Lidlauka izmēri un saistītā informācija, tostarp:

6.1. skrejceļš — patiesais peilējums, apzīmējuma skaitlis, garums, platums, pārvietota skrejceļa sliekšņa atrašanās vieta, slīpums, virsmas tips, skrejceļa tips un šķēršļbrīvas zonas esība precīzas nosēšanās skrejceļa gadījumā;

6.2. lidjoslu, skrejceļa gala bremzēšanas joslu, bremzēšanas joslu garums, platums un virsmas tips; manevrēšanas ceļu garums, platums un virsmas tips; peronu virsmas tips un gaisa kuģu stāvvietas; šķēršļbrīvu joslu garums un apvidus profils;

6.3. vizuālie līdzekļi izmantošanai nolaišanās procedūrās, nolaišanās ugunu veids un glisādes vizuālās indikācijas sistēma; skrejceļu, manevrēšanas ceļu un peronu marķējums un ugunis; citas vizuālas norādes un vadības līdzekļi uz manevrēšanas ceļiem un peroniem, vizuālās savienošanas vadības sistēmas tips un atrašanās vieta; rezerves enerģijas pieejamība ugunīm;

6.4. *VOR* lidlauka kontrolpunktu atrašanās vieta un radio frekvence;

6.5. parasto manevrēšanas maršrutu atrašanās vieta un apzīmējumi;

6.6. katra sliekšņa, atbilstīgo manevrēšanas ceļa ass līnijas punktu un gaisa kuģu stāvvietu ģeogrāfiskās koordinātas;

6.7. tādu ievērojamu šķēršļu ģeogrāfiskās koordinātas un pacēluma augstākais punkts, kuri atrodas nolaišanās un pacelšanās zonās, riņķošanas zonā un lidlauka tuvumā (kartes formā);

6.8. seguma virsmas tips un balsta virsmas izturība, izmantojot gaisa kuģa klasifikācijas skaitļa — mākslīgā seguma klasifikācijas skaitļa (*ACN-PCN*) metodi;

6.9. pirmslidojuma altimetra pārbaūžu vietas un to pacēlums;

6.10. deklarētās distances;

6.11. lidlauka koordinators kontaktinformācija (tālruņa/teleksa/faksa numuri un e-pasta adreses), ko var izmantot, lai panāktu pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģa evakuēšanu, un informācija par spēju evakuēt pārvietošanās spēju zaudējušu gaisa kuģi, šo spēju novērtējot pēc spējas evakuēt lielākos gaisa kuģus;

6.12. ar glābšanas un ugunsdzēsības pasākumiem nodrošinātais aizsardzības līmenis; lidlaukā pieejamo ugunsdzēsības līdzekļu veidi un daudzums un

---

6.13. izņēmumi un atkāpes no piemērojamajām prasībām, līdzvērtīga drošības līmeņa gadījumi, īpašie apstākļi un ierobežojumi.

E. E DAĻA. INFORMĀCIJA PAR LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS PROCEDŪRĀM, TĀ APRĪKOJUMU UN DROŠĪBAS PASĀKUMIEM

7. Lidlauka ziņojumi, tostarp:

7.1. pasākumi un procedūras, ko piemēro, lai ziņotu par izmaiņām *AIP* izklāstītajā lidlauka informācijā un pieprasītu *NOTAM* izdošanu, tostarp, lai paziņotu izmaiņas kompetentajai iestādei, un reģistrētu izmaiņu paziņošanu;

7.2. aeronavigācijas datu apsekojumu procedūras un biežums, tostarp apsekojamās jomas.

8. Procedūras, ko piemēro, lai piekļūtu lidlauka kustības zonai, tostarp:

8.1. saskaņošana ar drošības iestādēm;

8.2. pasākumi, ar kuriem novērš nesankcionētu piekļuvi kustības zonai.

9. Procedūras, ko piemēro, lai inspicētu, novērtētu un ziņotu par lidlauka kustības zonas un citu ekspluatācijas zonu un objektu stāvokli (tostarp skrejceļa virsmas saķeres rādītājus un ūdens dziļumu), tostarp:

9.1. pasākumi un līdzekļi saziņai ar gaisa satiksmes pakalpojumu dienestu inspekcijas laikā;

9.2. inspekcijas kontrolsaraksti, žurnāli un arhivēšana, kā arī

9.3. laika intervāli starp inspekcijām un inspekciju veikšanas laiks; rezultātu paziņošana un turpmākās darbības.

10. Vizuālo un nevizuālo līdzekļu inspekcijas un ierastās un ārkārtas tehniskās apkopes darbību procedūras atbilstīgi attiecīgajam gadījumam, kā arī lidlauka elektrosistēmu ierastās un ārkārtas tehniskās apkopes darbību procedūras, tostarp:

10.1. inspekcijas kontrolsaraksti, žurnāli un arhivēšana, kā arī

10.2. laika intervāli starp inspekcijām un inspekciju veikšanas laiks; rezultātu paziņošana un turpmākās darbības.

11. Norādījumi par lidlauka aprīkojuma ekspluatāciju, tehnisko apkopi un remontu, informācija par apkalpošanu, traucējummeklēšanas un inspekcijas procedūras.

12. Procedūras, saskaņā ar kurām veic:

12.1. kustības zonas, tostarp makslīgā seguma zonu, apkopi; zemes skrejceļu un manevrēšanas ceļu apkopi; skrejceļu un skrejceļu lidjoslu un lidlauka drenāžu;

12.2. ekspluatāciju ar pārslodzi.

13. Procedūras, saskaņā ar kurām veic darbus lidlaukā, tostarp:

-
- 13.1. būvdarbu un apkopes darbību koordinēšana, plānošana un īstenošana un
- 13.2. pasākumi un līdzekļi saziņai ar gaisa satiksmes pakalpojumu dienestu šādu darbu īstenošanas laikā.
14. Peronu pārvaldības procedūras, tostarp:
- 14.1. gaisa kuģa pārsūtīšana no gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta perona pārvaldības dienestam;
- 14.2. stāvvietas piešķiršana gaisa kuģim;
- 14.3. dzinēja iedarbināšana un gaisa kuģa stumšana; un
- 14.4. gaisa kuģa manevrēšanas un pakalpojums “Sekojiet man!”.
15. Peronu drošības pārvaldības procedūras, tostarp:
- 15.1. aizsardzība pret reaktīvā dzinēja strūklām;
- 15.2. piesardzības pasākumu piemērošana gaisa kuģa degvielas uzpildes laikā;
- 15.3. *FOD* novēršana, tostarp perona tīrīšana/slaucīšana, un
- 15.4. uz perona strādājošo darbinieku uzraudzība, lai noteiktu atbilstību drošības procedūrām.
16. Kustības zonā vai tās tuvumā ekspluatēto transportlīdzekļu kontroles procedūras, tostarp satiksmes noteikumi, priekšrocības tiesības, ātruma ierobežojumi un vadītāja apliecību izdošanas paņēmieni, kā arī izpildes nodrošināšanas līdzekļi.
17. Savvaļas dzīvnieku pārvaldības procedūras, tostarp savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma novērtēšana un savvaļas dzīvnieku kontroles programmas īstenošanas pasākumi un attiecīgās informācijas sniegšana *AIS*; veidlapa paziņošanai par sadursmēm ar savvaļas dzīvniekiem.
18. Procedūras, saskaņā ar kurām:
- 18.1. veic šķēršļu un to atrašanās vietas kontroli un uzraudzību lidlauka robežās un ārpus tām un paziņo šādu informāciju kompetentajai iestādei, kā arī atbilstīgi vajadzībai vēlāk pievieno jaunus šķēršļus vai dzēs esošos šķēršļus, veicot arī atbilstīgus grozījumus *AIS* publikācijās, un
- 18.2. lidlaukā un tā apkārtnē uzrauga un mazina ar cilvēku darbībām un zemes izmantošanu saistīto apdraudējumu.
- Attiecīgie inspekcijas kontrolsaraksti, žurnāli un datu arhivēšana; laika intervāli starp inspekcijām un inspekciju veikšanas laiki; rezultātu paziņošana un turpmākās darbības.
19. Lidlauka avārijas situācijas pasākumu plāns, tostarp:
- 19.1. ārkārtas situāciju risināšana lidlaukā vai tā apkārtnē;

19.2. to lidlauka objektu un aprīkojuma pārbaudes, kas paredzēts izmantošanai ārkārtas situācijās, tostarp šādu pārbažu biežums, un

19.3. ārkārtas situāciju plānu pārbaudes pasākumi, tostarp to biežums.

20. Glābšana un ugunsdzēsība, tostarp informācija par objektiem, aprīkojumu, personālu un procedūrām, ar kurām tiek izpildītas ugunsdzēsības prasības.

21. Pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģa evakuācijas plāns, tostarp evakuācijas pasākumi, aprīkojums un plāna īstenošanas procedūras.

22. Procedūras, saskaņā ar kurām lidlaukā nodrošina drošu apiešanos ar degvielu un bīstamiem izstrādājumiem un to drošu glabāšanu, tostarp:

22.1. aprīkojums, glabāšanas zonas, piegāde, izsniegšana, pārkausašana un drošības pasākumi;

22.2. aviācijas degvielas kvalitāte un pareiza specifikācija; laika intervāli starp auditiem un inspekcijām, kontrolsaraksti, paraugu ņemšana un datu arhivēšana.

23. Eksploatācija ierobežotas redzamības apstākļos — aprakstītas eksploatācijas procedūras, tostarp saskaņošana ar gaisa satiksmes pakalpojumu dienestu un perona pārvaldības dienestu, standarta manevrēšanas ceļi, darbību kontrole un redzamības uz skrejceļa mērīšana un paziņošana.

24. Procedūras, saskaņā ar kurām veic eksploatāciju ziemā, tostarp sniega izvešanas plāns un tā īstenošanas procedūras, kā arī pieejamo līdzekļu un attiecīgo pasākumu apraksts.

25. Procedūras, saskaņā ar kurām eksploatāciju veic nelabvēlīgos laikapstākļos.

26. Procedūras, saskaņā ar kurām veic eksploatāciju diennakts tumšajā laikā.

27. Procedūras, saskaņā ar kurām aizsargā radiolokatoru un citus navigācijas līdzekļus un kontrolē darbības, kā arī veic lidlauka apkopes darbības šo iekārtu tuvumā.

28. Procedūras, saskaņā ar kurām lidlaukā, tostarp uz manevrēšanas ceļiem, eksploatē gaisa kuģi ar augstāku koda burtu.

29. Procedūras un pasākumi, ar kuriem lidlaukā novērš ugunsgrēku.

b) Visās procedūrās, kas noteiktas lidlauka eksploatācijas instrukcijā, jābūt iekļautam un skaidri noteiktam atbildīgo lidlauka darbinieku un citu personu un organizāciju, tostarp nolīgto organizāciju, kompetentās iestādes un attiecīgi citu valsts iestāžu atbildībai, pienākumiem un kontaktinformācijai, un tajās jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt tiešu saziņu ārpus parastā darba laika.

GMI ADR.OR.E.005. punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS INSTRUKCIJA

a) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas forma.

Lidlauka ekspluatācijas instrukcija ir lidlauka ekspluatanta un kompetentās iestādes galvenais dokuments. Instrukcija ir pamatdokuments, kurā izklāstīta lidlauka infrastruktūras, iekārtu un ekspluatācijas procedūru droša darbība.

Kompetentā iestāde uzskatīs, ka — tāpat kā ekspluatācijas procedūrās — lidlauka ekspluatācijas instrukcijā būs precīzi atspoguļota lidlauka drošības pārvaldības sistēmas ikdienas darbība un tās drošības kultūra. Tajā būs jāatspoguļo, kā tiks mērīti lidlauka darbības rezultāti, lai noteiktu to atbilstību noteiktajiem drošības mērķiem un uzdevumiem. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas lasītājam jāsaņem skaidra informācija par drošības izstrādi, pārvaldību un uzturēšanu lidlaukā. Visām drošības politikas nostādņēm, ekspluatācijas procedūrām un instrukcijām attiecīgos gadījumos jābūt sīki izklāstītām vai ar mījnorādēm savienotām ar citām uzraudzītām, oficiāli apstiprinātām vai atzītām publikācijām.

Lielākos lidlaukos ekspluatācijas darbību un saistīto procedūru apmēra un sarežģītības dēļ šīs procedūras varētu būt sarežģīti apvienot vienā dokumentā. Šādos apstākļos lidlauka ekspluatācijas instrukcijā drīkst norādīt un minēt procedūras, kuras tajā nav iekļautas. Lai nodrošinātu sistēmas veiksmīgu darbību, ir būtiski, ka — tāpat kā ir pieejama pati lidlauka ekspluatācijas instrukcija — visiem ekspluatācijas darbībās iesaistītajiem darbiniekiem vajadzības gadījumā būtu pieejama visa informācija, dokumentācija un procedūras, attiecībā uz kurām iekļautas atsauces. Šim nolūkam var izmantot datorizētu datu bāzi, kurā iekļautas minētās procedūras un informācija. Daudzu mazu lidlauku gadījumā lidlauka ekspluatācijas instrukcija var būt vienkāršs un konspektīvs dokuments ar nosacījumu, ka tajā tiek izklāstītas procedūras, kas būtiskas ikdienas darbību apmierinošai izpildei. Tomēr var izveidot arī vienotu formātu, kurā iekļauti visi būtiskie elementi, no kuriem veidota drošības pārvaldības sistēma.

b) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas mērķis.

Būtiska nozīme ir efektīvai pārvaldības struktūrai un sistemātiskai pieejai attiecībā uz lidlauka ekspluatāciju. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jāiekļauj visa būtiskā informācija, kas nepieciešama, lai pienācīgi aprakstītu šo struktūru. Tas ir viens no līdzekļiem, ko var izmantot, lai informētu ekspluatācijā iesaistītos darbiniekus par viņu pienākumiem un atbildību drošības jomā. Tajā jāizklāsta informācija par lidlauka infrastruktūru, pakalpojumiem un iekārtām, visas ekspluatācijas procedūras un visi lidlauka pieejamības ierobežojumi.

Visās organizācijās atbildība par drošību jāuzņemas visaugstākajā vadības līmenī. Viens no galvenajiem elementiem, kas nepieciešams, lai izstrādātu drošu darba praksi, ir lejupeja pieeja, kas paredz, ka visi darbinieki saprot organizācijas mērķus drošības jomā, komandvadības ķēdi un savus pienākumus un atbildību. Piemērojot drošības pārvaldības principus, lidlauka ekspluatācijas instrukcija ir jāpaplašina, lai skaidri izklāstītu, kā tiks pārvaldīta ekspluatācijas darbību drošība. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas lasītājam vai lietotājam nedrīkst būt nekādu šaubu par atbildību drošības jautājumos katrā aprakstītajā jomā vai pasākumā. Katrā sadaļā jānosaka, kurai personai ir pārskatītājam, atbildība, pilnvaras, zināšanas un kura persona faktiski veic attiecīgajā sadaļā noteiktos uzdevumus.

Lidlauka ekspluatācijas instrukcijas galvenais mērķis ir parādīt, kā vadība pildīs savus pienākumus drošības jomā. Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā tiks izklāstīta politika un sasniedzamie veikspējas standarti, kā arī šo standartu izpildes procedūras.

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka:

1. lidlauka ekspluatanta pienākumi ir skaidri izklāstīti;
2. ir uzskaitīti uzdevumi un pasākumi, kas jāīsteno lidlauka ekspluatantam vai tā apakšuzņēmējiem, un
3. ir sniegts to līdzekļu un procedūru apraksts, kas nepieciešami, lai izpildītu šos uzdevumus un pasākumus, kā arī informācija par to biežumu un darbības režīmiem.

Ja pienākumi tiek uzticēti citām ieinteresētajām pusēm, tās skaidri jānorāda lidlauka ekspluatācijas instrukcijā.

GM2 ADR.OR.E.005. punkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

SATURS

AMC3 ADR.OR.E.005. punktā aprakstītā numerācijas sistēma jāievēro pat tad, ja lidlauka būtības vai tajā veikto ekspluatācijas darbību dēļ ir tādas sadaļas, kuras nav piemērojamas.

GM1 ADR.OR.E.005. punkta j) apakšpunkts. Lidlauka ekspluatācijas instrukcija

CILVĒKFAKTORU PRINCIPI

Vadlīniju dokumenti par cilvēkfaktora principu piemērošanu ir pieejami ICAO Rokasgrāmatā par apmācību cilvēkfaktoru jomā (dok. Nr. 9683).

IV PIELIKUMS

PIEŅEMAMI ATBILSTĪBAS NODROŠINĀŠANAS LĪDZEKĻI UN VADLĪNIJU DOKUMENTI SAISTĪBĀ AR *ADR-OPS* DAĻU

EKSPLUATĀCIJAI PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS

A APAKŠDAĻA. LIDLAUKA DATI (*ADR.OPS.A*)

***AMCI.ADR.OPS.A.005.* punkts. Lidlauka dati**

a) Datus, kas attiecas uz lidlauku un pieejamajiem pakalpojumiem, jāiekļauj šāda informācija:

1. lidlauka kontrolpunkts;
2. lidlauka un skrejceļa pacēlumi;
3. lidlauka standarta temperatūra;
4. lidlauka izmēri un saistītā informācija;
5. mākslīgo segumu izturība;
6. altimetra pirmslidojuma pārbaudes vieta;
7. deklarētās distances;
8. kustības zonas un ar to saistīto iekārtu stāvoklis;
9. pārvietošanās spēju zaudējuša gaisa kuģu evakuācija;
10. glābšana un ugunsdzēsība un
11. glisādes vizuālās indikācijas sistēmas.

b) Lidlauka ekspluatantam ir jāmēra šķēršļi un apvidus 3. zonā un 2. zonā (tajā daļā, kas ir lidlauka robežās), šos mērījumus izsakot grādos, minūtēs, sekundēs un sekundes simtdaļās, un šī informācija jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestiem. Turklāt aeronavigācijas informācijas dienestiem jāsniedz informācija par visu šķēršļu augstāko punktu augstumu, tipu, marķējumu un ugunīm (ja tādas ir).

c) Jāsniedz elektroniskie dati par visiem šķēršļiem 2. zonā (tajā daļā, kas ir lidlauka robežās), kas tiek novērtēti kā bīstami aeronavigācijai.

d) Jāsniedz elektroniskie dati par apvidu un šķēršļiem:

1. attiecībā uz 2.a zonu, ja konkrētais objekts iesniedzas attiecīgajā šķēršļu datu vākšanas virsmā;

---

2. gadījumos, kad konkrētais objekts iesniedzas pacelšanās trajektorijas šķēršļu identifikācijas virsmā, un

3. gadījumos, kad konkrētais objekts iesniedzas lidlauka šķēršļu ierobežošanas virsmā.

e) Elektroniskie dati par apvidu un šķēršļiem attiecībā uz 4. zonu jāsniedz, ja apvidus objekti un šķēršļi iesniedzas attiecīgajā šķēršļu datu vākšanas virsmā, attiecībā uz visiem skrejceļiem, kuros ir noteiktas II vai III kategorijas precīzās nolaišanās operācijas, gadījumos, ja ekspluatantiem ir nepieciešama sīka informācija par apvidu, lai tie varētu novērtēt apvidus ietekmi uz lēmumu pieņemšanas augstuma noteikšanu ar radioaltimetru.

f) Lidlauka ekspluatantam jāvienojas ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem un kompetento iestādi par kārtību, ko ievēro, lai iesniegtu datus par šķēršļiem un apvidu ārpus lidlauka robežām.

GMI.ADR.OPS.A.005. punkts. Lidlauka dati

LIDLAUKA KONTROLPUNKTS

a) Lidlauka kontrolpunkts jāizvieto tuvu sākotnējam vai plānotajam lidlauka ģeometriskajam centram, un parasti tas jāpatur vietā, kurā tas sākotnēji noteikts.

b) Lidlauka kontrolpunkta izvietojums jāmēra grādos, minūtēs un sekundēs, un tas jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestiem.

LIDLAUKA UN SKREJCEĻA PACĒLUMI

Jāmēra un aeronavigācijas informācijas dienestiem jāpaziņo šādi dati:

a) lidlauka pacēlums un ģeoīda vilnis lidlauka pacēluma vietā ar pusmetra vai pēdas precizitāti;

b) attiecībā uz neprecīzo nolaišanos — katra slietņa pacēlums un ģeoīda vilnis, skrejceļa gala pacēlums un visi būtiskie paaugstinātie un pazeminātie starposma punkti uz skrejceļa ar pusmetra vai pēdas precizitāti;

c) attiecībā uz precīzās nolaišanās skrejceļu — slietņa pacēlums un ģeoīda vilnis, skrejceļa gala pacēlums un augstākais zemskares zonas pacēlums ar pusmetra vai pēdas precizitāti.

LIDLAUKA STANDARTA TEMPERATŪRA

a) Lidlauka standarta temperatūra ir jānosaka Celsija grādos.

b) Lidlauka standarta temperatūra jānosaka kā karstākā gada mēneša (gada karstākais mēnesis ir mēnesis, kurā ir visaugstākā vidējā temperatūra) vidējā temperatūra, kas aprēķināta piecus (5) gadus ilgā laika posmā, pamatojoties uz katras mēneša dienas maksimālo temperatūru.

LIDLĀUKA IZMĒRI UN SAISTĪTĀ INFORMĀCIJA

Attiecībā uz katru lidlaukā izvietotu objektu mēra vai apraksta tālāk norādītos datus.

a) Skrejceļš:

1. patiesais peilējums ar precizitāti līdz grāda simtdaļai;
2. apzīmējuma skaitlis;
3. garums;
4. platums;
5. pārvietota sliekšņa atrašanās vieta ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai;
6. gareniskais slīpums;
7. virsmas tips;
8. skrejceļa tips un
9. attiecībā uz I kategorijas precīzās nolaišanās skrejceļu norāda šķēršļbrīvo zonu, ja tāda ir nodrošināta.

b) Lidjoslas/skrejceļa gala bremzēšanas josla/bremzēšanas josla:

- 1) garums, platums ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai un
2. virsmas tips.

c) Manevrēšanas ceļi:

1. apzīmējums;
2. platums un
3. virsmas tips.

d) Perons:

1. virsmas tips un
2. gaisa kuģu stāvvietas.

e) Gaisa satiksmes vadības dienesta robežas.

f) Šķēršļbrīva josla:

1. garums ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai un

---

2. pamatnes profils.

g) Vizuālie līdzekļi, kas nepieciešami nolaišanās procedūrās, skrejceļu, manevrēšanas ceļu un peronu marķējums un ugunis, citi vizuālās vadības un kontroles līdzekļi uz manevrēšanas ceļiem un peroniem, tostarp gaidīšanas vietas pie skrejceļiem, gaidīšanas vietas manevrēšanas starposmā, pie stopugunīm, un vizuālās savienošanās vadības sistēmas atrašanās vieta un tips.

h) *VOR* lidlauka kontrolpunktu atrašanās vieta un radio frekvence;

i) standarta manevrēšanas maršrutu atrašanās vieta un apzīmējumi;

j) attālumi ar precizitāti līdz tuvākajam metram vai pēdai līdz kursa radiobākai un glisādes elementiem, kas ietver instrumentālo nosēšanās sistēmu (*ILS*) vai mikroviļņu nosēšanās sistēmas (*MLS*) azimuta un pacēluma antenu attiecībā pret saistītajiem skrejceļu tālākajiem punktiem.

k) Tālāk norādīto objektu ģeogrāfiskās koordinātes:

1. katrs sliexnsis;

2. attiecīgie manevrēšanas ceļa ass līnijas punkti un

3. katra gaisa kuģa stāvvietas.

Šīs koordinātes mēra un paziņo aeronavigācijas informācijas dienestiem grādos, minūtēs, sekundēs un sekundes simtdaļās.

MĀKSLĪGO SEGUMU IZTURĪBA

a) Informācija par tāda mākslīgā seguma nestspēju, kas paredzēts gaisa kuģim, kura perona (stāvvietas) masa pārsniedz 5700 kg, jāsniedz, izmantojot gaisa kuģa klasifikācijas — seguma klasifikācijas skaitļa (*ACN-PCN*) metodi, paziņojot šādu informāciju:

1. mākslīgā seguma klasifikācijas skaitlis (*PCN*);

2. *ACN-PCN* noteikšanā izmantotais mākslīgā seguma tips;

3. grunts pamata izturības kategorija;

4. maksimālā pieļaujamā riepu spiediena kategorija vai maksimālā pieļaujamā riepu spiediena vērtība un

5. novērtēšanas paņēmiens.

b) Lai noteiktu *ACN*, mākslīgā seguma reakcija jāklasificē kā stingras konstrukcijas vai kā elastīgas konstrukcijas reakcija.

c) Informācija par mākslīgā seguma tipu, kas nepieciešama *ACN-PCN* noteikšanai, grunts pamata izturības kategorija, maksimālā pieļaujamā riepu spiediena kategorija un novērtēšanas metode jāziņo, izmantojot šādus kodus:

---

1. ACN-PCN noteikšanā izmantotais mākslīgā seguma tips:

i) stingrs segums — R kods;

ii) elastīgs segums — F kods.

2. Gruntspamata izturības kategorija.

i) Augsta izturība — attiecībā uz stingriem segumiem to raksturo $K = 150 \text{ MN/m}^3$, un tā ietver visas K vērtības, kas lielākas par 120 MN/m^3 , bet attiecībā uz elastīgiem segumiem to raksturo $CBR = 15$, un tā ietver visas CBR vērtības, kas lielākas par 13; A kods.

ii) Vidēja izturība — attiecībā uz stingriem segumiem to raksturo $K = 80 \text{ MN/m}^3$, un tā ietver visas K vērtības diapazonā no 60 līdz 120 MN/m^3 , bet attiecībā uz elastīgiem segumiem to raksturo $CBR = 10$, un tā ietver CBR vērtības diapazonā no 8 līdz 13; B kods.

iii) Zema izturība — attiecībā uz stingriem segumiem to raksturo $K = 40 \text{ MN/m}^3$, un tā ietver K vērtības diapazonā no 25 līdz 60 MN/m^3 , bet attiecībā uz elastīgiem segumiem to raksturo $CBR = 6$, un tā ietver CBR vērtības diapazonā no 4 līdz 8.

iv) Ļoti zema izturība — attiecība uz stingriem segumiem to raksturo $K = 20 \text{ MN/m}^3$, un tā ietver K vērtības, kas mazākas par 25 MN/m^3 , bet attiecībā uz elastīgiem segumiem to raksturo $CBR = 3$, un tā ietver visas CBR vērtības, kas mazākas par 4.

3. Maksimālā pieļaujamā riepu spiediena kategorija:

i) neierobežota — nav spiediena ierobežojumu; W kods;

ii) augsts spiediens — spiediens līdz 1,75 MPa; X kods;

iii) vidējs spiediens — spiediens līdz 1,25 MPa; Y kods;

iv) zems spiediens — spiediens līdz 0,50 MPa; Z kods;

4. Novērtēšanas metode:

i) tehniskais novērtējums — īpašs pētījums par mākslīgā seguma īpašībām un seguma reakcijas tehnoloģijas piemērošana; T kods;

ii) ar gaisa kuģi saistītās pieredzes izmantošana — zināšanas par konkrētam tipam un svaram atbilstīgu gaisa kuģi, kas pienācīgi apstiprinātas regulāras izmantošanas praksē; U kods;

d) Informācija par tāda mākslīgā seguma nestspēju, kas paredzēts gaisa kuģim, kura perona (stāvvietas) masa nepārsniedz 5700 kg, jāsniedz, paziņojot šādu informāciju:

1. maksimālais pieļaujamais gaisa kuģa svars un

2. maksimālais pieļaujamais riepu spiediens.

ALTIMETRA PIRMSLIDOJUMA PĀRBAUDES VIETA

- a) Jānosaka viena vai vairākas altimetra pirmslidojuma pārbaudes vietas.
- b) Altimetra pirmslidojuma pārbaudes vietas pacēlums jānosaka kā vidējais pacēlums (noapaļots līdz tuvākajam metram vai pēdai) zonai, kurā tas novietots. Jebkuras altimetra pirmslidojuma pārbaudes vietas daļas pacēlums nedrīkst atšķirties vairāk kā par 3 metriem (10 pēdām) no šīs vietas pacēluma vidējās vērtības.
- c) Pirmslidojuma pārbaudes vieta var būt uz perona. Ja tiek noteikts, ka altimetra pirmslidojuma pārbaude tiks veikta uz perona, altimetra pārbaudi iespējams veikt pirms manevrēšanas atļaujas saņemšanas, tādējādi, lai veiktu šo darbību, nebūs jāapstājas pēc izbraukšanas no perona. Parasti altimetra pārbaudi var veikt jebkurā vietā uz perona.

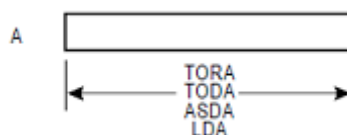
DEKLARĒTĀS DISTANCES

a) Tālāk norādītās distances attiecībā uz skrejceļu jāaprēķina līdz tuvākajam metram vai pēdai un jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestiem un gaisa satiksmes dienestiem:

1. pieejamais pacelšanās ieskrējiena garums (*TORA*);
2. pieejamā pacelšanās distance (*TODA*);
3. pieejamā pārtrauktās pacelšanās distance (*ASDA*) un
4. pieejamā nosēšanās distance (*LDA*).

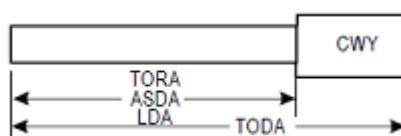
b) Pieejamais pacelšanās ieskrējiena garums (*TORA*), pieejamā pacelšanās distance (*TODA*), pieejamā pārtrauktās pacelšanās distance (*ASDA*) un pieejamā nosēšanās distance (*LDA*) jāaprēķina atbilstīgi nākamajiem norādījumiem (visas deklarētās distances ir attēlotas darbībām no kreisās uz labo pusi).

1. Ja skrejceļam nav bremzēšanas galajoslās vai šķēršļbrīvās joslas un ja sliekšnis ir skrejceļa galā, šīm četrām deklarētajām distancēm parasti jābūt vienādām ar skrejceļa garumu.

1. attēls

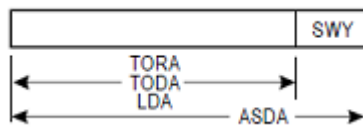
2. Ja skrejceļam ir šķēršļbrīvā josla (*CWY*), tad *TODA* tiks iekļauts šķēršļbrīvās joslas garums.

2. attēls

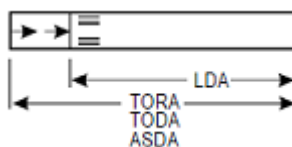

3. Ja skrejceļam ir bremsēšanas galajosla (*SWY*), *ASDA* tiks ietverts bremsēšanas galajoslas garums.

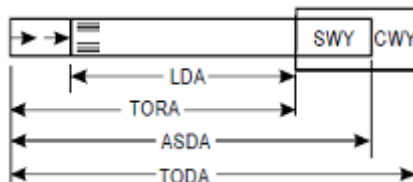
3. attēls

4. Ja skrejceļam ir pārvietotais sliekšnis, tad *LDA* tiks samazināts par attālumu, par kādu ir pārvietots sliekšnis. Pārvietots skrejceļa sliekšnis ietekmē *LDA* tikai tad, ja nolaišanās tiek veikta uz šā sliekšņa; netiek ietekmētas visas deklarētās distancas, kuras izmanto operācijās pretējā virzienā.

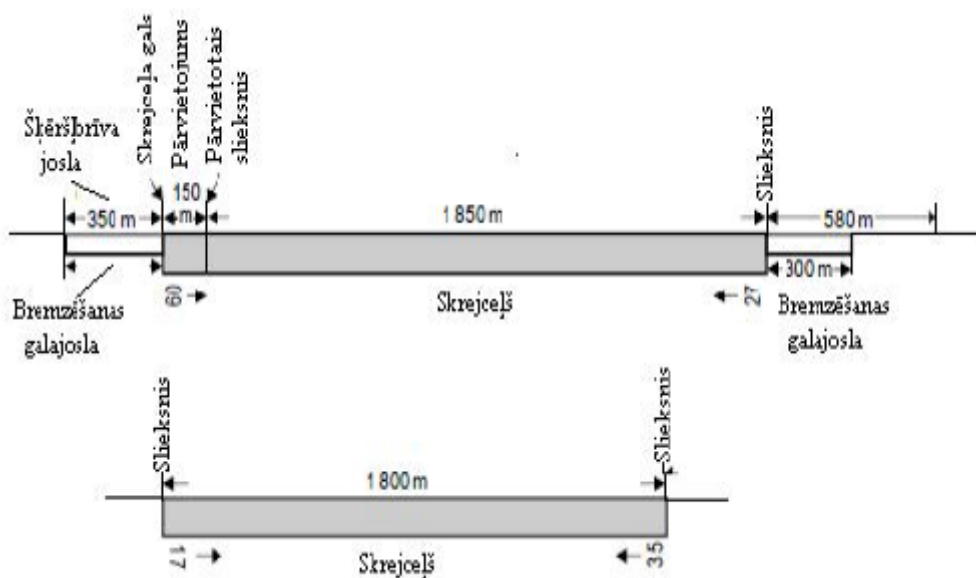
4. attēls

5. Ja skrejceļam ir vairāk nekā viens no sekojošiem elementiem – šķēršļbrīvā josla, skrejceļa gala bremsēšanas josla, pārvietotais sliekšnis, tad tiks grozīta vairāk kā viena deklarētā distance. Grozījumi tiks veikti atbilstīgi 1.–4. punktā noteiktajiem principiem.

5. attēls.

c) Informācija par deklarētajām distancēm jāsniedz saskaņā ar nākamo tabulu.

6. attēls

SKREJCEĻŠ	TORA	ASDA	TODA	LDA
	m	m	m	m
09	2000	2300	2580	1850
27	2000	2350	2350	2000
17	NU	NU	NU	1800
35	1800	1800	1800	NU

1. tabula

Ja skrejceļa virzienu nevar izmantot, lai veiktu pacelšanos un/vai nosēšanos, jo tas aizliegts ar ekspluatāciju saistītu apsvērumu dēļ, tad par to jāpaziņo un jāieraksta vārdi “nav izmantojams” vai saīsinājums “NU”.

d) Ja pacelšanās tiek veiktas no krustojuma, tad saīsinātā skrejceļa deklarēto distanču noteikšanai par bāzes līniju pieņem krustojuma pavēja malu, kā parādīts attēlā zemāk:

7. attēls

KUSTĪBAS ZONAS UN SAISTĪTO OBJEKTU STĀVOKLIS

Jāuzrauga kustības zonas stāvoklis un saistīto objektu ekspluatācijas statuss un jāsniedz informācija par ekspluatācijai būtiskiem jautājumiem, kas ietekmē gaisa kuģa un lidlauka ekspluatācijas darbības, jo īpaši šāda informācija:

- būvdarbi vai apkopes darbi;
- nelīdzena vai bojāta virsma uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
- sniegs, šķīdonis, ledus vai sarma uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
- ūdens uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
- sniega sanesas vai kupenas skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona tuvumā;

---

f) pretapledošanas vai atleidošanas šķidrums ķīmiskā veidā vai cits piesārņojums uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;

g) cits pagaidu apdraudējums, tostarp stāvēšanai novietots gaisa kuģis;

h) visu lidlauka vizuālo līdzekļu vai kādas to daļas atteice vai nepareiza darbība un

i) parastā vai sekundārā strāvas avota atteice.

Ūdens uz skrejceļa.

Vienmēr, kad uz skrejceļa ir ūdens, jāsniedz skrejceļu virsmas raksturojums, izmantojot šādus terminus:

a) *DAMP* — mitruma dēļ ir mainījies virsmas krāsa;

b) *WET* — virsma ir izmirkusi, bet uz tās nav stāvoša ūdens;

c) *STANDING WATER* — saistībā ar lidmašīnas tehniskajiem raksturlielumiem tas ir skrejceļš, kura virsmu vismaz 25 % (gan ierobežotās zonās, gan neierobežotās zonās) noteiktajā izmantotajā garumā un platumā klāj vairāk nekā 3 mm dziļš ūdens.

Lidlauka lietotājiem jāsniedz informācija, ka skrejceļš vai tā daļa samirkstot var kļūt slidena.

Sniegs, šķīdonis vai ledus, vai sarma uz skrejceļa.

a) Vienmēr, kad uz ekspluatējamā skrejceļa ir sniegs, šķīdonis, ledus vai sarma, jānovērtē un jāpaziņo skrejceļa virsmas stāvoklis. Ja skrejceļa stāvoklis mainās, tas jānovērtē atkārtoti.

b) Attiecībā uz katru skrejceļa trešdaļu jānovērtē piesārņojuma veids, izplatība, bet ir dena piesārņojuma gadījumā arī tā dziļums. Skrejceļa stāvokļa novērtēšanā var izmantot norādi par virsmas saķeres īpašībām, taču īpaša piesardzība jāievēro, ar saķeres mērīšanas aprīkojumu iegūtos rezultātus saistot ar gaisa kuģa tehniskajiem raksturlielumiem. Turklāt tāda piesārņojuma kā šķīdonis, slapjš sniegs un mīksts ledus frontālā pretestība attiecībā pret aprīkojuma mērīšanas rītni kopā ar citiem faktoriem var anulēt šajos apstākļos iegūto rādījumu ticamību.

c) Skrejceļa saķeres novērtējums jāsniedz, izmantojot aprakstošus terminus un norādot “paredzamo virsmas saķeri”. Paredzamā virsmas saķere jānovērtē kā “laba”, “vidēja, drīzāk laba”, “vidēja”, “vidēja, drīzāk slikta” un “slikta”, un šī informācija jāsniedz *SNOWTAM* formātā, kā arī, izmantojot atbilstīgu *RTF* frazeoloģiju.

d) Ja skrejceļu klāj tikai sablīvēts sniegs vai ledus, tad paredzamo virsmas saķeri, pamatojoties uz izmērīto koeficientu, var paziņot atbilstīgi norādījumiem nākamajā tabulā (indikatīvas vērtības), lai gan šīs vērtības var atšķirties atkarībā no saķeres mērīšanas iekārtas, kā arī no mērāmās virsmas un izmantotā ātruma.

Izmērītais koeficients (p)	Paredzamā virsmas saķere	Kods
0,40 un augstāks	Laba	5
No 0,39 līdz 0,36	Vidēja, drīzāk laba	4
No 0,35 līdz 0,30	Vidēja	3
No 0,29 līdz 0,26	Vidēja, drīzāk slikta	2
0,25 uz zemāks	Slikta	1

2. tabula

e) Informācija par virsmas stāvokli, tostarp par paredzamo virsmas saķeri, jāpaziņo attiecībā uz katru skrejceļa trešdaļu. Šīs trešdaļas apzīmē ar burtiem “A”, “B” un “C”.

1. Sniedzot informāciju aeronavigācijas dienestiem, A daļa vienmēr ir tā daļa, kas saistīta ar skrejceļa apzīmējuma mazāko ciparu.

2. Tomēr, pirms nosēšanās sniedzot pilotam nosēšanās informāciju, šīs daļas jādēvē attiecīgi par skrejceļa pirmo, otro un trešo daļu. Pirmā daļa vienmēr ir skrejceļa pirmā trešdaļa, skatoties nosēšanās virzienā.

3. Novērtēšanu veic pa divām līnijām paralēli skrejceļam, t. i., pa līniju katrā ass līnijas pusē aptuveni 3 m attālumā no tās vai tādā attālumā no ass līnijas, kādā tiek veikta lielākā darbību daļa. Novērtēšanas mērķis ir noteikt piesārņojuma veidu, dziļumu un pārklājumu, kā arī to ietekmi uz paredzamo virsmas saķeri, ņemot vērā laikapstākļus A, B un C daļā.

4. Ja izmanto saķeres nepārtrauktas mērīšanas ierīci, no visām reģistrētajām saķeres vērtībām nosaka vidējo vērtību.

f) Vienmēr, kad skrejceļu klāj sauss sniegs, slapjš sniegs, šķīdonis, ledus vai sarma un kad tiek sniegta informācija par šādu piesārņojumu, skrejceļa virsmas stāvokļa aprakstā jāizmanto šādi termini:

1. sauss sniegs;
2. slapjš sniegs;
3. sablīvēts sniegs;
4. slapjš sablīvēts sniegs;
5. šķīdonis;
6. ledus;
7. mīksts ledus;
8. sarma;
9. sauss sniegs uz ledus;
10. slapjš sniegs uz ledus;

---

11. apstrādāts ar ķīmikālijām;

12. apstrādāts ar smiltīm un

attiecīgā gadījumā jāiekļauj informācija par piesārņojuma biežumu.

PĀRVIETOŠANĀS SPĒJU ZAUDĒJUŠA GAISA KUĢA EVAKUĀCIJA

a) Pēc gaisa kuģa ekspluatanta pieprasījuma jāsniedz lidlauka ekspluatācijas darbību koordinatora biroja kontaktinformācija (tālruna/teleksa numurs(-i), e-pasta adrese u. c.) gadījumiem, kad pārvietošanās spēju zaudējis gaisa kuģis jāevakuē no kustības zonas vai tai blakus esošas zonas.

b) Jāsniedz informācija par iespēju evakuēt gaisa kuģi, kas kustības zonā vai blakus tai zaudējis pārvietošanās spēju.

c) Informāciju par iespēju evakuēt pārvietošanās spēju zaudējušu gaisa kuģi var sniegt, norādot lielākā gaisa kuģa tipu, kuru ir iespējams evakuēt ar lidlaukā pieejamo aprīkojumu.

GLĀBŠANA UN UGUNSDZĒSĪBA

a) Jāsniedz informācija par aizsardzības līmeni, kāds lidlauka darba laikā ir nodrošināts gaisa kuģa glābšanas un ugunsdzēsības jomā.

b) Lidlaukā nodrošināto aizsardzības līmeni parasti izsaka ar glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumu kategoriju atbilstīgi to ugunsdzēsības vielu veidiem un daudzumam, kāds parasti pieejams lidlaukā.

c) Par lidlaukā parasti pieejamā glābšanas un ugunsdzēsības līmeņa izmaiņām jāpaziņo attiecīgajām gaisa satiksmes dienestiem un aeronavigācijas informācijas dienestiem, lai tie varētu sniegt vajadzīgo informāciju ielidojošiem un izlidojošiem gaisa kuģiem. Minētie dienesti jāinformē arī, ka šādas izmaiņas ir novērstas.

d) Aizsardzības līmenis, kas parasti tiek nodrošināts lidlaukā, var būt mainījies tāpēc, ka ir mainījusies ugunsdzēsības līdzekļu vai šo līdzekļu padošanas aprīkojuma pieejamība vai tādu darbinieku pieejamība, kuri spēj izmantot šādu aprīkojumu, kā arī citu iemeslu dēļ.

e) Aizsardzības līmeņa izmaiņas norāda, norādot jaunu lidlaukā pieejamo glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumu kategoriju.

GLISĀDES VIZUĀLĀS INDIKĀCIJAS SISTĒMAS

Sniedz norādīto informāciju par glisādes vizuālās indikācijas sistēmu:

a) saistītais skrejceļa apzīmējuma numurs;

b) sistēmas veids; saistībā ar *PAPI* vai *APAPI* ietaisi norāda to skrejceļa pusi, kurā ir ierīkotas uguns, t. i., kreisā vai labā puse;

c) ja sistēmas ass nav paralēla skrejceļa ass līnijai, norāda novirzes leņķi un virzienu, t. i., pa labi vai pa kreisi;

---

d) nominālais nolaišanās slīpuma leņķis(-i) un

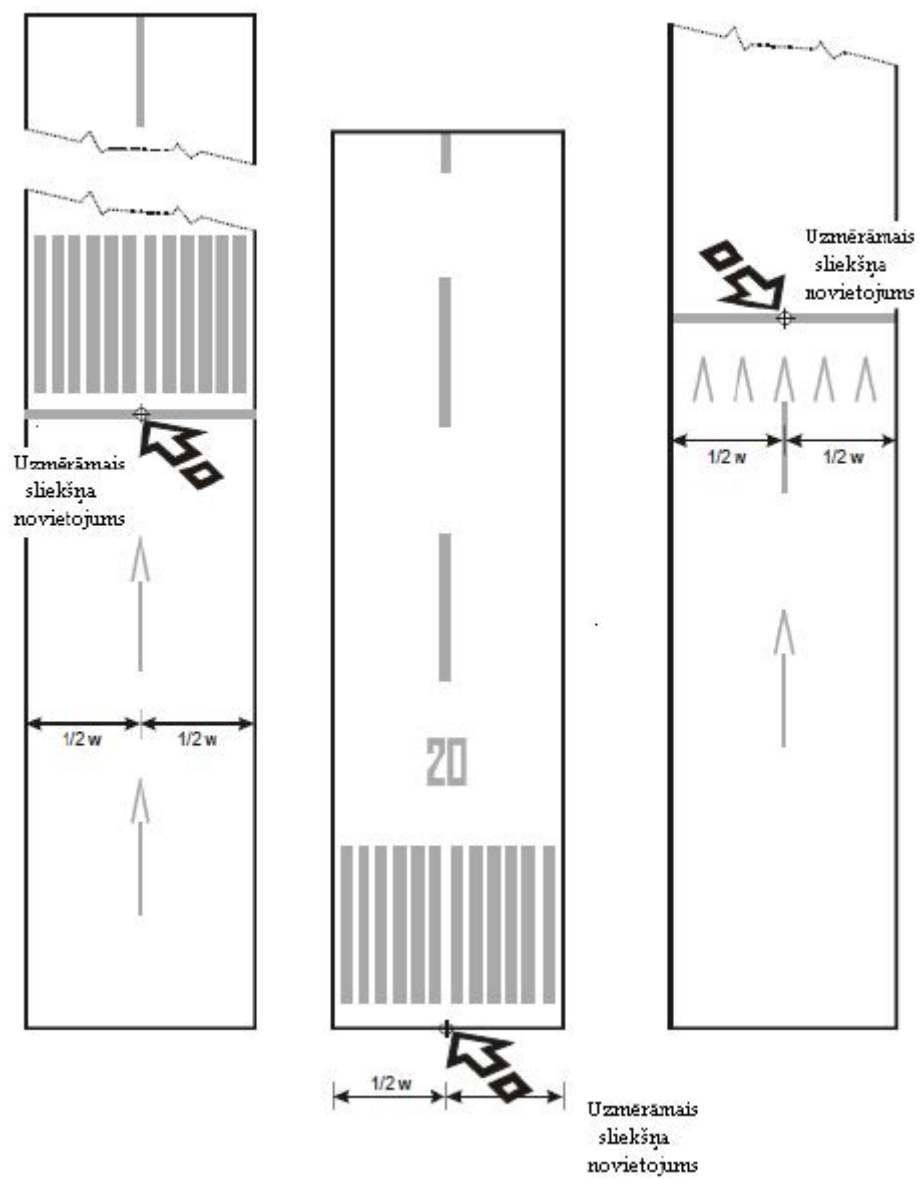
e) minimālais(-ie) acu augstums(-i) virs sliekšņa, kad indikators rāda signālu „uz glisādes”.

GM2 ADR.OPS.A.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati

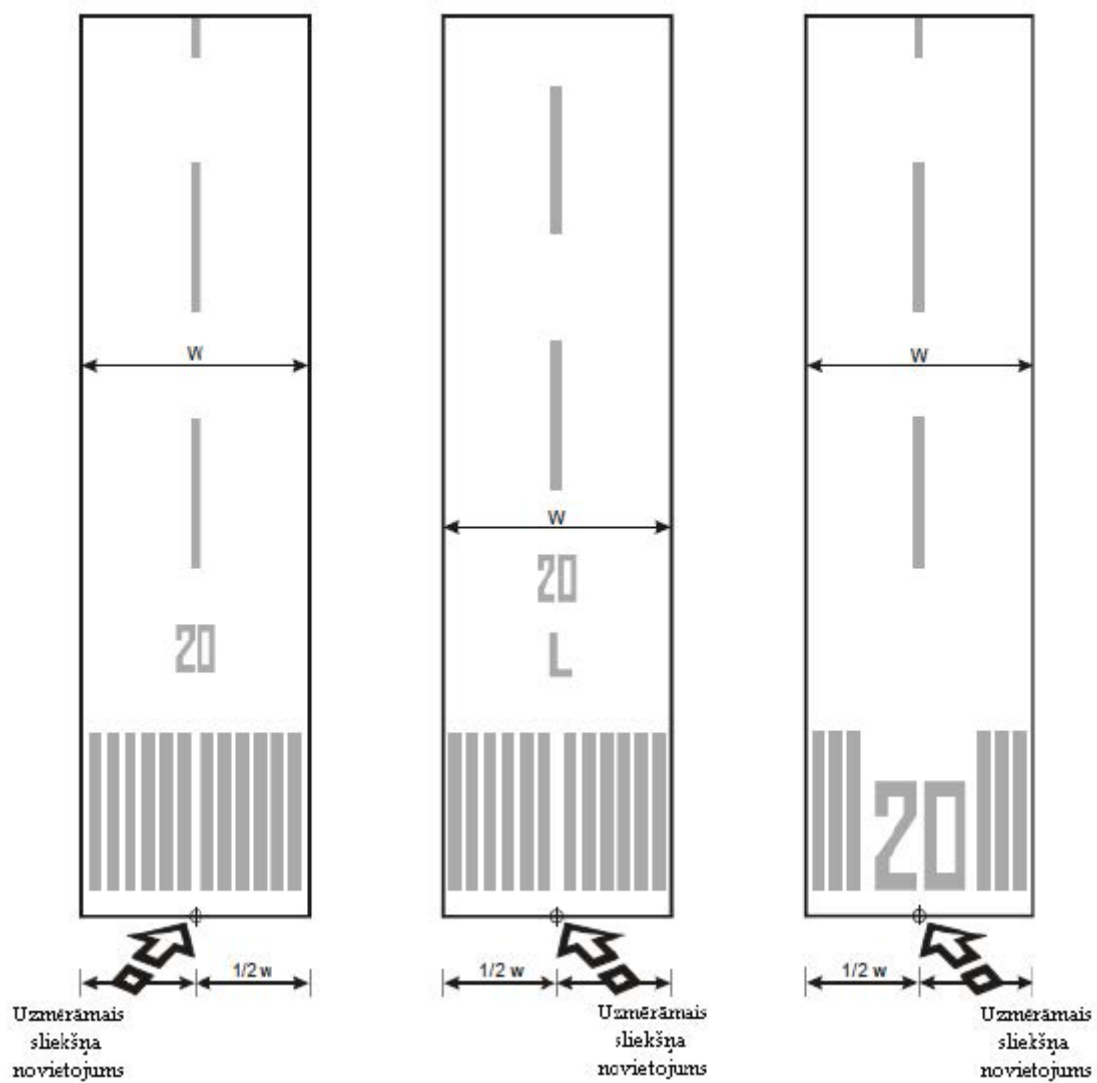
**SKREJCEĻA SLIEKŠŅU, MANEVRĒŠANAS CEĻU UN GAISA KUĢU STĀVVIETU
UZMĒRĪŠANAI PIEMĒROJAMĀS PRASĪBAS**

a) Sliekšņi.

1. Lai veiktu uzmērīšanu, jāizvēlas sliekšņa punkti skrejceļa ģeometriskajā centrā un ar mākslīgo segumu pārklātās virsmas sākumā, t. i., tās skrejceļa daļas sākumā, uz kuras drīkst nosēsties gaisa kuģi. Ja sliekšņi ir marķēti ar atbilstīgiem sliekšņu marķējumiem (piemēram, pārvietotie sliekšņi), tie jāpieņem kā sliekšņa punkti. Ja tiek uzmērītas sliekšņa ugunis, ziņojumam pievienotajā attēlā jānorāda to atrašanās vietas. Ja sliekšņa ugunis netiek izmantotas, jāizvēlas piemērots uzmērīšanas punkts atbilstīgi norādījumiem nākamajos attēlos.

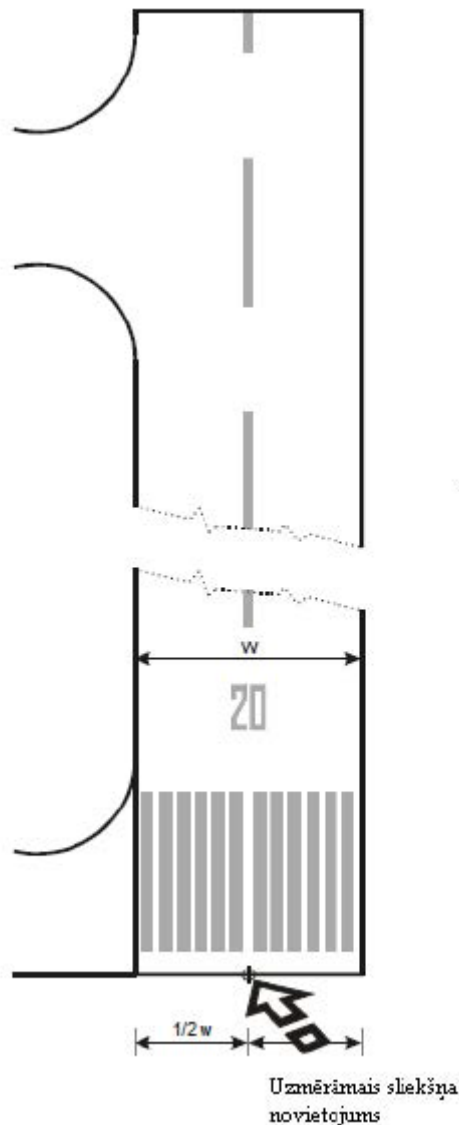

1. attēls

2. attēls

3. attēls

2. Ja skrejceļam ir tikai viens sliekšnis, kas sertificēts nosēšanās izpildei, jāuzmēra skrejceļa gala novietojums. Lai veiktu uzmērīšanu, skrejceļa gala novietojums (lidojuma trajektorijas izlīdzināšanas punkts) jānosaka skrejceļa ģeometriskajā centrā un ar mākslīgo segumu pārklātās virsmas galā, t. i., tās skrejceļa daļas galā, uz kuras drīkst nosēdināt gaisa kuģi.

b) Manevrēšanas ceļi un stāvvietu punkti/kontrolpunkti — vispārēji noteikumi.

1. Ja vien tālāk c) punkta 1. apakšpunktā nav noteikts citādi, saistībā ar uzmērīšanu par atskaites punktu jāpieņem manevrēšanas ceļa ass līnijas marķējuma, perona manevrēšanas joslas marķējuma vai gaisa kuģa stāvvietas vadlīnijas marķējuma centrs (vidus).

2. Jāuzmēra manevrēšanas ceļu, peronu manevrēšanas joslu un gaisa kuģu stāvvietas vadlīniju marķējumu taisno posmu sākuma un beigu punkti. Jāuzmēra pietiekams daudzums papildu punktu, lai nodrošinātu nepieciešamo precizitāti pa līnijām.

3. Manevrēšanas ceļu, perona manevrēšanas joslu un gaisa kuģu stāvvietu vadlīniju marķējumu ass līnijas liekto posmu sākums un beigas jāuzmēra kopā ar loka viduspunktu un

---

tā rādiusu. Salikta liekta posma gadījumā jāuzmēra katra loka centrs, rādiuss, kā arī sākums un beigas. Ja laukā tas praktiski nav iespējams, jāuzmēra tādu secīgu punktu virkne, kuri izvietoti pa liekto ass līniju, maksimālajam attālumam starp loku un hordu nepārsniedzot 0,25 m manevrēšanas ceļu gadījumā un 0,10 m perona manevrēšanas joslu un gaisa kuģa stāvvietu marķējumu gadījumā. Jāuzmēra pietiekams daudzums punktu, lai nodrošinātu nepieciešamo precizitāti pa līnijām. Uzmērītājam datu apstrādes laikā ir jāveic uzmērīto punktu grafiska pārbaude, lai nodrošinātu kolinearitāti.

c) Manevrēšanas ceļi.

1. Lai nodrošinātu nepārtrauktu pāreju no faktiskās skrejceļa ass līnijas uz manevrēšanas ceļa ass līniju un gaisa kuģu navigācijas datu bāzei nepieciešamo vadības nepārtrauktību, jānošķir virsmas marķējumi un faktiskā trajektorija, kas jāievēro gaisa kuģim. Tāpēc, lai nodrošinātu vadību gaisa kuģim, kas uzbrauc uz skrejceļa vai nobrauc no tā, lai attiecīgi paceltos vai nosēstos, jāuzmēra šādi punkti:

i) punkts, kurā pagrieziena rādiuss, ko atbildīgā iestāde noteikusi katram manevrēšanas ceļam, ir tangenciāls attiecībā pret skrejceļa ass līniju, un punkts, kurā šis pagrieziena rādiuss pieskarē savienojas ar manevrēšanas ceļa ass līnijas marķējumu;

ii) punkts, kas norāda loka centru, un

iii) loka rādiuss.

Ja laukā tas nav praktiski iespējams, jāuzmēra tādu secīgu punktu virkne, kuri izvietoti pa manevrēšanas ceļa ass līnijas liekto posmu.

2. Ja manevrēšanas ass līnijas marķējums ir norādīts uz skrejceļa, kas iekļauts parastajā manevrēšanas maršrutā, vai manevrēšanas ceļa ass līnija atrodas blakus skrejceļa ass līnijai, uz mēra šādus punktus:

i) manevrēšanas ceļa marķējuma punktu, kurā manevrēšanas ceļš savienojas ar skrejceļu;

ii) punktus, kuros manevrēšanas ceļš novirzās no taisnas līnijas;

iii) manevrēšanas ceļa ass līnijas marķējuma krustojumu ar katra tāda “bloka” robežu, kas publicēts kā lidlauka kustības un vadības kontroles sistēmas daļa, un

iv) manevrēšanas ceļa marķējuma punktu, kurā manevrēšanas ceļš novirzās no skrejceļa.

3. Nosakot manevrēšanas ceļus, katra manevrēšanas ceļa ass līnijas marķējuma vidū attiecīgi jāuzmēra šādi punkti:

i) gaidīšanas vietas manevrēšanas starposmā un gaidīšanas vietas pie skrejceļiem (tostarp tie punkti, kas saistīti ar vietu, kur skrejceļš krustojas ar citu skrejceļu, ja šis pirmais skrejceļš iekļauts parastajā manevrēšanas maršrutā) un punkti, kas noteikti radionavigācijas līdzekļu augsta riska zonu aizsardzībai;

ii) manevrēšanas ceļu krustojumu marķējumi;

---

iii) krustojums ar citiem manevrēšanas ceļiem, tostarp tiem, kas minēti iepriekš c) punkta 2. apakšpunktā;

iv) krustojumi ar “blokiem”, kas noteikti zemes vadības sistēmu vajadzībām;

v) zemes vadības sistēmās iekļauto atlasāmo manevrēšanas ceļu uguņu sistēmu sākums un beigas, ja šīs sistēmas atšķiras no tām, kas minētas iepriekš iv) daļā.

d) Gaisa kuģu stāvvietu punkti.

1. Nosakot gaisa kuģu stāvvietas, katra gaisa kuģa stāvvietas vadlīnijas marķējuma vidū attiecīgi jāizmēra šādi punkti:

i) manevrēšanas joslas ass līnijas;

ii) ievadīšanas līnija(-as);

iii) pagrieziena līnija;

iv) pagrieziena līnijas taisnais posms;

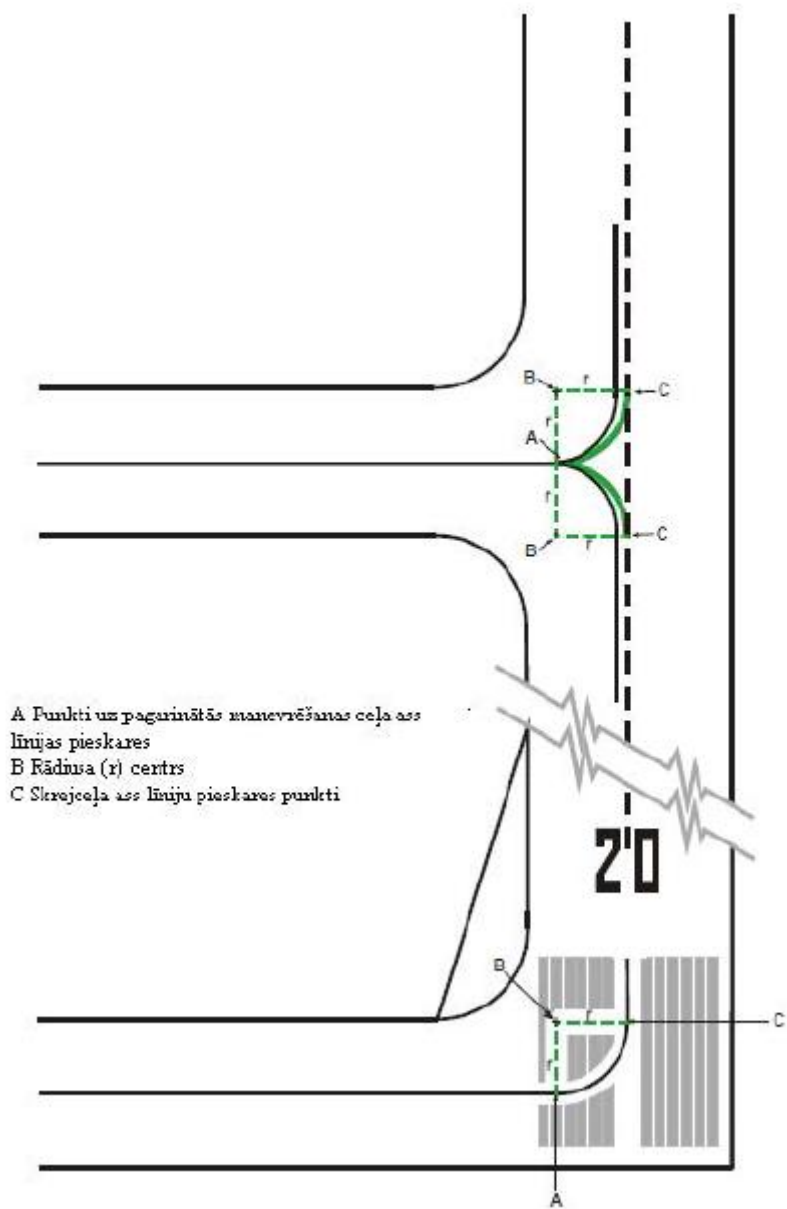
v) priekšējā riteņa apstāšanās vieta;

vi) izlīdzināšanas līnijas patiesais peilējums un

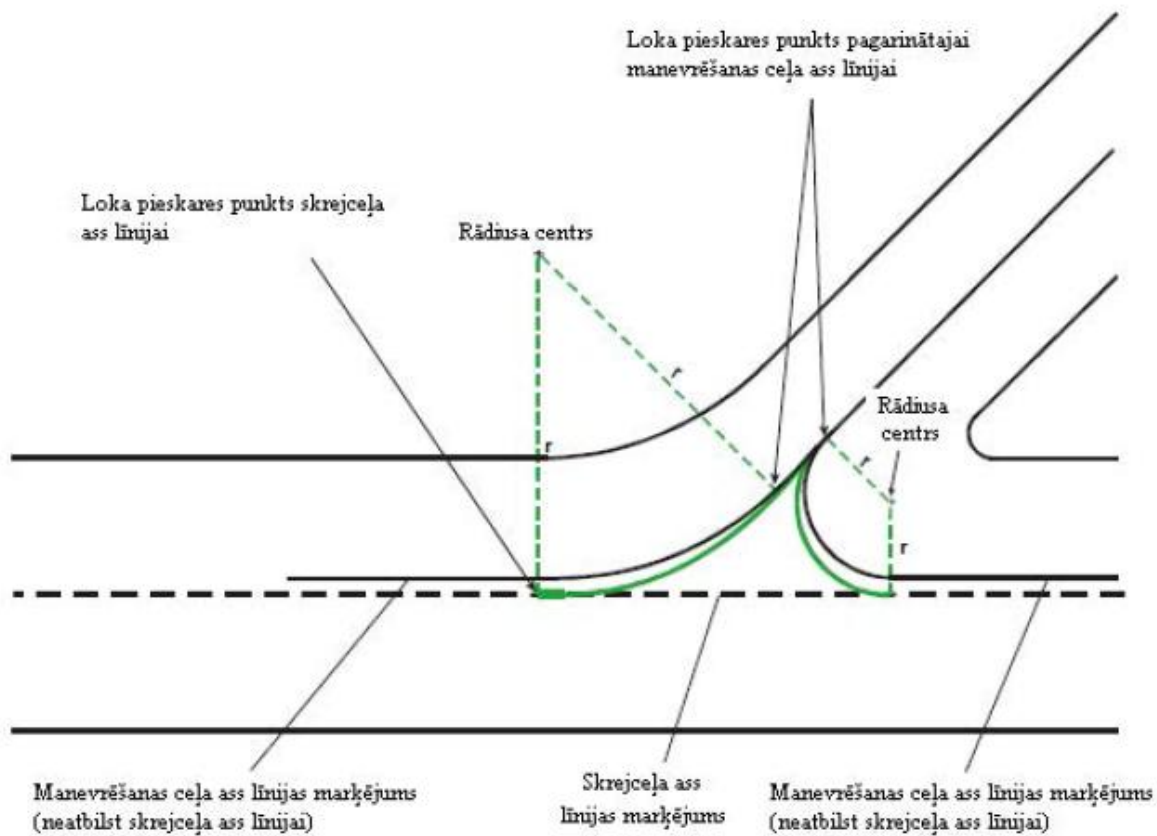
vii) izvadīšanas līnija(-as).

2. Ja gaisa kuģa stāvvietas izmanto vairāku tipu gaisa kuģi un ir nodrošināti dažādi vadlīnijas marķējumi, uzmērītājam jā sagatavo diagramma, kurā norādīts izmantoto marķējumu izvietojums, un jānorāda uzmērītie punkti. Ja visas stāvvietas lidlaukā/helikopteru lidlaukā ir marķētas atbilstīgi vienotam paraugam, jā sagatavo tikai viena diagramma.

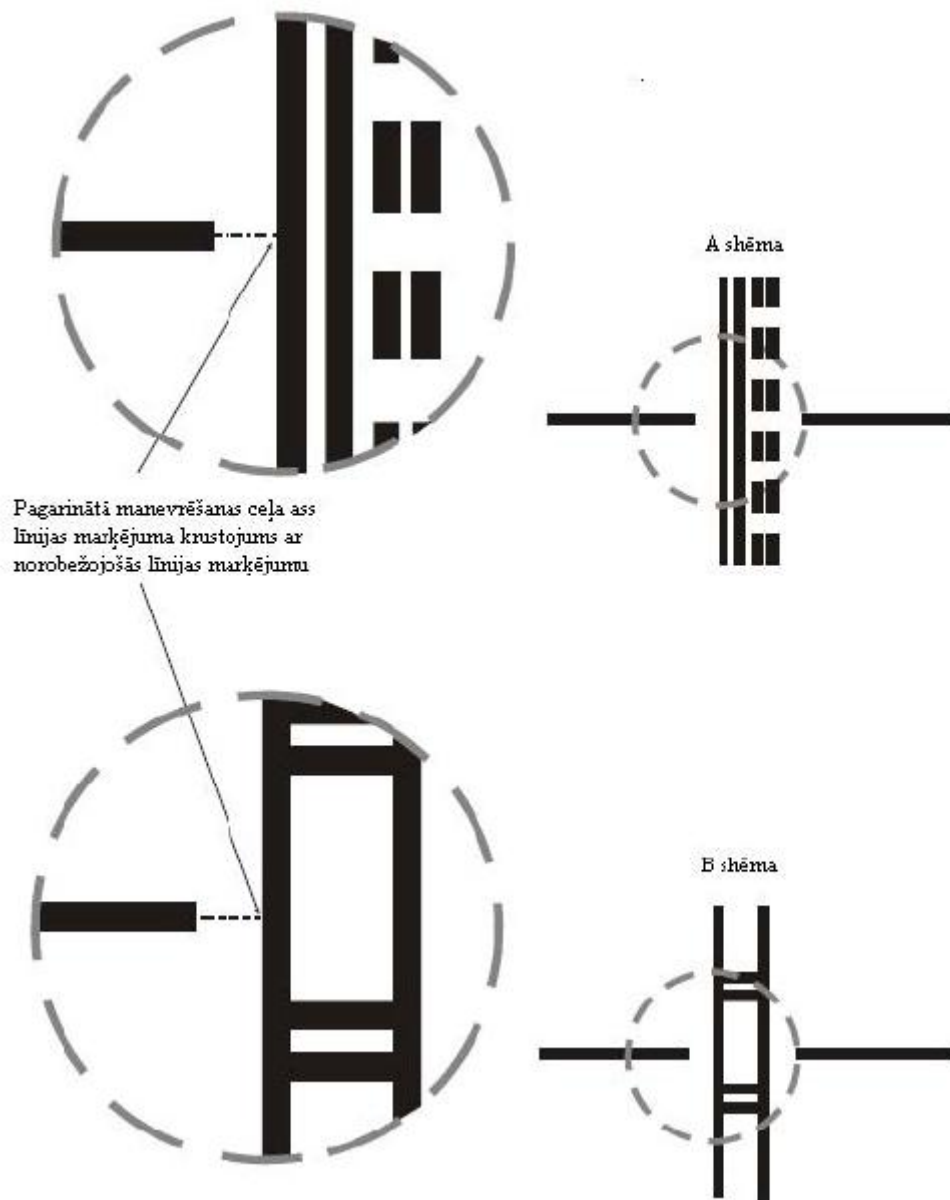
Nākamajās diagrammās ir attēloti punkti, kas jāizmēra manevrēšanas ceļam vai gaisa kuģa stāvvietai.

Uzmērāmie skrejceļa un manevrēšanas ceļa krustojumi
4. attēls

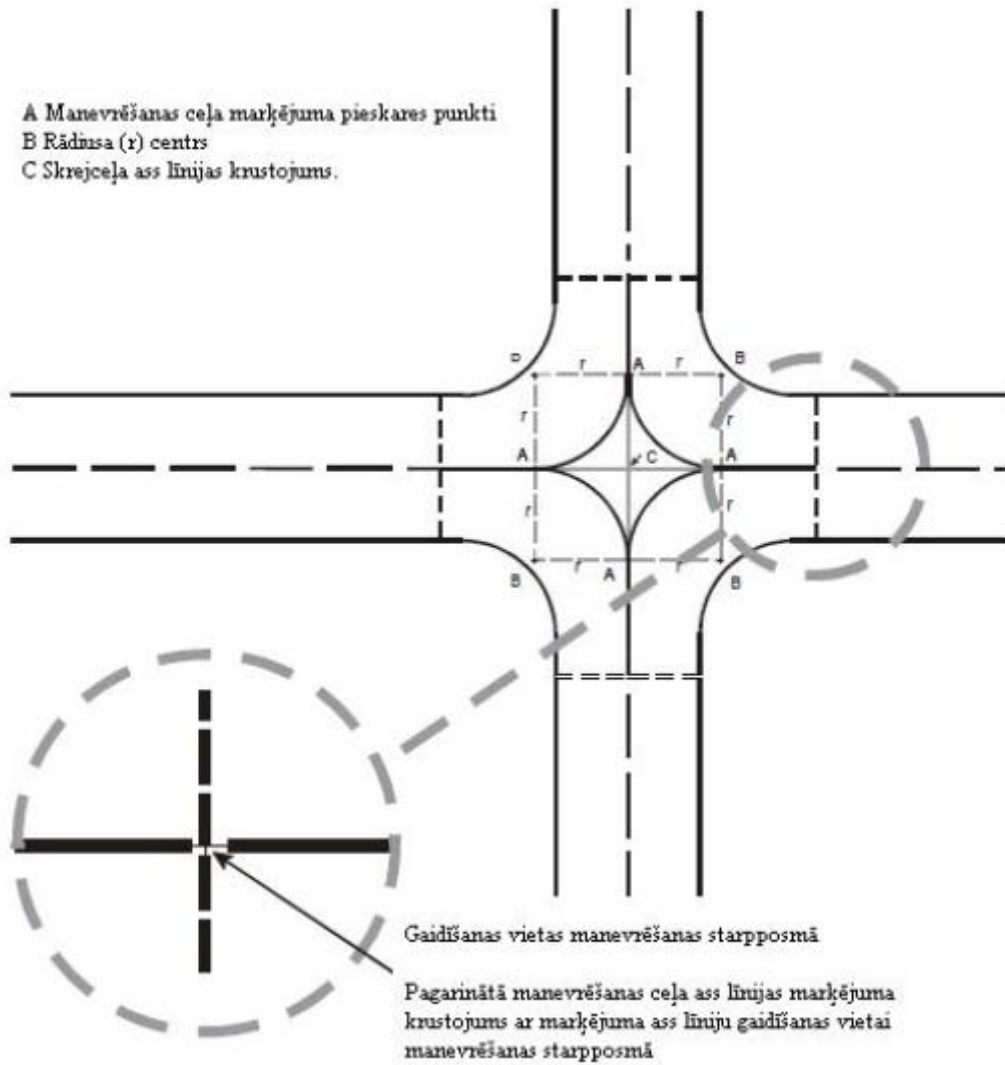

5. attēls. Uzmērāmie skrejceļa un manevrēšanas ceļa krustojumi

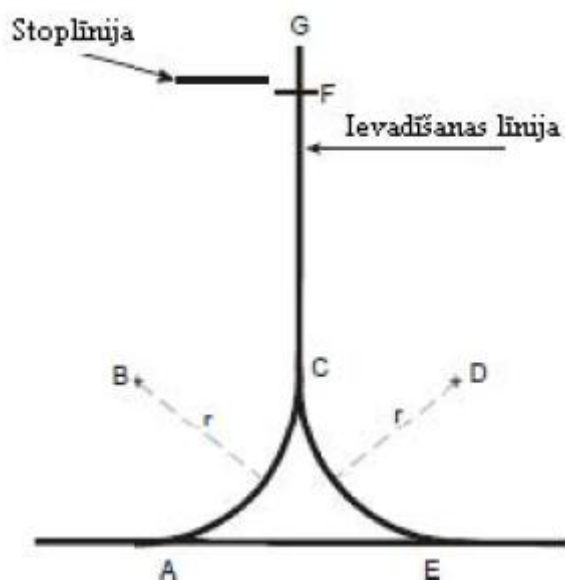

6. attēls. Uzmērāmās gaidīšanas vietas pie skrejceļa.

- A Manevrēšanas ceļa marķējuma pieskares punkti
- B Rādīša (r) centrs
- C Skrejceļa ass līnijas krustojums.

7. attēls. Uzmērāmie manevrēšanas ceļa krustojumi

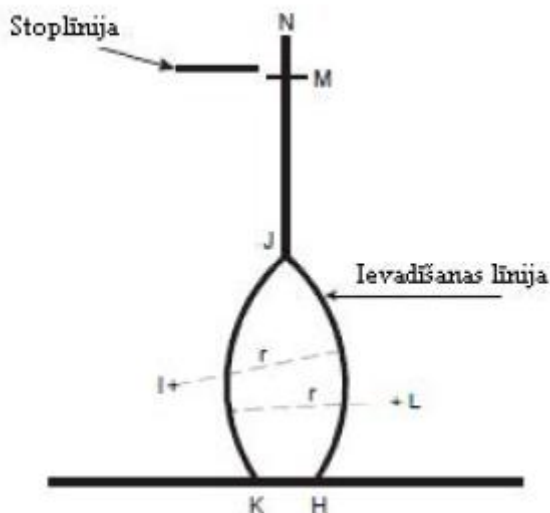

8. attēls. Vienkārša ievadišanas līnija priekšējam ritenim

Punkts	Uzmērāmā punkta apraksts
A	Punkts, kurā ievadišanas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
B	Ievadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
C	Ievadišanas līnijas marķējuma viduslīnijas pieskares punkts
D	Ievadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
E	Punkts, kurā ievadišanas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
F	Stāvēšanai novietota gaisa kuģa priekšējā riteņa atrašanās vieta
G	Ievadišanas līnijas marķējuma gals

1. tabula

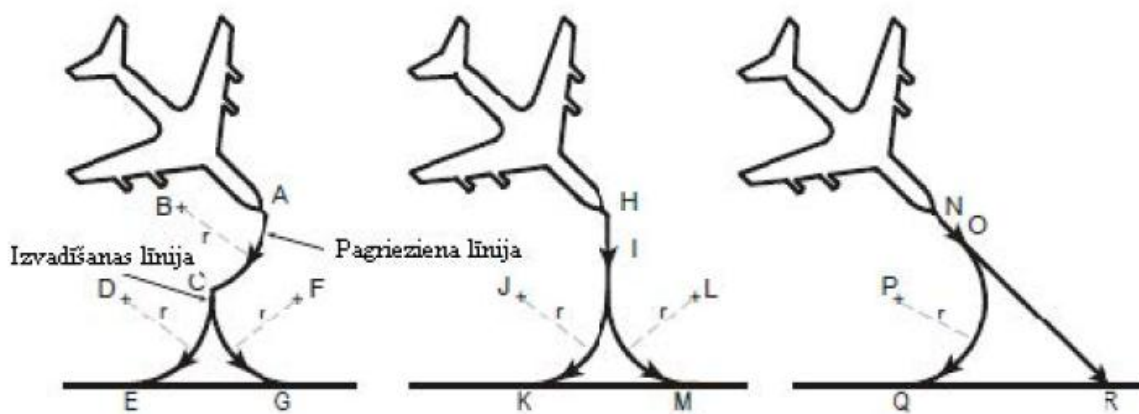

9. attēls. Novirzīta ievadišanas līnija priekšējam ritenim

Punkts	Uzmērāmā punkta apraksts
H	Punkts, kurā ievadišanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
I	Ievadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
J	Ievadišanas līnijas taisnā posma sākuma viduspunkts
K	Punkts, kurā ievadišanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
L	Ievadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
M	Stāvēšanai novietota gaisa kuģa priekšējā riteņa atrašanās vieta
N	Ievadišanas līnijas marķējuma gals

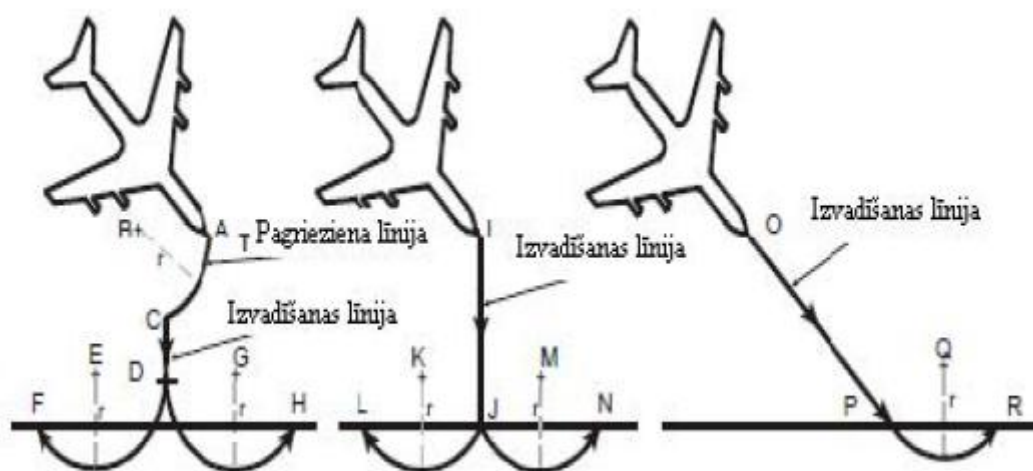
2. tabula

10. attēls. Vienkāršas priekšējā riteņa izvadīšanas līnijas

Punkts	Uzmērāmā punkta apraksts
A	Pagrieziena līnijas marķējuma sākuma viduspunkts
B	Pagrieziena līnijas loka un rādiusa centrs
C	Pagrieziena līnijas marķējuma un izvadišanas līnijas marķējuma krustojuma centrs
D	Izvadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
E	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
F	Izvadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
G	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
H	Izvadišanas līnijas sākums
I	Izvadišanas līnijas liektā posma sākuma viduspunkts
J	Izvadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
K	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
L	Izvadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
M	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
N	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
O	Izvadišanas līnijas liektā posma sākuma viduspunkts
P	Izvadišanas līnijas loka un rādiusa centrs
Q	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
R	Punkts, kurā izvadišanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju

3. tabula

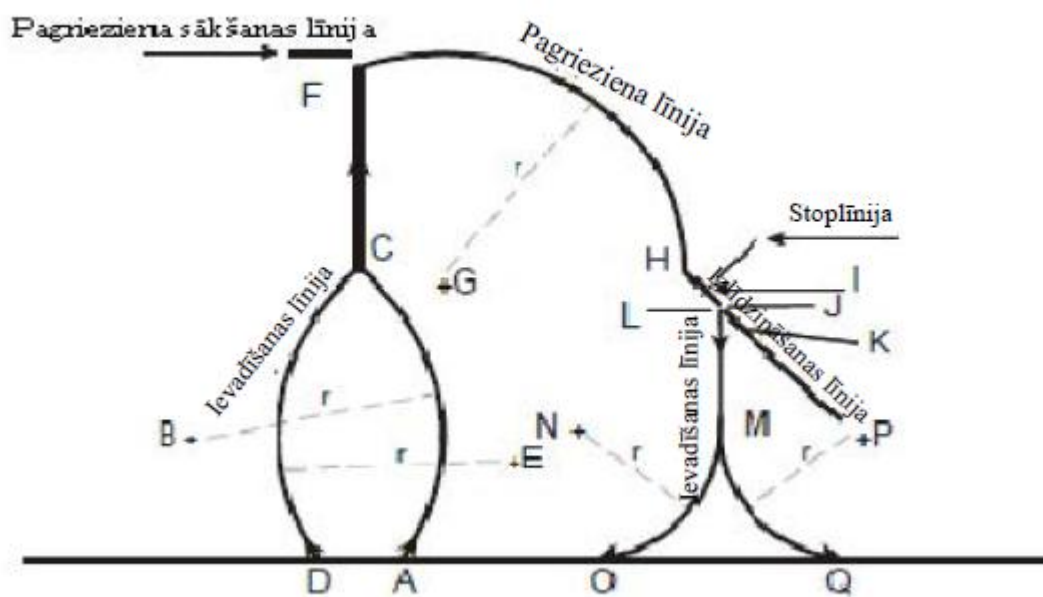

11. attēls. Novirzītas priekšējā riteņa izvadišanas līnijas

Punkts	Uzmērāmā punkta apraksts
A	Pagrieziena līnijas marķējuma sākuma viduspunkts
B	Pagrieziena līnijas loka un rādiusa centrs
C	Pagrieziena līnijas marķējuma un izvadīšanas līnijas marķējuma krustojuma centrs
D	Izvadīšanas līnijas marķējuma taisnā posma beigu viduspunkts
E	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
F	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
G	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
H	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
I	Izvadīšanas līnijas sākums
J	Izvadīšanas līnijas liektā posma sākuma viduspunkts
K	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
L	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
M	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
N	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
O	Izvadīšanas līnijas sākums
P	Izvadīšanas līnijas liektā posma sākuma viduspunkts
Q	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
R	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju

4. tabula

SUBPART A – AERODROME DATA

12. attēls. Pagrieziena līnijas

Punkts	Uzmērāmā punkta apraksts
A	Punkts, kurā ievadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
B	Ievadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
C	Ievadīšanas līnijas taisnā posma sākuma viduspunkts
D	Punkts, kurā ievadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija krustojas ar manevrēšanas joslas marķējuma viduslīniju
E	Ievadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
F	Ievadīšanas līnijas marķējuma taisnā posma beigas/pagrieziena līnijas marķējuma sākums
G	Pagrieziena līnijas loka un rādiusa centrs
H	Pagrieziena līnijas taisnā posma sākuma viduspunkts
I	Stāvēšanai novietota gaisa kuģa priekšējā riteņa atrašanās vieta
J	Pagrieziena līnijas marķējuma taisnā posma beigu viduspunkts
K	Izlīdzināšanas līnijas patiesais peilējums
L	Izvadīšanas līnijas sākums
M	Izvadīšanas līnijas liektā posma sākuma viduspunkts
N	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
O	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai
P	Izvadīšanas līnijas loka un rādiusa centrs
Q	Punkts, kurā izvadīšanas līnijas marķējuma viduslīnija pieskaras manevrēšanas joslas marķējuma viduslīnijai

GM3 ADR.OPS.A.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati

SAĶERES MĒRĪŠANAS IERĪCES

Saķeres mērīšanai uz skrejceļiem, kas klāti ar sablīvētu sniegu vai ledu, var izmantot saķeres nepārtrauktas mērīšanas ierīci (piemēram, skidometru [*Skidometer*], virsmas saķeres mērītāju [*Surface Friction Tester*], skrejceļa berzes mērītāju [*Mu-meter*], skrejceļa saķeres mērītāju [*Runway Friction Tester*] vai aizķeres mērītāju [*GripTester*]). Deselerometru (piemēram, tapleimetru [*Tapley Meter*] vai bremžu mērierīci-dinometru [*Brakemeter – Dynamometer*]) var izmantot noteiktu virsmas apstākļu gadījumā, piemēram, ja virsmu klāj sablīvēts sniegs, ledus un ļoti plāna sausa sniega kārtā. Citas saķeres mērīšanas ierīces var izmantot, ja tās ir savstarpēji saistītas vismaz ar vienu no minētajām mērīšanas ierīcēm. Deselerometru nevajadzētu izmantot irdena sniega vai šķīdoņa gadījumā, jo tas var uzrādīt nepareizas saķeres vērtības. Noteiktu piesārņojuma un gaisa/seguma temperatūras kombināciju gadījumos arī citas saķeres mērīšanas ierīces var uzrādīt nepareizas saķeres vērtības.

GM4 ADR.OPS.A.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka dati

TVĒRUMA ZONAS DATU SNIEGŠANAI PAR APVIDU UN ŠĶĒRŠLIEM

a) Šķēršļu datu un elektronisko datu kopu tvēruma zonas ir jānorāda šādi:

1. 1. zona — visa valsts teritorija;
2. 2. zona — lidlauka apkārtnē, kas sīkāk sadalīta šādās zonās:

---

i) 2.a zona — taisnstūrveida zona ap skrejceļu, kurā ietverta lidjosla un jebkura šķēršļbrīva josla, ja tāda ir;

ii) 2.b zona — zona, kas plešas no 2.a zonas galiem izlidošanas virzienā 10 km garumā un 15 procentu izvērsumā uz katru pusi;

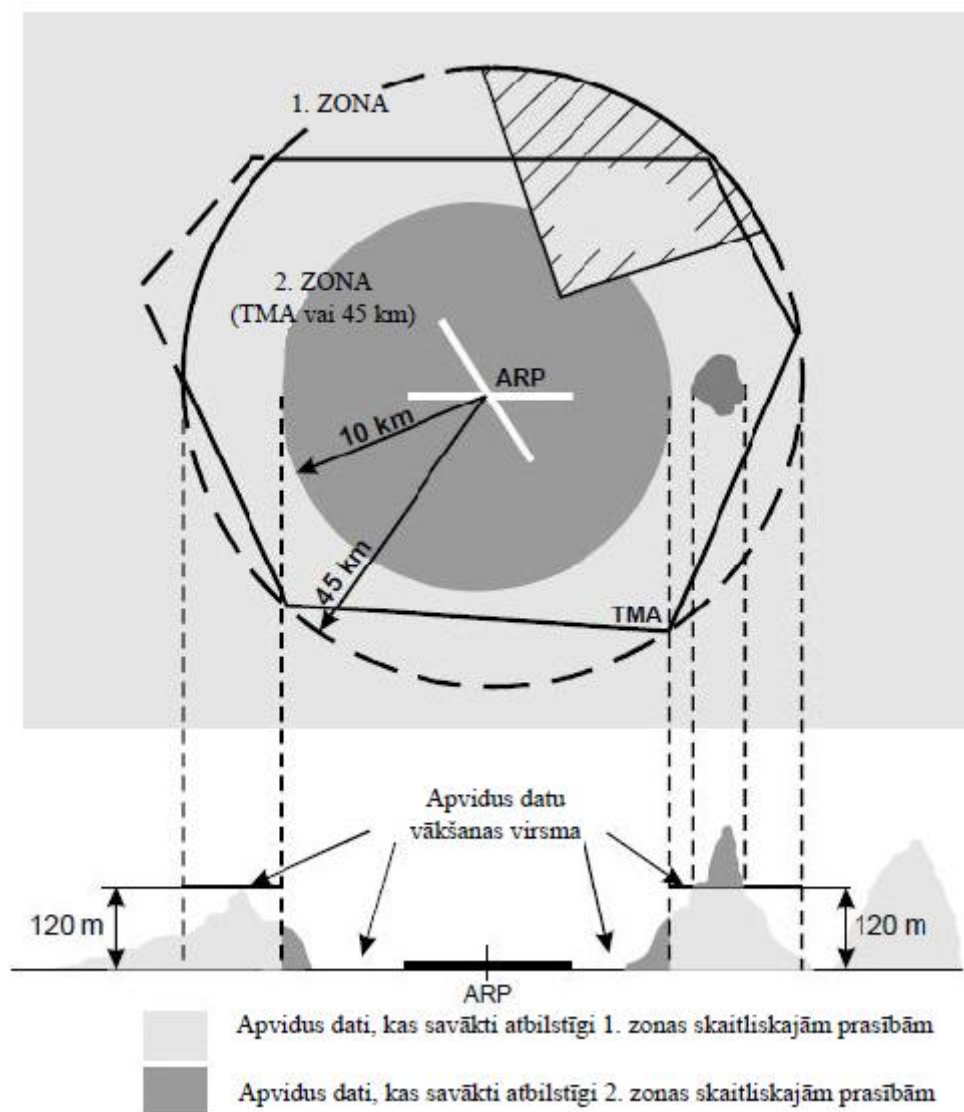
iii) 2.c zona — zona, kas plešas ārpus 2.a un 2.b zonas attālumā, kas, mērot no 2.a zonas robežas, nepārsniedz 10 km, un

iv) 2.d zona — zonas ārpus 2.a, 2.b un 2.c zonām, kas plešas ne tālāk kā 45 km no lidlauka kontrolpunkta vai līdz pastāvošajai *TMA* robežai, izvēloties mazāko no šiem attālumiem.

3. 3. zona — zona, kas robežojas ar lidlauka kustības zonu un horizontāli plešas no skrejceļa malas līdz 90 m attālumam no skrejceļa ass līnijas un 50 m attālumam no visu citu lidlauka kustības zonas daļu malas.

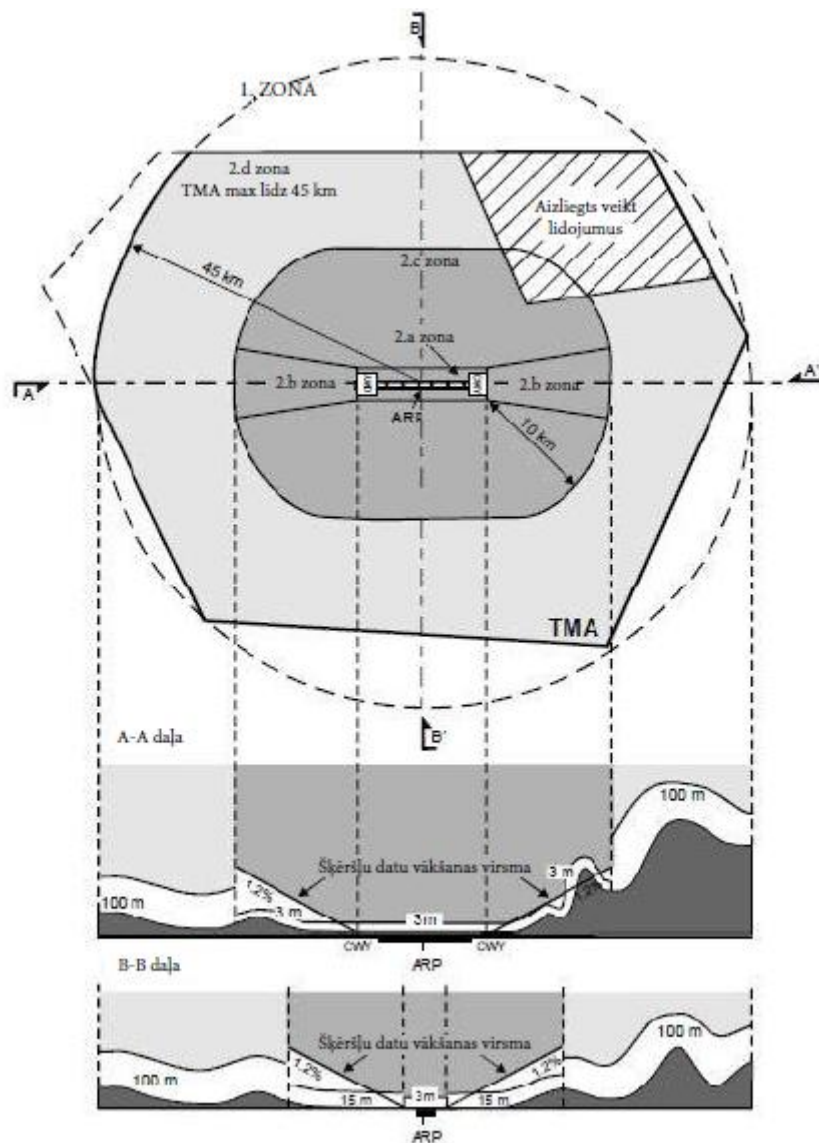
4. Zona, kas plešas 900 m pirms skrejceļa slietņa un 60 m uz katru pusi no skrejceļa ass līnijas turpinājuma nolaišanās virzienā uz II vai III kategorijas precīzās nolaišanās skrejceļa.

b) Nākamajā attēlā attēlotas apvidus datu vākšanas virsmas 1. un 2. zonai.

1. attēls. Apvidus datu vākšanas virsmas – 1. un 2. zona

1. Zonā, kas plešas 10 km rādiusā ap *ARP*, apvidus datiem jāatbilst 2. zonas skaitliskajām prasībām.
  2. Zonā, kas plešas starp 10 km atzīmi un *TMA* robežu vai 45 km atzīmi (izvēloties mazāko no šīm zonām), datiem par apvidu, kurš iestiepjas horizontālā plaknē 120 m augstumā virs zemākā skrejceļa augstuma virs jūras līmeņa, jāatbilst 2. zonas skaitliskajām prasībām.
  3. Zonā, kas plešas starp 10 km atzīmi un *TMA* robežu vai 45 km atzīmi (izvēloties mazāko no šīm zonām), datiem par apvidu, kurš neiestiepjas horizontālā plaknē 120 m augstumā virs zemākā skrejceļa augstuma virs jūras līmeņa, jāatbilst 1. zonas skaitliskajām prasībām.
  4. Tajās 2. zonas daļās, kur ļoti augsta reljefa vai citu vietējo ierobežojumu un/vai noteikumu dēļ ir aizliegts veikt lidojumus, apvidus datiem jāatbilst 1. zonas skaitliskajām prasībām.
- c) Nākamajā attēlā redzamas 1. un 2. zonas šķēršļu datu vākšanas virsmas.

2. attēls. Šķēršļu datu vākšanas virsmas – 1. un 2. zona

1. Šķēršļu dati jāvāc un jāreģistrē saskaņā ar 2. zonas skaitliskajām prasībām.

i) 2.a zonas šķēršļu datu vākšanas virsmai jābūt 3 m augstumā virs tuvākā skrejceļa pacēluma, kas mērīts pa skrejceļa ass līniju, bet attiecībā uz tām daļām, kas saistītas ar šķēršļbrīvu joslu, ja tāda ir nodrošināta, augstumā, kas atbilst tuvākā skrejceļa gala pacēlumam.

ii) 2. b zonas šķēršļu vākšanas virsmai ir 1,2 % slīpums, un tā plešas izlidošanas virzienā no 2.a zonas augstumā, kas atbilst skrejceļa gala pacēlumam, 10 km garumā un 15 % izvērsumā uz katru pusi.

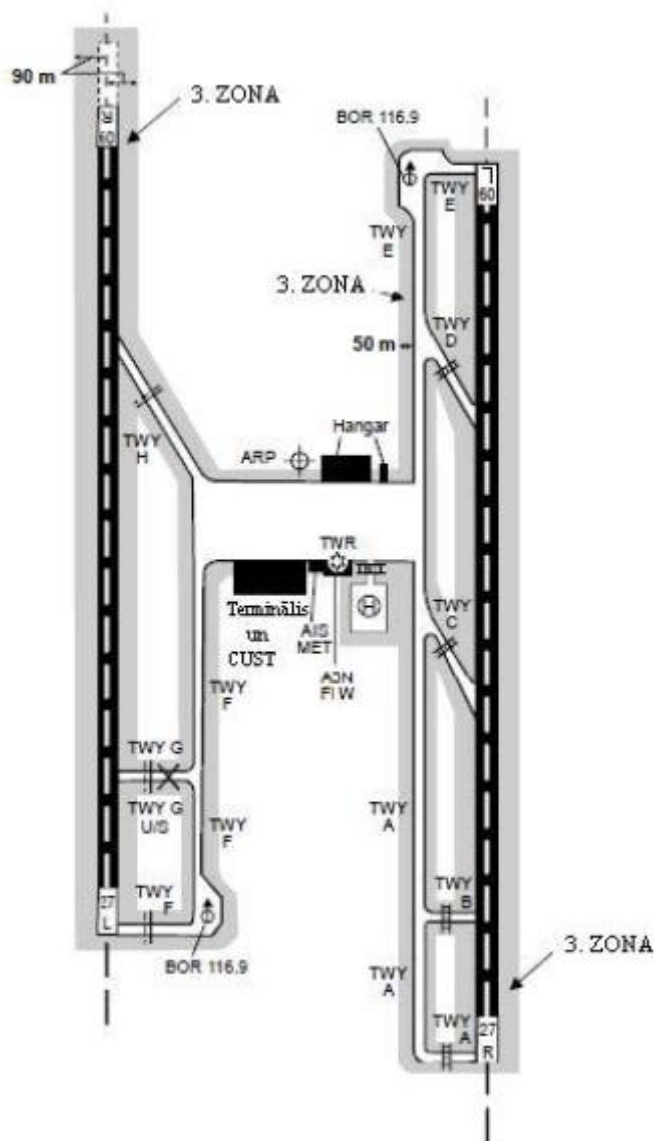
iii) 2.c zonas datu vākšanas virsmai ir 1,2 % slīpums, un tā plešas ārpus 2.a un 2.b zonas attālumā, kas nepārsniedz 10 km no 2.a virsmas robežas. Par 2.c zonas sākotnējo pacēlumu jāizvēlas to 2.a zonas pacēluma punkts, kurā tā sākas.

iv) 2.d zonas šķēršļu datu vākšanas virsma ir 100 m virs zemes.

2. Tajās 2. zonas daļās, kur ļoti augsta reljefa vai citu vietējo ierobežojumu un/vai noteikumu dēļ ir aizliegts veikt lidojumus, dati par šķēršļiem jāvēc un jāreģistrē saskaņā ar 1. zonas prasībām.

3. Dati par visiem šķēršļiem 1. zonā, kuru augstums virs zemes nav mazāks par 100 m, jāvēc un jāreģistrē datu bāzē saskaņā ar 2. tabulā noteiktajām 1. zonas skaitliskajām prasībām.

d) Nākamajā attēlā redzamas 3. zonas apvidus datu un šķēršļu datu vākšanas virsmas.

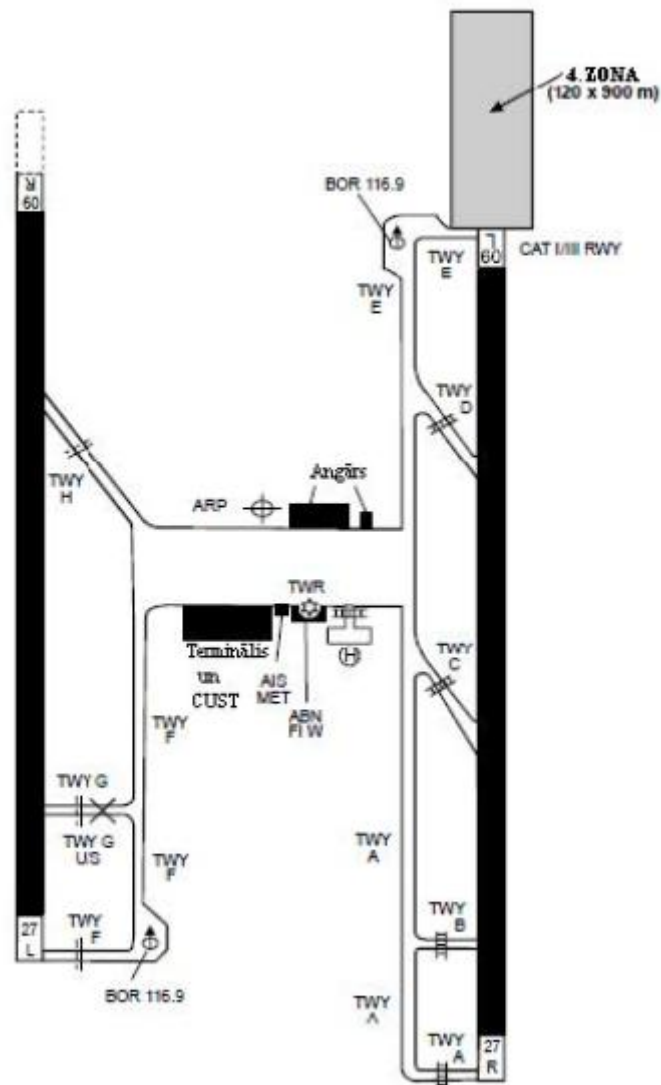
3. attēls. Apvidus datu un šķēršļu datu vākšanas virsmas. 3. zona

1. Apvidus datu un šķēršļu datu vākšanas virsma plešas pusmetra (0,5 m) augstumā virs horizontālas plaknes, kas šķērso tuvāko lidlauka kustības zonas punktu.

2. Apvidus datiem un šķēršļu datiem 3. zonā jāatbilst skaitliskajām vērtībām, kas norādītas attiecīgi 1. un 2. tabulā.

e) Nākamajā attēlā redzamas 4. zonas apvidus datu un šķēršļu datu vākšanas virsmas.

4. attēls. Apvidus un šķēršļu datu vākšanas virsmas – 4. zona

1. Apvidus datiem 4. zonā jāatbilst 1. tabulā noteiktajām skaitliskajām prasībām.
2. Horizontālā plaknē 2. zona aptver 4. zonu. Sīkākus šķēršļu datus var vākt 4. zonā saskaņā ar 4. zonas skaitliskajām vērtībām, kas 2. tabulā noteiktas attiecībā uz šķēršļu datiem.
3. Ja augstumā, kas pārsniedz 900 m (3000 pēdas) virs skrejceļa sliekšņa, reljefs ir kalnains vai citā ziņā ievērojams, 4. zona jāpagarina līdz atzīmei, kas nepārsniedz 2000 m (6500 pēdu) augstumu, mērot no skrejceļa sliekšņa.

	1. zona	2. zona	3. zona	4. zona
Solis	3 loka sekundes (aptuveni 90 m)	1 loka sekunde (aptuveni 30 m)	0,6 loka sekundes (aptuveni 20 m)	0,3 loka sekundes (aptuveni 9 m)
Vertikālā precizitāte	30 m	3 m	0,5 m	1 m
Vertikālā izšķirtspēja	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m
Horizontālā precizitāte	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m
Ticamības līmenis	90 %	90 %	90 %	90 %

Datu klasifikācija	Parasta	Būtiska	Būtiska	Būtiska
Integritātes līmenis				
Uzturēšanas periods	pēc vajadzības	pēc vajadzības	pēc vajadzības	pēc vajadzības

1. tabula. Skaitliskās prasības attiecībā uz apvidus datiem

	1. zona	2. zona	3. zona	4. zona
Vertikālā precizitāte	30 m	3 m	0,5 m	1 m
Vertikālā izšķirtspēja	1 m	0,1 m	0,01 m	0,1 m
Horizontālā precizitāte	50 m	5 m	0,5 m	2,5 m
Ticamības līmenis	90 %	90 %	90 %	90 %
Datu klasifikācija	Parasta	Būtiska	Būtiska	Būtiska
Integritātes līmenis				
Uzturēšanas periods	pēc vajadzības	pēc vajadzības	pēc vajadzības	pēc vajadzības

2. tabula. Skaitliskās prasības attiecībā uz šķēršļu datiem

AMCI ADR.OPS.A.010. punkts. Datu kvalitātes prasības

VISPĀRĒJAS PRASĪBAS

a) Aeronavigācijas datu integritāte jāuztur visā datu procesā, sākot no uzmērīšanas/avota līdz paredzētajam nākamajam lietotājam. Pamatojoties uz piemērojamo integritātes klasifikāciju, validācijas un verificēšanas procedūras:

1. attiecībā uz parastiem datiem — jānovērš datu sabojāšana datu apstrādes laikā;
  2. attiecībā uz būtiskiem datiem — jānodrošina, ka dati netiek bojāti nevienā procesa posmā, un tajos var iekļaut papildu procesus, ja tas nepieciešams, lai kopējā sistēmas arhitektūrā novērstu iespējamus riskus un tādējādi turpmāk nodrošinātu datu integritāti šajā līmenī, un
  3. attiecībā uz kritiskiem datiem — jānodrošina, ka dati netiek bojāti nevienā procesa posmā, un tajos iekļauj integritātes nodrošināšanas papildu procedūras, lai pilnīgi samazinātu to bojājumu ietekmi, kas kopējās sistēmas arhitektūras analīzē identificēti kā iespējamie datu integritātes riski.
- b) Lidlauka ekspluatantam jānosaka un jāsniedz ar lidlauku saistīti lidlauka aeronavigācijas dati saskaņā ar nākamajās tabulās noteiktajām precizitātes un integritātes prasībām.

Ģeogrāfiskais platums un garums	Precizitāte Datu veids	Datu integritātes klasifikācija
Lidlauka kontrolpunkts	30 m uzmērītie/aprēķinātie	parasti
Navigācijas līdzekļi, kas izvietoti lidlaukā	3 m uzmērītie	būtiski
Šķēršļi 3. zonā	0,5 m uzmērītie	būtiski
Šķēršļi 2. zonā (lidlauka robežās)	5 m uzmērītie	būtiski
Skrejceļa sliekšņi	0,3 m uzmērītie	kritiski
Skrejceļa gals (lidojuma trajektorijas izlīdzināšanas punkts)	1 m uzmērītie	kritiski
Skrejceļa ass līnijas punkti	1 m uzmērītie	kritiski
Gaidīšanas vieta pie skrejceļa	0,5 m uzmērītie	kritiski
Manevrēšanas ceļa ass līnija / stāvvietas vadlīnijas punkti	0,5 m uzmērītie	būtiski
Manevrēšanas ceļu krustojumu marķējošā līnija	0,5 m uzmērītie	būtiski
Izejas vadlīnija	0,5 m uzmērītie	būtiski
Peronu robežas (daudzstūru)	1 m uzmērītie	parasti
Atledošanas/pretapleidošanas aprīkojums (daudzstūru)	1 m uzmērītie	parasti
Gaisa kuģu stāvvietas punkti/ <i>INS</i> kontrolpunkti	0,5 m uzmērītie	parasti

1. tabula. Ģeogrāfiskais platums un garums

Pacēlums/absolūtais augstums/relatīvais augstums	Precizitāte Datu veids	Datu integritātes klasifikācija
Lidlauka pacēlums	0,5 m uzmērītie	būtiski
WGS-84 ģeoida vilnis lidlauka pacēluma vietā	0,5 m uzmērītie	būtiski
Skrejceļa sliksnis, neprecīza nolaišanās	0,5 m uzmērītie	būtiski
WGS-84 ģeoida vilnis uz skrejceļa sliksņa, neprecīza nolaišanās	0,5 m uzmērītie	būtiski
Skrejceļa sliksnis, precīza nolaišanās	0,25 m uzmērītie	kritiski
WGS-84 ģeoida vilnis pie skrejceļa sliksņa, precīza nolaišanās	0,25 m uzmērītie	kritiski
Skrejceļa ass līnijas punkti	0,25 m uzmērītie	kritiski
Manevrēšanas ceļa ass līnija / stāvvietas vadlīnijas punkti	1 m uzmērītie	būtiski
Šķēršļi 2. zonā (daļā, kas atrodas lidlauka robežās)	3 m uzmērītie	būtiski
Šķēršļi 3. zonā	0,5 m uzmērītie	būtiski
Attāluma precīzas mērīšanas iekārta (DME/P)	3 m uzmērītie	būtiski

2. tabula. Pacēlums/absolūtais augstums/relatīvais augstums

Deklinācija/variācija	Precizitāte Datu veids	Datu integritātes klasifikācija
VHF Navaid stacijas deklinācija	1 grāds uzmērītie	būtiski
Lidlauka magnētiskā variācija	1 grāds uzmērītie	būtiski
ILS kursa radiobākas antenas magnētiskā variācija	1 grāds uzmērītie	būtiski
MLS azimuta antenas magnētiskā variācija	1 grāds uzmērītie	būtiski

3. tabula. Deklinācija un magnētiskā deklinācija

Peilējums	Precizitāte Datu veids	Datu integritātes klasifikācija
ILS radiobākas antenas noregulēšana	1/100 grāda uzmērītie	būtiski
MLS nulles azimuta noregulēšana	1/100 grāda uzmērītie	būtiski
Skrejceļa peilējums (patiesais)	1/100 grāda uzmērītie	parasti

4. tabula. Peilējums

Garums/attālums/izmēri	Precizitāte Datu veids	Datu integritātes klasifikācija
Skrejceļa garums	1 m uzmērītie	kritiski
Skrejceļa platums	1 m uzmērītie	būtiski
Pārvietota skrejceļa sliekšņa attālums	1 m uzmērītie	parasti
Bremzēšanas gala joslas garums un platums	1 m uzmērītie	kritiski
Šķēršļbrīvas joslas garums un platums	1 m uzmērītie	būtiski
Pieejamā nosēšanās distance	1 m uzmērītie	kritiski
Pieejamā ieskrējiena distance	1 m uzmērītie	kritiski
Pieejamā pacelšanās distance	1 m uzmērītie	kritiski
Pieejamā pārtrauktās pacelšanās distance	1 m uzmērītie	kritiski
Skrejceļa sānu drošības joslas platums	1 m uzmērītie	būtiski
Manevrēšanas ceļa platums	1 m uzmērītie	būtiski
Manevrēšanas ceļa sānu drošības joslas platums	1 m uzmērītie	būtiski
Attālums no <i>ILS</i> kursa radiobākas antenas līdz skrejceļa galam	3 m aprēķinātie	parasti
Attālums no <i>ILS</i> glisādes slīpuma antenas līdz sliekšnim pa ass līniju	3 m aprēķinātie	parasti
Attālums no <i>ILS</i> marķiera līdz sliekšnim	3 m aprēķinātie	būtiski
Attālums no <i>ILS DME</i> antenas līdz sliekšnim pa ass līniju	3 m aprēķinātie	būtiski
Attālums no <i>MLS</i> azimuta antenas līdz skrejceļa galam	3 m aprēķinātie	parasti
Attālums no <i>MLS</i> nolaišanās augstuma vadības iekārtas antenas līdz sliekšnim pa ass līniju	3 m aprēķinātie	parasti
Attālums no <i>MLS DME/P</i> antenas līdz sliekšnim pa ass līniju	3 m aprēķinātie	būtiski

5. tabula. Garums/attālums/izmēri

c) Aeronavigācijas datu precizitātes prasības jāizstrādā, pamatojoties uz 95 % ticamības līmeni, un šajā ziņā jānosaka trīs pozicionālo datu tipi: uzmērītie punkti (piem., skrejceļa sliekšnis), aprēķinātie punkti (matemātiski aprēķini, pamatojoties uz gaisa punktu zināmajiem uzmērītajiem punktiem, kontrolpunktiem) un deklarētie punkti (piem., lidojuma informācijas rajona robežpunkti).

---

d) Ģeogrāfiskās koordinātes, kas norāda ģeogrāfisko platumu un garumu, jānosaka un jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestiem 1984. gada Pasaules ģeodēziskās sistēmas (WGS-84) ģeodēziskās atskaites koordinātu izteiksmē, identificējot tās ģeogrāfiskās koordinātes, kuras ir pārveidotas WGS-84 koordinātēs, izmantojot matemātiskas darbības, un kuru sākotnējo savākto datu precizitāte neatbilst 3. tabulā noteiktajām prasībām.

e) Ģeodēziskās uzmērīšanas precizitātes pakāpei jābūt tādai, lai galīgo ekspluatācijas navigācijas datu maksimālā novirze lidojuma fāzēm atbilstīgi attiecīgajai atskaites sistēmai nepārsniegtu 3.–7. tabulā norādītos lielumus.

f) Papildus konkrētu uzmērīto pozīciju pacēlumam (attiecībā pret vidējo jūras līmeni) lidlaukos attiecībā uz šīm pašām pozīcijām jānosaka ģeoīda vilnis (attiecībā pret WGS-84 elipsoīda virsmu), kā norādīts 3.–7. tabulā, un tas jāpaziņo aeronavigācijas informācijas dienestam.

g) Elektronisko aeronavigācijas datu aizsardzības pilnīga uzraudzība to glabāšanas un pārsūtīšanas laikā jānodrošina, izmantojot cikliskās redundances pārbaudi (CRC). Lai nodrošinātu iepriekš a) punkta 1. un 2. apakšpunktā noteikto kritisko un būtisko aeronavigācijas datu integritātes pakāpes aizsardzību, jāpiemēro attiecīgi 32 vai 24 bitu CRC algoritms.

h) Lai nodrošinātu iepriekš a) punkta 3. apakšpunktā noteikto parasto aeronavigācijas datu integritātes pakāpes aizsardzību, jāpiemēro 16-bitu CRC algoritms.

i) Lidlauka ekspluatantam jāievieš procedūras, kuras piemēro, lai:

1. uzraudzītu lidlaukam svarīgos datus un pieejamos pakalpojumus, ko nodrošina lidlauka ekspluatants un sniedz attiecīgie gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēji;

2. attiecīgajiem aeronavigācijas informācijas dienestiem un gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem paziņotu visas izmaiņas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu lidlaukam svarīgo datu pareizību un pilnību, kā arī pieejamos pakalpojumus.

AMC2 ADR.OPS.A.010. punkts. Datu kvalitātes prasības

OFICIĀLAS VIENOŠANĀS

a) Iesaistītās organizācijas.

Lidlauka ekspluatantam jānoslēdz oficiālas vienošanās ar publiskām vai privātām organizācijām, kuras nodrošina:

1. aeronavigācijas pakalpojumus;

2. ar uzmērījumu datu ģenerēšanu un sniegšanu saistītus pakalpojumus;

3. procedūru izstrādes pakalpojumus;

4. elektroniskos apvidus datus un

5. elektroniskos šķēršļu datus

---

un ar kurām tas apmainās ar aeronavigācijas datiem un/vai aeronavigācijas informāciju.

b) Oficiālo vienošanos saturs.

Šādās oficiālās vienošanās jāiekļauj vismaz šāda informācija:

1. sniedzamo aeronavigācijas datu vai aeronavigācijas informācijas tvērums;
2. precizitātes, izšķirtspējas un integritātes prasības attiecībā uz katru sniegto datu elementu;
3. paņēmieni, kas jāizmanto, lai pierādītu, ka sniegtie dati atbilst noteiktajām prasībām;
4. darbības, kas jāveic gadījumā, ja sniegtajos datos tiek konstatēta kļūda vai neatbilstība;
5. šādi minimālie kritēriji attiecībā uz datu izmaiņu paziņošanu:
  - i) kritēriji, saskaņā ar kuriem nosaka, vai dati sniegti laikus, ņemot vērā izmaiņu ietekmi uz ekspluatāciju vai drošību;
  - ii) paredzamo izmaiņu iepriekšēja paziņošana;
  - iii) izmantojamie paziņošanas līdzekļi;
6. par datu izmaiņām atbildīgā persona;
7. līdzekļi, ar kuriem tiek risinātas iespējamās neskaidrības, ko rada aeronavigācijas datu vai aeronavigācijas informācijas apmaiņai izmantotie atšķirīgie formāti;
8. datu izmantošanas ierobežojumi;
9. kvalitatīvu ziņojumu sagatavošanas prasības datu sniedzējiem, lai datu lietotājiem atvieglinātu datu kvalitātes verificēšanu;
10. metadatu prasības un
11. prasības attiecībā uz rīcību neparedzētos apstākļos, lai nodrošinātu datu piegādes nepārtrauktību.

GMI ADR.OPS.A.010. punkts. Datu kvalitātes prasības

Informācija attiecībā uz aeronavigācijas datu un aeronavigācijas informācijas apstrādi ir iekļauta RTCA dokumentā Nr. DO-200A un Eiropas Civilās aviācijas aprīkojuma organizācijas (EUROCAE) dokumentā Nr. ED-76A "Aeronavigācijas datu apstrādes standarti".

AMCI ADR.OPS.A.015. punkts. Lidlauka ekspluatantu un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēju savstarpējā saskaņošana

ZIŅOŠANA

a) Lidlauka ekspluatantam jāziņo par jautājumiem, kas būtiski ietekmē ekspluatāciju vai ietekmē gaisa kuģu un lidlauka izmantošanu, lai būtu iespējams veikt atbilstīgus pasākumus, jo īpaši par šādiem jautājumiem:

1. būvdarbi vai uzturēšanas darbi;
2. nelīdzena vai bojāta virsma uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
3. sniegš, šķīdonis, ledus vai sarma uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
4. ūdens uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
5. sniega sanesas vai kupenas skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona tuvumā;
6. pretapledošanas vai atledošanas šķidrums ķīmiskā veidā vai cits piesārņojums uz skrejceļa, manevrēšanas ceļa vai perona;
7. cits pagaidu apdraudējums, tostarp stāvēšanai novietots gaisa kuģis;
8. visu lidlauka vizuālo līdzekļu vai to daļas atteice vai nepareiza darbība un
9. parastā vai rezerves strāvas avota atteice.

b) Izmaiņas aizsardzības līmenī, kāds parasti tiek nodrošināts lidlaukā glābšanas un ugunsdzēsības jomā, jānorāda, norādot jaunu lidlaukā pieejamo kategoriju.

Pēc šādu izmaiņu novēršanas par to attiecīgi jāinformē gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējs un aeronavigācijas informācijas pakalpojumu sniedzēji.

c) Kad lidlauka ekspluatants aeronavigācijas informācijas sniedzējam iesniedz tādu neapstrādātu informāciju/datus, kas ietekmē diagrammas un/vai datorizētas navigācijas sistēmas un kas ir jāpaziņo aeronavigācijas informācijas reglamentēšanas un kontroles (AIRAC) sistēmā, tam papildus jāņem vērā ne vien 14 dienas, kas nepieciešamas pasta sūtījuma piegādei, bet arī iepriekš noteikti, starptautiski saskaņoti AIRAC spēkā stāšanās datumi.

B APAKŠDAĻA. LIDLAUKA EKSPLUATĀCIJAS PAKALPOJUMI, APRĪKOJUMS UN IEKĀRTAS

GMI ADR.OPS.B.001. punkts. Pakalpojumu sniegšana

PAKALPOJUMI

Lidlaukā jānodrošina šā pielikuma B daļā noteiktie pakalpojumi. Dažos gadījumos šos pakalpojumus sniedz nevis tieši lidlauka ekspluatants, bet gan cita organizācija vai valsts iestāde, vai abas kopā. Tomēr lidlauka ekspluatantam kā personai, kas atbild par lidlauka ekspluatāciju, ir jāievieš pasākumi un saskarnes ar šīm organizācijām, lai nodrošinātu šo pakalpojumu sniegšanu atbilstīgi tiesību aktu prasībām. Iepriekš izklāstītais paņēmieni atbilst nolūkam izveidot integrētas drošības pārvaldības sistēmu, kas palīdz lidlauka ekspluatantam nodrošināt pakalpojuma sniegšanas drošības mērķa sasniegšanu. Tiek uzskatīts, ka, izpildot šo darbību, lidlauka ekspluatants, piemērodams minētās procedūras, izpilda tam uzticētos pienākumus, turklāt lidlauka ekspluatants neuzņemas tiešu atbildību vai saistības gadījumos, kad citas nolīgumā iesaistītās iestādes neievēro noteikumus.

AMCI ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā tiek paredzēta atbilstīgu specializētu glābšanas dienestu ātra pieejamība un koordinācija ar šiem dienestiem, lai būtu iespējams reaģēt uz avārijas situācijām gadījumos, kad lidlauks ir ūdens un/vai purvainu apgabalu tuvumā un ievērojama tuvošanās vai izlidošanas operāciju daļa tiek īstenota virs šādiem apgabaliem.

b) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka tuvošanās un izlidošanas zonas tiek novērtētas attālumā līdz 1000 m no skrejceļa sliekšņa, lai noteiktu ārkārtas darbību iespējas.

AMC2 ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

LIDLAUKA AVĀRIJAS SITUĀCIJU PASĀKUMU PLĀNS

Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā lidlauka ekspluatantam jāiekļauj vismaz šāda informācija:

a) avāriju veidi, kuriem plāns paredzēts;

b) plāna izstrādē iesaistītās iestādes un informācija par lidlauka un vietējā līmeņa avārijas situāciju pasākumu plāna izstrādes pasākumiem un forumiem;

c) katras iestādes, avārijas darbu vadības centra un komandpunkta atbildība un pienākumi katra avārijas veida gadījumā;

d) biroju vai personu nosaukumi/vārdi un uzvārdi, kā arī tālruņa numuri saziņai konkrēta avārijas veida gadījumā, un

---

e) lidlauka un tā apkārtnes koordinātu tīkla karte, kurā attēlots lidlauks un tā apkārtnē aptuveni 8 km rādiusā ap lidlauka centru.

AMCI ADR.OPS.B.005. punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

LIDLAUKA AVĀRIJAS SITUĀCIJU PASĀKUMU PLĀNA IZPILDE

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka avārijas situāciju pasākumu plāns tiek pārbaudīts, veicot:

- a) pilna apjoma avārijas situācijas mācības ne retāk kā vienu reizi divos gados, un
- b) starplaikos starp pilna apjoma mācībām — atsevišķu avārijas situāciju pasākumu mācības ar mērķi nodrošināt, ka ir novērsti visi pilna apjoma lidlauka avārijas situāciju mācībās atklātie trūkumi,

un pēc tam vai pēc īstās avārijas situācijas pārskatīts, lai novērstu visus mācību vai avārijas laikā konstatētos trūkumus.

GMI ADR.OPS.B.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

LIDLAUKA AVĀRIJAS SITUĀCIJU PASĀKUMU PLĀNA MĒRĶIS

a) Daudzos gadījumos lidlauka avārijas situāciju pasākumu plāns ir valsts vai vietējā avārijas situāciju pasākumu plāna daļa, un atbildība par tā izstrādi tiek uzticēta citai iestādei, kas nav lidlauka ekspluatants. Tomēr tas neliedz lidlauka ekspluatantam sadarbībā ar iestādēm, kas atbild par valsts vai vietējo avārijas situācijas pasākumu plāna izstrādi, sagatavot savu plānu, kurā izklāstītas visas darbības, kuras jāveic avārijas gadījumā.

b) Neatkarīgi no tā, kura persona atbild par avārijas situācijas plāna pieņemšanu un īstenošanu attiecībā uz avārijas situācijām lidlaukā vai tā apkārtnē, ar avārijas situāciju pasākumu plānu jānodrošina:

1. organizēta un efektīva pāreja no parastajām darbībām uz avārijas situācijas darbībām;
2. pilnvaru deleģēšana;
3. pienākumu sadale avārijas situācijā;
4. galvenā personāla pilnvarošana plānā noteikto darbību īstenošanai;
5. avārijas situācijas risināšanai nepieciešamo darbību koordinēšana un
6. gaisa kuģu darbību droša turpināšana vai parastā darbības režīma iespējami drīza atjaunošana.

GM2 ADR.OPS.B.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

LIDLAUKA AVĀRIJAS SITUĀCIJU PASĀKUMU PLĀNS

a) Lai nodrošinātu optimālu ārkārtas pasākumu izpildi, lidlauka ekspluatanta avārijas situāciju pasākumu plānā jāņem vērā cilvēkfaktoru principi.

b) Lai nodrošinātu lidlauka avārijas situācijas pasākumu plāna efektivitāti, tajā jāiekļauj:

1. plāni rīcībai avārijas situācijās, kas rodas lidlaukā vai tā tuvumā, tostarp attiecībā uz gaisa kuģa darbības traucējumiem lidojuma laikā; būvju ugunsgrēkiem; sabotāžu, tostarp spridzināšanas draudiem (gaisa kuģī vai būvē); gaisa kuģa vai lidaparāta sagrābšanu un incidentiem lidlaukā, ietverot apsvērumus, kas attiecas uz notikumiem “avārijas situācijas laikā” un “pēc avārijas situācijas”;

2. informācija par tādu avārijas situācijās izmantojamo lidlauka objektu un aprīkojuma testiem kā avāriju operatīvais centrs, mobilais komandpunkts, ugunsdzēsības transportlīdzekļi

un aprīkojums, sakaru līdzekļi, neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas līdzekļi u. c., tostarp informācija par šādu testu biežumu;

3. informācija par avārijas situāciju pasākumu plānu pārbaudes pasākumiem, tostarp par šo pasākumu biežumu;

4. lidlaukā un ārpus tā esošu organizāciju, iestāžu un varas pārstāvju saraksts un pienākumu sadalījums avārijas vietā, tālruņa un faksimila numuri, e-pasta un *SITA* adreses un radio frekvences, ko izmanto to biroji;

5. lidlauka avārijas situāciju komitejas izveidošana nolūkā rīkot apmācību un sagatavoties rīcībai avārijas situācijās;

6. notikuma vietas komandiera iecelšana avārijas darbu vispārējai pārraudzībai un

7. informācija par zonām ārpus lidlauka, attiecībā uz kurām lidlauka *RFFS* īsteno atbildes pasākumus, un par šādu pasākumu apmēru un būtību.

GM3 ADR.OPS.B.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

LIDLAUKA AVĀRIJAS SITUĀCIJU PASĀKUMA PLĀNA SATURS

Avārijas situāciju pasākumu plāna mērķis ir sniegt visām avārijas situācijā iesaistītajām iestādēm un darbiniekiem nepieciešamo informāciju. Dokuments ir jāstrukturē tā, lai būtu iespējams viegli pazīt nepieciešamo informāciju. Tādēļ lidlauka avārijas situācijas pasākumu plāna struktūra jāveido atbilstīgi nākamajiem norādījumiem.

1. punkts. Tālruņu numuri saziņai avārijas situācijā

Šajā punktā atbilstīgi attiecīgā lidlauka vajadzībām jāiekļauj tikai būtiskie šādu institūciju tālruņu numuri:

-
- a) gaisa satiksmes pakalpojumu dienests,
  - b) glābšanas un ugunsdzēsības dienesti (ugunsdzēsības nodaļas);
  - c) lidlauka ekspluatācijas nodaļa;
  - d) policija un drošības dienests;
  - e) medicīniskās palīdzības dienesti:
    - 1. slimnīcas;
    - 2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi un
    - 3. ārsti — tālrunis darbā/mājās;
  - f) gaisa kuģu ekspluatanti;
  - g) pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina apkalpošanu uz zemes;
  - h) valsts iestādes;
  - i) civilās aizsardzības iestādes un
  - j) citi.

2. punkts. Gaisa kuģa negadījums lidlaukā

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;
- b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu rīcība;
- c) policijas un drošības dienestu rīcība;
- d) lidlauka ekspluatanta rīcība:
  - 1. transportlīdzekļu eskorts un
  - 2. uzturēšana;
- e) Šādu medicīnisko dienestu rīcība:
  - 1. slimnīcas;
  - 2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;
  - 3. ārsti un
  - 4. medicīniskais personāls.

-
- f) iesaistītā gaisa kuģa ekspluatanta rīcība;
  - g) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība;
  - h) valsts iestāžu rīcība;
  - i) sakaru tīkls (avāriju operatīvais centrs un mobilais komandpunkts);
  - j) to iestāžu darbība, uz kurām attiecas vienošanās par savstarpējo palīdzību avārijas gadījumā;
  - k) transporta iestāžu (sauszemes, jūras, gaisa transports) rīcība;
  - l) preses sekretāra(-u) rīcība;
  - m) vietējo ugunsdzēsības nodaļu rīcība, ja avārijā situācijā ir iesaistītas arī būves, un
  - n) visu pārējo iestāžu rīcība.

3. punkts. Gaisa kuģa negadījums ārpus lidlauka

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;
- b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu rīcība;
- c) vietējo ugunsdzēsības nodaļu rīcība;
- d) policijas un drošības dienestu rīcība;
- e) lidlauka ekspluatanta rīcība;
- f) šādu medicīnisko dienestu rīcība:
  - i) slimnīcas;
  - ii) neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;
  - iii) ārsti un
  - iv) medicīniskais personāls;
- g) to iestāžu rīcība, kuras saista vienošanās par savstarpējo palīdzību avārijas gadījumā;
- h) iesaistītā gaisa kuģa ekspluatanta rīcība;
- i) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība;
- j) valsts iestāžu rīcība;
- k) sakaru tīklu (avāriju operatīvais centrs un mobilais komandpunkts) rīcība;

---

l) transporta iestāžu (sauszemes, jūras, gaisa transports) rīcība;

m) preses sekretāra rīcība un

n) visu pārējo aģentūru rīcība.

4. punkts. Lidojoša gaisa kuģa darbības traucējumi (pilnavārijas situācija vai ierobežotas gatavības režīms)

a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;

b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu rīcība;

c) policijas un drošības dienestu rīcība;

d) lidlauka ekspluatanta rīcība;

e) šādu medicīnisko dienestu rīcība:

1. slimnīcas;

2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;

3. ārsti un

4. medicīniskais personāls;

f) iesaistītā gaisa kuģa ekspluatanta rīcība;

g) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība un

h) visu pārējo iestāžu rīcība.

5. punkts. Degošas konstrukcijas

a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;

b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu (vietējo ugunsdzēsības nodaļu) rīcība;

c) policijas un drošības dienestu rīcība;

d) lidlauka ekspluatanta rīcība;

e) cilvēku evakuācija no būves;

f) šādu medicīnisko dienestu rīcība:

1. slimnīcas;

2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;

---

3. ārsti un

4. medicīniskais personāls;

g) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība;

h) preses sekretāra rīcība un

i) visu pārējo iestāžu rīcība.

6. punkts. Sabotāža, tostarp spridzināšanas draudi (attiecībā uz gaisa kuģi vai būvi)

a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;

b) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība;

c) policijas un drošības dienestu rīcība;

d) lidlauka ekspluatanta rīcība;

e) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu rīcība;

f) šādu medicīnisko dienestu rīcība:

1. slimnīcas;

2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;

3. ārsti un

4. medicīniskais personāls;

g) iesaistītā gaisa kuģa ekspluatanta rīcība;

h) valsts iestāžu rīcība;

i) izolētas gaisa kuģu stāvvietas atrašanās vieta;

j) evakuācija;

k) pārmeklēšana, ko veic suņi un apmācīts personāls;

l) darbības ar gaisa kuģī izvietoto bagāžu un kravām un to identifikācija;

m) darbības ar iespējamo spridzekli un tā neitralizēšana;

n) preses sekretāra rīcība un

o) visu pārējo iestāžu rīcība.

---

7. punkts. Gaisa kuģa nelikumīga sagrābšana

- a) Gaisa satiksmes pakalpojumu dienesta rīcība;
- b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu rīcība;
- c) policijas un drošības dienestu rīcība;
- d) lidlauka ekspluatanta rīcība;
- e) šādu medicīnisko dienestu rīcība:
  - 1. slimnīcas;
  - 2. neatliekamās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļi;
  - 3. ārsti un
  - 4. medicīniskais personāls;
- f) iesaistītā gaisa kuģa ekspluatanta rīcība;
- g) valsts iestāžu rīcība;
- h) avāriju operatīvā centra un mobilā komandpunkta rīcība;
- i) izolētas gaisa kuģu stāvvietas atrašanās vieta;
- j) preses sekretāra rīcība un
- k) visu pārējo iestāžu rīcība.

8. punkts. Incidents lidlaukā

Ja incidents noticis lidlaukā, varētu būt jāveic dažas vai visas darbības, kas izklāstītas 2. punktā “Gaisa kuģa negadījums lidostā”. Dažu incidentu piemēri, kuru iekļaušana lidlauka ekspluatantam jāapsver — degvielas noplūde pie trapa, pasažieru iekāpšanas trapa un degvielas glabāšanas zonā; atgadījumi ar bīstamiem izstrādājumiem kravu apstrādes zonās; būvju sabrukšana; transportlīdzekļu/gaisa kuģu sadursmes u. c.

9. punkts. Pilnvarotās personas — to pienākumi notikuma vietā

Tālāk norādītas dažas no personām, kuras jāiekļauj plānā atbilstīgi vietējā līmenī piemērojamām prasībām:

- a) lidlaukā:
  - 1. lidlauka galvenais ugunsdzēsēju virsnieks;
  - 2. lidlauka vadība;

---

3 policijas un drošības dienests — atbildīgais virsnieks un

4. medicīniskās palīdzības koordinators.

b) ārpus lidlauka:

1. vietējais galvenais ugunsdzēsēju virsnieks;

2. valsts iestāde un

3. policijas un drošības dienests — atbildīgais virsnieks.

Galveno komandieri notikuma vietā norīko saskaņā ar iepriekšēju vienošanos par savstarpēju palīdzību avārijas situācijās.

GM4 ADR.OPS.B.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

AVĀRIJAS SITUĀCIJU VEIDI

a) Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā jāiekļauj vismaz šādi avārijas situāciju veidi:

1. gaisa kuģa avārijas situācijas;

2. ar gaisa kuģi saistīti incidenti uz zemes, kad zināms, ka gaisa kuģis uz zemes nokļuvis tādā avārijas situācijā, kas nav negadījums, bet saistībā ar kuru nepieciešama ārkārtas dienestu rīcība;

3. sabotāža, tostarp spridzināšanas draudi;

4. gaisa kuģa sagrašanās;

5. atgadījumi ar bīstamām vielām;

6. ēku ugunsgrēki;

7. dabas katastrofas un

8. ar sabiedrības veselības apsvērumiem saistītas ārkārtas situācijas.

b) Gaisa kuģu avārijas situācijas, kurās var būt vajadzīgi attiecīgie pakalpojumi, klasificē šādi:

1. “gaisa kuģa negadījums” — gaisa kuģa negadījums, kas noticis lidlaukā vai tā tuvumā;

2. “pilnavārijas situācija” — gaisa kuģim, kas tuvojas lidostai, ir radušās vai varētu būt radušās būtiskas problēmas, kas rada reālus negadījuma draudus, un

3. “ierobežotas gatavības režīms” — gaisa kuģim, kas tuvojas lidostai, ir konstatēts bojājums vai arī ir aizdomas par kādu bojājumu, taču problēma nav tik būtiska, lai parastos apstākļos tā nopietni apgrūtinātu drošu nosēšanos.

GM5 ADR.OPS.B.005. punkta a) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

PĀRVIETOŠANĀS SPĒJU ZAUDĒJUŠA GAISA KUĢA EVAKUĀCIJA

a) Lidlauka ekspluatantam ir jāizstrādā plāns tāda gaisa kuģa evakuācijai, kas zaudējis pārvietošanās spēju lidlauka kustības zonā vai blakus tai, un jāizraugās koordinators, kurš vajadzības gadījumā īstenos šo plānu.

b) Pārvietošanās spēju zaudējušā gaisa kuģa evakuācijas plāns jāizstrādā, pamatojoties uz tāda gaisa kuģa parametriem, kuru parastos apstākļos paredzēts ekspluatēt lidlaukā, cita starpā pamatojoties uz:

1. sarakstu, kurā norādīts lidlaukā un tā apkārtnē esošais aprīkojums un personāls, kas būtu pieejams šādam nolūkam, un

2. darbībām, kas jāveic, lai ātri saņemtu gaisa kuģa evakuācijas aprīkojumu no citiem lidlaukiem.

GMI ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

DARBĪBU SASKAŅOŠANA AR CITĀM IESTĀDĒM UN ORGANIZĀCIJĀM

a) Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā jāizklāsta procedūras, ar kurām tiek saskaņota dažādu lidlauka iestāžu, organizāciju vai dienestu (apkalpotāju uz zemes, aviosabiedrību, drošības dienestu) rīcība un to lidlauka tuvumā esošo pašvaldību iestāžu rīcība, kuras varētu palīdzēt novērst avārijas sekas.

b) Ja lidlauka avārijas situāciju pasākumu plāns nav iekļauts valsts vai vietējā avārijas situāciju pasākumu plānā, tad šie plāni ir savstarpēji jāaskaņo atbilstīgi vajadzībai.

c) Jānoslēdz līgumi par savstarpējo palīdzību avārijas gadījumā, un tajos jānosaka katras tās ārējās organizācijas pienākumi un/vai atbildība, kura reaģē uz avārijas situāciju. Šajos līgumos:

1. jāizskaidro dažādu iesaistāmo iestāžu (piemēram, policijas, vietējo ugunsdzēsības dienestu, pašvaldības iestāžu, negadījumu izmeklēšanas iestāžu u. c.) politiskā un tiesiskā atbildība, lai avārijas gadījumā novērstu problēmas;

2. jānosaka atbildīgie vadītāji, proti, jānorāda viens galvenais vadītājs notikuma vietā (vajadzības gadījumā norādot arī viņa pienākumu izpildītājus);

3. sakaru prioritāšu noteikšana negadījuma vietā;

4. avārijas transportlīdzekļu organizēšana iepriekš norīkota(-u) koordinators(-u) vadībā;

5. visa iesaistītā avārijas personāla pilnvaru un pienākumu iepriekšēja noteikšana un

6. iepriekšējas vienošanās par pārvietojamā un smagā glābšanas aprīkojuma izmantošanu, kas pieejams no attiecīgiem avotiem.

---

d) Lidostas avārijas situāciju pasākumu plānu īsteno līdzīgā veidā neatkarīgi no tā, vai gaisa kuģa negadījums/incidents ir noticis lidostā vai ārpus tās.

e) Pulcēšanās vietu zīmēm un virziena norādēm jābūt saskanīgām un jāatbilst valsts standartiem.

f) Lidlauka ekspluatantam ir jānovērtē, kādā līmenī lidlaukā avārijas vajadzībām būtu jānodrošina medicīniskie materiāli.

GM2 ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

IESAISTĪTĀS IESTĀDES UN OPERATĪVIE DIENESTI

Atkarībā no avārijas situācijas veida un vietējā līmenī noteiktās kārtības avārijas situācijas risināšanā var piedalīties šādas iestādes:

a) lidlaukā:

1. gaisa satiksmes vadības dienests;
2. glābšanas un ugunsdzēsības dienesti;
3. lidlauka administrācija;
4. medicīniskās aprūpes un neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesti;
5. gaisa kuģu ekspluatanti;
6. pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina apkalpošanu uz zemes;
7. drošības dienesti un
8. policija;

b) ārpus lidlauka:

1. ugunsdzēsības nodaļas;
2. policija;
3. veselības aprūpes iestādes (tostarp medicīniskās aprūpes dienesti, neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesti, slimnīcas un sabiedrības veselības dienesti);
4. militārpersonas un
5. attiecīgā gadījumā ostas vai krasta apsardze.

GM3 ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

AVĀRIJAS DARBU OPERATĪVAIS CENTRS

- a) Praksē pierādīts, ka avārijas situācijas efektīvāk iespējams risināt centralizēti, šim nolūkam izmantojot avārijas darbu operatīvo centru un komandpunktu.
- b) Avārijas darbu operatīvais centrs var būt viena no lidlauka dienestu struktūrvienībām, un tam jāuzņemas atbildība par avārijas darbu vispārējo saskaņošanu un vadīšanu. Atkarībā no lidlauka lieluma un vietējām procedūrām var izveidot vairākus avārijas darbu centrus, taču lidlauka avārijas situāciju plānā jānorāda, kuram no šiem centriem uzticēta vispārējā atbildība par saskaņošanu.
- c) Viena persona jānorīko par avārijas darbu operatīvā centra vadītāju, bet nepieciešamības gadījumā vēl viena persona par komandpunkta vadītāju.
- d) Avārijas darbu operatīvā centram gaisa kuģu negadījumu/incidentu gadījumā jāsniedz atbalsts notikuma vietas vadītājam mobilajā komandpunktā .
- e) Atkarībā no attiecīgajiem drošības plāniem un vietējām procedūrām avārijas darbu operatīvais centrs var būt komandcentrs, koordinācijas centrs vai sakaru centrs ar gaisa kuģu sagrābšanu un spridzināšanas draudiem saistītos jautājumos.
- f) Avārijas darbu operatīvajam centram jābūt pieejamam 24 stundas diennaktī vai lidlauka darba laikā, un jānosaka procedūras, saskaņā ar kurām tiek sniegti paziņojumi centra darbiniekiem.
- g) Avārijas darbu operatīvā centra efektivitāte ir ļoti atkarīga no tā atrašanās vietas. Avārijas darbu operatīvajam centram ir jābūt izvietotam tā, lai, kad vien tas iespējams, būtu nodrošināta kustības zonas un izolētās gaisa kuģu stāvvietas skaidra pārredzamība.
- h) Jābūt nodrošinātam pienācīgam aprīkojumam un personālam, lai varētu sazināties ar attiecīgajām avārijas situācijā iesaistītajām iestādēm, tostarp ar mobilo punktu, ja tāds tiek izmantots. Regulāri jāpārbauda sakaru iekārtas un elektroniskās iekārtas, lai noteiktu to darbības kļūmes.

GM4 ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

MOBILAIS KOMANDPUNKTS

- a) Vajadzības gadījumā komandpunktu iespējams ātri pārvietot uz avārijas vietu, un tas vietējā līmenī koordinē avārijas situācijas risināšanā iesaistīto iestāžu darbību.
- b) Ja mobilais komandpunkts tiek izveidots, tajā jābūt pieejamam aprīkojumam un personālam, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu sakarus ar visām avārijas situācijā iesaistītajām iestādēm, tostarp ar avārijas darbību operatīvo centru. Regulāri jāpārbauda sakaru un elektroniskās iekārtas, lai noteiktu to darbības kļūmes.

---

c) Mobilajā komandpunktā jābūt pieejamām kartēm, shēmām un citam atbilstīgam aprīkojumam un informācijai.

GM5 ADR.OPS.B.005. punkta b) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

AVĀRIJAS SITUĀCIJĀS IZMANTOTĀS SAKARU SISTĒMAS

a) Saskaņā ar plānu un atbilstīgi konkrētajām lidlauka prasībām jānodrošina piemērota sakaru sistēma saziņai starp komandpunktu un avārijas darbu operatīvo centru, kā arī ar iesaistītajiem dienestiem.

b) Sakaru sistēmā jābūt iekļautam pietiekamam daudzumam radio raidītāju-uztvērēju, tālruņu un citu sakaru ierīču, ar kurām tiek nodrošināti un uzturēti galvenie un rezerves sakaru līdzekļi.

c) Sakaru sistēmai ir jānodrošina galvenie un vajadzības gadījumā arī rezerves līdzekļi efektīvu tiešo sakaru nodrošināšanai attiecīgi starp šādām vienībām:

1. trauksmes izziņošanas iestādi un glābšanas un ugunsdzēsības (*RFF*) dienestiem, kas apkalpo lidlauku;

2. gaisa satiksmes pakalpojumu dienestu, atbilstīgo ugunsdzēsības nodaļu signalizācijas telpu/nosūtīšanas centru(-iem) un ugunsdzēsības un glābšanas komandām negadījuma/incidenta vietā vai ceļā uz to;

3. atbilstīgajām savstarpējās palīdzības iestādēm lidostā vai ārpus tās, paredzot arī procedūru trauksmes izziņošanai visam palīgpersonālam, no kura sagaidāma palīdzība, un

4. *RFF* transportlīdzekļiem, paredzot arī saziņas iespēju starp komandas locekļiem katrā *RFF* transportlīdzeklī.

d) Jābūt izveidotai sakaru sistēmai, kas nodrošinātu iespēju ātri izmantot avārijas aprīkojumu negadījumos un incidentos, kas notikuši terminālu zonās un uz perona. Par negadījumiem perona zonā uzskatāmi arī ugunsgrēki gaisa kuģa salonā, noplūde un aizdegšanās degvielas uzpildes laikā, gaisa kuģa un transportlīdzekļu sadursmes un medicīniskas ārkārtas situācijas.

e) Sakaru sistēmas jātestē regulāri, lai pārbaudītu visu radio un tālruņu tīklu darbību.

f) Visām iestādēm un personālam, kas atbild par lidlauka avārijas situācijas pasākumu plānu, jābūt pieejamam pilnīgam un atjauninātam starpiestāžu tālruņu numuru sarakstam, lai avārijas gadījumā nodrošinātu ātru informācijas sniegšanu. Lai nodrošinātu šo tālruņu numuru pareizību, tie regulāri jāpārbauda. Visiem avārijas situāciju pasākumu plāna dalībniekiem regulāri jāizsniedz atjaunināti saraksti.

GM1 ADR.OPS.B.005. punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

AVĀRIJAS SITUĀCIJAS SAREŽĢĪTOS APSTĀKĻOS

Lidlaukos, kas izvietoti tuvu ūdenim un/vai purvainiem apgabaliem vai sarežģītā apvidū, lidlauku avārijas situāciju pasākumu plānā jāparedz iepriekš sagatavotu specializēto glābšanas dienestu pasākumu izstrāde, testēšana un regulāra novērtēšana.

GM2 ADR.OPS.B.005. punkta c) apakšpunkts. Lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānošana

AVĀRIJAS SITUĀCIJU MĀCĪBAS

a) Pilna apjoma mācības.

1. Pilna apjoma mācību nolūks ir nodrošināt plāna piemērotību dažādu veidu avārijas situāciju likvidēšanai.

2. Visām attiecīgajām lidlauka un vietējām iestādēm ir jāatbalsta pilna apjoma avārijas situāciju mācības.

3. Jānosaka mācību mērķis.

4. Iesaistītajām struktūrvienībām un iestādēm pilnīgi jāpārziņina lidlauka avārijas situāciju pasākumu plāns un jāizstrādā individuāli plāni, kas būtu saskaņoti ar vispārējo plānu.

5. Avārijas situāciju mācības jāorganizē vietās, kurās iespējams nodrošināt vislielāko atbilstību reālajiem apstākļiem, vienlaikus minimāli apgrūtinot lidlauka ekspluatāciju. Jāizmanto dažādi lidlauka avārijas situācijas pasākumu plānā noteiktie scenāriji. Mācības lidlaukā var veikt diennakts gaišajā un tumšajā laikā un dažādos sezonālos apstākļos, ja sezonālās izmaiņas var radīt papildu problēmas. Lai pārbaudītu dažādus scenārijus, mācības var notikt gan lidlaukā, gan blakus tam.

6. Lai gūtu maksimālu labumu no pilna apjoma avārijas situāciju mācībām, jāpārbauda visas darbības procedūras. Jāizveido novērotāju vērtētāju grupa, kuras dalībnieki pārziņina kārtību, saskaņā ar kuru jārikojas negadījumos ar daudziem cietušajiem. Katram vērtēšanas grupas loceklim jānovēro viss mācību process un jāaizpilda attiecīgās avārijas situācijas treniņa izvērtēšanas veidlapas. Tiklīdz iespējams pēc mācību beigām, jāriko izvērtēšanas grupas sanāksme, kurā grupas dalībnieki izklāsta savus novērojumus un ierosina uzlabojumus lidostas avārijas situācijas pasākumu plāna procedūrās un saistītajā lidostas avārijas situāciju pasākumu plānā.

7. Pēc mācībām ir jāveic pilna iztaujāšana, izvērtēšana un analīze. Būtiski ir nodrošināt visu mācībās iesaistīto organizāciju pārstāvju aktīvu piedalīšanos izvērtēšanā.

b) Atsevišķu avārijas situācijas pasākumu mācības.

1. Atsevišķu pasākumu mācību nolūks ir nodrošināt konkrētu iesaistīto iestāžu darbību un plāna elementu atbilstību.

---

2. Atsevišķu avārijas situācijas pasākumu mācībās jāiekļauj vismaz viens dienests, piemēram, glābšanas un ugunsdzēsības dienests vai medicīniskās aprūpes dienests, vai attiecīgi vairāki dienesti.

3. Atsevišķu avārijas situācijas pasākumu mācībās jānodrošina, ka tiek novērsti visu lidlauka avārijas situācijas pilna apjoma mācībās konstatētie trūkumi.

c) Teorētiskās mācības.

Regulāri jāorganizē teorētiskās mācības. Šādu mācību mērķis ir pārbaudīt, vai pienākumi un procedūras ir skaidri noteikti un saprotami. Šāda veida mācības ir laba iespēja pirms piemērošanas pārbaudīt jaunas vai pārskatītas procedūras vai sagatavoties pilna apjoma avārijas situācijas mācībām.

GMI ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

GLĀBŠANAS UN UGUNSDZĒSĪBAS DIENESTU PIEEJAMĪBA UN DARBĪBAS JOMA

Glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumu sniegšanu var uzticēt publiskām vai privātām organizācijām, kuras atrodas piemērotā vietā un kurām ir pieejams atbilstīgs aprīkojums. Ugunsdzēsēju depo, kurā izvietotas šīs organizācijas, parasti jābūt lidostā, taču tās var būt izvietotas arī ārpus lidostas, ja vien šādā gadījumā ir iespējams nodrošināt ierašanos notikuma vietā noteiktajā laikā. Galvenais glābšanas un ugunsdzēsības dienestu uzdevums ir glābt cilvēku dzīvības gadījumos, kad lidlaukā vai tiešā lidlauka tuvumā noticis ar gaisa kuģi saistīts negadījums vai incidents. Darbības mērķis ir radīt un uzturēt tādus apstākļus, kuros cilvēki var izdzīvot, lai cilvēkiem radītu iespēju izkļūt no avārijā cietušā objekta un sākt to cilvēku glābšanu, kas bez tiešas palīdzības paši nespēj glābties.

AMCI ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

SAKARU UN TRAUKSMES IZZIŅOŠANAS SISTĒMAS

Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

a) ir nodrošināta atsevišķa sakaru sistēma, kas ugunsdzēsēju depo savieno ar vadības torni, jebkuru citu ugunsdzēsēju depo lidostā un glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļiem;

b) ugunsdzēsēju depo, visos citos lidlaukā esošajos ugunsdzēsēju depo un lidlauka vadības tornī ir nodrošināta sistēma, ar kuru izziņo trauksmi glābšanas un ugunsdzēsības dienestu personālam un kuru iespējams darbināt no attiecīgā depo;

c) ir nodrošināti sakaru līdzekļi saziņai starp glābšanas un ugunsdzēsības dienestu un avarējušā gaisa kuģa apkalpi;

d) ir nodrošināti sakaru līdzekļi, ar kuriem tiek nodrošināta to darbinieku tūlītēja ierašanās, kuri neveic dežūrpienākumus;

e) ir nodrošināti sakaru līdzekļi, ar kuriem tiek nodrošināta divvirzienu saziņa starp gaisa kuģa negadījuma vai incidenta vietā esošajiem glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļiem;

f) tiek ierakstītas sarunas, kas ar sakaru līdzekļu starpniecību notikušas avārijas situācijās;

g) ir nodrošināti sakaru līdzekļi starp glābēju un ugunsdzēsēju grupu dalībniekiem.

AMC2 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS AIZSARDZĪBAS LĪMENIS

a) Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

1. aizsardzības līmenis, kas parasti tiek nodrošināts lidlaukā, ir noteikts un izteikts ar glābšanas un ugunsdzēsības pakalpojumu kategoriju (lidlauka *RFF* kategorija) atbilstīgi tālāk aprakstītajiem norādījumiem un atbilstīgi lidlaukā parasti pieejamo ugunsdzēsības līdzekļu veidiem, daudzumam un padeves ātrumam, un

2. *RFF* lidlauka kategorija ir noteikta saskaņā ar 1. tabulu, pamatojoties uz garākajām lidmašīnām, kādas parasti tiek uzņemtas lidlaukā, un to fizelāžas platumu. Ja pēc tam, kad ir noteikta kategorija, kas atbilst garākās lidmašīnas kopgarumam, konstatēts, ka attiecīgās lidmašīnas fizelāžas platums ir lielāks par maksimālo platumu, kāds 1. tabulas 3. ailē norādīts attiecībā uz šo kategoriju, tad šīs lidmašīnas kategorija faktiski ir par vienu pakāpi augstāka.

Lidlauka glābšanas un ugunsdzēsības kategorija		
Lidlauka kategorija (1)	Lidmašīnas kopgarums (2)	Maksimālais fizelāžas platums (3)
1.	mazāks par 9 m	2 m
2.	no 9 m līdz 12 m, tos neieskaitot	2 m
3.	no 12 m līdz 18 m, tos neieskaitot	3 m
4.	no 18 m līdz 24 m, tos neieskaitot	4 m
5.	no 24 m līdz 28 m, tos neieskaitot	4 m
6.	no 28 m līdz 39 m, tos neieskaitot	5 m
7.	no 39 m līdz 49 m, tos neieskaitot	5 m
8.	no 49 m līdz 61 m, to neieskaitot	7 m
9.	no 61 m līdz 76 m, tos neieskaitot	7 m
10.	no 76 m līdz 90 m, tos neieskaitot	8 m

1. tabula

b) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka paredzamajos samazinātos darbības posmos neatkarīgi no kustību skaita pieejamās aizsardzības līmenis nav zemāks par to, kas nepieciešams augstākās kategorijas lidmašīnai, kādu plānots uzņemt lidlaukā šajā laikā.

c) Kompetentā iestāde var atļaut samazināt iepriekš 1. tabulā noteikto glābšanas un ugunsdzēsības līmeni.

AMC3 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS TRANSPORTLĪDZEKĻU UN GLĀBŠANAS IEKĀRTU SKAITS

a) Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

1. lidlaukā nodrošināts minimālais glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļu skaits atbilst tam, kas norādīts nākamajā tabulā, un

Lidlauka kategorija	Glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļi
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	2
7	2
8	3
9	3
10	3

1. tabula

2. glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļos ir nodrošināts gaisa kuģu ekspluatācijas līmenim atbilstīgs glābšanas aprīkojums.

b) Ja lidlauks izvietots tuvu ūdenim/purvainam apgabalam vai citā sarežģītā apvidū vai ja liela nolaišanās/izlidošanas operāciju daļa tiek īstenota pāri šādiem apgabaliem, lidlauka ekspluatantam jāsaskaņo piemērota glābšanas aprīkojuma un dienestu pieejamība.

AMC4 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

UGUNSDZĒSĪBAS LĪDZEKĻI

Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

a) lidlaukā ir nodrošinātas gan ugunsdzēsīgās pamatvielas, gan papildvielas;

b) ugunsdzēsīgās pamatvielas ir:

1. putas, kas atbilst minimālajam A iedarbības līmenim, vai
2. putas, kas atbilst minimālajam B iedarbības līmenim, vai
3. putas, kas atbilst minimālajam C iedarbības līmenim, vai
4. šo ugunsdzēsīgo vielu apvienojums;

1.–3. kategorijas lidlaukos ieteicams nodrošināt putas, kas atbilst B vai C iedarbības līmenim;

c) ugunsdzēsīgā papildviela ir sauss ķīmikāliju pulveris, kas piemērots degošu ogļūdeņraža materiālu dzēšanai, vai jebkura cita viela ar līdzvērtīgām ugunsdzēsības īpašībām;

d) glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļos pieejamais ūdens daudzums, kas nepieciešams putu sagatavošanai, un papildvielu daudzums atbilst noteiktajai lidlauka kategorijai un 1. tabulai;

Ugunsdzēsīgo vielu minimālais izmantojamais daudzums								
Lidlauka kategorija (1)	Putas, kas atbilst A iedarbības līmenim		Putas, kas atbilst B iedarbības līmenim		Putas, kas atbilst C iedarbības līmenim		Papildvielas	
	Ūdens (L) (2)	Padeves ātrums putu šķīdums/minūtē (L)(3)	Ūdens (L)(4)	Padeves ātrums putu šķīdums/minūtē (L)(5)	Ūdens (L) (6)	Padeves ātrums putu šķīdums/minūtē (L)(7)	Sausi, ķīmiski pulveri (kg) (8)	Padeves ātrums (kg/sek.) (9)
1.	350	350	230	230	160	160	45	2,25
2.	1000	800	670	550	460	360	90	2,25
3.	1800	1300	1200	900	820	630	135	2,25
4.	3600	2600	2400	1800	1700	1100	135	2,25
5.	8100	4500	5400	3000	3900	2200	180	2,25
6.	11800	6000	7900	4000	5800	2900	225	2,25
7.	18200	7900	12 100	5300	8800	3800	225	2,25
8.	27300	10 800	18 200	7200	12 800	5100	450	4,5
9.	36400	13 500	24 300	9000	17 100	6300	450	4,5
10.	48200	16 600	32 300	11 200	22 800	7900	450	4,5

Piezīme: Tabulas 2., 4. un 6. ailē norādītais ūdens tilpums ir aprēķināts, ņemot vērā attiecīgās kategorijas lidmašīnu vidējo kopgarumu.

1. tabula

attiecībā uz 1. un 2. kategorijas lidlaukiem ar papildvielu var aizstāt līdz pat 100 % ūdens.

Aizstāšanas gadījumā jāpieņem, ka 1 kg papildvielas ir līdzvērtīgs 1 litram ūdens, ko izmanto A iedarbības līmeņa putu sagatavošanai.

1. piezīme. Putu sagatavošanai nepieciešamais ūdens daudzums ir norādīts, pamatojoties uz 8,2 L/min/m² lielu padeves ātrumu A iedarbības līmeņa putām, 5,5 L/min/m² lielu padeves ātrumu B iedarbības līmeņa putām un 3,75 L/min/m² lielu padeves ātrumu C iedarbības līmeņa putām.

2. piezīme. Izmantojot citu papildvielu, jāpārbauda aizstāšanas ekvivalenti.

e) transportlīdzeklī nodrošinātā putu koncentrāta daudzums ir pietiekams, lai sagatavotu vismaz divas putu šķīduma devas;

f) kad lidlaukā ir nodrošināts atšķirīgu iedarbības līmeņu putu apvienojums, kopējais putu sagatavošanai nepieciešamais ūdens daudzums jāaprēķina attiecībā uz katru putu veidu, jādokumentē šo daudzumu attiecība katrā transportlīdzeklī un jāpiemēro vispārējā glābšanas un ugunsdzēsības prasība;

g) putu šķīduma padeves ātrums nav mazāks par 1. tabulā norādīto ātrumu;

---

h) papildvielas atbilst attiecīgajām Starptautiskās Standartizācijas organizācijas (ISO) specifikācijām;

i) papildvielu padeves ātrums nav mazāks par 1. tabulā norādīto ātrumu;

j) transportlīdzekļu atkārtotai uzpildīšanai lidlaukā tiek glabāta putu koncentrāta rezerve, kas līdzvērtīga 200 % no 1. tabulā norādītā daudzuma; rezervē var ieskaitīt to ugunsdzēsības transportlīdzekļos pieejamo putu koncentrāta daļu, kas pārsniedz 1. tabulā norādīto daudzumu;

k) transportlīdzekļu atkārtotai uzpildīšanai lidlaukā tiek glabāta papildvielas rezerve, kas līdzvērtīga 100 % no 1. tabulā norādītā daudzuma, un ir nodrošināts pietiekams dzinējgāzes daudzums, kas paredzēts šīs papildvielas rezerves izmantošanai;

l) 1. un 2. kategorijas lidlaukos, kuros līdz pat 100 % ūdens ir aizstāts ar papildvielām, tiek glabāta papildvielas rezerve, kas atbilst 200 % no nepieciešamā daudzuma;

m) ja paredzama ievērojama atkārtotas uzpildes kavēšanās, rezerves daudzums ir jāpalielina atbilstīgi riska novērtēšanā noteiktajam;

n) tiek veikta nepieciešamā ūdens daudzuma analīze, lai noteiktu, vai ugunsdzēsības vajadzībām ir pieejams pietiekams ūdens daudzums;

o) gadījumos, kad tiek plānotas darbības ar lidmašīnām, kas pārsniedz attiecīgās kategorijas vidējo lielumu, ūdens daudzums tiek pārrēķināts un tiek atbilstīgi palielināts putu sagatavošanai nepieciešamais ūdens daudzums un putu šķīduma padeves ātrums, un

p) ir ieviesta kārtība, kuru izmanto ugunsdzēsīgo vielu pārvaldībai, proti, veic to atlasī, uzglabāšanu, uzturēšanu un pārbaudi.

AMC5 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

GATAVĪBAS LAIKS

Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

a) glābšanas un ugunsdzēsības dienesta gatavības laiks attiecībā uz jebkuru ekspluatējama skrejceļa punktu optimālas redzamības un virsmas stāvokļa apstākļos nepārsniedz trīs minūtes, operatīvajam mērķim nepārsniedzot divas minūtes, un ka tas spēj nodrošināt tādu putu padeves ātrumu, kas atbilst vismaz 50 % no AMC4 ADR.OPS.B.010. punkta 1. tabulā noteiktā padeves ātruma;

b) gatavības laiks attiecībā uz jebkuru citu kustības zonas daļu optimālos redzamības un virsmas apstākļos tiek aprēķināts un norādīts lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā;

c) jebkurš transportlīdzeklis, kas nav transportlīdzeklis, kurš pirmais ierodas notikuma vietā un kuram jānodrošina nepārtraukta ugunsdzēsības vielas padeve AMC4 ADR.OPS.B.010. punkta 1. tabulā noteiktajā daudzumā, notikuma vietā ierodas ne vēlāk kā vienu minūti pēc pirmā transportlīdzekļa(-iem), un

---

d) glābšanas un ugunsdzēsības dienestiem ir nodrošināti norādījumi, aprīkojums un/vai procedūras, kas tiem nepieciešamas operatīvā mērķa izpildei, ciktāl tas iespējams pasliktinātas redzamības apstākļos, jo īpaši ierobežotas redzamības operācijās.

AMC6 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

PERSONĀLS

Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

a) lidojumu laikā un vismaz 15 minūšu laikā pēc pēdējā gaisa kuģa izlidošanas ir zināmi konkrēti apmācīti darbinieki, kas ir viegli pieejami un spēj vadīt glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļus un pilnvērtīgi izmantot aprīkojumu;

b) personāls tiek nogādāts notikuma vietā minimālajā gatavības laikā, un ir iespējams pilnīgi nodrošināt nepārtrauktu ugunsdzēsīgās vielas padevi pienācīgā padeves ātrumā, ievērojot arī nepieciešamību izmantot rokas šļūtenes, kāpnes un citu glābšanas un ugunsdzēsības aprīkojumu, kāds parasti tiek izmantots gaisa kuģa glābšanas un ugunsdzēsības operācijās;

c) visiem glābšanas un ugunsdzēsības dienesta darbiniekiem, kas dodas uz notikuma vietu, ir nodrošināts aizsargapģērbs un elpošanas aprīkojums, kas nodrošina iespēju efektīvi pildīt darba pienākumus, un

d) visi citi pienākumi, ko veic glābšanas un ugunsdzēsības dienesta darbinieki, nesamazina to reakcijas spēju vai neapdraud to drošību.

GMI ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

SAKARU UN TRAUKSMES IZZIŅOŠANAS SISTĒMAS

Lidlauka ekspluatantam ir jāizvērtē iespēja izmantot līdzekļus, kas nodrošina tiešu saziņu starp glābšanas un ugunsdzēsības dienestu un avārijas situācijā nokļuvuša gaisa kuģa lidojuma apkalpi. Šo lēmumu var pieņemt, pamatojoties uz glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku spēju efektīvi mutiski vai ar žestiem sazināties ar lidojuma apkalpi. Var izmantot divvirzienu radiosakaru sistēmu, kā arī žestus, kas norādīti Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 923/2012 1. papildinājumā.

GM2 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS DARBINIEKU SKAITS

Lai noteiktu glābšanas un ugunsdzēsības darbībām nepieciešamo darbinieku skaitu, jāveic uzdevuma un resursu analīze, kurā jāņem vērā lidlaukā ekspluatēto gaisa kuģu tipi, pieejamie glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļi un aprīkojums, kā arī citi pienākumi, kas jāveic RFFS darbiniekiem, u. c. faktori.

GM3 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS TRANSPORTLĪDZEKĻU UN GLĀBŠANAS IEKĀRTU SKAITS

Specializētās ugunsdzēsības iekārtas var nebūt iespējams nodrošināt ūdens teritorijās, taču nav liegts nodrošināt šādas iekārtas, ja tām būtu praktiska lietderība, piemēram, ja attiecīgajās teritorijās ir rīfi vai salas. Mērķis ir plānot un notikuma vietā iespējami ātri nodrošināt dzīvības glābšanas peldlīdzekļus tādā daudzumā, kas ir piemērots lielākajai lidmašīnai, kāda parasti tiek uzņemta lidlaukā.

GM4 ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 2. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS LIDLAIKA KATEGORIJAS SAMAZINĀŠANA

a) Aizsardzības līmenis var būt par vienu kategoriju zemāks, salīdzinot ar noteikto kategoriju, ja trīs secīgos noslogotākajos mēnešos lidlaukā ir mazāk par 700 tādu augstākajā *RFF* lidlauka kategorijā iekļautu lidmašīnu operāciju, kādas parasti tiek uzņemtas lidlaukā.

b) Aizsardzības līmenim jāatbilst noteiktajai kategorijai, ja trīs secīgos noslogotākajos mēnešos lidlaukā ir ne mazāk par 700 tādu augstākajā *RFF* lidlauka kategorijā iekļautu lidmašīnu operāciju, kādas parasti tiek izmantotas lidlaukā.

c) Attiecībā uz lidlaukiem, kuros tiek apkalpoti vienīgi kravas gaisa kuģu lidojumi, *RFF* lidlauka kategorija var būt zemāka par kategoriju, ko piemēro attiecībā uz pasažieru gaisa kuģu lidojumiem, ja vien izpildīts galvenais uzdevums — cilvēku dzīvību glābšana gaisa kuģa negadījumā vai incidentā.

d) Par neparedzētiem gadījumiem, kad uz laiku jāsamazina lidlauka glābšanas un ugunsdzēsības dienestu aizsardzības līmenis, uzskata neplānotus notikumus, kad nav pieejamas iekārtas, aprīkojums un resursi, piemēram:

1. *RFFS* transportlīdzekļu tehniskie bojājumi;
2. nepietiekams darbinieku skaits;
3. nav pieejamas ugunsdzēsīgās vielas;
4. *RFFS* reakcija uz negadījumu;
5. u. c.

GMI ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 3. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

GLĀBŠANAS UN UGUNSDZĒSĪBAS DIENESTU PERSONĀLS

Glābšanas un ugunsdzēsības dienestu personāla apmācībā var iekļaut vismaz šādus tematus:

- a) iepazīstināšana ar lidlauku;

-
- b) iepazīstināšana ar gaisa kuģi;
  - c) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku drošība;
  - d) sakaru sistēmas, kas lidlaukā pieejamas izmantošanai ārkārtas situācijās, tostarp gaisa kuģa ugunsgrēka signalizācijas sistēmas;
  - e) ugunsdzēsības šļūteņu, sprauslu, lafešu un citu ierīču izmantošana;
  - f) noteikto ugunsdzēsīgo vielu veidu izmantošana;
  - g) atbalsts gaisa kuģa avārijas evakuācijas procesā;
  - h) ugunsdzēsības operācijas;
  - i) glābšanas un ugunsdzēsības struktūras iekārtu pielāgošana un izmantošana gaisa kuģa glābšanas un ugunsdzēsības darbībām;
  - j) bīstami izstrādājumi;
  - k) iepazīstināšana ar lidlauka avārijas situāciju pasākumu plānā noteiktajiem ugunsdzēsēju pienākumiem;
  - l) procedūras ierobežotas redzamības apstākļos;
  - m) cilvēka veikspēja, tostarp grupas koordinēšana;
  - n) aizsargtērpi un elpošanas aizsarglīdzekļi;
  - o) kompozītmateriāli un
  - p) gaisa kuģa ballistisko izpletņu sistēmu pazīšana avārijas operācijās.

AMCI ADR.OPS.B.010. punkta a) apakšpunkta 4. daļa. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLA MEDICĪNISKIE STANDARTI

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka *RFFS* personāls atbilst noteiktiem medicīniskiem standartiem.

AMCI ADR.OPS.B.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLA APMĀCĪBAS PROGRAMMA — VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

AMCI ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunkta noteikumus piemēro arī attiecībā uz *RFFS* personāla apmācības programmu.

Turklāt lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka:

---

a) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieki aktīvi piedalās praktiskajās ugunsdzēsības mācībās atbilstīgi lidlaukā izmantotajiem gaisa kuģu tipiem un ugunsdzēsības aprīkojumam, tostarp augsta spiediena degvielas ugunsgrēka mācībās, un

b) glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku apmācības programmā ir iekļauta veiktspējas apmācība, tostarp grupas koordinēšana.

AMC2 ADR.OPS.B.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

FFFS PERSONĀLA APMĀCĪBAS PROGRAMMA — RFFS APMĀCĪBAS DALĪBNIKU PĀRBAUDE

RFFS apmācības dalībnieku pārbaude jāveic saskaņā ar AMC2 ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunktu.

AMC3 ADR.OPS.B.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

NOTEIKUMI UN PROCEDŪRAS

a) Lidlauka ekspluatantam jāpārlicinās, ka glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieki pārzina lidlauka ekspluatācijai būtiskos noteikumus un procedūras un apzinās savu pienākumu un atbildības jomas saikni ar lidlauka ekspluatāciju kopumā.

b) Prasmju pārbaudēs jāpārbauda, vai glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieki pārzina savu pienākumu izpildei būtiskos noteikumus un procedūras.

GM1 ADR.OPS.B.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLA APMĀCĪBAS PROGRAMMA — PERIODISKA APMĀCĪBA, KOMPETENCES UZTURĒŠANAS APMĀCĪBA UN ATŠĶIRĪBU APMĀCĪBA

APMĀCĪBA

GM1 ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktos periodiskās apmācības, kompetences uzturēšanas apmācības un atšķirību apmācības noteikumus piemēro arī glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbiniekiem.

GM2 ADR.OPS.B.010. punkta b) un c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLA APMĀCĪBAS PROGRAMMA — APMĀCĪBAS DALĪBNIKU PĀRBAUDE

GM2 ADR.OR.D.017. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktos paņēmienus piemēro arī glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku pārbaudēs.

GMI ADR.OPS.B.010. punkta c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

PRASMJU PĀRBAUDES

a) Prasmju pārbaudes jāveic izraudzītiem novērtētājiem saskaņā ar *AMCI ADR.OPS.B.010.* punkta d) apakšpunktu.

b) Maksimālais laika posms starp divām glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku prasmju pārbaudēm nedrīkst būt ilgāks par 12 kalendārajiem mēnešiem. Pirmā prasmju pārbaude jāpabeidz viena gada laikā pēc sākotnējās apmācības programmas pabeigšanas.

c) Prasmju pārbaudes programmā jāiekļauj validācijas process, kurā tiek mērīta programmas efektivitāte.

d) Prasmju pārbaudes programmā jānorāda ar pārbaudēm saistītie pienākumi un piemērojamie pārbaudes paņēmieni, tostarp procedūras, kas jāpiemēro gadījumā, ja darbinieki neatbilst noteiktajiem standartiem.

e) Lidlauka ekspluatācijas instrukcijā jāiekļauj informācija par prasmju pārbaudes programmu.

GM2 ADR.OPS.B.010. punkta c) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

PRASMJU PĀRBAUDES

GM2 ADR.OR.D.017. punkta c) apakšpunkta noteikumus piemēro arī glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbiniekiem.

AMCI ADR.OPS.B.010. punkta d) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

INSTRUKTORI VĒRTĒTĀJI

AMCI ADR.OR.D.017. punkta d) apakšpunktā iekļautos noteikumus attiecībā uz instruktoriem un vērtētājiem piemēro arī attiecībā uz glābšanas un ugunsdzēsības dienestu darbinieku instruktoriem un vērtētājiem.

AMCI ADR.OPS.B.010. punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLA DOKUMENTĀCIJA

AMCI ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunktā iekļautos noteikumus piemēro arī RFFS personāla dokumentācijai.

GMI ADR.OPS.B.010. punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLS — APMĀCĪBAS DOKUMENTĀCIJA

GMI ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunktā iekļautos noteikumus piemēro arī RFFS personāla apmācības dokumentācijai.

GM2 ADR.OPS.B.010. punkta e) apakšpunkts. Glābšanas un ugunsdzēsības dienesti

RFFS PERSONĀLS — PRASMJU PĀRBAUDES DOKUMENTĀCIJA

GM2 ADR.OR.D.017. punkta e) apakšpunktā iekļautos noteikumus piemēro arī RFFS personāla prasmju pārbaudes dokumentācijai.

AMC1 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam atbilstīgi lidlaukā paredzamajai satiksmei jāizstrādā kustības zonas uzraudzības un inspekcijas programma, norādot visus esošos vai iespējamos gaisa kuģu un lidlauka ekspluatācijas darbību apdraudējumus.

b) Kustības zonas inspekcija, kurā tiek iekļauti tādi jautājumi kā FOD esamība, vizuālo līdzekļu stāvoklis, savvaļas dzīvnieki un virsmas stāvoklis, jāveic vismaz vienu reizi dienā, ja koda numurs ir 1 vai 2, un vismaz divas reizes dienā, ja koda numurs ir 3 vai 4.

c) Inspekcija attiecībā uz citiem priekšmetiem, piemēram, attiecībā uz citām uguņu sistēmām, kas nepieciešamas lidlauka ekspluatācijas darbību drošībai, mākslīgajiem segumiem vai blakus esošajiem zemes virsmas iecirkņiem, notekūdeņu un lietus ūdeņu savākšanas sistēmām, nožogojumiem un citām piekļuves kontroles ierīcēm, kustības zonas stāvokli lidlauka robežās un pārskatāmības attālumā ārpus tā, jāveic vismaz vienu reizi nedēļā.

d) Lidlauka ekspluatantam ārkārtēju laikapstākļu gadījumā (stipra karstuma un sala gadījumā, strauja atkušņa gadījumā, pēc stiprām vētrām u. c.) jāveic ar mākslīgo segumu pārklāto zonu papildu inspekcija, lai noteiktu, vai segums nav deformējies un piegrūzots, kas varētu radīt bojājumus gaisa kuģim vai kuru dēļ pilots var zaudēt kontroli pār kustības virzienu.

e) Lidlauka ekspluatantam visas kustības zonas un saistīto objektu parastās un ārkārtas inspekcijas jāreģistrē žurnālā.

AMC2 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

AR KUSTĪBAS ZONAS INSPEKCIJU SAISTĪTAS PRASĪBAS PERSONĀLAM

a) Lidlauka ekspluatantam ir jāizraugās darbinieks, kas atbildēs par kustības zonas inspekcijas izpildi.

b) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka gaisa satiksmes dienestiem, izmantojot radiosakarus, ir iespēja tieši vai ar pavadītāju starpniecību sazināties ar jebkuru manevrēšanas teritorijā esošu transportlīdzekli.

c) Lai novērstu skrejceļa bloķēšanu, lidlauka ekspluatantam jābūt ieviestām procedūrām, saskaņā ar kurām tiek veikta skrejceļu inspekcija, tostarp skrejceļa virziena inspekcija, sakaru procedūrām, pasākumiem sakaru traucējumu vai transportlīdzekļu bojājumu gadījumā, ar "STOP" līnijas ugunīm aprīkotām pārbrauktuvēm, skrejceļu krustojumiem u. c.

---

d) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka darbinieki, kas veic kustības zonas inspekciju, saņem apmācību vismaz par šādiem tematiem:

1. iepazīstināšana ar lidlauku, tostarp lidlauka marķējumi, zīmes un ugunis;
2. lidlauka ekspluatācijas instrukcija;
3. lidlauka avārijas situāciju pasākumu plāns;
4. procedūras ziņošanai pilotiem (*NOTAM*);
5. satiksmes noteikumi lidlaukā;
6. radiotelefonijas procedūras;
7. lidlauka inspekcijas procedūras un paņēmieni un
8. inspekcijas rezultātu un novērojumu paziņošanas procedūras.

GMI ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

MĀKSLĪGĀ SEGUMA UN BLAKUS ESOŠO ZEMES VIRSMAS IECIRKŅU INSPEKCIJA

a) Mākslīgā seguma zonu inspekcija.

Mākslīgā seguma zonu inspekcijā jāveic šādu elementu pārbaude:

1. kopējā tīrība, īpašu uzmanību pievēršot materiāliem, ko var ieraut dzinējā un tādējādi radīt tā bojājumus; šādi materiāli var būt skrejceļa apkopes darbību atliekas vai pēc ledus nokušanas uz skrejceļa palikusī grants;
2. piesārņojums uz skrejceļa, piemēram, sniegs, šķīdonis, ledus, mīksts ledus, slapjš sniegs uz ledus vai sarma, ūdens, pretapledošanas vai atledošanas ķīmikālijas, dubļi, putekļi, smiltis, vulkāniskie pelni, naftas produkti, gumijas atliekas, kas var pasliktināt skrejceļa virsmas saķeres īpašības; īpaša uzmanība jāpievērš gadījumiem, kad uz skrejceļa vienlaikus ir sniegs, šķīdonis, ledus, mīksts ledus, slapjš sniegs un pretapledošanas vai atledošanas ķīmikālijas;
3. mākslīgā seguma virsmas bojājumu pazīmes, tostarp plaisas un betona šķembas, savienojumu blīvējuma stāvoklis, plaisas asfalta segumā vai asfalta masas irdenums, saķeres kārtas sadalīšanās;
4. ja iespējams, pēc lietus jānosaka un jāmarķē applūdušās zonas, lai tādējādi atvieglinātu vēlāku seguma atjaunošanu;
5. uguņu armatūras bojājumi;
6. skrejceļa marķējumu tīrība;
7. šahtu vāku stāvoklis un sēža un

---

8. jāpārbauda, vai skrejceļa galos nav priekšlaicīgas zemskares pēdu; reaktīvo strūklu radīti tuvošanās ugunu, marķiera konusu un sliekšņa ugunu bojājumi; skrejceļa gala bremsēšanas joslas tīrība un tajā esošie šķēršļi.

b) Blakus esošo zemes virsmu inspekcija.

Var pārbaudīt šādus elementus:

1. zemsedzes veģetācijas vispārējais stāvoklis, pārbaudot, vai tā neaizsedz ugunis, zīmes, marķierus u. c.;

2. jāatzīmē visas veidojošās ieplakas;

3. rūpīgi jāatzīmē un jāpaziņo visas iepriekš nepaziņotās gaisa kuģa riteņu pēdas;

4. zīmju un marķieru stāvoklis;

5. ar zāli pārklāto zonu (jo īpaši to, kas atrodas tuvu gaisa kuģu mākslīgā seguma virsmai) vispārējā nestspēja;

6. applūdušās ar zāli pārklātās zonas un

7. *FOD* un savvaļas dzīvnieki.

GM2 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

VIZUĀLO LĪDZEKĻU INSPEKCIJA

a) Vizuālo līdzekļu pārbaude lidojumā.

Tuvošanās un skrejceļa ugunu sistēmu pārbaudes lidojumā veic vienmēr, kad tiek uzstādīta jauna sistēma, pēc lieliem apkopes darbiem un vismaz vienu reizi gadā, lai pārlicinātos par shēmas pareizību un ugunu darbību. Jācenšas atklāt visus gadījumus, kad ugunu izvietojums lidlauka apkārtne sniedz maldinošu vai nesaprotamu informāciju.

b) Vizuālo līdzekļu pārbaude uz zemes.

Jāveic skrejceļa ugunu un tuvošanās ugunu fotometriskās pārbaudes, izmantojot tam paredzētās ierīces, lai tādējādi nodrošinātu augsta līmeņa darbības jēgumu. Šādas pārbaudes jāveic tik bieži, lai nodrošinātu pārbaudāmajam pakalpojumam noteikto darbības jēguma līmeni.

GM3 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

ŠĶĒRŠĻI

a) Jāpārbauda, vai apstiprinātajiem šķēršļiem ir pienācīgās ugunis un marķējumi.

---

b) Par visiem neapstiprinātajiem šķēršļiem nekavējoties jāinformē atbildīgās personas vai organizācijas.

GM4 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

INSPEKCIJU ŽURNĀLS

Inspekciju žurnālā jāiekļauj šāda informācija:

- a) informācija par inspekciju laika intervāliem un reizēm;
- b) to personu vārdi un uzvārdi, kuras veic inspekciju, un
- c) inspekciju rezultāti un novērojumi, ja tādi ir.

GM5 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

TURPMĀKĀS DARBĪBAS PĒC INSPEKCIJAS

Jābūt noteiktai kārtībai, kuru piemēro, lai paziņotu inspekcijas rezultātus un nekavējoties veiktu turpmākas darbības nedrošo apstākļu novēršanai. Atkarībā no inspekcijas rezultātiem vai konstatētajām nepilnībām šajā kārtībā var būt paredzēta ziņošana gaisa satiksmes dienestiem un aeronavigācijas informācijas dienestiem, FOD savākšana, savvaļas dzīvnieku kontrole, notikumu reģistrācija papildu analīzes veikšanai saskaņā ar lidlauka ekspluatanta SMS prasībām u. c.

GM6 ADR.OPS.B.015. punkts. Kustības zonas un saistīto objektu uzraudzība un inspekcija

AR KUSTĪBAS ZONAS INSPEKCIJĀM SAISTĪTĀS PRASĪBAS PERSONĀLAM

- a) Inspektoriem jāizmanto kontrolsaraksti, kas sagatavoti dažādām inspekcijas jomām. Kontrolsarakstam jāpievieno lidlauka shēma, lai tajā varētu atzīmēt vietas, kurās konstatētas problēmas.
- b) Pirms inspekcijas sākuma inspektoriem ir jāizskata iepriekšējā inspekcijas ciklā visnesenāk aizpildītais kontrolsaraksts.
- c) Ja notiek būvdarbi vai citi darbi, inspektoriem jāiepazīstas ar šo būvdarbu vai darbu drošības plānu.

AMC1 ADR.OPS.B.020. punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Lidlauka ekspluatantam jāveic šādas darbības:

- a) jāpiedalās savvaļas dzīvnieku apdraudējuma samazināšanas valsts programmā;

---

b) jāizstrādā procedūras, saskaņā ar kurām tiek reģistrētas un atbildīgajai iestādei paziņotas lidlaukā notikušās gaisa kuģa sadursmes ar savvaļas dzīvniekiem, šajā jomā cieši sadarbojoties ar organizācijām, kuras darbojas lidlaukā vai sniedz tajā pakalpojumus;

c) jānodrošina, ka savvaļas dzīvnieku radīto apdraudējumu novērtē kompetenti darbinieki, un

d) jāizstrādā, jāievieš un jāīsteno savvaļas dzīvnieku riska pārvaldības programma.

GM1 ADR.OPS.B.020. punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana

SAVVAĻAS DZĪVNIEKU RISKĀ NOVĒRTĒŠANA

a) Lidlauka ekspluatantam jāveic šādas darbības:

1. jāveic riska novērtēšana, izmantojot datus par sadursmēm ar katras dzīvnieku sugas īpatņiem, kā arī informācija par dzīvnieku sugu klātbūtni, īpatņu skaitu un to bioloģiju, un šāds novērtējums regulāri jāatjaunina;

2. jāņem vērā sadursmju skaits ar katras dzīvnieku sugas īpatņiem un šādās sadursmēs radīto bojājumu smagums un

3. mērķtiecīgi pasākumi, kas veltīti tām dzīvnieku sugām, ar kuru īpatņiem visbiežāk notiek sadursmes un kuri rada vislielākos bojājumus.

b) Savvaļas dzīvnieku riska novērtējums jāveic kvalificētiem darbiniekiem.

GM2 ADR.OPS.B.020. punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana

SAVVAĻAS DZĪVNIEKU RISKĀ PĀRVALDĪBAS PROGRAMMA

Savvaļas dzīvnieku riska pārvaldības programmas darbības jomā ietvert zonu aptuveni 13 km (7 NM) rādiusā ap lidlauka kontrolpunktu, un tajā jāiekļauj vismaz šādi elementi:

a) šādu atbildīgo personu norīkošana:

1. persona, kas atbild par savvaļas dzīvnieku riska programmas izstrādi un īstenošanu;

2. persona, kas pārrauga savvaļas dzīvnieku ikdienas kontroles pasākumus, analizē savāktos datus un veic riska novērtējumu, lai izstrādātu un īstenotu savvaļas dzīvnieku riska pārvaldības programmu, un

3. apmācīti un kvalificēti darbinieki, kuri novēro un reģistrē putnus/savvaļas dzīvniekus, novērtē putnu/savvaļas dzīvnieku radīto apdraudējumu un aizbaida bīstamos putnus/savvaļas dzīvniekus;

b) process, saskaņā ar kuru paziņo, vāc un reģistrē datus par ienākušajiem un dzīvojošajiem putniem/savvaļas dzīvniekiem;

c) process, saskaņā ar kuru analizē datus un novērtē putnu/savvaļas dzīvnieku radīto apdraudējumu, lai izstrādātu apdraudējuma mazināšanas pasākumus, preventīvus pasākumus un atbildes pasākumus; jāizklāsta arī riska novērtēšanas metodika;

---

d) dzīvotnes un zemes pārvaldības process lidlaukā un tā apkārtnē vienmēr, kad tas iespējams, lai putniem/savvaļas dzīvniekiem samazinātu attiecīgā apgabala pievilcību;

e) bīstamo putnu/savvaļas dzīvnieku pārvietošanas process;

f) process, saskaņā ar kuru notiek saziņa ar citām iestādēm, kas nav lidlauka iestādes, vietējiem zemes īpašniekiem un citām personām, lai nodrošinātu lidlauka informētību par notikumiem, kas lidlauka infrastruktūras apkārtnē var izraisīt putnu radītu papildu apdraudējumu, par veģetāciju, zemes apstrādi un citām darbībām (piemēram, par ražas novākšanu, sēšanu, aršanu, zemes vai ūdens objektu ierīkošanu, medībām un citām darbībām, kas var piesaistīt putnus/savvaļas dzīvniekus).

GM3 ADR.OPS.B.020. punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana

APMĀCĪBA PAR SAVVAĻAS DZĪVNIEKU KONTROLI

a) Lidlauka savvaļas dzīvnieku kontroles darbiniekiem pirms darba pienākumu izpildes sākuma jāsaņem formāla apmācība.

b) Lidlauka savvaļas dzīvnieku kontroles apmācība ir jādokumentē, un ieraksti ir jā saglabā regulāru pārbaūžu, auditu un kompetences pārbaūžu vajadzībām.

c) Lidlauka savvaļas dzīvnieku kontroles darbinieku apmācība jāveic kvalificētiem lidlauka savvaļas dzīvnieku kontroles darbiniekiem vai speciālistiem, kas apliecinājuši savu pieredzi šajā jomā.

d) Savvaļas dzīvnieku kontroles sākotnējā apmācībā jāietver vismaz šādas vispārējas jomas:

1. izpratne par dabas norisēm un savvaļas dzīvnieku pārvaldības problēmu nozīmi aviācijā, kā arī apdraudējuma konstatēšana vietējā līmenī;

2. zināšanas par valsts un vietējā līmeņa noteikumiem, standartiem un norādījumiem, kas saistīti ar lidlauka savvaļas dzīvnieku pārvaldības programmām (labākās prakses modeļu izmantošana);

3. izpratne par vietējo savvaļas dzīvnieku ekoloģiju un bioloģiju, tostarp (attiecīgā gadījumā) par labu lidlauka zāliena pārvaldības politiku un labumu, ko tā var sniegt savvaļas dzīvnieku kontroles jomā;

4. precīzas savvaļas dzīvnieku identifikācijas un novērojumu, tostarp savvaļas dzīvnieku rokasgrāmatu izmantošanas, nozīme;

5. vietējie un valsts līmeņa tiesību akti un noteikumi attiecībā uz retām un apdraudētām dzīvnieku sugām un sugām, kurām jāpievērš īpaša uzmanība, un lidlauka ekspluatantu politika attiecībā uz šādiem dzīvniekiem;

6. sadursmēs bojā gājušo savvaļas dzīvnieku atlieku savākšana un to identificēšanas pasākumi un procedūras;

---

7. ilgtermiņa (pasīvie) kontroles pasākumi, tostarp lidlaukā un ārpus tā esošās dzīvotnes pārvaldība, arī savvaļas dzīvniekus piesaistošu elementu identifikācija, veģetācijas politika, aeronavigācijas līdzekļu aizsardzība, ūdens novadīšanas sistēma un ūdenstilpņu pārvaldības pasākumi;

8. īstermiņa (aktīvie) taktiskie pasākumi, vispārātzītu un efektīvu savvaļas dzīvnieku pārvietošanas pasākumu izmantošana, izklīdināšana un kontroles paņēmieni piemērošana;

9. savvaļas dzīvnieku rīcības dokumentēšana, kontroles pasākumi un paziņošanas procedūras (lidlauka savvaļas dzīvnieku pārvaldības plāns);

10. šaujamieroči un lauka drošība, tostarp individuālās aizsardzības aprīkojuma izmantošana, un

11. sadursmju ar savvaļas dzīvniekiem riska novērtēšanas un riska pārvaldības principi un šo programmu integrēšana lidlauka drošības pārvaldības sistēmā.

e) Savvaļas dzīvnieku kontroles darbiniekiem pilnīgi jāpārzina nosacījumi, saskaņā ar kuriem tiek veiktas darbības lidlauka vidē. Ja tas nav nepieciešams, savvaļas dzīvnieku kontroles darbiniekiem ir jāsaņem atbilstīga apmācība, tostarp:

1. apmācība transportlīdzekļa vadīšanai lidostas kontrolējamā teritorijā, tostarp iepazīstināšana ar lidlauku, apmācība par gaisa satiksmes kontroles sakaru sistēmām, zīmēm un marķējumiem, navigācijas līdzekļiem, lidlauka ekspluatācijas pasākumiem un drošību, kā arī citos jautājumos pēc lidlauka ekspluatanta ieskatiem, un

2. iepazīstināšana ar gaisa kuģi, tostarp, gaisa kuģa identifikācija, gaisa kuģa dzinēja uzbūve, sadursmju ar savvaļas dzīvniekiem ietekme uz gaisa kuģu sistēmām.

f) Jāuztur savvaļas dzīvnieku kontroles darbinieku pastāvīga kompetence. To iespējams panākt, regulāri veicot kompetences uzturēšanas apmācību vai izmantojot citu atbildīgās iestādes atzītu uzraudzības sistēmu. Kompetences uzturēšanas pasākumi jāattiecinā arī uz jomām, kas noteiktas iepriekš d) un e) punktā, un tajos jāiekļauj arī:

1. šaujamieroču drošības pārbaudes;

2. vietējās vides apstākļu izmaiņas;

3. riska vadības politikas izmaiņas;

4. nesēnākie notikumi lidlaukā, kuros bijuši iesaistīti savvaļas dzīvnieki;

5. aktīvo un pasīvo pasākumu uzlabojumi un

6. citi jautājumi, kurus lidlauka ekspluatants uzskata par būtiskiem.

GM4 ADR.OPS.B.020. punkts. Savvaļas dzīvnieku radītā apdraudējuma samazināšana

SADURSMJU AR SAVVAĻAS DZĪVNIEKIEM UN NOVĒROTO SAVVAĻAS DZĪVNIEKU REĢISTRĒŠANA UN PAZIŅOŠANA

a) Ir svarīgi reģistrēt visu savvaļas dzīvnieku pārvietošanos vai uzturēt “putnu/savvaļas dzīvnieku žurnālu”. Žurnālā jāiekļauj vismaz šāda informācija:

1. pamanīto putnu/savvaļas dzīvnieku skaits, suga un atrašanās vieta un
2. pasākumi, kas veikti, lai izklīdinātu putnus/savvaļas dzīvniekus, un šādu pasākumu rezultāti.

b) Savvaļas dzīvnieku kontroles darbiniekiem ieraksti žurnālā jāveic regulāri.

c) Žurnāla ieraksti jāanalizē, lai noteiktu, kuras dzīvnieku sugas rada apdraudējumu, kurā diennakts vai gada laikā tas notiek, kādos laikapstākļos tas notiek u. c.

d) Lidlauka ekspluatantam jābūt ieviestai sistēmai, kuru izmanto, lai, cieši sadarbojoties ar tādiem datu īpašniekiem kā gaisa kuģu ekspluatanti, aeronavigācijas pakalpojumu sniedzēji, gaisa kuģu dzinēju tehniskās apkopes dienestu struktūrvienības u. c., vāktu ziņojumus par sadursmēm ar putniem/savvaļas dzīvniekiem.

AMC1 ADR.OPS.B.025. punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija

APMĀCĪBAS PROGRAMMA

a) Atkarībā no lidlauka lieluma un sarežģītības un individuālajām prasībām, kas tiek noteiktas transportlīdzekļa vadītājam, apmācības programmā jābūt ietvertām šādām galvenajām jomām:

1. lidostas kontrolējamās teritorijas transportlīdzekļa vadītāja vispārējā apmācības programma, kurā iekļauti tādi jautājumi kā drošība, kas jāievēro, kustības zonā gaisa kuģa tuvumā ekspluatējot transportlīdzekļus un aprīkojumu, piemēram, uz skrejceļiem, manevrēšanas ceļiem, peroniem, stāvvietās, uz kontrolējamajiem ceļiem un kustības zonai blakus esošajās zonās;

2. īpaša apmācība darbā ar transportlīdzekli vai aprīkojumu, piemēram, automašīnu, vilcēju, kravas pacelēju, autobusu;

3. tiem transportlīdzekļu vadītājiem, kuriem būs jādarbojas manevrēšanas teritorijā, jāsniedz papildu apmācība par apdraudējumu, kas saistīts ar skrejceļiem un manevrēšanas ceļiem, un par *RTF* un standarta frazeoloģijas pareizu izmantošanu.

b) Lidlauka ekspluatantam jāizstrādā sistēma, saskaņā ar kuru tiek izdotas atļaujas transportlīdzekļu vadīšanai kustības zonā, un šādu atļauju atjaunināšanas nosacījumi.

AMC2 ADR.OPS.B.025. punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija

APMĀCĪBA PAR TRANSPORTLĪDZEKĻU VADĪŠANU KUSTĪBAS ZONĀ

Apmācībā par transportlīdzekļa vadīšanu kustību zonā jāiekļauj šādi temati:

-
- a) lidlauka ģeogrāfija;
  - b) lidlauka zīmes, marķējumi un ugunis un
  - c) radiotelefona izmantošanas procedūras, ja pienākumi saistīti ar braukšanu pa manevrēšanas teritoriju;
  - d) lidlauka vadības dienesta izmantotie termini un frāzes, tostarp *ICAO* alfabēts vārdu nosaukšanai pa burtiem, ja pienākumi saistīti ar sazināšanos ar lidlauka vadības dienestu;
  - e) gaisa satiksmes dienestu noteikumi, ciktāl tie skar darbības uz zemes;
  - f) lidlauka noteikumi un procedūras;
  - g) lidlauka procedūras ierobežotas redzamības apstākļos un
  - h) specializētās funkcijas, ja tādas nepieciešamas, piemēram, glābšanas un ugunsdzēsības jomā.

GMI ADR.OPS.B.025. punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija

ATĻAUJAS TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪŠANAI LIDOSTAS KONTROLĒJAMĀ TERITORIJĀ PIEŠĶIRŠANA, DARBĪBAS APTURĒŠANA UN ANULĒŠANA

- a) Lidlauka ekspluatantam jāpiešķir personām atļauja transportlīdzekļu vadīšanai lidostas kontrolējamā teritorijā, ja:
  - 1. šo personu pienākumi ir saistīti ar transportlīdzekļu vadīšanu kustības zonā;
  - 2. šīs personas ir saņēmušas valsts izdotu transportlīdzekļa vadītāja apliecību vai citu valsts atzītu transportlīdzekļa vadītāja apliecību;
  - 3. šīs personas ir saņēmušas speciālo valsts transportlīdzekļa vadītāja apliecību, ja viņu pienākumos ietilpst specializēta transportlīdzekļa vadīšana;
  - 4. šīs personas atbilst valsts tiesību aktos noteiktajiem medicīniskā stāvokļa kritērijiem;
  - 5. šīm personām ir valsts radiotelefonijas darbības licence vai arī tās ir īpaši apmācītas darbā ar radiotelefonu, ja viņu pienākumi saistīti ar transportlīdzekļa vadīšanu manevrēšanas teritorijā;
  - 6. šīs personas ir sekmīgi pabeigušas teorētisko apmācības kursu par transportlīdzekļa vadīšanu lidostas kontrolējamā teritorijā un nokārtojušas rakstiskos eksāmenus;
  - 7. šīs personas ir sekmīgi apliecinājušas savu kompetenci attiecīgi šādās jomās:
    - i) transportlīdzeklī esošo raidītāj/uztvērējiekārtu ekspluatācija vai izmantošana;
    - ii) zināšanas par gaisa satiksmes vadības procedūrām un vietējām procedūrām un šo procedūru ievērošana;

---

iii) transportlīdzekļa navigācija lidlaukā un

iv) īpašas iemaņas, kas nepieciešamas konkrētā amatpienākuma izpildei.

b) Atļauju transportlīdzekļu vadīšanai lidostas kontrolējamā teritorijā jāizsniedz uz ierobežotu laika posmu, atjaunojot to, ja vadītājs ir sekmīgi pabeidzis kompetences uzturēšanas apmācības kursu un atbilst prasībām, kas noteiktas iepriekš a) punkta 1.–4. apakšpunktā.

c) Lidlauka ekspluatantam ir jāpārtrauc atļaujas vadīt transportlīdzekļus lidostas kontrolējamā teritorijā darbība vai jāanulē šāda atļauja, ja persona:

1. neizpilda prasības, kas noteiktas a) punkta 1.–4. apakšpunktā;

2. saskaņā ar saņemto informāciju ir atkārtoti pārkāpusi kustības zonas satiksmes noteikumus un

3. ir vadījusi transportlīdzekli alkohola vai narkotisko vielu reibumā, un šis fakts ir apstiprināts.

d) Transportlīdzekļu vadītājiem nav jābūt apmācītiem vienādā līmenī, piemēram, tādā līmenī, kādā jāapmāca vadītāji, kuri darbojas tikai uz peroniem. Šā paša iemesla dēļ lidlauka ekspluatants var noteikt dažādus transportlīdzekļu vadīšanas atļauju veidus, piemēram, vienā atļauju kategorijā iekļaujot transportlīdzekļa vadīšanu uz perona, bet citā kategorijā — atļaujas transportlīdzekļu vadīšanai manevrēšanas teritorijā (šādas atļaujas var izsniegt ar atšķirīgiem derīguma termiņiem).

GM2 ADR.OPS.B.025. punkts. Transportlīdzekļu ekspluatācija

LIDOSTAS KONTROLĒJAMĀS TERITORIJAS TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪTĀJA APMĀCĪBAS PROGRAMMAS PRINCIPU IZSTRĀDE

Izstrādājot lidostas kontrolējamās teritorijas transportlīdzekļa vadītāja apmācības programmā iekļautās programmas un zināšanu prasības, var ņemt vērā šādus elementus:

a) atļauja vadīt transportlīdzekli lidostas kontrolējamā teritorijā (*ADP*);

1. izdevēja iestāde, atļaujas derīguma termiņš, lietošanas nosacījumi un ar šādu atļauju piešķirto tiesību nodošanas iespēja;

2. atļaujas un kontroles īpašumtiesības un atļaujas izdošanas audits;

3. piemērošana vietējā līmenī un procedūras, ko piemēro gadījumā, ja tiek pārkāpti transportlīdzekļa vadīšanas noteikumi, un

4. saistība ar valsts transportlīdzekļa vadītāju apliecību piešķiršanas sistēmu.

b) Valsts tiesību akti un noteikumi:

1. Ar vispārējām transportlīdzekļa vadītāja apliecībām saistīti valdības/valsts noteikumi;

---

2. valsts/reģiona/vietējās pašvaldības prasības un

3. valsts aviācijas drošības iestādēm piemērojamās prasības/norādījumi attiecībā uz transportlīdzekļa vadīšanu lidostas kontrolējamā teritorijā.

c) Lidlauka noteikumi un prasības:

1. lidojumu noteikumi un *ATC* procedūras, kas piemērojamas lidlaukiem, ciktāl tās attiecas uz transportlīdzekļiem, jo īpaši priekšrocības noteikumi;

2. īpaši lidlauka noteikumi, prasības un vietējie norādījumi;

3. vietējie paņēmieni, ko izmanto, lai izplatītu vispārīgu informāciju, un norādījumi transportlīdzekļu vadītājiem, un

4. vietējie paņēmieni, ko izmanto, lai izplatītu informāciju par darbu īstenošanas gaitu.

d) Personīgās īpašības:

1. apstiprinātas valsts līmeņa vai lidlauka prasības par piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai (medicīniskie un veselības standarti);

2. tāda individuālās aizsardzības aprīkojuma izdošana un izmantošana kā, piemēram, labi pamanāms apģērbs un dzirdes aizsardzības līdzekļi;

3. vispārējie transportlīdzekļa vadīšanas standarti;

4. prasības attiecībā uz nesmēķēšanu/alkohola nelietošanu lidostas kontrolējamā teritorijā;

5. pienākumi, kas saistīti ar *FOD* un degvielas/naftas produktu izplūdi, un

6. pienākums nodrošināt transportlīdzekļa piemērotību uzdevuma izpildei un pareizu izmantošanu.

e) Transportlīdzekļu standarti:

1. lidlaukā un/vai valsts līmenī noteikti standarti attiecībā uz transportlīdzekļa stāvokli un tehnisko apkopi;

2. prasības attiecībā uz šķēršļu ugunīm un uzņēmumu zīmotņu noformējumu;

3. prasības attiecībā uz transportlīdzekļu ikdienas pārbaudēm un šādu pārbaudžu saturu;

4. apstiprināti standarti attiecībā uz lidlauka un uzņēmuma transportlīdzekļa atteižu paziņošanu un labošanu un

5. vietējā līmeņa prasības attiecībā uz lidostas kontrolējamās teritorijas transportlīdzekļu vadīšanas atļauju izdošanu un noformējumu.

f) Lidlauka vispārējais izkārtojums.

-
1. lidlauka vispārējā ģeogrāfija;
  2. izmantotā aviācijas terminoloģija, piemēram, skrejceļš, manevrēšanas ceļš, perons, ceļi, krustojumi, gaidīšanas vietas pie skrejceļa;
  3. visas lidlauka zīmes, marķējumi un ugunis, kas paredzētas transportlīdzekļiem un gaisa kuģiem;
  4. īpašas norādes par zīmēm, marķējumiem un ugunīm, ko izmanto skrejceļu un citu būtisku zonu aizsardzībai, un
  5. īpašas norādes par jebkurām kontrolētām/nekontrolētām manevrēšanas ceļa šķērsošanas procedūrām.

g) Bīstamība, kas saistīta ar transportlīdzekļu vadīšanu lidostas kontrolējamā teritorijā:

1. ātruma ierobežojumi, aizliegtās zonas un noteikumi attiecībā uz aizliegumu novietot transportlīdzekli stāvēšanai;
2. bīstamās zonas ap gaisa kuģi;
3. iesūkšana/ieraušana dzinējā un dzinēja strūkļa, propelleri un helikopteri;
4. degvielas uzpilde gaisa kuģī;
5. *FOD* un noplūdes;
6. transportlīdzekļa vadīšana atpakaļgaitā;
7. darbinieki un pasažieri, kas šķērso peronu;
8. teleskopiskie trapi un citi pakalpojumi, piemēram, stacionāra uz zemes izvietota elektriskā spēka iekārta;
9. parastais gaisa kuģa apgriešanas process;
10. gaisa kuģa avārijas apstāšanās un degvielas padeves pārtraukšanas procedūras;
11. bīstama krava;
12. vietējās prasības attiecībā uz transportlīdzekļa vilkšanu;
13. prasības attiecībā uz transportlīdzekļa vadīšanu diennakts tumšajā laikā un
14. prasības attiecībā uz transportlīdzekļa vadīšanu nelabvēlīgos laika apstākļos, jo īpaši ierobežotas redzamības apstākļos.

h) Vietējās organizācijas.

1. lidlauka ekspluatanta pienākumi saistībā ar standartu noteikšanu un uzturēšanu;

-
2. valsts aviācijas drošības iestāde un tās pienākumi;
  3. valsts un/vai vietējā līmeņa policija un tās saistība ar transportlīdzekļu vadīšanu pa lidostas kontrolējamo teritoriju un
  4. citas uzraugošās iestādes, kuru kompetencē ir veselība un drošība, kā arī transportlīdzekļi un to vadīšana.

i) Avārijas procedūras:

1. darbības un pienākumi krīzes situācijās (jebkuri negadījumi vai ievērojami starpgadījumi, kas notikuši lidlaukā);
2. rīcība gadījumā, ja noticis transportlīdzekļa negadījums;
3. rīcība gadījumā, ja notikusi transportlīdzekļa sadursme ar gaisa kuģi;
4. rīcība ugunsgrēka gadījumā;
5. rīcība gadījumā, ja noticis aviācijas nelaimes gadījums / incidents, un
6. rīcība gadījumā, ja persona guvusi ievainojumu.

j) Sakari:

1. radiosakaru procedūras un frazeoloģija, kas vajadzības gadījumā jāizmanto;
2. *ATC* izmantotie ugunu signāli;
3. procedūras, kas transportlīdzekļa vadītājiem jāizmanto gadījumā, ja viņi ir apmaldījušies vai nav pārliecināti par savu atrašanās vietu;
4. vietējie tālruņa numuri saziņai avārijas situācijā, un
5. saziņa ar vietējo lidlauka drošības vienību.

k) Praktiskā apmācība (vizuāla iepazīstināšana):

1. lidostas kontrolējamās teritorijas palīgcēļi, manevrēšanas ceļu krustojumi un visi ierobežojumi, kas tiek piemēroti ierobežotas redzamības laikā;
2. peroni un stāvvietas;
3. uz virsmas uzkrāsoti marķējumi, kas paredzēti transportlīdzekļiem un gaisa kuģiem;
4. uz virsmas uzkrāsoti marķējumi, ar kuriem tiek novilkta robeža starp peroniem un manevrēšanas ceļiem;
5. zīmes, marķējums un ugunis, ko izmanto uz manevrēšanas ceļa, lai informētu, ka priekšā ir skrejceļš;

---

6. vietas, kas paredzētas gaisa kuģu novietošanai stāvēšanai, un ierobežojumi;

7. ātruma ierobežojumi un noteikumi un

8. apdraudējums gaisa kuģa apgriešanas un gaisa kuģa kustības laikā;

MANEVRĒŠANAS TERITORIJAS TRANSPORTLĪDZEKĻA VADĪTĀJS

a) Visiem transportlīdzekļu vadītājiem, kuriem ir jādarbojas lidlauka manevrēšanas teritorijā, ir jāsaņem *ADP*, kura ietver iepriekš izklāstīto programmu. Ikvienam transportlīdzekļa vadītājam, kuram ir jāvada transportlīdzeklis manevrēšanas teritorijā, pirms manevrēšanas teritorijā veicamo darbību apmācības noteikta ilguma laika posmā jābūt ieguvušam transportlīdzekļa vadīšanas pieredzi lidostas kontrolējamā teritorijā.

b) Visiem transportlīdzekļu vadītājiem jāsaņem sākotnējā apmācība un regulāra kompetences uzturēšanas apmācība, īpašu papildu uzmanību pievēršot tālāk norādītajām jomām.

1. Lidlauka noteikumi un prasības:

i) gaisa satiksmes vadības noteikumi, gaisa kuģa priekšrokas tiesības;

ii) kustības zonas, manevrēšanas teritorijas, peronu, stāvvietu noteikšana un

iii) paņēmieni, ko izmanto, lai izplatītu informāciju par lidlaukā veicamajiem būvdarbiem.

2. Gaisa satiksmes vadība:

i) lidlauka kontroles funkcija un atbildības joma;

ii) zemes satiksmes vadības funkcija un atbildības joma;

iii) parastās un ārkārtas procedūras, ko *ATC* izmanto attiecībā uz gaisa kuģi;

iv) *ATC* izmantotās frekvences un parastie transportlīdzekļu nodošanas/pārsūtīšanas punkti;

v) *ATC* izsaukuma signāli, transportlīdzekļa izsaukuma signāli, fonētiskais alfabēts, standarta frazeoloģija un

vi) attiecīgā gadījumā atbildības sadalījums starp *ATC* un perona vadības dienestu.

3. Darbinieka pienākumi:

i) spēja vadīt transportlīdzekli, īpašu uzmanību pievēršot personas spējai redzēt tālumā un atšķirt krāsas;

ii) individuālās aizsardzības aprīkojuma pareiza izmantošana;

iii) pienākumi attiecībā uz *FOD* un

iv) pienākumi, kas saistīti ar citu transportlīdzekļu eskortēšanu manevrēšanas teritorijā.

---

4. Transportlīdzekļu standarti:

- i) pienākums nodrošināt, ka izmantotais transportlīdzeklis ir piemērots attiecīgajam nolūkam un uzdevumam;
- ii) prasības attiecībā uz ikdienas pārbaudēm pirms darbības sākšanas manevrēšanas teritorijā;
- iii) īpaša uzmanība jāpievērš aizsarggaismu un parasto gaismu darbībai un
- iv) visu būtisko sakaru sistēmu izmantojamība *ATC* un pamatoperācijām.

5. Lidlauka izkārtojums:

- i) īpaša uzmanība jāpievērš manevrēšanas teritorijā izmantotajām zīmēm, marķējumiem un ugunīm;
- ii) īpaša uzmanība jāpievērš zīmēm, marķējumiem un ugunīm, ko izmanto, lai aizsargātu skrejceļu;
- iii) informācija par aeronavigācijai būtisko aprīkojumu, piemēram, par instrumentālās nosēšanās sistēmām (*ILS*);
- iv) informācija par aizsargātajām zonām, kas saistītas ar *ILS* antenām;
- v) *ILS* aizsargāto zonu apraksts un to saikne ar gaidīšanas vietām pie skrejceļa;
- vi) informācija par skrejceļa instrumentālās/vizuālās lidjoslas attīrīto un planēto zonu un
- vii) informācija par manevrēšanas teritorijā izmantotām ugunīm, īpašu uzmanību pievēršot aprīkojumam, kas saistīts ar ierobežotas redzamības operācijām.

6. Bīstamība, kas saistīta ar transportlīdzekļa vadīšanu manevrēšanas teritorijā:

- i) iesūkšana/ieraušana dzinējā un dzinēja strūkļa, virpuļi, propelleri un helikoptera darbības;
- ii) prasības braukšanai naktī;
- iii) prasības attiecībā uz darbībām ierobežotas redzamības apstākļos un citos nelabvēlīgos laikapstākļos;
- iv) procedūras gadījumā, ja transportlīdzeklis vai radio kļūst neizmantojams manevrēšanas teritorijā, un
- v) gaisa kuģa, vilkta gaisa kuģa un avārijas gadījumā arī glābšanas un ugunsdzēsības transportlīdzekļu braukšanas priekšrocības tiesības.

7. Avārijas procedūras:

- i) pasākumi, kas jāveic gadījumā, ja transportlīdzeklis nokļuvis negadījumā/incidentā;
- ii) pasākumi, kas jāveic gadījumā, ja gaisa kuģis nokļuvis negadījumā/incidentā;

---

iii) pasākumi, kas jāveic gadījumā, ja uz skrejceļiem un manevrēšanas ceļiem ir *FOD* vai citas atliekas;

iv) procedūras, kas transportlīdzekļa vadītājiem jāizmanto gadījumā, ja viņi ir apmaldījušies vai nav pārliecināti par savu atrašanās vietu, un

v) vietējie tālruņa numuri saziņai avārijas situācijā.

8. Iepazīstināšana ar gaisa kuģi:

i) zināšanas par gaisa kuģu tipiem un spēja atpazīt tos gaisa kuģu tipus, kuri parasti tiek uzņemti lidlaukā;

ii) aviolīniju izsaukuma signālu zināšana un

iii) gaisa kuģa dzinēju, fizelāžas, vadības virsmu, šasiju, ugunu, ventilācijas atveru u. c. terminoloģijas zināšana.

9. Praktiskā apmācība (vizuāla iepazīstināšana):

i) visi skrejceļi (tostarp piekļuves un izejas maršruti), gaidīšanas zonas, manevrēšanas ceļi un peroni;

ii) visas ar skrejceļiem, gaidīšanas vietām, *CAT I, II un III* operācijām saistītās zīmes, virsmas marķējumi, ugunis;

iii) visas ar manevrēšanas ceļiem saistītās zīmes, virsmas marķējumi un ugunis;

iv) īpašais marķējums, ar kuru tiek noteikta robeža starp peroniem un manevrēšanas teritorijām;

v) navigācijas līdzekļi, piemēram, *ILS*, aizsargātā zona, antena, *RVR* aprīkojums un cits meteoroloģijas aprīkojums;

vi) bīstamība, kas saistīta ar gaisa kuģa nosēšanos, pacelšanos vai manevrēšanu, un

vii) konkrētu zonu vai maršrutu nosaukumi, kas pieņemti, vienojoties vietējā līmenī.

RADIOTELEFONIJA

Visiem transportlīdzekļu vadītājiem, kuri darbojas manevrēšanas teritorijā, ir jāapliecina augsta līmeņa kompetence attiecībā uz *RTF* frazeoloģijas izmantošanu un *ICAO* valodas prasībām gaisa-zemes radiotelefonijas sakaru jomā. Īpaša uzmanība jāpievērš tālāk norādītajām jomām.

a) Ziņojumu prioritārā secība.

Ziņojumu prioritātes, briesmu, trauksmes, kontroles un informācijas ziņojumu sapratne.

b) Fonētiskais alfabēts:

---

pareiza burtu, vārdu un skaitļu izruna.

c) Standarta frazeoloģija:

1. uzsvērts, ka transportlīdzekļu vadītājiem jāizmanto standarta frazeoloģija, un
2. nepieciešamība ievērot piesardzību, lietojot atsevišķas frāzes, piemēram, “*cleared*” un “*go ahead*”.

d) Gaisa kuģa, *ATC* un transportlīdzekļu izsaukuma signāli:

1. zināšanas par *ATC* un pilotu izmantoto terminoloģiju un akronīmiem;
2. zināšanas par lidlaukā izmantotajiem aviolīnijas izsaukuma signāliem un
3. zināšanas par transportlīdzekļu izsaukuma signāliem un to, ka šiem signāliem jāatbilst attiecīgo transportlīdzekļu funkcijai (piemēram, “*Operations*”, “*Fire*”, “*Engineer*”) un jābūt numurētiem, ja tiek izmantoti vairāki transportlīdzekļi (piemēram, “*Fire 2*”).

e) Ziņojuma atkārtojuma procedūras.

Nepieciešamība transportlīdzekļu vadītājiem piemērot tādu pašu standarta ziņojuma atkārtojuma procedūru, kādu piemēro piloti tādiem norādījumiem, kā „uzbraukt uz skrejceļa/ šķērsot skrejceļu” un ja tiek dota atļauja ar nosacījumu.

f) Saprotamības skala.

Saprotamības skalas diapazonā no 1 līdz 5 izpratne un izmantošana.

g) Apmaldīšanās vai neskaidrība par precīzu atrašanās vietu.

Zināšanas par vietējām procedūrām, kas jāizmanto transportlīdzekļu vadītājiem, kas apmaldījušies vai precīzi nezina savu atrašanās vietu manevrēšanas teritorijā.

h) Transportlīdzekļa bojājumi.

1. vietējās procedūras, ko piemēro gadījumos, ja transportlīdzeklis sabojājas uz skrejceļiem vai manevrēšanas ceļiem, un
2. procedūras, saskaņā ar kurām *ATC* tiek paziņots par transportlīdzekļa atteici.

i) Radioiekārtas atteice:

1. zināšanas par vietējām procedūrām, kuras piemēro gadījumā, ja radioiekārtas atteice notiek laikā, kad transportlīdzeklis ir uz skrejceļa vai manevrēšanas ceļa, un
2. zināšanas par uguņu signāliem, ko *ATC* var izmantot, lai sniegtu norādījumus transportlīdzekļiem.

j) Pārraidīšanas paņēmieni un *RTF* izmantošana:

-
1. izpratne par to, ka pirms pārraidīšanas jāveic noklausīšanās;
  2. standarta frazeoloģijas izmantošana un *ICAO* gaisa–zemes radiotelefonijas sakaru procedūras;
  3. nevēlami vārdi un skaņas;
  4. mikrofonu pareiza novietošana, lai novērstu balss kropļojumus;
  5. “aprautu” pārraižu novēršana;
  6. informētība par reģionā lietotajiem akcentiem un izrunas atšķirībām un
  7. *RTF* frazeoloģijas piegādes ātrums.

k) Pārnēsājамie radio:

1. pareiza radioiekārtas izmantošana;
2. efektīvs diapazons un akumulatora darbības laiks;
3. ekranēšanas efekti lidlaukā un
4. ar transportlīdzekli vai personu saistītu pareizu izsaukuma signālu izmantošana.

l) Drošība radio izmantošanas laikā:

1. vietējie norādījumi par pārnēsājamo radioaparātu un rokas mikrofonu izmantošanu transportlīdzekļa vadīšanas laikā un
2. vietējie norādījumi par mobilo tālruņu izmantošanu, darbojoties lidostas kontrolējamā teritorijā.

VISPĀRĒJI APSVĒRUMI

a) Visas trīs apmācības programmas jāveido no divām galvenajām daļām, no kurām pirmā ir teorētiskā daļa, kur jāiekļauj sagatavota informācija, kartes, shēmas, videomateriāli, bukleti un kontrolsaraksti atbilstīgi attiecīgajam gadījumam. Otrajā daļā jāiekļauj praktiskā apmācība un vizuāla iepazīstināšana ar lidlauku atbilstīgi apmācītas personas vadībā. Šīs praktiskās apmācības ilgums būs atkarīgs no lidlauka sarežģītības.

b) Ja atbildība par transportlīdzekļa vadītāja apmācību (transportlīdzekļa vadīšanai uz perona un manevrēšanas teritorijā) un *RTF* apmācību ir nodota trešai personai, lai nodrošinātu noteikto standartu izpildi, lidlauka vadībai savā drošības pārvaldības sistēmā jāievieš audītu programma.

c) Iepriekš izklāstītā transportlīdzekļa vadītāja apmācības programma ir tikai orientējoša un tā sagatavota, pamatojoties uz spēkā esošo labo praksi. Lidlauka ekspluatantiem regulāri jāpārbauda, vai viņu transportlīdzekļu vadītāju apmācības programmas atbilst nozarē pieejamajām programmām un dokumentācijai.

AMCI ADR.OPS.B.030. punkts. Zemes vadības sistēma

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Zemes vadības sistēmā jāņem vērā:

1. gaisa satiksmes intensitāte;
2. redzamības apstākļi, kādos paredzēts veikt darbības;
3. nepieciešamība pilotam orientēties;
4. lidlauka plānojuma sarežģītība un
5. transportlīdzekļu kustība.

b) Zemes vadības sistēma jāprojektē tā, lai tā palīdzētu novērst gaisa kuģu un transportlīdzekļu nejaušu uzbraukšanu uz aktīva skrejceļa.

c) Sistēmai jābūt projektētai tā, lai tā palīdzētu novērst gaisa kuģu sadursmes ar gaisa kuģiem, transportlīdzekļiem un objektiem visā kustības zonā vai kādā tās daļā.

d) Ja zemes vadības sistēma darbojas selektīvi pārslēdzot “STOP” līnijas ugunis un manevrēšanas ceļa ass līnijas ugunis, tad jānodrošina atbilstība šādām prasībām:

1. manevrēšanas maršrutus, kurus norāda ar ieslēgtām manevrēšanas ceļa ass līnijas ugunīm, iespējams pārtraukt, ieslēdzot “STOP” līnijas ugunis;
2. vadīšanas shēmas jāveido tā, lai tad, ja “STOP” līnijas ugunis gaisa kuģa priekšā ir ieslēgtas, atbilstīgā manevrēšanas ceļa ass līnijas ugunis tās otrā pusē būtu izslēgtas, un
3. manevrēšanas ceļa ass līnijas ugunis gaisa kuģa priekšā iedegas, izslēdzot “STOP” līnijas ugunis.

e) Lidlauka ekspluatantam zemes vadības sistēmas (*SMGCS*) procedūras jāizstrādā sadarbībā ar lidlauka gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju.

GMI ADR.OPS.B.030. punkts. Zemes vadības sistēma

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) *SMGC* sistēma jāveido kā vizuālo līdzekļu, nevizuālo līdzekļu, procedūru, vadības, regulēšanas, pārvaldības un informācijas iekārtu atbilstīgs apvienojums. Sistēmas var būt ļoti vienkāršas sistēmas mazos lidlaukos ar nelielu satiksmi, kas notiek labas redzamības apstākļos, gan sarežģītas sistēmas, kas nepieciešamas lielos lidlaukos ar intensīvu satiksmi, kas notiek ierobežotas redzamības apstākļos. Sistēma, kas izraudzīta izmantošanai lidlaukā, būs piemērota tai ekspluatācijas videi, kurā šis lidlauks darbojas.

b) Lidlaukā, kuru paredzēts izmantot apstākļos, kad redzamība uz skrejceļa ir mazāka par 350 m, manevrēšanas teritorijā jāuzstāda radiolokators kustības vadībai uz zemes.

---

c) Lidlaukos, kas nav b) punktā minētie lidlauki, manevrēšanas teritorijā var uzstādīt radiolokatoru kustības vadībai uz zemes, ja satiksmes blīvums un ekspluatācijas apstākļi ir tādi, ka ar citām procedūrām un iekārtām nav iespējams uzturēt regulāru satiksmes plūsmu.

AMCI ADR.OPS.B.035. punkts. Darbības ziemas apstākļos

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju un citām iesaistītajām personām jā sagatavo procedūras apkopes darbību īstenošanai ziemas apstākļos (sniega plāns). Procedūrās jāiekļauj prasības attiecībā uz inspekcijām, sniega tīrīšanas kritēriji, sniega tīrīšanas prioritātes, darbības virsmu sagatavošanas kritēriji, prasības attiecībā uz tādu darbības virsmu marķēšanu, kas klātas ar sniegu, virsmas apstākļu novērtēšanas un paziņošanas metodes. Ziemas uzturēšanas procedūrās noteiktajiem kritērijiem jāatbilst minimālajiem kritērijiem, saskaņā ar kuriem tiek nodrošināta lidlauka ekspluatācijas drošība, tostarp kritērijiem, saskaņā ar kuriem tiek pārtraukta skrejceļa darbība.

b) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka sniegs, šķīdonis, ledus, ūdens un citi piesārņotāji iespējami ātri un pilnīgi tiek notīrīti no skrejceļa mākslīgā seguma virsmas, lai samazinātu piesārņojuma uzkrāšanos.

c) Ja lidlauka ekspluatants sniega, šķīdoņa, ledus un citu piesārņotāju noņemšanai no ekspluatācijas virsmām izmanto ķīmikālijas, tam atbilstīgi apstākļiem jācenšas nepieļaut kaitējumu videi, gaisa kuģim vai mākslīgajam segumam.

GMI ADR.OPS.B.035. punkts. Darbības ziemas apstākļos

LIDLAUKA SNIEGA PLĀNS

a) Lidlauka sniega plāns ir jāpublicē un jādara pieejams visām personām, kas iesaistītas sniega tīrīšanā.

b) Informācija par lidlaukā pieejamo aprīkojumu ir jāpublicē aeronavigācijas informācijas publikācijā (AIP).

c) Lidlauka sniega plānā jāiekļauj šāda informācija:

1. Sniega komitejas dalībnieki un personas, kas atbild par sniega tīrīšanas darbību, kā arī informācija par padotības ķēdi, norādot pienākumu sadalījumu;

2. paņēmieni saziņas nodrošināšanai starp lidlauka ekspluatācijas darbībām, gaisa satiksmes vadību un meteoroloģijas biroju;

3. pieejamais sniega tīrīšanas aprīkojums, tostarp sniega šķūrēšanas, slaucīšanas un pūšanas aprīkojums;

4. tīrāmo virsmu prioritārā secība un attīrīšanas robežvērtības tādām gaisa kuģim, kas tiek uzņemts lidlaukā;

5. *SNOWTAM* nepieciešamās informācijas savākšana un šādas informācijas izplatīšana;

---

6. vietas, kas paredzētas savāktā sniega izgāšanai vai kausēšanai, lai novērstu nesekmīgumu faktisko tīrīšanas darbību izpildes laikā;

7. trauksmes sistēma, lai nodrošinātu visu iesaistīto personu pienācīgu brīdināšanu;

8. cilvēkresursi, tostarp aprīkojuma tehniskās apkopes darbinieki, kas pieejami nodarbināšanai maiņās un izsaukuma procedūrās;

9. aprīkojuma izvietošana un piemērojamās taktiskās pieejas;

10. vispārējie principi, kas jāievēro, pieņemot lēmumu par skrejceļu slēgšanu un sniega tīrīšanu, kā arī vadības pārstāvji, kas pilnvaroti pieņemt šādu lēmumu;

11. paņēmieni, kurus var piemērot, lai novērtētu virsmas stāvokli un sniegtu informāciju par to, un

12. skrejceļa darbības pārtraukšanas kritēriji.

AMCI ADR.OPS.B.040. punkts. Eksploatācija nakts laikā

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Attiecībā uz lidlaukiem, kuri tiek ekspluatēti diennakts tumšajā laikā, lidlauka ekspluatantiem sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju jānodrošina, ka tiek ierīkoti, darbināti un uzturēti tādi vizuālie līdzekļi, kas nodrošina gaisa kuģa darbību drošu īstenošanu.

AMCI ADR.OPS.B.045. punkts. Darbības ierobežotas redzamības apstākļos

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam sadarbībā ar gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju un attiecīgā gadījumā arī ar perona vadības pakalpojumu sniedzēju ir jāizstrādā procedūras, saskaņā ar kurām veicamas darbības ierobežotas redzamības apstākļos, kad tiek veikta nolaišanās, kas zemāka par I kategorijas standartu, neatbilst II kategorijas standartam, atbilst II un III kategorijas standartam, un pacelšanās ierobežotas redzamības apstākļos.

b) Ja tiek piemērotas ierobežotas redzamības apstākļu procedūras (*LVP*), lidlauka ekspluatantam attiecīgi jāsniedz informācija aeronavigācijas informācijas dienestiem un/vai gaisa satiksmes dienestiem par lidlauka objektu stāvokli.

c) Lidlauka ekspluatantam ir jāizstrādā un jāīsteno procedūras, ar kurām nodrošina, ka gadījumā, ja piemēro ierobežotas redzamības procedūras (*LVP*), tādu personu un transportlīdzekļu skaits, kuri darbojas uz perona, ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam.

d) Procedūrās, kas lidlauka ekspluatantam jāizstrādā, lai nodrošinātu lidlauka drošu ekspluatāciju ierobežotas redzamības apstākļos, jāiekļauj šādi jautājumi:

1. skrejceļa vides, tostarp zonas pirms sliedīšņa, tuvošanās zonas un izlidošanas zonas, fiziskie parametri;

-
2. šķēršļu ierobežošanas virsmas;
  3. vizuālo līdzekļu uzraudzība un tehniskā apkope;
  4. ierobežotas redzamības apstākļu procedūrās būtisko nevizuālo līdzekļu aizsardzība;
  5. rezerves energoapgādes avoti;
  6. kustības zonas drošība;
  7. *RFFS*.

AMCI ADR.OPS.B.050. punkts. Darbības nelabvēlīgos laikapstākļos

PROCEDŪRAS

Lidlauka ekspluatantam kopā ar gaisa satiksmes dienestiem un citām attiecīgajām pusēm, kuras darbojas lidlaukā, jāizstrādā un jāīsteno procedūras, kas nepieciešamas, lai samazinātu ar lidlauka ekspluatāciju saistīto risku, kas pastāv tādos nelabvēlīgos laikapstākļos kā stiprs vējš, stiprs lietus un negaiss, kā arī pārtrauktu skrejceļu izmantošanu, ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu.

AMCI ADR.OPS.B.055. punkts. Degvielas kvalitāte

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

Lidlauka ekspluatantam pašam vai ar trešo personu starpniecību jāpārbauda, vai organizācijas, kas iesaistītas degvielas glabāšanā un uzpildīšanā gaisa kuģos, piemēro procedūras, ar kurām:

- a) degvielas glabāšanas un uzpildes iekārtas un aprīkojums tiek uzturēts tādā stāvoklī, lai tas nekļūtu nepiemērots izmantošanai gaisa kuģī;
- b) šādas iekārtas un aprīkojums tiek marķēts atbilstīgi attiecīgajai degvielas klasei;
- c) tiek ņemti degvielas paraugi attiecīgos degvielas glabāšanas un uzpildes posmos un reģistrēta informācija par šādiem paraugiem un
- d) degvielas glabāšanas, uzpildes un citās apstrādes darbībās, ko veic lidlaukā, tiek izmantots pienācīgi kvalificēts un apmācīts personāls.

GMI ADR.OPS.B.055. punkts. Degvielas kvalitāte

ATBILSTĪBA

Lai nodrošinātu atbilstību, lidlauka ekspluatants var izmantot:

- a) audita ziņojumus attiecībā uz organizācijām, kuras iesaistītas degvielas glabāšanā un iepildīšanā gaisa kuģī, vai
- b) attiecīgās valsts procedūras, ar kurām apliecina degvielas kvalitāti.

AMCI ADR.OPS.B.065. punkts. Vizuālie līdzekļi un lidlauka elektrosistēmas

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Lidlauka ekspluatantam ir jāizveido lidlauka virszemes ugunu uzraudzības sistēma, lai informētu gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzēju par gadījumiem, kad droša ekspluatācija vairs nav iespējama.
- b) Lidlauka ekspluatantam ir jāizstrādā vizuālo līdzekļu ekspluatācijas procedūras.
- c) Lidlauka ekspluatantam ir jāizstrādā procedūras, saskaņā ar kurām tiek nodrošināti un likvidēti pagaidu marķējumi, ugunis un zīmes.

AMCI ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Jāizmanto tādas procedūras, kas ir piemērotas lidlaukā veikto ekspluatācijas darbību apjomam un būtībai.
- b) Lidlauka ekspluatantam ir jāplāno, jāizstrādā, jāīsteno vai jāapstiprina būvdarbi un apkopes darbi kustības zonā, kā arī darbi, kas ietekmē lidlauka ekspluatācijas darbības.
- c) Par darbu apjomu, fizisko mērogu un īstenošanas laika posmu ir jāziņo attiecīgajām iesaistītajām personām. Ja paredzams, ka šāds darbs ierobežos konkrēta skrejceļa izmantošanu, drošības garantēšanai jāpiemēro papildu pasākumi.
- d) Ir pilnīga izpratne par pienākumiem un atbildību to darbību un uzdevumu īstenošanā, kas saistīti ar skrejceļa pieejamā garuma samazināšanu un notiekošajiem darbiem (*WIP*), un šī atbildība un pienākumi tiek ievēroti.
- e) Lidlauka ekspluatantam jāievieš atbilstīgi pasākumi, lai uzraudzītu lidlauka un gaisa kuģa darbību drošību lidlauka darbu laikā un vajadzības gadījumā laikus veiktu koriģējošus pasākumus, lai nepārtraukti nodrošinātu darbību drošību.
- f) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka darbu norises vieta droši un iespējami īsā laikā atkal tiek darīta pieejama ekspluatācijai, nodrošinot, ka:
  - 1. darbu norises vieta droši un iespējami īsā laika posmā tiek atbrīvota no visiem darbiniekiem, transportlīdzekļiem un iekārtām;
  - 2. darbu skartās zonas piemērotība ekspluatācijas darbībām tiek pārbaudīta saskaņā ar nodošanas procedūrām un
  - 3. atbildīgās iestādes vai organizācijas ar piemērotu sakaru līdzekļu starpniecību ir informētas par lidlauka izmantojamības atjaunošanu saskaņā ar procedūrām.

AMC2 ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

SKREJCEĻA SEGUMA VIRSĒJIE SLĀŅI

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka:

a) gadījumā, ja pirms seguma virsmas pilnīgas atjaunošanas skrejceļš uz laiku jānodod ekspluatācijai, pagaidu rampas gareniskajam slīpumam, mērītam attiecībā pret pastāvošo skrejceļa virsmu vai iepriekšējo pārklājuma kārtu, jāatbilst šādām vērtībām:

1. 0,5 līdz 1,0 % attiecībā uz pārklājumiem, kuru biezums nepārsniedz 5 cm, un
2. ne vairāk par 0,5 % attiecībā uz pārklājumiem, kuru biezums pārsniedz 5 cm.

b) Pirms skrejceļa virsmas pārklājuma nodošanas pagaidu ekspluatācijai jānodrošina ass līnijas marķējums, kas atbilst piemērojamajām specifikācijām, kuras norādītas lidlauka sertifikācijas pamatā.

c) Visu pagaidu sliekšņu atrašanās vietas jāmarķē ar 3,6 m platu šķērsvītrū.

AMC3 ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

NEIZMANTOJAMO ZONU MARĶĒJUMS UN UGUNIS

a) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka:

1. neizmantojamības marķieri tiek izvietoti vienmēr, kad kāda manevrēšanas ceļa, perona vai gaidīšanas laukuma daļa ir kļuvusi nepiemērota gaisa kuģa kustībai, taču gaisa kuģis joprojām var droši apbraukt šo zonu;

2. kustības zonā, ko izmanto diennakts tumšajā laikā, jāizmanto neizmantojamības ugunis, un

3. neizmantojamības marķieri un ugunis ir novietotas pietiekami tuvu viena otrai, lai iezīmētu neizmantojamās zonas robežu.

b) Neizmantojamības marķieri jāveido no skaidri redzamiem, vertikāliem elementiem, piemēram, no karodziņiem, konusiem vai robežu marķējuma zīmēm.

c) Neizmantojamības marķieriem un ugunīm jāatbilst *CS ADR.DSN.R.870.* punktā noteiktajām specifikācijām.

GMI ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

TEHNISKĀS APKOPES DARBI

a) Personām vai vienībām, kas iekļūst kustības zonā, lai veiktu tehniskās apkopes darbus, jābūt saņēmušām lidlauka ekspluatanta rakstisku apstiprinājumu.

b) Jānosaka, ka iekļūt kustības zonā drīkst tikai tad, ja par šo zonu atbildīgais dienests (*ATC*, perona pārvaldība, lidlauka ekspluatants u. c.) to atļāvis, izmantojot atbilstīgus līdzekļus (*R/T*, tālruni u. c.).

---

c) Personām, kas veic tehniskās apkopes darbus, jāievēro vietējie noteikumi attiecībā uz transportlīdzekļu kontroli un vadību kustības zonā.

GM2 ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

NELIELA APJOMA BŪVNICĪBAS/TEHNISKĀS APKOPES DARBI

a) Attiecībā uz neliela apjoma darbiem kustības zonā jāizstrādā darba atļauju sistēma.

b) Darbu atļauju sistēmai jānodrošina, ka:

1. neviens darbs kustības zonā nenotiek bez lidlauka ekspluatanta un gaisa satiksmes dienestu darbinieku ziņas;

2. tiek stingri ievērots noteiktais darba laiks un

3. visas darbos iesaistītās personas ir sīki informētas par:

i) precīzām zonām, kurās darbu var veikt;

ii) maršrutiem, pa kuriem drīkst nokļūt darba zonā un izkļūt no tās;

iii) izmantojamām *R/T* procedūrām;

iv) obligātajiem drošības pasākumiem, radionoklausīšanās uzturēšanu un apsardzes izmantošanu, un

v) ziņošanas procedūru pēc darba pabeigšanas.

c) Pēc darba pabeigšanas lidlauka ekspluatanta darbiniekiem vai citiem attiecīgajiem darbiniekiem ir jāpārbauda darba zona, lai pārliecinātos, ka tā ir atstāta pienācīgā kārtībā.

GM3 ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

LIELA APJOMA BŪVNICĪBAS/TEHNISKĀS APKOPES DARBI

a) Pirms būtisku darbu sākšanas kustības zonā jāizveido sadarbības grupa, kurā iekļauj lidlauka ekspluatanta, gaisa satiksmes dienestu un attiecīgā gadījumā arī perona pārvaldības dienestu pārstāvjus, kā arī apakšuzņēmēju pārstāvjus.

b) Šai grupai jātiekas tik bieži, cik tas tiek uzskatīts par nepieciešamu, lai izskatītu sasniegtos rezultātus un vajadzību veiktu izmaiņas darba paņēmienos, lai izpildītu operatīvās prasības.

c) Ciktāl tas praktiski iespējams, darba zonas ir jānorobežo no kustības zonas aktīvajām daļām, šim nolūkam izmantojot fiziskus norobežojumus.

d) Jāņem vērā šo norobežojumu marķēšana un apgaismošana.

e) Pilnīgi jāatslēdz tā manevrēšanas ceļa ugunis, kas ved uz darbu norises zonām.

---

f) Pirms darbu sākuma jānosaka šādi elementi:

1. darba laiks;

2. atļautie maršruti;

3. izmantojamās sakaru iekārtas;

4. atļautais transportlīdzekļu un aprīkojuma augstums un ierobežojumi, kas jānosaka attiecībā uz celtnu darba augstumu, un

5. ierobežojumi, kuri jānosaka attiecībā uz tāda elektriskā aprīkojuma izmantošanu, kas var traucēt navigācijas iekārtu vai gaisa kuģu sakaru iekārtu darbībai.

g) Līgumslēdzēji jāinformē par iespējamo apdraudējumu personām, kuras darbojas lidlaukos, jo īpaši par problēmu, kas saistīta ar reaktīvo dzinēju strūklu, un troksni.

h) Ja līgumslēdzēji darbojas uz maksimālā seguma zonām, pa kurām pārvietojas gaisa kuģi, vai šķērso šādas zonas, tad šīs zonas pirms to nodošanas izmantošanai gaisa kuģiem ir rūpīgi jāpārbauda, īpašu uzmanību pievēršot atkritumu klātbūtnei un virsmas vispārējai tīrībai.

i) Ja gaisa kuģi nepārtraukti izmanto līgumslēdzējiem pieejamās zonas, jāveic biežas pārbaudes, lai pārliecinātos par lidlauka ekspluatācijas drošību.

j) Ja tiek uzskatīts, ka jānodrošina vēl labāka saredzamība, celtnu strēles jāaprīko ar atbilstīgiem marķējumiem.

k) Ilgstošu darbu gadījumā nepieciešama pastāvīga uzraudzība, lai nodrošinātu, ka šķēršļu un neizmantojamo zonu marķējums un uguns visu laiku atbilst pieņemamam līmenim.

l) Kopā ar personām, kas atbild par elektroniskajiem nosēšanās līdzekļiem, jāņem vērā augsto celtnu ietekme uz *ILS* un radiolokatora darbību un jāveic pasākumi, lai ierobežojumus samazinātu līdz minimumam.

GM4 ADR.OPS.B.070. punkts. Lidlauka darbu drošība

NEIZMANTOJAMĪBAS UGUŅU LIETOŠANA

Ja uz laiku neizmantojamu zonu marķēšanai diennakts tumšajā laikā vai ierobežotas redzamības apstākļos tiek izmantotas uguns, ar tām izgaismo potenciāli bīstamās zonas vietas. Jāizmanto vismaz četras šādas uguns, trīs uguns var izmantot tikai tad, ja zonai ir trīsstūra forma. Uguņu skaitu var palielināt, ja zona aizņem lielu platību vai tai ir nestandarta izkārtojums. Uz katriem zonas perimetra 7,5 metriem jāierīko vismaz viena uguns. Ja tiek izmantotas virzītās uguns, tām jābūt novietotām tā, lai, ciktāl iespējams, to stari būtu vērsti virzienā, no kura tuvosies gaisa kuģi vai transportlīdzekļi. Ja gaisa kuģi tuvosies no vairākiem virzieniem, jāapsver papildu uguņu izmantošana vai visvirzienu uguņu izmantošana, lai visos šajos virzienos brīdinātu par minēto zonu. Neizmantojamās zonas ugunīm jābūt lūstošām. Tām jābūt pietiekami zemām, lai tās neskartu propelleri vai reaktīvo gaisa kuģu dzinēji.

AMC1 ADR.OPS.B.075. punkts. Lidlauku aizsardzība

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam jāievieš procedūras, ar kurām tiek uzraudzītas šķēršļu, marķējumu un uguņu izmaiņas, kā arī izmaiņas, ko rada cilvēku darbības vai zemes izmantošana lidlaukā un zonās ap lidlauku, atbilstīgi tam, kā noteikts sadarbībā ar kompetento iestādi. Uzraudzības apmēram, robežām, uzdevumiem un pienākumiem jābūt noteiktiem sadarbībā ar attiecīgajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem, kompetento iestādi un citām attiecīgajām iestādēm.

b) Ap lidlauku esošās teritorijas robežas, kas jāuzrauga lidlauka ekspluatantam, ir noteiktas sadarbībā ar kompetento iestādi, un tajās jāiekļauj zonas, ko iespējams vizuāli novērot manevrēšanas teritorijas inspekciju laikā.

c) Lidlauka ekspluatantam jāievieš procedūras, ar kurām tiek mazināti uzraudzības procedūrās atklātie riski, kas saistīti ar izmaiņām lidlaukā un tā apkārtnē. Ar šķēršļiem vai bīstamiem objektiem ārpus lidlauka perimetriālā žoga saistīto risku mazināšanas pasākumu apmērs, ierobežojumi, uzdevumi un pienākumi ir jānosaka sadarbībā ar attiecīgajiem gaisa satiksmes pakalpojumu sniedzējiem, kompetento iestādi un citām iestādēm.

d) Riskos, kurus rada cilvēku rīcība un zemes izmantošana un kuri jānovērtē un jāmazina, jāiekļauj:

1. šķēršļi un izraisītas turbulences iespējamība;
2. bīstamu, pārprotamu un maldinošu uguņu izmantošana;
3. lielu un ārkārtīgi atstarojošu virsmu izraisīts apžilbinājums;
4. neredzama starojuma avoti, tādu kustīgu vai nekustīgu objektu klātbūtne, kas var traucēt vai nelabvēlīgi ietekmēt aeronavigācijas sakaru līdzekļus, navigācijas sistēmas un novērošanas sistēmas, un
5. jebkura virszemes neaeronavigācijas gaisma, kas redzama lidlauka tuvumā un var apdraudēt gaisa kuģu drošību, tiek nodzēsta, ekranēta vai citādi pārveidota, lai novērstu tās bīstamību.

GM1 ADR.OPS.B.075. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Lidlauka aizsardzība

CITAS VIRSMAS

Citas ar lidlauku saistītas virsmas ir virsmas, kas jānosaka, kad darbība tiek veikta saskaņā ar *ICAO PANS-OPS* dok. Nr. 8168 (Aeronavigācijas dienestu procedūras — gaisa kuģa ekspluatācija) II sējumu atbilstīgi tam, kā tas pārņemts valsts tiesību aktos. Termins “virsmas” šajā nozīmē netiek saskaņoti lietoti visos informācijas avotos — dažos avotos šajā nozīmē var būt lietoti arī termini “teritorija” vai “zona”.

GM2 ADR.OPS.B.075. punkta a) apakšpunkta 1. daļa. Lidlauka aizsardzība

CITAS UZRAUGĀMAS UN AIZSARGĀJAMAS ZONAS

Aeronavigācijas sakaru, navigācijas un uzraudzības sistēmas jāizstrādā un jāaizsargā saskaņā ar *ICAO* 10. pielikuma prasībām.

AMCI ADR.OPS.B.080. punkts. Transportlīdzekļu un citu mobilo objektu marķēšana un ugunis

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka visi transportlīdzekļi, kas darbojas manevrēšanas teritorijā, tiek marķēti ar noteiktām krāsām vai karodziņiem.
- b) Ja mobilie objekti tiek marķēti ar noteiktu krāsu, jāizmanto labi pamanāmas krāsas.
- c) Ja mobilie objekti tiek marķēti, izmantojot karodziņus, tiem jāatbilst piemērojamiem CS.
- d) Zemas intensitātes šķēršļu aizsarggaismas (C tips) jāizvieto uz transportlīdzekļiem un citiem pašpiedziņas mobilajiem objektiem, izņemot gaisa kuģus.
- e) Zemas intensitātes šķēršļu aizsarggaismas (D tips) jāizvieto uz transportlīdzekļiem ar apzīmējumu "Sekojiet man!".

GMI ADR.OPS.B.080. punkts. Transportlīdzekļu un citu mobilo objektu marķēšana un ugunis

IZMANTOJAMĀS KRĀSAS

Avārijas dienestu automašīnu marķēšanai ieteicams izmantot sarkanu vai dzeltenzaļu krāsu, bet tehnisko dienestu transportlīdzekļu marķēšanai — dzeltenu krāsu.

AMCI ADR.OPS.B.090. punkts. Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu izmantošana lidlaukā

NOVĒRTĒJAMIE ELEMENTI

Novērtējot iespēju lidlaukā izmantot gaisa kuģi, kura koda burts ir augstāks par lidlauka kodētā apzīmējuma koda burtu, lidlauka ekspluatantam cita starpā jānovērtē gaisa kuģa raksturlielumu ietekme uz lidlauku, tā objektiem, aprīkojumu un tā darbību un otrādi.

Tālāk norādīti daži no novērtējamajiem raksturlielumiem:

- a) fizelāžas garums;
- b) fizelāžas platums;
- c) fizelāžas augstums;
- d) astes augstums;
- e) spārnu vēziens;
- f) spārnu galu vertikālais klīrenss;
- g) skats no pilota kabīnes;

---

h) attālums no pilota acu novietojuma punkta līdz priekšējai nosēšanās šasijai un galvenajai nosēšanās šasijai;

i) attālums starp galvenās šasijas ārējiem riteņiem;

j) riteņu garenbāze;

k) galvenās šasijas stūrēšanas sistēma;

l) nosēšanās šasijas konfigurācija;

m) dzinēja dati;

n) lidojuma tehniskie raksturojumi un

o) tehnoloģiju attīstība.

GMI ADR.OPS.B.090. punkts. Gaisa kuģa ar augstāku koda burtu izmantošana lidlaukā

NOVĒRTĒJAMIE ELEMENTI

Papildu norādījumi attiecībā uz šo jautājumu ir *ICAO* apkārtrakstā 305-AN/177 un *ICAO* apkārtrakstā 301-AN/174.

Jebkurā gadījumā elementi, kas jāņem vērā drošības novērtējumos (neskarot citus novērtējumus, kas, iespējams, būs jāveic), ievērojot arī citas piemērojamās prasības, ir norādīti *ADR.OPS* daļā.

Tālāk norādīti daži no elementiem, kas jāiekļauj šādos novērtējumos:

a) gaisa kuģa svara, riepu spiediena un *ACN* vērtības — saistībā ar pārslodzes darbībām un

b) maksimālais pasažieru skaits un degvielas nestspēja — saistība ar nodrošināmo *RFFS* aizsardzības līmeni un lidlauka avārijas situāciju pasākumu plāna izstrādi.

C APAKŠDAĻA. LIDLAUKA TEHNISKĀ APKOPE

AMCI ADR.OPS.C.005. punkts. Vispārēji noteikumi

TEHNISKĀS APKOPES PROGRAMMA

Lidlauka ekspluatantam jānodrošina, ka tiek izstrādāta un īstenota tehniskās apkopes programma, kurā vajadzības gadījumā paredzēta arī profilaktiskā apkope, lai uzturētu lidlauka iekārtas tādā stāvoklī, kas neapdraud aeronavigācijas darbību drošību. Tehniskās apkopes programmā jāiekļauj arī šādi elementi:

- a) vizuālie līdzekļi un citas ugunu sistēmas, kas nepieciešamas lidlauka ekspluatācijas darbību drošībai;
- b) energoapgādes sistēmas un citas elektrosistēmas;
- c) mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšanas sistēmas;
- d) nožogojumi un citas pieejas kontroles ierīces;
- e) aprīkojums un transportlīdzekļi, kas nepieciešami lidlauka ekspluatācijas darbību drošībai, un
- f) ēkas, kas nepieciešamas lidlauka ekspluatācijas darbību drošībai.

GMI ADR.OPS.C.005. punkts. Vispārēji noteikumi

CILVĒKFAKTORI

Izstrādājot un piemērojot tehniskās apkopes programmu, jāņem vērā cilvēkfaktora principi.

AMCI ADR.OPS.C.010. punkts. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

- a) Lidlauka ekspluatantam jāuztur ar mākslīgo segumu pārsegtā skrejceļa virsma tādā stāvoklī, lai nodrošinātu labu saķeri un mazu rites pretestību. Dubļu, putekļu, smilšu, eļļas un gumijas nosēdumi un cits piesārņojums jānotīra iespējami īsā laikā un iespējami pilnīgi, lai samazinātu piesārņojuma uzkrāšanos.
- b) Manevrēšanas ceļi un peroni jāatbrīvo no piesārņojuma, ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu gaisa kuģa manevrēšanu no ekspluatējamā skrejceļa un uz to.
- c) Ūdens novadīšanas sistēmas un lietus ūdens savākšanas sistēmas periodiski jāpārbauda un vajadzības gadījumā jātīra un jāapkopj, lai nodrošinātu efektīvu ūdens noteci.
- d) Lidlauka ekspluatantam saistībā ar tehnisko apkopi jāveic skrejceļa virsmas saķeres mērījumi ar saķeres nepārtrauktas mērīšanas ierīci, kas aprīkota ar seguma mitrināšanas ierīci.

Šādi mērījumi jāveic pietiekami bieži, lai noteiktu skrejceļa virsmas saķeres īpašību tendences.

e) Lidlauka ekspluatantam jāveic koriģējošas apkopes darbības, lai novērstu, ka skrejceļa virsmas saķeres līmenis uz visa skrejceļa vai kādas tā daļas kļūst zemāks par valsts noteikto minimālo saķeres līmeni.

f) Ja saķeres līmenis kādā ievērojamā skrejceļa posmā kļūst zemāks par minimālo saķeres līmeni, lidlauka ekspluatantam tas jāpaziņo, izmantojot *NOTAM* un norādot, kurā skrejceļa daļā saķeres vērtība ir zemāka par minimālo saķeres līmeni, un šīs skrejceļa daļas novietojumu uz skrejceļa, un jāveic tūlītēja koriģējoša darbība.

GMI ADR.OPS.C.010. punkta b) apakšpunkta 3. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana

SLAPJU MĀKSLĪGĀ SEGUMA VIRSMU SAĶERES ĪPAŠĪBU NOTEIKŠANA

a) Mākslīgā seguma skrejceļa virsmas saķere:

1. ir jānovērtē, lai pārbaudītu jaunu vai atjaunotu mākslīgā seguma skrejceļu virsmas saķeres īpašības, un

2. regulāri jāpārbauda, lai noteiktu mākslīgā seguma skrejceļu slidenumu.

b) Skrejceļa mākslīgo segumu parasti novērtē sausā stāvoklī, izmantojot ar mitrināšanas funkciju aprīkotu nepārtrauktas saķeres mērīšanas ierīci. Skrejceļa virsmas saķeres īpašību testus veic uz tīrām skrejceļa virsmām pirms to nodošanas ekspluatācijā un pēc virsmas atjaunošanas.

c) Saķeres testus regulāri veic attiecībā uz ekspluatācijā esošām virsmām, lai novērstu šo virsmu saķeres īpašību pasliktināšanos zem valsts noteiktā minimālā saķeres līmeņa. Ja tiek konstatēts, ka virsmas saķere kādā skrejceļa daļā ir zemāka par šo vērtību, tad šāda informācija ir jāpaziņo, izmantojot *NOTAM* un norādot, kurā skrejceļa daļā virsmas saķere ir zemāka par minimālo saķeres līmeni un kur uz skrejceļa šī daļa atrodas. Šādā gadījumā nekavējoties jāveic koriģējoša apkopes darbība. Saķeres mērījumi jāveic tik bieži, cik nepieciešams, lai konstatētu, kuriem skrejceļiem vajadzīga tehniskā apkope vai īpaša virsmas apstrāde pirms stāvokļa pasliktināšanās līdz kritiskam līmenim. Mērījumu laika intervāli un vidējā regularitāte ir atkarīga no tādiem faktoriem kā gaisa kuģu tips un lietošanas biežums, klimatiskie apstākļi, mākslīgā seguma tips un šā seguma uzturēšanas un apkopes prasības.

d) Ekspluatācijā esošu, jaunu un atjaunotu skrejceļu virsmas saķeres mērījumi jāveic, izmantojot saķeres nepārtrauktas mērīšanas ierīci, kurai ir gluda riepa. Šai ierīcei jābūt aprīkotai ar seguma mitrināšanas funkciju, lai saķeres mērīšana būtu iespējama 1 mm dziļā ūdenī.

e) Ja ir aizdomas, ka skrejceļa saķeres īpašības var pasliktināties nepietiekamas drenāžas, neatbilstīga slīpuma vai iedobju dēļ, tad jāveic papildu mērījumi, bet šoreiz dabiskos, attiecīgajā apvidū raksturīga lietūs apstākļos. Šāds mērījums atšķiras no iepriekš minētā ar to, ka ūdens dziļums zonās, kurās nav nodrošināta pietiekama notece, lietūs apstākļos parasti ir lielāks. Tādējādi salīdzinājumā ar iepriekš minēto mērījumu pastāv lielāka iespējamība, ka

tiks atklātas problēmzonas ar zemām saķeres vērtībām, kas varētu izraisīt akvaplanēšanu. Ja mērījumus nav iespējams veikt dabiskos lietus apstākļos, šos apstākļus var radīt mākslīgi.

f) Veicot saķeres testus ar saķeres nepārtrauktas mērīšanas ierīci, kurai ir seguma mitrināšanas funkcija, svarīgi ņemt vērā, ka atšķirībā no sablīvēta sniega un ledus, kad saķeres koeficienta izmaiņas atkarībā no ātruma ir ļoti ierobežotas, saķere uz slapja skrejceļa samazinās, palielinoties ātrumam. Tomēr, palielinoties ātrumam, samazinās saķeres samazināšanās ātrums. No visiem faktoriem, kas ietekmē saķeres koeficientu starp riepu un skrejceļa virsmu, īpaši svarīgs faktors ir tekstūra. Ja skrejceļam ir laba makrotekstūra, kas ļauj ūdenim izkļūt zem riepas, ātrums mazāk ietekmēs saķeres vērtību. Turpretī uz virsmas ar sliktu makrotekstūru saķere, palielinoties ātrumam, samazināsies daudz straujāk.

g) Jaunu skrejceļa virsmu izstrādes mērķim, tehniskās apkopes plānošanai un ekspluatācijā nodotu skrejceļa virsmu minimālajiem saķeres līmeņiem jāatbilst nākamajā tabulā norādītajām vērtībām:

Testa aprīkojums	Testa riepa		Testa ātrums (km/h)	Testa ūdens slāņa biezums (mm)	Izstrādes mērķis jaunai virsmai	Apkopes plānošanas līmenis	Minimālais saķeres līmenis
	Tips	Spiediens (kPa)					
Skrejceļa saķeres mērierīce Piekaibe	A	70	65	1,0	0,72	0,52	0,42
	A	70	95	1,0	0,66	0,38	0,26
Skidometrs Piekaibe	B	210	65	1,0	0,82	0,60	0,50
	B	210	95	1,0	0,74	0,47	0,34
Virsmas saķeres pārbaudes ierīces transportlīdzeklis	B	210	65	1,0	0,82	0,60	0,50
	B	210	95	1,0	0,74	0,47	0,34
Skrejceļa saķeres pārbaudes ierīces transportlīdzeklis	B	210	65	1,0	0,82	0,60	0,50
	B	210	95	1,0	0,74	0,54	0,41
TATRA saķeres pārbaudes ierīces transportlīdzeklis	B	210	65	1,0	0,76	0,57	0,48
	B	210	95	1,0	0,67	0,52	0,42
Saķeres mērierīce Piekaibe	B	140	65	1,0	0,74	0,53	0,43
	B	140	95	1,0	0,64	0,36	0,24

1. tabula

h) Citas saķeres mērīšanas ierīces var izmantot, ja tās ir savstarpēji saistītas vismaz ar vienu no iepriekšējā tabulā minētajām testēšanas ierīcēm.

GM2 ADR.OPS.C.010. punkta b) apakšpunkta 1. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadīšana

PĀRSLODZES DARBĪBAS

a) Segumu pārslodzi var izraisīt vai nu pārāk liela slodze, vai būtiski palielināta lietošanas intensitāte, vai abi šie faktori. Slodze, kas lielāka par noteikto (projektēšanas vai novērtēšanas) slodzi, saīsina lietošanas laiku, savukārt mazāka slodze to paildzina. Izņemot ļoti lielas pārslodzes gadījumus, attiecībā uz mākslīgajiem segumiem no to struktūras reakcijas viedokļa nepiemēro īpašu slodzes ierobežojumu, kuru pārsniedzot, notiek to pēkšņa vai katastrofāla deformācija. Mākslīgā seguma izturība ir tāda, ka tas var izturēt noteiktu

slodzi paredzama skaita atkārtotos gadījumos visā tā paredzētajā lietošanas laikā. Tāpēc neliela pārslodze ir pieļaujama, ja tā ir īslaicīga, tādējādi tikai minimāli samazinot paredzamo mākslīgā seguma lietošanas laiku un samērā nedaudz paātrinot mākslīgā seguma nolietošanos. Attiecībā uz darbībām, kurās pārslodzes apjomu un/vai izmantošanas biežumu nevar norādīt kā pietiekamu iemeslu sīkākas analīzes veikšanai, ieteikts piemērot šādus kritērijus:

1. elastīgo segumu gadījumā tādu gaisa kuģu neplānota kustība, kuru *ACN* nav vairāk kā par 10 % lielāks par paziņoto *PCN*, nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt mākslīgo segumu;
2. tādu stingro segumu vai kompozītsegumu gadījumā, kuriem stingrā seguma kārtā ir minētās struktūras galvenais elements, tādu gaisa kuģu neplānota kustība, kuru *ACN* nav vairāk kā par 5 % lielāks par paziņoto *PCN*, nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt segumu;
3. ja mākslīgā seguma struktūra nav zināma, jāpiemēro 5 % ierobežojums, un
4. tādu gadījumu skaits, kad kustība veikta ar pārslodzi, viena gada laikā nedrīkst pārsniegt aptuveni 5 % no gaisa kuģu kustību kopējā skaita viena gada laikā.

b) Šādu kustību ar pārslodzi parasti nedrīkst pieļaut uz mākslīgajiem segumiem, kuriem ir bojājuma vai deformācijas pazīmes. Turklāt no pārslodzes jāizvairās visos atkušņa periodos pēc sala iedarbības vai tad, kad ūdens varētu būt mazinājis seguma vai tā grunts pamatnes izturību. Ja tiek īstenotas pārslodzes darbības, pilnvarotajai iestādei regulāri jāpārbauda attiecīgā mākslīgā seguma stāvoklis un periodiski jāpārskata arī kritēriji, ko piemēro attiecībā uz ekspluatāciju ar pārslodzi, jo pārmērīgi liels atkārtotu darbību skaits pārslodzes apstākļos var būtiski saīsināt mākslīgā seguma lietošanas laiku vai būt par iemeslu būtisku mākslīgā seguma atjaunošanas darbu nepieciešamībai.

GM3 ADR.OPS.C.010. punkta b) apakšpunkta 2. daļa. Mākslīgie segumi, citi zemes segumi un ūdens novadišana

SKREJCEĻA VIRSMAS LĪDZENUMS

a) Ekspluatējot gaisa kuģus un atšķirīgi ierīkojot virsmu pamatus, galu galā palielinās virsmas nelīdzenums. Nelielas atkāpes atbilstīgi iepriekš minētajām pieļaujamajām novirzēm būtiski neietekmēs gaisa kuģu ekspluatāciju. Kopumā ir pieļaujami atsevišķi nelīdzenumi no 2,5 cm līdz 3 cm 45 m garā distancē. Lai gan maksimālās pieļaujamās atkāpes ir atkarīgas no gaisa kuģa tipa un ātruma, virsmas nelīdzenuma pieļaujamības robežas iespējams zināmā mērā noteikt jau iepriekš. Sekojošajā tabulā ir norādītas maksimālās un pagaidu pieļaujamās robežvērtības.

Virsmas nelīdzenums	Minimālais pieļaujamā nelīdzenuma garums (m)								
	3	6	9	12	15	20	30	45	60
Maksimālais virsmas nelīdzenuma augstums (vai dziļums) (cm)	3	3,5	4	5	5,5	6	6,5	8	10
Uz laiku pieļaujamais virsmas nelīdzenuma augstums (vai dziļums) (cm)	3,5	5,5	6,5	7,5	8	9	11	13	15

1. tabula

Ja ir pārsniegtas maksimālās pieļaujamās robežvērtības, tad, ciktāl tas praktiski iespējams, iespējami ātri jāveic koriģējošas darbības, lai uzlabotu braukšanas kvalitāti. Ja ir pārsniegtas pagaidu pieļaujamās robežvērtības un gaisa kuģu ekspluatāciju plānots turpināt, tad tajās

---

skrejceļa daļās, kurās ir novērojams minētais nelīdzenums, nekavējoties jāveic koriģējošas darbības.

b) Termins “virsmas nelīdzenums” nozīmē atsevišķu vietu, kuras pacēlums atšķiras no noteiktā virsmas pacēluma un kura nav vienāda ar pārējo skrejceļa konkrētā posma viena līmeņa plakni. Saistībā ar šo problēmu “skrejceļa posms” ir skrejceļa daļa, kas veido vienlaidus augšupejošu, lejupejošu vai horizontālu plakni. Šāda posma garums parasti ir no 30 līdz 60 m, bet tas var būt arī lielāks atkarībā no mākslīgā seguma garenvirziena profila un apstākļiem.

c) Laika gaitā skrejceļa deformācija var palielināt arī ūdens peļķu veidošanās iespēju. Peļķes, kuru dziļums ir aptuveni 3 mm, var izraisīt akvaplanēšanu (jo īpaši tad, ja peļķes ir vietās, kurās lidmašīnas var nolaisties lielā ātrumā), ko uz slapja skrejceļa var pastiprināt daudz seklāks ūdens. Uzlaboti norādījumi attiecībā uz dažāda garuma un dziļuma peļķu ietekmi uz akvaplanēšanu ir turpmākas izpētes jautājums. Protams, īpaši būtiski ir nepieļaut peļķu veidošanos vietās, kur tās varētu sasalt.

d) Makrotekstūra un mikrotekstūra tiek ņemta vērā, lai noteiktu nepieciešamās virsmas saķeres īpašības. Tam parasti nepieciešama īpaša virsmas apstrāde.

AMCI ADR.OPS.C.015. punkts. Vizuālie līdzekļi un elektrosistēmas

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

a) Lidlauka ekspluatantam ir jāizstrādā koriģējošās un preventīvās apkopes sistēma, kas nodrošina, ka uguns tiek atzītas par nederīgām izmantošanai, ja galvenā stara vidējā intensitāte ir par 50 % mazāka nekā vērtība, kas noteikta piemērojamajā CS. Attiecībā uz ugunīm, kuru galvenā stara vidējā aprēķinātā intensitāte pārsniedz vērtību, kas noteikta CS, minētā 50 % vērtība jāattiecinā uz šo aprēķina vērtību.

b) Lidlauka ekspluatantam jāizstrādā vizuālo līdzekļu preventīvās apkopes sistēma, lai nodrošinātu ugunu un marķējumu sistēmas uzticamību un izmantojamību atbilstīgi plānotajām ekspluatācijas darbībām.